Biblioteca Polirom

Graham Greene

Patria m-a făcut om

POLIROM

Coperta IV:

„Unul dintre cei mai mari scriitori ai secolului XX, Graham Greene are cea mai perspicace minte în ce priveşte necazurile, cel mai fin nas când este vorba de slăbiciunea omenească, iar observaţiile sale sunt neîndurător de sincere... El este omul dinăuntru al unei întregi epoci”.

The Independent

„Greene stârneşte curiozitatea şi interesul cititorilor săi într-o manieră comparabilă cu aceea a lui Malraux, Faulkner sau Hemingway”.

New Statesman

„Greene este cel mai iscusit magician literar al vremurilor noastre”.

Hibernia

Foto copertă: Bobby Deal/Dreamstime.com
EDITURA POLIROM

ISBN 978 – 973 – 46 – 0467 – 8

Colecţia BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Bogdan-Alexandru Stănescu.

Graham Greene, *England Made Me*
Verdant să 1935
Editura POLIROM, 2008
www.polirom. ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
GREENE, GRAHAM
Patria m-a făcut om / Graham Greene; trad. şi note de Andrei Gorzo.
— Iaşi: Polirom, 2008
ISBN 978 – 973 – 46 – 0467 – 8
I. Gorzo, Andrei (trad.)
821.111 – 31 = 135.1

Graham Greene
Patria m-a făcut om

Traducere din limba engleză şi note de Andrei Gorzo

POLIROM
2008

Graham Greene (1904 – 1991) a studiat la Balliol College, Oxford. După absolvire a fost, timp de patru ani, redactor la prestigiosul ziar *The Times* din Londra. Primul său roman, *Omul dinăuntru*, apare în 1929, dar, deşi cartea este bine primită, succesul şi prestigiul vin odată cu al patrulea roman publicat, *Expresul* de *Stambul* după care Twentieth Century Fox a făcut celebrul film *Orient Express*.

După o călătorie în Liberia, întreprinsă în 1935, autorul britanic – totodată un cinefil împătimit – devine critic de film la prestigioasă publicaţie, unde, în 1940, este numit redactor literar. Între 1941 şi 1943, Greene lucrează pentru Foreign Office.

Printre cele mai cunoscute romane ale sale inspirate din activitatea în acest domeniu se numără celebrele *Omul nostru din Havana* (1958) şi *Americanul liniştit* (1955). Pe lângă romane, Graham Greene a publicat mai multe volume de nuvele, cărţi de călătorie, piese de teatru şi biografii, a lăsat în urmă sute de eseuri, cronici literare şi de film. A primit două înalte distincţii ale Marii Britanii: The Order of Merit şi Companion of Honour.

În 1969 statul francez i-a conferit titlul de Cavaler al Legiunii de Onoare. La Editura Polirom i-au fost traduse până în prezent *Americanul liniştit, Comedianţii*, *La drum cu mătuşă-mea*, *Sfârşitul unei iubiri*, *Puterea şi*, *Consulul, Expresul de Stambul, Factorul, Omul nostru din Havana*, *Brighton Rock*, *Ministerul groazei* şi *Al zecelea om*.

Patria m-a făcut om (1935) este povestea lui Anthony Farrant, care a lucrat peste tot în lume şi de fiecare dată

când găsea o nouă slujbă părea să profite de ocazie ca să depăşească limitele bunului-simţ, lăudându-se, minţind şi înşelând. Când, inevitabil, se pomenea din nou şomer, nu-i rămânea decât să recurgă la împrumuturi pentru a supravieţui. Dar viaţa îşi urma cursul, iar Anthony nu se putea plânge că se descurcă prea greu. La un moment dat, însă, sora lui geamănă, Kate, care îl adoră, îi găseşte o slujbă, încercând să-l convingă să se stabilească undeva. Este vorba de un post de bodyguard, iar noul lui şef, Krogh, un bancher suedez foarte influent şi megaloman, este totodată şeful şi iubitul lui Kate. Toate bune şi frumoase până când ordinele date de Krogh contravin principiilor lui Anthony. Indignat şi fără să anticipeze consecinţele grave ale faptelor sale, acesta ajunge să dezvăluie, neoficial, o serie de informaţii unui jurnalist de mâna a doua, Minty, care este, asemenea lui, o victimă a vieţii.

LUI VIVIEN
CU ZECE ANI DE DRAGOSTE
1925 – 1935

„Lumea întreagă e datoare să mă întreţină”.
WALT DISNEY
(*Greierele şi furnica*)

Partea I

1

S-ar fi putut crede că-şi aşteaptă iubitul. De trei sferturi de oră stătea pe acelaşi taburet înalt, cu spatele pe jumătate întors spre tejghea, cu ochii pe uşa batantă. În spatele ei, sandvişuri cu jambon se îngrămădeau sub un clopot de sticlă şi samovarele abureau uşor. De câte ori se deschidea uşa, încăperea era înecată de fumul locomotivelor – o atingere ca de nisip pe piele, un gust de metal în gură.

— Încă un gin.

Era al treilea. Naiba să-l ia, gândi ea cu tandreţe, mi-e foame. Îl bău dintr-o singură înghiţitură, cum făcea cu şnapsurile: *skål*, numai că n-avea cui să-i ureze. Bărbatul cu melon puse un picior pe bara de alamă, îşi propti un cot în tejghea, bău din bitterul său, vorbi, mai bău din bitter, îşi şterse mustaţa, mai vorbi – şi în tot acest timp nu-şi luă ochii de la ea.

Ea privi afară, dincolo de geamul prăfuit al uşii, în întunericul zgomotos. Săreau scântei şi se stingeau în aerul greu şi stătut, scântei de la locomotive, scântei de la ţigări, scântei de la cărucioarele pentru bagaje ale căror roţi se frecau de asfalt. O femeie bătrână şi obosită împinse uşa şi privi înăuntru; căuta pe cineva care nu se afla acolo.

Se dădu jos de pe taburet; bărbatul cu melon o urmări cu privirea, chelneriţele se opriră din ştersul paharelor, urmărind-o şi ele. Gândurile lor băteau toba pe spinarea ei: „Gata, renunţă? Şi el cum o fi arătând? A lăsat-o cu ochii în soare?”. Rămase în pragul uşii, lăsându-i să gândească ce voiau: tăcerea profundă a concentrării lor o amuza. Se uită la şinele albastre şi goale din faţa ei, apoi în lungul cheiului, la lumini şi la chioşcurile de ziare; în sfârşit, apoi se întoarse la taburetul ei, simţind cum gândurile lor se pleoşteau printre vaporii ce se ridicau din

samovare; chelneriţele ştergeau pahare, bărbatul cu melon îşi bea bitterul.

— Când nu plouă, pică. Uite, de exemplu ciorapii de mătase…

— Încă un gin.

Dar lăsă paharul pe tejghea, după ce de data asta abia îl atinsese cu buzele, şi cu gesturi precipitate începu să se machieze, ca şi cum aceasta ar fi fost o sarcină importantă de care uitase de atâta emoţie. Dar acum, când era profund convinsă că el nu va mai veni, avea la dispoziţie o oră de singurătate în care să-şi amintească de toate lucrurile pe care le neglijase: gură, nas, obraji, sprâncene.

— Oh, fir-ar să fie! spuse ea.

Creionul se rupse şi, cu vârful piciorului, femeia întemniţă capătul de cărbune în podea.

— Fir-ar să fie! spuse ea, durând-o fix în cot de faptul că iarăşi o împresura curiozitatea, străină şi neprietenoasă.

Era ca şi când ar fi spart o oglindă: ce ghinion, câtă neîndemânare. Aproape că-şi pierduse toată încrederea. Se întreba dacă şi-ar recunoaşte fratele în cazul în care acesta ar veni până la urmă.

Dar îl recunoscu imediat după cicatricea mică de sub ochiul stâng, după faţa rotundă care întotdeauna arăta ca şi când adineaori şi-ar fi pierdut prospeţimea, ca a unui copil obosit, după bonomia aceea care nu putea să-i inspire încredere nici măcar unui străin.

— Kate, spuse el, spăsit din cap până în picioare, îmi pare rău că am întârziat. N-a fost vina mea. Chestia e că…

Şi imediat se posomorî, obişnuit să nu fie crezut. Şi de ce – se întrebă ea în timp ce-l săruta şi-i punea mâna pe spate ca să se convingă că e acolo, că într-adevăr venise, că erau împreună – de ce l-ar crede cineva? Nu poate să deschidă gura fără să mintă.

— Bei tu ginul ăsta?

Se uită la el cum bea încet, conştientă de propriul ei

creier înregistrând fidel nervozitatea lui.

— Nu te-ai schimbat.

— Tu, da. Eşti mai drăguţă ca oricând, Kate. Prosperitatea îţi prinde bine, spuse el, iar ea îşi zise: Farmecul. Farmecul. Ah, farmecul ăsta al tău facil, naiba să-l ia.

Îl privi mai atent, examinându-i hainele în căutarea vreunui semn că, pentru el, anii ce trecuseră ar fi fost mai puţin prosperi. Dar întotdeauna avea un costum bun de rezervă. Înalt, lat în umeri, zvelt în talie şi uşor demodat, cu cicatricea lui sub ochi, era ţinta tuturor chelneriţelor din bar.

— Un bitter, vă rog.

Şi o chelneriţă se precipită la bar ca să-l servească, iar Kate văzu flama şarmului declanşându-se automat în ochii lui.

— Unde mâncăm? Unde-ţi sunt bagajele?

El se desprinse prudent de tejghea şi cu o mână îşi strânse nodul de la cravata în culorile unei şcoli de elită.

— Chestia e că… zise el.

— Nu vii cu mine, spuse ea cu o siguranţă deznădăjduită.

Un moment, se miră singură de profunzimea propriei dezamăgiri, căci locul lui era acolo, cu vălătucii de fum de dincolo de uşă, cu berea trezită, cu „Guinness înseamnă sănătate” şi „încearcă un Worthington”; avea alura tupeistă şi veselia găunoasă ale unei reclame.

— De unde ai ştiut?

— Oh, întotdeauna ştiu.

Spunea adevărul, întotdeauna ştia; era sora lui, cu o jumătate de oră mai mare; i-o luase înainte cu atâtica, se gândea ea uneori cu ruşine, ajungând prima la virtuţile masculine ale solidităţii şi eficienţei şi lăsându-l cu lucrul acela de care femeile au, în general, mai multă nevoie – şarmul.

— Deci n-or să-ţi dea slujba de la Stockholm? El îi

surâse radios; îşi ţinea ambele mâini pe mânerul umbrelei (iar ea observă că mănuşile se cereau date la curăţat), se lăsase pe spate rezemându-se de tejghea şi îi surâdea radios. „Felicită-mă”, părea el să spună, şi ochii lui plini de umor, prietenoşi şi lunecoşi treceau peste ea ca farurile unei maşini cumpărate la mâna a doua şi apoi vopsite şi lustruite ca să amăgească. Ar fi putut convinge pe oricine, cu excepţia ei, că o dată în viaţa lui făcuse ceva înţelept până peste poate.

— Mi-am dat demisia.

Dar ea auzise prea des povestea asta, răsunând an de an în urechile tatălui lor, ca un răpăit fatal de tobe care îi grăbise moartea. Nu mai putea să răspundă la telefon fără să nu-l apuce neliniştea – „Mi-am dat demisia”, „Mi-am dat demisia”, spus cu mândrie ca şi cum ar fi fost un lucru de laudă; şi apoi telegramele din Orient, deschise cu mâini tremurânde. De la Shanghai „Mi-am dat demisia”, de la Bangkok „Mi-am dat demisia”, de la Aden „Mi-am dat demisia”, venind pe nesimţite, dar implacabil, tot mai aproape şi mai aproape. Tatăl lor crezuse până la capăt în adevărul acelor telegrame care, chiar dacă erau adresate membrilor familiei, erau semnate, uşor pompos, cu numele întreg – „Anthony Farrant”. Dar Kate ştiuse întotdeauna prea multe; pentru ea, aceste mesaje voiau să spună: „Concediat. Am fost concediat. Concediat”.

— Hai să ieşim, zise ea.

Ar fi fost nedrept din partea ei să-l umilească în faţa chelneriţelor. Din nou deveni conştientă de tăcerea profundă şi atentă, de privirile ce le urmăreau plecarea. La capătul peronului începu să-l interogheze:

— Câţi bani ai?

— Niciun sfanţ, răspunse el.

— Dar trebuie să ai măcar salariul pe o săptămână. Doar le-ai dat preaviz.

— Ca să spun cinstit, zise el, pozând pe fundalul metalic, învăluit în fum, rezemat de un fanai verde ce semnaliza expresul de Coasta de Est, mi-am dat demisia pe

loc. Zău, era o chestiune de onoare. Tu n-ai putea să înţelegi.

— Poate că nu.

— În plus, proprietăreasa mea o să mă ţină pe credit până intru din nou în bani.

— Şi cât o să dureze până atunci?

— Oh, într-o săptămână pun eu laba pe ceva.

Curajul lui ar fi fost admirabil dacă n-ar fi fost atât de ineficace. Întotdeauna fusese convins că banii or să apară de undeva şi întotdeauna apăreau: o cunoştinţă din şcoală îi observa cravata pe stradă, îl oprea şi-i dădea o slujbă; le vindea aspiratoare propriilor rude; era în stare să-i vândă un lingou de aur unui australian în plină stradă; şi pentru cazurile extrem de grave exista tatăl lui.

— Uiţi că tata e mort.

— Ce vrei să spui? N-am de gând să tapez pe nimeni.

Credea cu toată sinceritatea că nu „tapase” niciodată pe nimeni. Sigur, împrumutase; probabil că totalul datoriilor lui la rude bătea deja mia; dar ele rămâneau datorii, nu cadouri, datorii urmând a fi plătite într-o bună zi, când una dintre combinaţiile lui va da rezultate. Aşteptând să treacă expresul şi ferindu-şi faţa de fum, Kate îşi aminti de câteva combinaţii de-ale lui: planul lui de a cumpăra romane vechi din fondurile bibliotecilor pentru a le revinde la sate, marea lui idee cu ambalatul (un magazin care ţi-ar ambala şi ţi-ar trimite coletele de Crăciun la tariful de doi *pence* pe colet), invenţia lui pentru încălzitul mâinilor (o tijă de cărbune încins introdusă în mânerul umbrelei). Întotdeauna sunaseră plauzibil atunci când le descria el; n-aveau hibe evidente – numai una, fatală: simplul fapt că era şi el implicat. „Nu-mi mai lipseşte doar capitalul necesar”, explica el, cu un entuziasm nicicând ştirbit de certitudinea că nimeni nu i-ar încredinţa vreodată mai mult de cinci lire. După care se arunca în ele fără capital; musafiri ciudaţi începeau să-şi facă apariţia în weekenduri, bărbaţi mai în vârstă decât el, cu însemnele aceleiaşi şcoli pe cravată şi cu acelaşi aer de entuziasm

viguros, numai că al lor era mult mai puţin proaspăt. Apoi afacerea se lichida şi, spre stupefacţia generală, din lungile şi complicatele dosare de contabilitate reieşea că nu pierduse mai mulţi bani decât împrumutase. „Dacă aş fi avut un capital serios...”, explica el, dar nu învinovăţea pe nimeni şi nimeni nu-şi primea banii înapoi. Îşi mărise datoriile, dar nu „tapase”.

Faţa lui, gândi ea, e stupefiant de tânără pentru treizeci şi trei de ani; e puţin sleită, dar numai aşa, ca după o zi de iarnă; nu e mai matură decât pe vremea când era şcolar. Şi acum ai putea zice că e un şcolar care vine de la un meci cam lung, jucat în frig. Înfăţişarea lui o irita, pentru că un bărbat trebuie să se maturizeze, dar până să apuce să deschidă gura şi să-i spună ce credea, i se trezi din nou tandreţea pentru această inocenţă absurdă. Căci el era complet pierdut, fără sorţi de izbândă în acea lume a afacerilor pe care ea o cunoştea atât de bine, care era şi a ei: într-o lume de bărbaţi vicleni, el venea cu viclenii de copil; era necinstit, dar nu destul de necinstit. Iar ea era conştientă – dat fiind faptul că de mai bine de treizeci de ani îi împărtăşea gândurile, îi simţea temerile zvâcnind în propriul ei corp – era conştientă de scrupulele lui imprevizibile. Existau lucruri pe care nu le-ar fi făcut. Aceasta, îşi spuse ea, era uimitoarea diferenţă dintre ei.

— Ascultă, îi zise. Nu pot să te las aici fără bani. O să vii cu mine. Erik o să-ţi dea o slujbă.

— Nu vorbesc limba. Şi, oricum – se aplecă spre ea, lăsându-se cu toată greutatea pe umbrelă şi zâmbind cu atâta detaşare de parcă ar fi avut o mie de lire în bancă – nu-mi plac străinii.

— Dragul meu, răspunse ea iritată, ai rămas în urmă. Nu există străini într-o afacere ca a lui Krogh; acolo suntem internaţionalişti cu toţii, n-avem ţară. Nu suntem o firmuliţă prăfuită din City[1], moştenită din tată în fiu de 200 de ani încoace.

Existau momente când el părea să aibă aceleaşi

---

1 Cartierul comercial al Londrei.

intuiţii ca ea, să prindă fulgerător sensul ascuns şi tăios al cuvintelor ei.

— Dar, dragă, poate că aici mi-e locul. Şi eu sunt prăfuit, declară el, stând în faţa ei cu urbanitatea lui incertă, cu zâmbetul lui nesigur, în costumul lui bun, în singurul lui costum bun. Şi, pe lângă asta, n-am niciun fel de referinţe.

— Spuneai că ţi-ai dat demisia.

— Ei bine, n-a fost chiar aşa.

— Ca şi cum n-aş fi ştiut deja.

Se dădură la o parte ca să facă loc unui cărucior cu bagaje.

— Mi-e al naibii de foame, spuse el. Poţi să mă împrumuţi cu cinci şilingi?

— O să vii cu mine, repetă ea. Erik o să-ţi dea o slujbă. Ai paşaportul la tine?

— E la mine în hrubă.

— Ne ducem şi-l luăm.

Luminile unui tren care tocmai intra în gară căzură pe faţa lui şi ea putu să-i observe – cu o tandreţe aspră, hotărâtă – şovăiala şi frica. Era convinsă că, dacă nu i-ar fi fost foame, dacă ar avut măcar cinci şilingi în buzunar, ar fi refuzat-o. Căci avusese dreptate atunci când spusese că şi el e prăfuit: ochii lui erau încercănaţi de funinginea Londrei, era la el acasă în vârtejul ăsta de abur şi fum, stând la mese acoperite cu plăci de marmură, pălăvrăgind în faţa dozatorului de bere, era la el acasă în hotelurile care ofereau camere pentru o singură noapte, în birourile amenajate în subsoluri, jovial printre micile valuri ale afacerilor suspecte şi efemere, printre speculanţii cu acţiuni. Şi se gândi: dacă nu l-aş fi cunoscut pe Erik, aş fi fost şi eu la fel de prăfuită. Apoi spuse:

— Hai să găsim un taxi.

Se uita fascinat pe geamul taxiului la magazinele de biciclete de pe Euston Road; în lumina electrică din spatele claxoanelor, din spatele spiţelor şi al bidoanelor cu soluţie de cauciuc, licărea toamna şi-i ceda treptat locul iernii, pe

măsură ce luminile se stingeau şi bicicletele erau puse bine pentru noapte.

— Oh, oftă el. Nu e frumos?

Toamna însemna cele câteva frunze aduse de vânt, Dumnezeu ştie de unde, pe trotuarul din faţa staţiei de metrou Warren Street, lumina de felinar reflectată în asfaltul ud, pata de culoare a vinului ieftin din paharele băbuţelor din Ladies' Bar.

— Londra, spuse el. Nicăieri nu-i aşa bine.

Îşi lipi faţa de geam.

— Hai, mă, ce naiba! Nu vreau să mă duc.

Folosise exact formula aceea după care ea putea să-şi dea seama cât e de emoţionat. „Hai, mă, ce naiba!" Şi îşi aduse aminte de un hambar întunecos, de luna care strălucea dincolo de căpiţe şi de fratele ei cu şapca lui de şcolar mototolită în mâini. Aveau la fel de multe amintiri comune ca un cuplu de bătrâni la aniversarea a treizeci de ani de căsnicie. „Trebuie să te duci", îi spusese, petrecându-l cu privirea înainte de a se întoarce la propriul ei internat, la doamna care o aştepta, la cele două ore de interogatoriu şi la raportul de indisciplină.

— Trebuie să vii.

— Sigur că tu ştii cum e mai bine, răspunse Anthony. Întotdeauna ai ştiut. Tocmai mi-am amintit cum ne-am întâlnit atunci în hambar.

Da, gândi ea luată prin surprindere, cu siguranţă are şi el intuiţii, uneori.

— Îţi scrisesem că am de gând să fug şi ne-am întâlnit, îţi aduci aminte? La jumătatea drumului dintre şcolile noastre. Era cam două noaptea. M-ai trimis înapoi.

— Şi n-am avut dreptate?

— Ba da, spuse el, sigur că ai avut dreptate.

Şi întoarse spre ea nişte ochi atât de goi încât ea se întrebă dacă-i auzise întrebarea. Erau la fel de goi ca ultimele pagini dintr-o carte, întoarse la repezeală pentru a ascunde un final prea tragic sau prea dubios.

— Iată-ne ajunşi, spuse el. Fii bine-venită în umila mea locuinţă.

Se crispă la auzul veseliei lui mecanice, care nu era nici umilă, nici primitoare, nu era decât punerea în aplicare a primei lecţii de la şcoala de comis-voiajori. Atunci când proprietăreasa le zâmbi şi-l asigură, în şoapte vibrante, că nu va fi deranjat, începu să înţeleagă ce făcuse viaţa din el de când nu-l mai văzuse.

— Ai un şiling pentru gazometru?

— Nu merită efortul, spuse ea. Nu rămânem. Unde-ţi sunt bagajele?

— Ca să fiu sincer, le-am lichidat ieri.

— Nu contează. Îţi putem cumpăra ceva în drum spre gară.

— Magazinele vor fi închise.

— Atunci va trebui să dormi în hainele de pe tine. Paşaportul unde ţi-e?

— Într-un sertar. Un moment. Ia loc pe pat, Kate.

De unde stătea, vedea pe masă o fotografie într-o ramă ieftină: *„Cu dragoste, de la Annette”.*

— Cine e tipa, Tony?

— Annette? Era o puştoaică dulce. Cred că o s-o iau cu mine.

Se-apucă să scoată fotografia din ramă.

— Las-o aici. O să găseşti o grămadă ca ea la Stockholm.

Se uită cu atenţie la faţa ei mică, dură şi smălţuită.

— Era de calitate, Kate.

— Parfumul de pe pernă e al ei?

— Oh, nu. Nu. Nu poate fi al ei. Ea n-a mai trecut pe aici de mult. N-am mai avut bani şi puştoaica trebuie şi ea să trăiască. Dumnezeu ştie unde o mai fi. A plecat de unde stătea. Am căutat-o acolo ieri.

— După ce ţi-ai vândut valizele?

— Da. Dar ştii cum e: dacă pierzi legătura cu o fată ca ea, pierdută rămâne. N-o mai vezi. E ciudat să te

cunoşti atât de bine cu o fată, să o placi, să te vezi cu ea inclusiv luna trecută şi acum să nu mai ştii unde e, nici măcar dacă mai trăieşte sau a murit sau e pe moarte.

— Atunci parfumul e de la cealaltă?

— Da, spuse el. Parfumul e de la cealaltă.

— E bătrână, nu-i aşa?

— Are peste patruzeci de ani.

— Şi are mulţi bani, presupun.

— Oh, da, destui, spuse Anthony.

Luă o a doua fotografie şi râse fără prea multă veselie:

— Ce pereche mai suntem şi noi! Tu cu Krogh, eu cu Maud.

Fără să-i răspundă îl privi cum se apleca din nou ca să-şi caute paşaportul şi observă cum se lăţise în umeri de când îl văzuse ultima oară. Îşi aminti de chelneriţele care rămăseseră cu cârpa în mână, uitându-se după el, de tăcerea care înconjura conversaţia lor. I se părea ciudat ca el să fie nevoit să-şi cumpere o fată. Dar când îşi întoarse faţa spre ea, zâmbetul lui explica totul: îl avea tot timpul la el, aşa cum leprosul are tot timpul un clopoţel; era un avertisment perpetuu că nu e un om de încredere.

— Bun, uite-l. Dar oare chiar o să-mi dea o slujbă?

— Da.

— Nu sunt prea deştept.

— Nu trebuie să-mi spui mie cum eşti, răspunse ea, lăsând pentru prima dată ca toată adâncimea tristei ei afecţiuni să i se simtă în glas.

— Kate, spuse el, ştiu că sună stupid, dar sunt puţin speriat.

Aruncă paşaportul pe pat şi se aşeză.

— Nu mai vreau feţe noi. Am văzut destule.

Şi ea putea să le vadă înghesuindu-se în fundul ochilor lui: bărbaţii de la club, bărbaţii de pe pacheboturi, bărbaţi călare jucând polo, bărbaţi după uşi vitrate.

— Kate, spuse el, o să rămâi lângă mine?

— Bineînţeles, răspunse ea.

Nimic mai simplu decât promisiunea asta. Nu putea să se debaraseze de el. Era mai mult decât fratele ei; era fantoma care o atenţiona: „Uite de ce ai scăpat!”; era toată experienţa de care ea fusese lipsită; era durerea, căci ea nu simţise niciodată durere decât prin el; tot aşa, era frica, disperarea, ruşinea. Era totul, mai puţin succesul.

— Dacă ai putea să rămâi tu cu mine, aici…

„Aici” însemna cele două butoane gemene de pe gazometru, geamul murdar, planta cu frunze lungi, evantaiul de hârtie din şemineu; „aici”.

Însemna perna parfumată, fotografiile familiare, valizele amanetate, buzunarele goale, acasă.

— Nu pot să plec de la firma lui Krogh, spuse ea.

— Ţi-ar da un post la Londra.

— Nu mi-ar da. Are nevoie de mine acolo.

Iar „acolo” însemna curăţenia lucioasă, sculpturile ultramoderne, podelele care nu lăsau să treacă niciun sunet, dictafoanele, scrumierele de cositor şi Erik în liniştea biroului său, ascultând rapoartele de la Varşovia, Amsterdam, Paris şi Berlin.

— Ei, atunci o să vin. E omul cu mălaiul, nu?

— Oh, da, spuse ea. E omul cu mălaiul.

— Şi o să aibă şi mandea ce ciuguli?

— O să aibă ce ciuguli.

El râse. Deja uitase de feţele noi de care se

A, temea. Îşi puse pălăria, se privi în oglindă şi-şi aranjă batista din buzunarul de la piept.

— Ce pereche mai suntem şi noi!

Când o luă de mâini şi o ajută să se ridice, ei aproape că-i venea să cânte de bucurie la gândul că sunt din nou o pereche, dacă nu s-ar fi descurajat privindu-l pe el – cu eleganţa lui dubioasă, cu inocenţa lui depravată, nepregătit şi fără nicio şansă, cu vechea lui cravată de la şcoală.

— Ce cravată-i aia? întrebă ea. Doar n-o fi…

— Nu, nu, răspunse el, azvârlindu-i adevărul cu un surâs şi cu aceasta luând-o atât de tare prin surprindere, încât ea se simţi prinsă în capcana şarmului pe care-l detesta atâta. M-am autopromovat. E Harrow.

Băieţii s-au rugat de mine să mai iau un whisky.

Cu toţii voiau să audă ce văzusem. În săptămânile precedente abia catadicsiseră să schimbe o vorbă cu mine, ziceau că am noroc că nu m-au dat afară din club pentru că-mi acordasem un grad militar la care cică n-aveam dreptul. Afară, soarele bătea tare în trotuar şi un cerşetor întins pe jos într-o pată de umbră îşi lingea mâinile; nici până în ziua de azi nu m-am lămurit de ce-şi lingea mâinile. Căpitanii mi-au adus încă una mică, maiorii şi-au tras scaunele mai aproape şi coloneii mi-au spus să povestesc pe îndelete. Generalii nu erau acolo, probabil că dormeau în birourile lor pentru că era cam pe la prânz. Uitaseră că nu eram un căpitan adevărat, în fond eram nişte comercianţi cu toţii.

O barcă de pescuit legănându-se pe valuri cu o lanternă galbenă pe catarg, cam la înălţimea unui om, şi un om îngenunchind şi trăgând de nişte plase încurcate în lumina palidă, împresurat de mare şi de întuneric, şi noi trecând cu toate luminile aprinse şi cu un gramofon cântând.

Le-am povestit băieţilor de la club cum stăteam eu pe trotuar atunci când culi-ul[2] a aruncat bomba. Se răsturnase o căruţă, maşina ministrului a trebuit să oprească şi culi-ul a aruncat bomba, dar evident că eu nu văzusem toate astea, doar auzisem zgomotul peste acoperişuri şi văzusem cum vibrau paravanele. Voiam să descopăr câte whisky-uri ar fi în stare să-mi ia. Mă săturasem să fiu lăsat pe dinafară la orice partidă de bridge; nu mai ştiam cum să mă dau peste cap pentru câţiva bănuţi. Deci le-am spus că sunt în stare de şoc şi ei mi-au făcut cinste cu trei whisky-uri, am jucat cărţi şi eu

---

2 Culi – muncitor asiatic sau african necalificat, tocmit de obicei cu ziua.

am câştigat două lire şi ceva până să vină maiorul Wilber, care ştia că nu fusesem acolo.

Miros de whisky din fumoar, gust de sare pe buze. Gramofonul cântând, feţe noi.

Aşa că am plecat la Aden.

Jupuind un iepure printre tufişurile de grozamă de pe terenul comunal, am închis ochii o secundă şi cuţitul mi-a alunecat în sus, împiedicându-se într-o cută a pielii şi m-a străpuns sub ochi. Mi-au spus de nu ştiu câte ori că ar fi trebuit să tai în jos, de parcă cu n-aş fi ştiut asta de la început, şi au crezut că o să-mi pierd ochiul ăla. Mi-era frică şi tata era bolnav şi a venit Kate. Pereţii verde-pal ai internatului şi clopoţelul spart sunând pentru ceai, eu cu faţa bandajată ascultând zgomotul paşilor ce coborau la ceai pe treptele de piatră. După zgomot ştiam câţi s-au adunat la uşa intendentei ca să-şi ia ouăle inscripţionate cu numele lor, cu un creion chimic, şi apoi din nou clopoţelul spart, până când lustragiul îi oprea limba cu mâna. Şi apoi tăcerea, ca însuşi paradisul, şi eu singur până când a venit Kate.

Bărbatul alerga pe acoperişuri şi se trăgea în el din stradă şi de la ferestre. El se ferea sărind după hornuri şi aluneca prin bălţile lăsate de ploaie pe terase. Se ţinea cu ambele mâini de turul pantalonilor pentru că şi-i rupsese în tentativa lui de a scăpa şi ploaia îl izbea în faţă. Era prima ploaie de când mă aflam acolo, dar îmi dădeam seama după cer, după temperatură şi după transpiraţia de pe dosul palmelor mele, că avea să dureze săptămâni în şir.

— Kate… am spus.

Şi ea era acolo, precum ştiusem că va fi, şi eram singuri în hambar.

Multe lucruri trebuie avute în vedere când e vorba de treizeci de ani, lucruri văzute, auzite, ascunse şi iubite, lucruri de care te-ai temut, pe care le-ai admirat şi pe care le-ai dorit, lucruri abandonate atunci când valul te ridică uşor şi nava-far rămâne în urmă ca o mică staţie de metrou, pustie şi iluminată în întunericul nopţii, şi nimeni

nu vrea să coboare şi trenul trece prin ea fără să oprească.

Am sperat să sune ocupat, dar nu suna ocupat şi am tot format, de patru ori, dintr-o cabină din Piccadilly Circus, în timp ce oamenii care aşteptau la rând mă fulgerau cu privirea, şi primele trei dăţi mi-am adus aminte să apăs pe B ca să-mi iau banii înapoi, dar a patra oară, când mi-am dat seama că nu e nimeni acasă, am uitat. Deci cineva s-a procopsit cu un apel gratuit şi în momentul ăsta mi-ar prinde bine şi moneda aia de doi *pence*. Aş putea să conving pe careva să joace marca sau banul pe o băutură. Dar pe vapor sunt aproape numai suedezi şi străinii nu sunt jucători, iar eu nici nu le vorbesc limba.

Nişte feţe noi şi feţele vechi pierzându-se, bolnave, moarte sau muribunde, şi anunţul „De închiriat” la intrarea în bloc. Când am apăsat pe buton nu s-a auzit nicio sonerie şi lumina electrică de pe palier fusese oprită. Peretele era acoperit de mesaje scrise cu creionul: „Ne vedem mai încolo”, „Sunt la pâine”, „Lăsaţi berea la uşă”, „Sunt plecată în weekend”, „Azi nu doresc lapte”. Aproape că nu mai exista spaţiu nescrijelit pe peretele dat cu var şi toate mesajele erau bifate. Unul singur rămăsese neanulat, părea vechi de câteva luni, dar putea fi şi nou, pentru că spunea: „Scumpi, sunt în oraş. Mă întorc la 12: 30”, şi eu îi trimisesem o carte poştală în care îi spuneam că vin la douăsprezece şi jumătate. Deci am stat şi am aşteptat două ore pe treptele alea de piatră din faţa apartamentului de deasupra şi n-a apărut nimeni pe scări.

Zgomot de paşi pe scările de piatră, de fugă, de înghionteală, de busculadă, până sus în dormitorul comun; Kate plecată, camera plină şi supraveghetorii stingând luminile. Niciun moment de linişte, nici măcar noaptea, pentru că mereu e cineva care vorbeşte în somn de cealaltă parte a paravanului de lemn. Stăteam întins, transpirând uşor, nereuşind să adorm, uitând de durerea de sub ochi, aşteptând aruncarea buretelui, foşnetul de perdele, mâna care avea să-mi smulgă cearşafurile, chicotelile, lipăitul de picioare goale pe podeaua de lemn.

Fete vechi, fete detestate, fete iubite, vii sau moarte,

bolnave sau muribunde, atâtea vechituri în creier după treizeci de ani, prora legănându-se deasupra întinderii de apă, nava-far lăsată în urmă şi gramofonul cântând.

Pe scările de piatră în jos, cu bani în buzunar, banii destinaţi ei; treizeci de şilingi economisiţi pentru că ea nu era acasă; dacă o pierzi, pierdută rămâne, n-o mai vezi niciodată. Să-mi umplu camera cu fotografii de actriţe de film, să rup pozele din *Tatler*: „Aţi vrea să daţi un autograf pe asta pentru un admirator anonim? Am pus un şiling pentru plic şi timbru”. O groază de curve la Hollywood, dar nicio curvă ca a mea. Nefericirea întotdeauna te face mai bogat: treizeci de şilingi economisiţi şi nicio persoană pe care s-o vizitez.

Normal că am ştiut din prima despre ce era vorba atunci când mi-au zis: „Directorul vrea să te vadă”. O aşteptam de câteva zile, aşa că în fiecare dimineaţă mă ferchezuiam a-ntâia şi mă spălam pe dinţi încă şi mai bine decât de obicei. Nu mai ştiu cine mi-a zis odată că am un zâmbet răpitor, neştiind cât exersez în faţa oglinzii, cât de des schimb pasta, cât mă taxează dentiştii pentru plombele alea invizibile. Un bărbat trebuie să se îngrijească de aspectul lui exterior la fel de mult ca o femeie. Adesea e singura lui şansă. De exemplu, Maud.

Mai aproape de patruzeci decât de treizeci, blondă, cu puţin prea multă cărniţă sub bluză. „Există chestii pe care un bărbat nu le poate face”, îi ziceam eu, „şi una dintre chestiile astea este să ia bani de la o femeie”, drept care ea mă respecta şi-mi dădea cadouri şi eu le vindeam când aveam nevoie de bani gheaţă. Ne-am întâlnit în metrou. Am mers împreună de la Ear Fs Court până în Piccadilly, studiindu-ne unul pe celălalt din colţuri opuse ale vagonului; aveam o gaură în ciorap şi nu puteam să stau picior peste picior, încet. Ne-am apropiat încet. Am ajuns unul lângă altul abia pe scara rulantă.

Cât de repede a mers cu Annette! Am sunat la uşa ei, mă aşteptam să văd altă fată; apoi a deschis uşa şi eu mi-am zis: „E de calitate”.

Când am deschis uşa, şeful se prefăcea că scrie; e un truc expirat ca să te facă să te simţi inferior şi merge de fiecare dată. Mi-a spus: „Oh, domnule Farrant, vreau să-ţi cer o lămurire cu privire la o plângere pe care am primit-o de la agenţii maritimi. N-am nici cea mai mică îndoială că mă poţi lămuri”. Ei bine, dacă el n-avea îndoieli, aveam eu.

Şi tot aşa, şi de-acolo la Bangkok.

Vuiet şi bolboroseală de ape, gramofonul mut. Luminile stinse pe punte, nici ţipenie de om.

Predici! Doamne, câte predici pot să încapă într-o viaţă de om? Kate, cred, e singura care niciodată… Ea doar zicea: „Fă asta, fa aia”, nu mă cicălea. Şi Annette, tăcută, mulţumită şi afectuoasă în penumbra storurilor trase. În rest, predici de la Maud, predici de la tata, predici de la directori. Doamne-Doamne! Sunt Anthony Farrant, sunt la fel de bun ca ei. Pot să adun în cap două coloane de cifre, să înmulţesc cu trei şi din asta să scad numărul de la început. Până şi directorii îşi dau seama. „Minunat! Aţi lucrat minunat, domnule Farrant!”, îmi zic ei la început, pentru că le-am băgat bani în buzunar; numai atunci când bag o ţâră şi-n buzunarul meu încep să-mi ceară lămuriri.

Comerţ cu ceai. Trei sute de saci avariaţi, habar n-aveau ce să facă cu ei şi pe străzi se trăgea. Le-am cumpărat toată marfa pe o nimica toată şi am revândut-o la preţul întreg. Întotdeauna ai de unde ciupi într-o revoluţie. Dar de-atunci încolo, au început cu toţii să se uite câş la mine. Niciodată nu mi-au mai acordat încredere.

Şoapte în dormitorul de internat. „Cineva a uitat o vestă la vestiar. Onoarea Şcolii”. Repederepede sub ploaia de lovituri cu prosopul înnodat, un zgomot dincolo de acoperişuri, paravane de hârtie vibrând, ceai alterat, împuşcături pe străzi, „onoarea firmei”.

Şi de-acolo la Aden.

Toată lumea în pat; noaptea rece şi apa invizibilă sub lamele palide de spumă. Bărbatul din cuşeta de jos vorbind toată noaptea, într-o limbă pe care n-o înţeleg, şi a doua zi gri şi vântoasă, pânza şezlongurilor fâlfâind şi foarte

puţină lume la micul dejun; obraji nebărbieriţi, stewarzii cu glumiţele lor deprimante, o fată cu părul ca al Cretei Garbo mergând singură, un miros de ulei şi o aşteptare lungă până la prânz şi Kate gândindu-se la Krogh.

De unde ştiu că se gândeşte la Krogh? De unde am ştiut că o să mă aştepte în hambar?

Mi-a zis:

— O să înnoptăm în Göteborg.

Şi am ştiut că era îngrijorată.

M-am prefăcut că vreau să merg la toaletă şi am şters-o. Eram gata îmbrăcat sub halatul de casă, aveam asupra mea, bine ascunse, o pereche de pantofi şi una de ciorapi, în picioare aveam papucii. Răceala treptelor de piatră se infiltra prin talpa ruptă. Am lăsat halatul la toaletă şi am tras cu urechea la uşa directorului. A fost atât de simplu. El era plecat să cineze şi fereastra lui n-avea gratii. Dar Kate m-a trimis înapoi şi am avut încredere în ea: gheţuş pe drum şi miros de frunze degerate şi un cer fără nori şi eu fericit că lăsasem în urmă totul; brazdele întărite de ger de pe drumul lăturalnic, crengile frângându-se cu zgomot sub paşii mei şi farurile maşinilor pe drumul principal, iar eu nefericit pentru că totul era la fel ca înainte.

Gândindu-se la Krogh. „Folosiţi produse Krogh. Produsele Krogh sunt cele mai ieftine şi cele mai bune”. Asta era acum zece ani, ba nu, acum cincisprezece, chiar douăzeci de ani, cu bona la cumpărături prin magazinele universale, mă fofilam pe sub coşurile de la intrare, şterge am în trecere bidoanele de erbicide, examinam maşinile de tuns iarba, în timp ce bona cumpăra produse Krogh. Acum nu mai sunt cele mai ieftine şi mai bune. Acum sunt singurele. Krogh în Franţa, în Germania, în Italia, în Polonia, Krogh peste tot. „Cumpăraţi produse Krogh” înseamnă acum cu totul altceva: zece la sută şi tot mai mult de la o zi la alta.

Şi aş fi putut să fiu şi eu bogat şi celebru cum e Krogh, dacă lumea ar fi avut încredere în mine cum a avut

în el, dacă mi s-ar fi avansat un anumit capital; dar ei îmi dădeau o bancnotă de cinci lire şi se aşteptau să le fiu recunoscător. Din oricare dintre combinaţiile mele se putea scoate o avere dacă ar fi avut încredere. Ce, Krogh ar fi fost în stare să vândă o sută de saci de ceai alterat?

Dar niciodată nu mi s-a acordat încredere.

Din momentul în care a apărut Wilber, gata cu whisky-urile băute pe socoteala băieţilor; am fost mazilit din clubul ăla; şi aşa am ajuns la Colombo. Marea gri, telegramele trimise acasă, banditul adăpostindu-se după horn, fuga de la şcoală după ce clopoţelul spart a dat stingerea, plângerile agenţilor maritimi şi bomba bubuind dincolo de acoperişuri; o sută de saci de ceai alterat, micuţul ofiţer chinez cu ochelari cu rame aurite fumând ţigări Woodbine, pereţii verzi ai internatului şi marea gri şi şezlongurile fâlfâind, Kate gândindu-se la Krogh; Krogh în fiecare casă ca Dumnezeu Atotputernicul; nici în bordeiul cel mai umil nu se poate fără Krogh; Krogh în Anglia, în Europa, în Asia, dar Krogh – Krogh ăsta care e ca Dumnezeu Atotputernicul – până la urmă e şi el tot un pârlit de om.

3

Kate auzi vocea lui Anthony cu mult înainte de a reuşi să-i identifice masa. Ascultă cu gelozie, afecţiune şi admiraţie iritată inflexiunile ei vesele şi convingătoare. Deci iată că deja îşi făcuse prieteni, gândi ea: singur în Göteborg – şi în două ore deja îşi făcuse prieteni. Era una dintre caracteristicile stilului lui lipsit de ruşine şi demn de invidie.

I se păruse iniţial că e un pic intimidat de această ţară nouă, nordică, pentru care experienţele lui tropicale n-aveau cum să-l fi pregătit: mersese în tăcere pe sub faţadele înalte, cenuşii şi banale, pe malurile canalelor graţioase; atunci când ea îşi înregistrase bagajele la gară, îl văzuse cum se uita chiorâş la straturile de flori de dincolo de barieră. Pe străzi, fiecare felinar, fiecare stâlp de electricitate avea parte de propriul lui buchet, ca o

primadonă. Aerul era de un gri lichid.

Însă el de fapt înregistra: fusese în mai multe porturi decât putea ea să numere. Atunci când ea îi spuse: „Te las singur până la prânz”, îi dădu bani şi-i descrise restaurantul la care urmau să se regăsească, el dădu din cap absent în semn că da şi, îndreptându-şi imediat nodul falsei cravate de la Harrow, cu bărbia înainte, cu spatele drept şi lat, porni cu paşi repezi în josul primei străzi pe care nimerise; habar n-avea unde duce.

După toate aparenţele, dusese la nişte prieteni: probabil că el se aşteptase la asta. Deja ajunsese la o înţelegere cu noua ţară.

— Şi chiar atunci a explodat bomba, spunea el. Culi-ul i-a dat drumul, pur şi simplu, peste propriile picioare. Au tot adunat bucăţele din el din tot oraşul. Vocea mea îl speriase.

Kate urcă încet treptele care duceau la terasă. Mesele erau îngrămădite în grădină şi, pe o mică estradă din faţa terasei, un om mătura frunzele umede lipite de scânduri. În fundul scenei zăcea o tobă mare cu pielea crăpată.

— Şi ministrul? întrebă o voce de fată.

— A scăpat fără o zgârietură.

Anthony stătea sprijinit într-un cot de balustrada terasei; niciodată nu arătase mai bine; pur şi simplu înflorea deasupra unei lumi care se afunda în iarnă. Privit din celălalt capăt al restaurantului, ar fi putut să pară un licean. Trei turişti îi sorbeau cuvintele, cu scaunele trase de lângă masă şi paharele goale, un cuplu în vârstă şi o fată. Platoul de *smörgåsbord* aproape golit şi firimiturile din cele patru farfurii arătau că prânzul se terminase.

— Ah, dar uite-o şi pe soră-mea, spuse Anthony.

Ea ajunsese cu cinci minute înainte de ora stabilită; la vederea ei, o formulă facilă din limbajul aventurierilor muri pe buzele lui. Până şi curtoazia îl părăsi momentan, astfel încât, deşi cei trei străini se ridicară, el rămase aşezat; mâini întinse, expresii politicoase şi scaune mutate

din loc îl ascunseră momentan de privirea ei.

— Domnul Farrant a avut amabilitatea de a ne arăta Göteborgul, spuse femeia în vârstă.

Kate se uită prin ei la faţa lui bosumflată, defensivă şi momentan golită de şarm.

— Ne-a plimbat prin tot portul, spuse bătrânul, ne-a arătat antrepozitele.

— Şi tocmai ne povestea cum s-a ales cu cicatricea aceea, spuse fata.

— Noi ne gândeam că poate din război, adăugă bătrâna.

Erau nervoşi şi timizi; păreau dornici s-o asigure că nu voiau nimic de la fratele ei; îl apărau de reproşul că se lăsase agăţat de nişte străini.

— Dar o revoluţie e mult mai palpitantă, spuse fata.

Kate o privi cu atenţie şi gândul că săraca fetiţă se îndrăgostise de el o înduioşă, deşi în timpul acesta aduna ca argumente împotriva ei ochii mari şi neinteligenţi, gura mică, umedă şi prost rujată, umerii înguşti, pata de fard uscat de pe gâtul ei. Îşi aminti de Annette, îşi aminti cum se revărsa Maud din rama prea strâmtă pentru ea, îşi aminti parfumul ieftin de pe pernă: aşa îi plăceau lui – vulgare.

— Ar fi trebuit să-i dea o decoraţie pentru că l-a salvat pe ministru, spuse fata.

Kate îi zâmbi lui Anthony, care se foia pe scaunul lui.

— Dar nu v-a spus? E prea modest. I-au dat Ordinul Păunului Celest Clasa A Doua.

Primiră informaţia cu maximă seriozitate; chiar le grăbi plecarea. Era clar că nu voiau să-l facă să-şi piardă timpul; asta le-ar compromite şansa unei viitoare întâlniri. Sperau să obţină una la Stockholm. Vor sta acolo pentru mai mult timp? îi întrebă femeia.

— Locuim acolo, răspunse Kate.

— Ah, făcu bărbatul.

Şi după o ezitare:

— Noi suntem din Coventry.

Era unul dintre oamenii aceia care ţin la un schimb de informaţii cât mai egal. Miji ochii la ea de parcă ar fi urmărit mişcările delicate ale unei balanţe de laborator: era nevoie de încă un miligram.

— Pe noi ne cheamă Davidge.

Soţia lui, care stătea puţin mai în spate, aprobă din cap: echilibrul era corect. Şi oftă de uşurare după această ajustare delicată; acum putea să se gândească la alte lucruri, să-şi corecteze pliurile de la rochie în oglinda mare de pe peretele din fund, să-şi ascundă o şuviţă căruntă, să-şi întindă mănuşile, să bată apropouri delicate că în scurt timp vor pleca.

— Sunteţi într-un grup de turişti? întrebă Kate şi observă că fata – care n-avea nimic de-a face cu fineţurile lor, care părea să cultive exact opusul gentileţei reprezentate de ei, protestând cu rujul ei prost ales împotriva culorii lor şterse – avea un instinct care o ajuta să-i vadă ostilitatea acolo unde ei nu vedeau decât politeţe.

— Noi trei suntem grupul, explică blând doamna Davidge.

— Sunt convinsă, spuse Kate cu imprecizie deliberată, că vă vom revedea.

Dar fata mai rămase. În timp ce părinţii ei coborau, exagerându-şi mersul prudent de oameni bătrâni, în grădinuţa arămie dintre terasă şi toba spartă, ea continua să stea acolo de parcă ar fi prins rădăcini. Arăta ca o mică efigie de lemn, vopsită în culori vii şi instalată între mese într-un scop practic oarecare; nu-i mai lipsea decât scrumiera plină de mucuri strivite.

— Pot să mă eliberez pe marţi, spuse ea.

— E bine, răspunse Anthony, făcându-şi de lucru cu o furculiţă.

Lui Kate îi părea rău de ea, de inocenţa ei necioplită, dar nu-i convenea să i se amintească lui Anthony de ce scăpase; în momentul acela, fata reprezenta luminile din spatele bicicletelor, frunzele căzute pe trotuarul de pe

Warren Street, vinul de porto din Ladies Bar.

— Deci poţi să te eliberezi pe marţi, spuse Kate, uitându-se după fata care tocmai îşi ajungea din urmă părinţii printre scaunele îngrămădite. Şi ai salvat viaţa ministrului.

— Trebuia şi eu să le povestesc ceva, spuse Anthony. Mi-au oferit un prânz.

— Iar eu ţi-am oferit micul dejun şi nu-mi amintesc să-mi fi povestit ceva.

— Hai, măi, Kate! spuse el. Tu ştii toate poveştile mele. N-am scris de fiecare dată...?

— Nu, răspunse Kate. Ai scris foarte rar. Telegrame pentru tata. Ilustrate. Multe ilustrate. Ilustrate din Siam, din China, din India. Nu-mi amintesc de nicio scrisoare.

— Trebuie să fi uitat să le pun la poştă, surâse el. Dar nu se poate, că îmi amintesc ce scrisoare lungă ţi-am scris ca să te felicit când ai primit slujba la Krogh.

— Tot o ilustrată.

— Şi când a murit tata?

— O telegramă.

— Ei bine, costă mai mult. Nu mă uit la bani când e vorba de tine, Kate.

Deveni serios:

— Sărăcuţa de tine, n-ai mâncat de prânz. E urât din partea mea că am început fără tine, dar m-au invitat. Era o ocazie de a face economie.

— Tony, spuse Kate, dacă n-ai fi fratele meu...

Îşi lăsă fraza în suspensie deasupra firimiturilor şi a paharelor murdare, neterminată, lipsită de sens. Ce rost avea?

— Ai fi moartă după mine, spuse Anthony, aruncându-i privirea aceea pe care ea ştia că o foloseşte cu toate chelneriţele: atenţie calculată, infantilism calculat, un farmec ale cărui ingrediente fuseseră sistematic testate şi stocate în vederea refolosirii.

Un gând îi trecu prin minte: dacă aş putea să întorc

timpul, dacă aş putea să răsucesc inelul ăsta pe care mi l-a dat Krogh şi să desfiinţez tot locul ăsta, toba aia mare şi frunzele moarte şi propria mea faţă din oglinda aia de-acolo, atunci s-ar face întuneric şi afară ar bate vântul, ar mirosi a balegă şi el ar sta cu şapca în mână şi eu i-aş spune: „Nu te întoarce. Nu contează ce spune lumea. Nu te întoarce”. Şi nimic n-ar mai fi aşa.

— E o fetiţă dulce, spunea Anthony. A înghiţit tot ce i-am spus. Puteam să-i vând orice gogoşi voiam.

Iar ea îl vedea străbătând în gând nenumărate străzi din cartiere mărginaşe, sunând la uşi, fiind trimis la intrarea din spate. Pentru un moment, se văzu alături de el şi asistă la îndreptarea nodului de la cravata de Harrow, la recalibrarea farmecului, la recalibrarea speranţei, încercând să-şi dea seama cât era curaj şi cât era simpla credinţă că până la urmă tot o să apară ceva.

Şi am apărut eu.

Perspectiva lucrurilor pe care le puteau face împreună îi alungă gelozia şi frica. El era deştept – nimeni nu spusese vreodată că nu era deştept –, iar ea era echilibrată – nimeni n-ar fi visat să-i pună la îndoială echilibrul. Avea priză, ştia să se cramponeze. Cinci ani de contabilitate în biroul acela mizer din Leather Lane, apoi firma lui Krogh, apoi Krogh însuşi.

— Vreau ceva de băut, spuse ea. Mi s-a uscat gâtul.

Şi după ce veni băutura:

— Pentru parteneriatul nostru, zise ea.

— Dar le bei, nu glumă, spuse Anthony şi-i făcu semn chelnerului trecându-şi limba peste buze.

O dezaproba, nu era de acord ca femeile să bea, era plin de prejudecăţile generaţiei precedente: sigur că tu ca bărbat mai bei, mai preacurveşti, dar nu te culci cu sora unui prieten, iar fetele „cinstite” nu se pilesc niciodată. Cele două mari măsuri, una pentru bărbaţi, alta pentru femei, erau pilonii de susţinere ai minţii lui. Kate vedea că-i stau pe limbă toate maximele maiorilor pe care-i auzise declamând legea morală prin fumoare, în faţa focului din

şemineu.

— Dragă Tony, spuse ea, te iubesc.

El se foi stânjenit în faţa înţelegerii ei totale.

— Şi totuşi, spuse el, băutura pe stomacul gol nu face bine.

Era ceva aproape admirabil în faptul că ghinioanele nu-i afectaseră cu nimic latura asta uşor pompoasă; într-un om mai autoanalitic, mai puţin elastic, ea ar fi fost complet eradicată de conştiinţa inferiorităţii; în cazul lui, dezastrele nu făcuseră decât s-o întărească. Zilele lui cele mai amărâte – ghicea ea – nu fuseseră cele mai puţin pompoase; şi-l imagina propovăduind morala în faţa Annettei şi abstinenta în faţa lui Maud. Pentru el, o mânecă roasă n-ar fi decât o încurajare de a arbora pe cravată culorile Gărzii Regale.

Ea se afla la Stockholm în momentul morţii tatălui lor, dar Anthony, care se întorcea de la Aden, îşi cheltuise ultimele lire pe un bilet de avion de la Marsilia. Se comportase cu o solemnitate şi o bună-cuviinţă care i-ar fi adus aplauze în toate cluburile din care fusese exclus. Îşi amintea telegrama lui: „Tatăl nostru s-a stins din viaţă liniştit, în somn, sâmbăta trecută”, o risipă orgiastică de bani pentru o platitudine magnifică, urmată de o serie de economii şi fineţuri de punctuaţie care făceau ca restul telegramei să fie incomprehensibil: „Regret cufăr Mabel stricat tranzit punct virgulă concediat servitor bolnav cap liniuţă Gouldsmith afirmativ”. Aflase mai târziu că, stând aplecat la căpătâiul bolnavului, surâzător, exuberant şi optimist (lacrima ştearsă pe furiş pentru admiraţia infirmierei, costumul negru pentru rude, ultimul guler curat pentru preot şi notar), el îi spusese tatălui său că demisionase. Vocea umană prelua în sfârşit melodia cântată până atunci doar în telegrame şi cărţi poştale: era din nou acasă şi demisionase; fusese realmente o chestiune de onoare, dar nu putea să intre în detalii.

— La ce te gândeşti? întrebă Anthony, iar ea văzu că el deja îşi recăpătase siguranţa de sine – stătea în pragul

unei alte uşi, cum ar veni, plin de speranţă şi de energie şi de dorinţa de a-şi demonstra calităţile de vânzător.

— Mă gândeam la tata, spuse Kate.

— Ah, tata! făcu Anthony. Ce s-ar mai fi bucurat să ne vadă aici, împreună!

Asta era adevărat. El întotdeauna deplânsese lungile stagii în străinătate ale lui Anthony; fratele, credea el, este protectorul natural al surorii până în ziua nunţii ei. Şi – credea Kate – un lucru tot se putea spune în favoarea judecăţii bătrânului: aptitudinea lui Anthony de a ieşi dintr-o încurcătură periculoasă nu dăduse niciodată greş. Într-o speluncă sau într-o secţie de poliţie nu-ţi puteai dori un ghid sau un consilier mai bun decât el; întotdeauna puteai să contezi pe el că va găsi din instinct uşa din dos sau omul care trebuie mituit. Nimeni în afară de Anthony n-ar fi ieşit neşifonat din atâtea aventuri sordide.

Deja privea în toate direcţiile, măsurând împrejurimile, vioi, ardent şi plin de speranţă.

— Ce se întâmplă aici, ca viaţă de noapte? întrebă el.

Şi adăugă, cu o ipocrizie care o luă prin surprindere:

— Mă refer, desigur, la filme, la music-hall. Într-un port trebuie să fii atât de prudent!

Şi îmbrăţişă cu o privire dintr-odată plictisită grădinuţa pustie, scena abandonată, toba spartă, frunzele zburătăcite, mătura care le îndepărta. Şi apoi se întoarse spre ea cu una dintre feţele lui golite de expresie, de o inocenţă studiată şi lustruită.

— Oh, nu poţi să fii şi tu natural? spuse Kate.

Lacrimi de singurătate o înţepau îndărătul pleoapelor. Suferea de dorul lui de fiecare dată când ridica între ei faţada asta fragilă de falsă respectabilitate, suferea aşa cum suferise atunci când el plecase pentru prima dată în străinătate: cufărul mare cocoţat deja pe acoperişul unei cabriolete, valiza refuzând să se închidă pe holul mic şi înghesuit, un cordon de pijama atârnând pe covor; cuvintele de rămas-bun schimbate între suportul de umbrele şi uşa cu geam. Atunci cel puţin nu existase

ipocrizie; erau la fel de deschişi unul faţă de celălalt cum fuseseră şi cu cinci ani în urmă, în întunericul hambarului; el era palid şi speriat şi mai că-l podidea plânsul în timp ce ea îi spunea că trebuie să plece, că o să piardă trenul, şi-l săruta repede şi simţea cum creierul i se împarte în două când îl vedea cum trage de uşa înţepenită a cabrioletei şi-şi simţea o jumătate din corp plecând cu el, zguduindu-se jalnic pe pernele negre din piele lucioasă. Dar cel puţin credea că el o să scrie, nu ştia că o aşteaptă numai cărţi poştale ilustrate, numai „E un loc frumos” şi „Aici am făcut baie” şi „Cruciuliţa de pe ilustrată marchează camera mea”, nu anticipase bonomia crescândă, formulele stranii adoptate de el din nevoia de a se proteja, până când i se revelase în sfârşit că el era de-acum, în mod irevocabil, unul dintre oamenii aceia, unul dintre aventurierii aceia mărunţi, fără suficient curaj ca să rişte puşcăria. Şi acum, gândi ea, ascunzându-şi disperarea în spatele pudrierei, până şi o carte poştală l-ar fi apropiat mai mult de ea.

— Nu poţi să fii şi tu natural? repetă ea, întrebându-se ce trucuri ar fi putut s-o înveţe Annette şi cu Mabel ca să fure de la el o reacţie sinceră.

Continuă:

— În noaptea asta o să bem mult şi o să mergem la Liseberg.

Sugestia îl făcu să se strâmbe:

— Ce fel de loc mai e…?

— Oh, spuse Kate, e cât se poate de respectabil. Cât se poate de familist. Poţi să dansezi puţin, poţi să faci puţin tir, poţi să te zgâlţâi puţin în tiribombă. Nu mă îndoiesc că e plicticos în comparaţie cu ce-ai văzut tu, dar dacă bem mai întâi…

— Ştii, spuse Anthony, încă n-am avut o conversaţie serioasă.

— Despre ce?

— Oh, despre *diverse*, spuse Anthony. Despre diverse. Dacă n-ai de gând să mănânci, hai să găsim un loc liniştit.

Şi examină restaurantul – paharele de şnapsuri goale, farfuriile cu resturi – cu un aer de dezaprobare austeră. Iar atunci când ea îi propuse să-i arate şi ei portul aşa cum i-l arătase domnişoarei Davidge, el declară că nici acela nu e un loc suficient de liniştit.

— Ce mă mai baţi la cap cu fata aia! protestă el. Vorbeşti de parcă ai fi geloasă. Nu putem şi noi să ieşim un pic din oraş? Nu există niciun parc?

Timp de o jumătate de oră stătură pe o bancă de lemn, la marginea unui iaz, şi se uitară la păsări în timp ce băieţii îşi împingeau la deal bicicletele cu spiţe viu colorate, ieşind din Göteborg; în blocurile de la marginea parcului, luminile se aprindeau una câte una, mici, intense şi precise ca beţele de chibrit scăpărate într-un cinematograf. O peliculă subţire de mizerie acoperea apa şi, atunci când păsările îşi croiau drum prin ea, le rămâneau câteva frunze agăţate în pene.

— M-ai adus aici, spuse Anthony, şi acum…

Dintr-odată devenise rece, ostil şi stingherit.

— Să ştii că un lucru n-o să fac niciodată. N-o să tapez pe nimeni. N-am tapat niciodată pe nimeni.

— Erik o să-ţi dea o slujbă.

— Doar ştii că nu vorbesc suedeza.

— Suedeza nu e importantă la firma Krogh.

— Kate, spuse Anthony, aş fi complet pierdut într-o firmă ca aia. Sunt obişnuit cu lucruri mai mici. Ascultă. Pe vapor numai la asta m-am gândit: nu i-aş putea fi de folos cu nimic lui Krogh. N-aş avea nicio şansă să arăt…

O frunză purtată încoace şi încolo îi atinse umărul în cădere şi se opri pe bancă, între ei.

— Vezi? spuse Anthony. Aur. A trecut pe lângă mine.

— E încă verde. Nu înseamnă nimic. Uite – Kate ridică frunza şi i-o arătă în lumina tot mai slabă –, a fost ronţăită. De o veveriţă. Sau de o pasăre.

— Ascultă-mă, Kate. Azi-dimineaţă, mergând prin port, am văzut un anunţ. În engleză. Vor un om cu experienţă, un englez, la unul din antrepozite. Ca să ţină

registrul contabil.

— Da, presupun că ai putea să faci asta, spuse Kate.

— Am ţinut mai multe registre contabile decât pot număra.

— Dar n-ar exista niciun viitor în asta.

Îi ceruse să fie el însuşi; şi acum, când abia mai putea să-i vadă faţa în întunericul rece, înţepător, când o apucase tremuratul de frig şi tocmai îşi adusese aminte: „N-are pardesiu pe el, ce-a făcut cu pardesiul?”, printre imaginile cu dughene de amanet şi magazine de haine la mâna a doua care-i treceau ei prin minte, el se apropie de ea dintr-odată cu toată sinceritatea, ca un prieten aproape uitat care te trage de mânecă:

— Eu n-am viitor, Kate.

Era cuminte, era sincer, era el însuşi, era tot ce-i ceruse ea să fie şi, deşi încerca să profite de ocazie, se simţea năucită. Îl ştiuse neserios, capabil de tot felul de trişerii mărunte, o catastrofă în tot ce ţine de bani, dar nu-i intuise niciodată capacitatea de introspecţie lucidă.

El repetă:

— O ştii la fel de bine ca mine, Kate. Eu n-am viitor.

Păsările ieşeau din apă şi se înfoiau ca să se apere de frig. Umflate ca nişte balonaşe maro, se rostogoleau în sus pe panta ierboasă şi dispăreau una după alta, turtind frunzele sub picioruşele lor palmate.

— Ba ai, ba ai, spuse ea.

Teama ei de a nu rata momentul intra în conflict cu bucuria de a fi, în sfârşit, faţă în faţă cu el, fără ascunzişuri, cum fuseseră cu atâţia ani în urmă.

— Ai încredere în mine.

Se gândi: îl am acum, ăsta e Anthony, nu trebuie să-l las să scape, dar, în loc să-i vină cuvintele potrivite, o cuprindea din nou o senzaţie de ruptură între minte şi inimă, astfel încât ea era acum cea care stătea acolo fără pardesiu, fără viitor, fără prieteni, numai cu o cravată de la Harrow şi cu nişte aere. L-ar fi luat în braţe dacă n-ar fi vorbit el mai întâi.

— Sigur că norocul mai poate să se şi întoarcă, spuse el. Poate că o să apară ceva.

Şi ea îşi dădu imediat seama că momentul trecuse. Acum era tot atât de departe de ea ca întotdeauna, ca atunci când se afla la clubul său din Shanghai sau pe terenul de golf din Aden. Ce luase ea drept introspecţie lucidă fusese mai curând o breşă temporară în norul lui de autoamăgire. Crezuse că el are nevoie de ea, dar el n-avea nevoie decât de o adiere din direcţia bună, de un gând, de o anumită amintire.

— Ţi-am povestit vreodată cum a fost cu ceaiul alterat?

— Nu mai ştiu. E frig. Hai să mergem. În legătură cu antrepozitul…

Dar acum, vântul îi bătea puternic în pânze. Era dispus să admită că a greşit în măsura în care asta însemna să admită că, la urma urmei, avea un viitor.

— Văd că nu-ţi place ideea, spuse el.

Râse cu o incredibilă lipsă de griji.

— O să fac o încercare cu amicul tău Krogh.

Era precum un om care scăpase ca prin urechile acului dintr-o mare primejdie. Uşurarea îl făcea exuberant, iar exuberanţa făcea din el cel mai bun tovarăş posibil.

Şi aşa rămase toată seara. Dintr-o extremă fusese aruncat în alta; ea se socotise norocoasă că-l prinsese în momentul lui de depresie şi adevăr, dar era o plăcere de o altă factură să-l prindă în plină formă şi falsitate. Îi spuse poveşti care începeau cu o aparenţă palidă de verosimilitate, dar curând deveneau la fel de gogonate ca toate celelalte pe care i le-o fi spus lui Maud sau lui Annette, sau poate tinerei Davidge.

— Dar ţi-am scris despre Fiatul directorului general!

— Nu, nu, spuse Kate, pe nicio carte poştală nu scria nimic de niciun Fiat.

După două şnapsuri, aproape că era dispusă să-l creadă. Devenea duioasă cu el. Îşi puse mâna pe mâna lui şi zise:

— Mă bucur că eşti aici, Tony. Hai, zi mai departe.

Dar, înainte ca el să apuce să mai spună ceva, ea observă că-i lipsea inelul (inelul cu sigiliu oferit solemn fiecăruia dintre ei la împlinirea vârstei de douăzeci şi unu de ani – sau în cazul lui trimis prin poştă, pe adresa clubului cutare, parcă mai ştia ea unde).

— Ce-ai făcut cu inelul? Nu l-ai primit?

Îl vedea cum cântăreşte starea ei de spirit, cum calculează ce să-i spună şi ce să nu-i spună. Oare va fi totuşi o seară ratată? se întrebă ea. Trebuie să mă dezvăţ repede, oh, da, repede, de obiceiul ăsta de a pune întrebări. Dar după atâţia ani de distanţă, întrebările îi ieşeau pe gură pe negândite.

— Mă rog, nu contează, spuse ea. Zi mai departe. Zi-mi cu maşina, cu maşina directorului.

Anthony răspunse încet, lăsându-şi mâna stângă peste mâna ei cu un aer protector-condescendent, afabil şi onest:

— Dar mi-ar face plăcere să-ţi zic de inel. E o poveste lungă, dar interesantă. Nici nu-ţi poţi imagina, fetiţă dragă, în ce situaţii ciudate m-a băgat inelul ăla.

— Nu, nu, răspunse ea, nu-mi povesti despre asta. Povesteşte-mi despre maşină. Dar hai mai întâi să ne găsim alt loc, aici nu mai putem cere încă un şnaps.

Era amuzant pentru ea să-l ghideze prin hăţişurile legislaţiei privitoare la consumul de alcool, astfel încât să se poată ameţi cu şnapsuri în ciuda restricţiilor (două pentru un bărbat, unul pentru o femeie).

— Şi acum, spuse ea, Liseberg.

Dincolo de canal, după şopotul apei pe lângă malurile acoperite de iarbă, dincolo de şuşoteala bărbaţilor şi a femeilor de pe băncile din întuneric, dincolo de artera periferică pe care nu circula nimeni, o procesiune de sunete le ieşea acum în cale, şontâc-şontâc, la fiecare colţ de stradă; nu muzică, ci ca şi când un acordor de piane ar fi încercat clapele una după alta, fără vreo ordine anume, într-o casă îndepărtată. Peste acoperişuri se conturau vag,

în lumină albă, o serie de turnuri; notele se adunară într-o melodie, tachinând memoria, pentru a erupe, în dreptul intrării cu boltă înaltă, sub forma unui ritm pe jumătate cunoscut (ministrul de externe, care-şi pusese un guler înalt, răspundea extrem de ceremonios la *skål*-ul ei, în timp ce Krogh traversa terasa ce ducea la toalete înclinându-se în dreapta şi în stânga şi cuplurile dansau în spatele uşilor de sticlă ce licăreau şi clincăneau ca nişte policandre).

— Hai, fetiţă dragă, spuse Anthony. Hai să-i dăm bice.

Cu cât bea mai mult, cu atât se întorcea mai mult în timp. La începutul serii, argoul său strălucea de falsul optimism al primilor ani de după război, dar în scurt timp se umpluse de noroiul tranşeelor, cules de pe limbile ofiţerilor în rezervă pe care-i auzise trăncănind sub punkah[3] despre ora zet şi despre Victoria Palace, despre trenurile de permisionari şi despre Bing *Boys*[4].

O rachetă tuşi, se aprinse, nu reuşi să explodeze, se stinse în aerul umed şi băţul ei căzu; într-o piaţă mărginită de coloanele de piatră ale restaurantelor şi ale localurilor de dans, un jet de apă verde ca smaraldul sărea jucăuş în mijlocul unui bazin mare, nu prea adânc, şi el tot de smarald: sus, sus, precum corola unei plante tropicale sub un cer rece, vast şi fără nori, şi iarăşi jos, împroşcând cu verde în jur, revărsându-se din bazin pe pavaj, tivindu-se cu argint. Un vagonet de *montagne-russe*, gol, trecu fulgerător peste acoperişuri şi dispăru, gemând ca un disc de gramofon pe ultima sută de metri. Mai departe, în barăcile de tir, plutoane de execuţie în zdrenţe îşi descărcau armele.

— Pe-aici. O luăm pe-aici.

O corabie de piraţi plutea pe un lac placid, presărat cu cartuşe goale de ţigări. O potecă mărginită de flori şerpuia până la o platformă unde doi bărbaţi îmbrăcaţi în salopete albe jucau şah cu oricine pe o jumătate de

---

3 Tip de ventilator folosit în special în India.

4 The Bing Boys Are Here este titlul unei comedii muzicale care se jucase cu mare succes la Londra în perioada Primului Război Mondial.

coroană. Pe oriunde treceai, prin curţi verzi sau roz, prin zone de întuneric savant amenajate, puteai să auzi, peste muzici şi împuşcături, sfârâitul surselor de lumină imense şi ascunse şi puteai să vezi roiuri de fluturi de noapte ducându-se să se prăpădească la contactul cu globurile fierbinţi.

Sus la lumină, vagonul de şi iarăşi jos în întuneric; într-o baracă obscură, o cişmea umană cu pielea verde-pal, cu turban şi cu jeturi de apă ţâşnindu-i din stigmatele stacojii de la mâini şi de la picioare; barăcile obezelor, ale ghicitoarelor, ale dresorilor de lei; roiurile de fluturi trecând ca funinginea de după un incendiu, toţi în aceeaşi direcţie, nelăsându-se distraşi de becurile mai slabe din barăcile mai mici.

Sus vagonetul, mai sus de acoperişuri; o rachetă explodând în aer, umplând întunericul de flăcărui căzătoare; plutonul cel zdrenţăros încărcând şi trăgând.

— Eşti prea beat ca să dansezi, spuse Kate.

— Ascultă, spuse Anthony. Mai beau una mică şi mă pot pune cu oricine la ce joc vrei tu. Uite, la aruncat inele. Nu m-ai văzut niciodată cum arunc inele.

Mingi de ping-pong colorate dansau în lungul unei coloane de apă.

— Vrei o păpuşă? întrebă Anthony. Sau o vază? Zi ce lucru vrei şi eu o să-l câştig pentru tine. Zi-mi cu ce să încep.

— Hai să arunci cu inelul. Doar ştii că nu eşti bun la tir. Ca să câştigi ceva trebuie să loveşti cinci mingi din cinci împuşcături. La şcoală nu reuşeai niciodată să nimereşti ţinta.

— Am mai învăţat şi eu două-trei trucuri de-atunci.

Ridică unul dintre pistoalele de pe tejgheaua barăcii şi încercă să ochească. O imploră:

— Kate, fii fată de comitet şi plăteşte-mi şi mie.

Era surescitat; tot cântărea arma, jucând-o în palmă.

— Ştii, Kate, mi-ar plăcea să am o slujbă legată de arme. Instructor la o şcoală sau ceva de genul ăsta.

— Dar, Tony, protestă ea, niciodată n-ai fost în stare să nimereşti nimic.

Îşi deschise poşeta, dar până să găsească banii el trăsese deja. Privi în sus şi văzu o minge galbenă clătinându-se în vârful coloanei de apă.

— Ce noroc! exclamă ea.

El clătină din cap, prea serios ca să vorbească, încărcă un cartuş cu vârful ascuţit şi pene la celălalt capăt, ochi repede, întinzând mâna înarmată la nivelul ochilor, şi trase. Înainte ca mingea să cadă, ea ştiu că o va lovi; asista la poale singurul exerciţiu la care el excela – trasul cu arma la bâlci. Nu se uită la mingile lovite; se uită la faţa lui – gravă, concentrată, cu un aer ciudat de responsabilitate; mâinile lui mari, cu unghii roase, arătau dintr-odată ca ale unei infirmiere, blânde şi capabile. Luă o vază albastră, hidoasă şi, cu ea la subsuoară, o luă de la capăt.

— Tony, ce-o să faci cu el? îl întrebă ea atunci când depuse un tigru de pluş la picioarele ei.

El tocmai deschidea culasa şi se opri un moment, încruntându-se:

— Ce? Ce spuneai?

— Cu vaza şi cu tigrul ăsta. Ce-o să faci cu ele? Pentru numele lui Dumnezeu, Tony, nu mai câştiga şi alte premii. Hai mai bine să bem ceva.

El clătină din cap încet; abia într-un târziu pricepu ce-i spunea ea; ochii lui continuau să fugă la mingile dansante din fântână.

— O vază nu e niciodată în plus, nu-i aşa? spuse el. Pentru flori şi chestii.

— Dar tigrul, Tony?

— Nu e un tigru rău.

Nu se uită la el, continuând să îndese cartuşe în armă.

— Dacă nu-l vrei, spuse el, o să i-l dau altcuiva.

Trase şi reîncărcă, trase şi reîncărcă în timp ce mingile se spărgeau şi cădeau şi în spatele lor se aduna un

mic grup.

— O să i-l dau marţi fetei ălei a, spuse el, şi oftă şi apoi arătă cu degetul o cutie verde pentru ţigări, de metal, marcată cu iniţială „A" – o băgă în buzunar şi o luă din loc cu vaza la o subsuoară şi tigrul la cealaltă.

Kate trebui să alerge ca să-l ajungă.

— Unde mergi? strigă în urma lui şi-i simţi nostalgia ca pe un pumnal în propriul creier atunci când el răspunse:

— Oh, Kate, aş putea să fac asta o viaţă întreagă fără să mă plictisesc.

Mergea nefericit printre lămpile cu arc. Continuă:

Partea a II-a i

— Odată, de sărbători… De-atunci n-am mai prins nicio sărbătoare acasă.

— Cum o chema pe fată?

— Am uitat.

Ea îşi vârî mâna pe sub braţul lui şi vaza alunecă şi se sparse la picioarele lor în fragmente urâte şi albastre, ca o sticlă spartă ce marchează sfârşitul unei nopţi de beţie.

— Nu-i nimic, spuse el blând, trăgând-o mai aproape. Ne rămâne tigrul.

Uşile de bronz alunecară în lături şi Krogh intră în curtea circulară, Krogh se afla acum pe domeniul lui Krogh. Cerul după-amiezii, limpede şi rece, servea de acoperiş acestui cub de oţel şi sticlă. Etajele inferioare cu birourile lor – fiecare întins pe un etaj întreg – se expuneau integral privirii lui; îi vedea pe contabili lucrând la parter, vedea în geam reflexiile trandafirii de la radiatoarele lor electrice. Observă imediat că fântâna era gata; masa aceea verde îl tulbura aşa cum puţine lucruri mai reuşeau să-l tulbure; îl acuza de laşitate. Se plecase în calea unei mode pe care n-o înţelegea; el ar fi preferat să pună în fântână o zeiţă de marmură, un copil gol, o nimfă cu mâinile amplasate pudic. Se opri din drum ca să examineze piatra; niciun instinct nu-i spunea dacă e artă de calitate superioară sau inferioară; pur şi simplu nu înţelegea. Era

nervos, dar nervozitatea nu i se vedea. Ca un ziar expus într-un chioşc, capul lui mare şi chel nu te lăsa să vezi de la distanţă decât titluri mari cu litere groase; literele mai mici, micile subtilităţi, fricile obscure erau invizibile.

Deveni conştient de faptul că era observat; era urmărit cu privirea prin geamul de sticlă de un contabil aplecat deasupra maşinii lui, de un director aplecat peste balconul lui inoxidabil, de o chelneriţă care tocmai trăgea storurile de piele neagră din restaurantul destinat personalului, înserarea cădea repede peste umerii săi, luminile începeau să se aprindă în spatele pereţilor de sticlă bombată în timp ce el zăbovea lângă statuia verde.

Krogh urcă treptele de oţel care duceau la uşile glisante pe care intrai la Krogh. Când puse piciorul pe ultima treaptă, uşile se dădură la o parte. Lăsă capul în jos ca să intre; era un obicei de care nu se lepădase niciodată; la un metru nouăzeci şi agresiv de lat în spate, fusese nevoit să se aplece ani întregi ca să intre în garsoniera lui, în micuţul lui apartament, în prima lui uzină. Aşteptând liftul, încercă să alunge statuia din mintea sa.

Liftul n-avea liftier; lui Krogh îi plăcea să fie singur. Acum era împresurat de două straturi de sticlă – peretele de sticlă al liftului, peretele de sticlă al clădirii; ca un om fără cuvânt, sediul făcea paradă de transparenţa sa. Urcând uşor şi silenţios spre ultimul etaj, Krogh putea să vadă fântâna; se îndepărta, se micşora, se aplatiza; atunci când instalaţia de iluminare camuflată se aprinse pe toată circumferinţa curţii, masa aceea brutală aruncă pe pavajul lustruit o umbră la fel de delicată ca un desen pe porţelan. Cu un obscur sentiment de regret, Krogh se gândi: am pierdut ceva din vedere.

Intră în biroul lui şi închise uşa; hârtiile pe care le ceruse formau un teanc ordonat pe un birou care se curba în armonie cu linia peretelui de sticlă. Vedea focul de lemne reflectat în fereastră; un buştean alunecă şi căzu şi o jerbă de scântei palide, fără căldură, se înălţă pe geam. Aceasta era singura cameră din clădire fără încălzire electrică. Trosnetul blând al focului era o formă de

tovărăşie pentru Krogh în biroul lui izolat fonic, în izolarea lui arctică. La picioarele lui, în curte, noaptea cădea ca un şiroi de cerneală într-un lichid gri, luminos. Se întrebă dacă nu cumva greşise în chestiunea fântânii.

Merse la biroul lui şi-şi sună una din secretare:

— Când se întoarce Miss Farrant?

— O aşteptăm în cursul zilei de azi, domnule, răspunse o voce dintr-un microfon.

Se aşeză la birou şi-şi întinse leneş palmele; un om se naşte cu ce-i e scris în palma stângă; în palma dreaptă e ce face el însuşi cu viaţa lui. Se pricepea îndeajuns la ştiinţa asta dubioasă ca să desluşească în palmele lui Succesul, Viaţa Lungă.

Succesul: era cât se poate de convins că-l merită, că merită cele cinci etaje de oţel şi sticlă, fântâna împroşcând apă în lumina obscură, dividendele, noile întreprinderi, împrumuturile acoperite în douăsprezece ore; se simţea bine gândindu-se că nimeni altcineva nu contribuise la succesul lui. Dacă murea a doua zi, compania ar fi dat faliment. Complicata reţea de filiale nu se ţinea decât în creditul lui personal. Onestitatea era un cuvânt care nu-l tulbura niciodată: un om era onest atâta timp cât creditul lui era sigur şi creditul lui – şi-o spunea cu mândrie – era cotat cu un punct mai sus decât al guvernului francez. De ani buni se afla în poziţia de a putea împrumuta bani cu 4%, pentru ca la rândul lui să împrumute guvernul francez cu 5%. Asta era onestitatea – ceva ce se poate calcula în cifre. Abia în ultimele trei luni îşi simţise creditul, dacă nu chiar zguduit, atunci contractat aproape imperceptibil.

Dar nu-i era teamă. În câteva săptămâni, uzinele din America aveau să remedieze situaţia.

Nu credea în Dumnezeu, dar credea implicit în liniile din palma sa. Palma sa îi spunea că viaţa avea să-i fie lungă, or el nu credea că va trăi mai mult decât compania sa. Dacă aceasta dădea faliment, n-ar fi ezitat să se sinucidă. Un om cu un credit ca al lui nu putea să meargă la închisoare. Kruger întins pe jos, cu un glonţ în el, în

hotelul acela din Paris, era exemplul său. Nu-şi chestiona curajul de a comite actul final mai mult decât îşi chestiona onestitatea.

Din nou simţi o nelinişte obscură la gândul că pierduse ceva din vedere. Statuia din curte se întoarse să-l sâcâie. Pentru amenajarea acestui sediu apelase la oameni despre care i se spusese că ar fi cei mai buni arhitecţi, sculptori şi decoratori din Suedia. Îşi plimbă privirea de pe curbura biroului din lemn de tuia pe pereţii de sticlă şi de la orologiul fără cifre la statuia femeii gravide dintre ferestre. Nu înţelegea nimic. Lucrurile astea nu-i ofereau nicio plăcere. Fusese obligat să ia totul pe încredere. Îi veni în minte – şi stătu fix atâta timp cât îi luă orologiului să bată jumătatea de oră – gândul că nu fusese învăţat să se bucure de lucruri.

Dar trebuia să-şi petreacă serile cumva până se simţea îndeajuns de obosit ca să meargă la culcare. Deschise unul dintre sertarele biroului şi scoase din el un plic. Ştia ce conţine – biletele la operă pentru seara asta, pentru mâine-seară, pentru toată săptămâna. El era Krogh; trebuia să-şi arboreze melomania în văzul întregului Stockholm. Dar întotdeauna se instala într-un mic deşert creat de el însuşi, cu un loc gol în dreapta şi un loc gol în stânga. În felul ăsta îşi proclama prezenţa şi, în acelaşi timp, îşi proteja ignoranţa, căci niciun vecin inoportun nu risca să-i ceară părerea despre muzică şi, dacă aţipea puţin, nu observa nimeni.

Îşi sună secretara.

— Dacă mă caută cineva, sunt la ceai la Legaţia Britanică, spuse el. Pasează-mi acolo orice apel internaţional.

— Şi cotele din Wall Street?

— O să mă întorc în timp util.

— Herr Krogh, tocmai a sunat şoferul dumneavoastră. Maşina e în pană.

— Bine. Nu-i nimic. O să merg pe jos.

Se ridică şi paltonul lui agăţă o scrumieră, dând cu

ea de podea. Propriile lui iniţiale îi săriră în ochi: E.K. Monograma fusese proiectată de cel mai bine cotat artist suedez. E.K. – aceleaşi iniţiale, repetate la nesfârşit, formau modelul covorului pe care călcă în drum spre uşă. E.K. În anticamere; E.K. În sala de conferinţe; E.K. În sălile de mese. Iniţialele lui acopereau clădirea. E.K. luminând din beculeţe deasupra intrării; E.K. deasupra fântânii, deasupra porţii. Literele clipeau spre el ca luminile unui semafor, transmiţându-i un mesaj peste întinderile pustii care-l despărţeau de ceilalţi oameni. Era un mesaj de admiraţie; privind luminile, aproape că uita că fuseseră instalate tot la ordinele lui. Pâlpâirile unui E. şi ale unui K. transmiţându-i, de la marginea platoului glacial pe care-l ocupa, omagiul acţionarilor săi: pentru Krogh, asta însemna summum-ul apropierii umane.

— Iată, Herr Krogh, că în sfârşit e gata.

Krogh îşi întoarse privirile pe pământ; lumina ce se reflectase în ea muri; se opri, detaşată, asupra portarului care surâdea şi-şi freca palmele cu o bonomie lipsită de iluzii.

— Statuia, Herr Krogh. E gata, au terminat-o.

— Şi cum ţi se pare?

— Păi ştiu şi eu, Herr Krogh? E un pic ciudată. Eu n-o înţeleg. L-am auzit pe Herr Laurin spunând despre ea…

Îl irită ideea că un om care, date fiind tinereţea şi lipsa lui de experienţă, îi datora totul – căci cine altcineva l-ar mai fi pus pe Laurin, pe palidul şi ineficientul Laurin, într-o funcţie de director? – putea să vină să-l tulbure cu îndoielile lui.

— Înţelege următorul lucru, spuse el – şi văzu cum se ofilea toată veselia omuleţului. Această statuie este opera celui mai mare sculptor din Suedia. Nu e treaba unui portar s-o înţeleagă; treaba lui e să le spună vizitatorilor că este opera lui… a lui… în fine, află numele de la secretarul meu, dar să n-aud vreodată că i-ai sugerat vreunui vizitator că lucrarea ar fi greu de înţeles. E o operă de artă. Te rog să reţii asta.

Traversă curtea, apoi se întoarse din nou spre portar; lumina monogramei pâlpâia în jetul de apă.

— Dacă n-ar fi fost o operă de artă, firma Krogh n-ar fi comandat-o.

Pe cer se aliniau luminile de pe coastele insulei Djurgården, restaurantele, turnul din Skansen, turnurile şi *montagne-russe*-urile din parcul Tivoli.

Fuioare subţiri de ceaţă albastră se ridicau din apă, învăluind bărcile cu motor, căţărându-se spre luminile de poziţie ale vapoarelor. Un vas englez de croazieră stătea în faţă la Grand Hotel, cu vopseaua albă lucind în lumina felinarelor de stradă, şi, printre parâme, Krogh putea să vadă mesele puse, chelneri aranjând flori, şirul de taxiuri de pe cheiul de nord. Pe terasa palatului se plimba o santinelă, baioneta îi scânteia sub felinare, ceaţa care se căţăra pe terasă aproape că-i ajungea la picioare. Muzica ce venea din toate părţile părea să rămână suspendată în aerul umed, un schelet muzical plutind peste decrepitudinea autumnală.

Ajuns pe Podul de Nord, Krogh îşi ridică gulerul de la pardesiu. Ceaţa îl împresura. Restaurantul de sub pod era închis, umezeala şiroia pe geamurile sale şi, din ghivecele lor, câteva plante îşi întindeau frunzele muribunde spre noaptea de afară şi spre vapoarele din port. Toamna venise devreme; părea să se desprindă ca un abur de pe coapsele goale ale unei statui. Dar oficial era încă vară (Tivoli era încă deschis), în ciuda frigului, a vântului şi a pământului umed şi a umbrelelor întoarse de vânt pe lângă statuia lui Gustav. O femeie bătrână trecu în goană pe lângă el, trăgând după ea un copil, o studentă cu cozoroc se dădu la o parte din calea unui taxi care lua curba, un bărbat urca panta podului împingând un cărucior cu castane coapte, venind spre el.

Putea să vadă luminile blocului pătrăţos de pe Norr Mälarstrand în care locuia. Tot lacul Mälaren se întindea între el şi cartierele muncitoreşti de pe malul celălalt. De la fereastra sufrageriei putea să vadă vasele de linie

venind de la Göteborg cu încărcătura lor de pasageri străini. Trecuseră pe lângă locul unde se născuse el şi acum ieşeau discret, în amurg, din inima Suediei, din pădurile de mesteceni argintii din jurul lacului Vätten, cu cabanele lor multicolore şi micile debarcadere cu pui de găină scurmând după râme în stratul subţire de pământ întins peste pietrele tari. Krogh internaţionalistul, care lucrase în toate uzinele Americii şi ale Franţei, care vorbea engleza şi germana la fel de bine ca suedeza, care împrumutase bani tuturor guvernelor europene, stătea adesea pe înserat şi le privea manevrele de acostare în faţa primăriei, cu conştiinţa vagă a ceva pierdut şi neglijat care totuşi se încăpăţâna să supravieţuiască în el.

Krogh se îndepărtă de chei. Magazinele din Fredsgatan erau închise; era puţină lume pe stradă. Era prea frig pentru o plimbare şi Krogh începu să se uite după un taxi. Văzu o maşină venind pe străduţa îngustă din dreapta şi se opri la colţ. Tramvaiele scrâşneau pe Tegelbacken, şuierul unei locomotive se ridica peste acoperişuri. O maşină care mergea prea repede ca să fie un taxi aproape că se urcă pe trotuar în locul unde stătea el, înainte de a dispărea printre tramvaiele, şinele şi luminile din Tegelbacken, lăsând în urma ei doar o impresie de bezmeticie, un zgomot de explozie, un miros. Pe o străduţă lăturalnică, un taximetrist îşi porni maşina şi veni încet până la colţul unde aştepta Krogh. Explozia tobei de eşapament îi readusese în minte imaginea lacului Vätten şi a raţelor sălbatice ridicându-se de pe trestii în fâlfâit de aripi grele. El ridica ramele din apă şi rămânea nemişcat în timp ce tatăl lui trăgea; îi era foame şi masa de seară depindea de focul acela de armă. Mirosul aspru şi acru învăluia barca, iar pasărea se clătina în aer de parcă ar fi fost pălmuită de o mână uriaşă.

— Taxi, Herr Krogh.

Dacă am fi fost în America, acela chiar ar fi putut fi un foc de armă, îşi zise Krogh şi se întoarse agresiv spre taximetrist:

— De unde ştii cum mă cheamă?

Omul îl privi cu un aer inexpresiv, bătut de vânturi:

— Cine nu vă cunoaşte pe dumneavoastră, Herr Krogh? Arătaţi exact ca în fotografii.

Pasărea cădea bătând din aripi, ca şi când aerul ar fi devenit prea uşor ca s-o mai poată susţine. Se aşeza pe apă şi se lăsa dusă. Când ajungeau la ea era moartă, cu ciocul sub apă, cu o aripă scufundată ca un avion doborât şi abandonat.

— Du-mă la Legaţia Britanică, spuse Krogh.

În maşină îşi lăsă capul pe spate, privind feţele care ieşeau înotând din ceaţă, ajungeau până la geam şi apoi se retrăgeau. Curgeau pe lângă el în anonimatul lor fericit, ferit de primejdii, în drum spre *montagne-russe*-urile din Tivoli, spre locurile mai ieftine din cinematografe, spre acte de iubire consumate în odăi liniştite. Trase perdelele şi, închis în cutia aceea întunecoasă în care zgomotele se multiplicau, încercă să se gândească la cifre, la rapoarte, la contracte.

Un om în poziţia mea are nevoie de protecţie, îşi spuse el, dar protecţia poliţiei vine în schimbul unor întrebări. Ar afla de monopolul american pe care până şi directorii lui îl ştiau doar într-o fază de negocieri; ar afla prea multe despre prea multe lucruri şi, de obicei, ce ştie azi poliţia află mâine şi presa. Brusc deveni conştient de faptul că nu-şi putea permite să ceară protecţie. Pentru prima dată în viaţa lui, în timp ce plătea taxiul, îşi simţi izolarea ca pe o slăbiciune.

Auzea sirena unui vapor pe lac şi ciocănitul greu al motoarelor. Vocile ajungeau la el înăbuşite, cu toată căldura umană înecată în ceaţă, ca motoarele unui vapor care se umple de apă şi se scufundă.

2

Krogh nu era un om obişnuit să-şi analizeze sentimentele; el putea să-şi spună doar atât: „La momentul cutare sau cutare am fost fericit; acum sunt nefericit”. Prin uşa vitrată îl vedea pe valetul englez coborând demn scările de marmură.

Fusese fericit anul acela la Chicago.

— Ministrul este acasă?

— Sigur, Herr Krogh.

Şi, în timp ce urca scările în urma valetului, „Am fost fericit în Spania”. Femeile nu jucau niciun rol în amintirile lui. Se gândi: „Am fost fericit anul acela” şi-şi aduse aminte de mica maşinărie – nu mai mare decât valiza lui – care începea să hârâie pe masa din camera lui închiriată. Se uita la ea toată seara fără să mănânce, fără să bea, şi toată noaptea stătea întins pe spate neputând să adoarmă, putând doar să-şi repete iar şi iar: „Am avut dreptate. Fricţiunea e aproape neglijabilă”.

— Herr Erik Krogh.

Salonul era plin de femei şi nu simţi nicio plăcere văzându-le cum se întorceau spre uşă pline de curiozitate şi de o aviditate furtivă (bărbatul cel mai bogat din Europa), cu feţe bătrâne, dar fără riduri, pictate în culori strălucitoare, ca miniaturile dintr-o carte veche de rugăciuni păstrată cu grijă într-o vitrină şi deschisă mereu la aceeaşi pagină. Ministrul avea lipici la femeile mai în vârstă. În momentul acela era preocupat de mica spirtieră de argint de sub ceainic (întotdeauna ţinea să servească el însuşi ceaiul) şi, în momentul următor, după ce înclinase din cap în direcţia lui Krogh, alegea felii de lămâie cu nişte cleştişori de argint.

— E o zi mare, domnule Krogh, îi spuse o femeie cu profil de şoim. O întâlnise adesea la legaţie şi bănuia că trebuie să fie vreo rudă de-a ministrului, dar numele ei îi scăpa.

— O zi mare?

— Noul volum de poezii.

— Ah, noul volum de poezii.

Îl luă de braţ şi îl conduse până la o măsuţă Chippendale cu aspect fragil, în colţul cel mai îndepărtat de locul unde ministrul servea ceai. Tot salonul era numai argint şi Chippendale; evident străin de Stockholm, aerul său avea totuşi ceva din aerul unui străin cultivat care

vorbeşte destul de bine limba, care şi-a însuşit multe dintre regulile şi manierele locale, dar nu îndeajuns de multe încât să-l facă pe Krogh să se simtă în largul lui.

— Nu mă pricep la poezie, răspunse el, oarecum în sila.

Nu-i plăcea să admită că există lucruri la care nu se pricepe; prefera să aştepte o opinie de expert pe care s-o poată adopta şi el, dar o singură privire aruncată asupra acestui salon îl lămurise că, aici, ar aştepta degeaba. Femeile bătrâne din comunitatea britanică ciripeau ca nişte grauri în jurul măsuţei de ceai.

— Ce dezamăgit ar fi domnul ministru dacă nu l-aţi răsfoi şi dumneavoastră!

Krogh îl răsfoi. Vizavi de pagina cu titlul se găsea o fotografie a portretului pictat de de László: părul argintiu şi lins, ochii miraţi şi oarecum severi împresuraţi de riduri, obrăjorii umflaţi şi rumeni ca merele*. şi viole*.

— *Viţe şi viole*, spuse Krogh. Ce înseamnă?

— Păi, ştiţi*, viola da gamba*, spuse femeia cu profil de şoim. Şi… şi vin.

— Poezia engleză e foarte dificilă pentru mine, spuse Krogh.

— Dar trebuie să citiţi un pic.

Îi vârî cartea în faţă, iar el i se supuse cu acel adânc respect pe care i-l inspirau femeile străine, luând poziţia de drepţi şi ţinând cartea în dreptul ochilor, la oarecare distanţă – „în Memoria lui Dowson”[5] –, în timp ce vocea ministrului clopoţea în spatele lui printre porţelanuri.

„Eu, care trist am risipit aceleaşi petale.

Şi din al deznădejdii pocal m-am adăpat.

Plâng şi aud cum plâng în jurul crucii tale Năluci de hetaire ce pe-amândoi ne-au consolat”.

— Nu, spuse Krogh. Nu. Nu înţeleg.

Se simţea penibil. Valoarea pe care o preţuia el cel

---

5 Ernest Dowson (1867-1900), poet britanic din aşa-numitul Cerc al Decadenţilor (care-i mai cuprindea pe W. B. Yeats şi Aubrey Beardsley).

mai mult era corectitudinea: corectitudinea unei maşini, corectitudinea unui raport. Sigur că, pentru un bărbat, gândi el rece, a merge la femei e uneori o necesitate, tot aşa cum a ascunde valoarea reală a unor acţiuni e uneori o necesitate, dar aceste lucruri se fac într-un anumit fel; şi îl privi cu uimire şi cu suspiciune pe ministrul care ciugulea o macaroană. Îl cuprinse un fel de tristeţe în faţa acestor moravuri pe care nu le înţelegea şi a acestor cuvinte pe care nu le aprecia şi, pentru a doua oară în seara aceea, se gândi la garsoniera lui din Barcelona şi la micuţa maşinărie al cărei ticăit îl însoţise în drumul lui spre vârf: spre o mare avere şi spre o mare influenţă şi spre oboseala asta, spre anxietatea asta. Intrase pe piaţa americană, trebuia să fie pregătit pentru metodele americane.

Se gândi la Chicago. Fusese fericit la Chicago, un Chicago încă netulburat de războaiele între gangsteri. Asta fusese demult, înainte de Barcelona; acum nu-şi mai amintea de ce fusese atât de fericit. Nu-şi mai amintea decât de câteva lucruri: de gheaţa de pe lac, de o cameră dintr-un bloc cu un hamac pe post de pat, de podul pe care lucra şi de o noapte cu ninsoare când îşi cumpărase un *hot dog* la un colţ de stradă şi-l mâncase sub pod, unde nu ajungea vântul. Probabil că avusese prieteni, dar nu şi-i mai amintea; probabil că existaseră nişte fete, dar nicio faţă care să-i fi rămas. Pe vremea aceea încă nu era dependent de nicio carieră.

Acum era dependent orice ar fi făcut şi oriunde s-ar fi aflat: chiar şi în salonul acela spaţios şi elegant, cu pereţi albi, unde, iată, privirea lui se încrucişa cu a ministrului pe deasupra ceainicului. Ştia că acum va trebui să suporte interogatoriul obişnuit: întrevedea vreo şansă pentru cauciuc? Dar pentru o creştere spectaculoasă a valorii argintului? Şi tot aşa: cafeaua din São Paolo, căile ferate mexicane, modernizările din Rio. Şi, ca mulţumire pentru toate acestea, asigurarea de susţinere – „I-am dat instrucţiuni agentului meu să cumpere două sute de lire din ultima dumneavoastră emisiune” – ca şi când el, Erik Krogh, ar fi trebuit să-i fie recunoscător autorului lui *Viţe*

şi viole pentru un împrumut de două sute de lire.

Vocile veneau spre el în valuri, pornind de pe locul unde ministrul stătea aplecat deasupra porţelanurilor lui de Rockingham, unduindu-se şi stingându-se la câţiva paşi de Krogh, retrăgându-se şi apoi reformându-se pentru a se revărsa iar peste masa de ceai. Până şi femeia cu profil de şoim se retrăsese; nici ea nu se simţea capabilă să vorbească despre finanţe; toată veghea lui răbdătoare la operă, toate foxtroturile ţepene pe care le dansase cu Kate în localuri simandicoase, toate seratele pe care le dăduse sub rafturile lui cu cărţi rare nu reuşiseră să-i convingă că era un om interesat de aceleaşi lucruri care-i interesau pe ei. Şi chiar au dreptate, gândi el, redeschizând la întâmplare *Viţe şi* viole nu înţeleg lucrurile astea. Măcar dacă ar fi şi Kate aici!

Valetul deschise uşa şi se apropie de el pâş-pâş.

— Aveţi un telefon de la Amsterdam, domnule.

Cuvintele acestea îl înviorară şi, pe moment, se simţi fericit în timp ce-l urma pe valet spre ieşirea din salon şi apoi pe culoarul bine luminat, ticsit de tablouri, care ducea la biroul ministrului. Aşteptă ca valetul să plece înainte de a ridica receptorul.

— Alo, spuse el în engleză. Alo, Hall. Tu eşti?

O voce foarte firavă, dar foarte clară, curăţată şi şlefuită de kilometrii dintre ei, răspunse:

— Eu sunt, domnule Krogh.

— Vorbesc de la Legaţia Britanică. Spune-mi. Ce s-a întâmplat la Bursă?

— Dumpingul continuă.

— Ai cumpărat, da?

— Da, domnule Krogh.

— Ai menţinut preţul la aceeaşi cotă?

— Da, dar…

„Da, dar…” – era aceeaşi voce dubitativă, cu un vag accent *cockney*, care se insinuase în garsoniera lui din Barcelona. „Îţi spun eu, fricţiunea e aproape neglijabilă”.

„Da, dar…” Se gândi la Hall cu iritare: omul acela n-avea nicio calitate în afara fidelităţii; i se părea ciudat că la un moment dat fuseseră suficient de egali încât să-şi spună Jim şi Erik (în loc de Hall şi domnule Krogh), să facă schimb de salopete muncitoreşti şi să bea împreună la crama de lângă arene.

— Continuă să cumperi. Să nu laşi preţul să coboare cu mai mult de jumătate de punct.

— Da, domnule Krogh, dar…

Dacă ar fi fost mai puţin de încredere ar fi ocupat acum un post de director în locul lui Laurin. Hall şi Kate. Kate şi Hall.

— Ascultă, îi spuse Krogh. Acţiunile alea nu valorează practic nimic. E mai bine să fie la noi. Nu vrem întrebări.

Lui Hall trebuia să-i explici lucrurile ca unui copil.

— Dacă I.G.S.-ul îşi poate permite…

— Bineînţeles că-şi poate permite. Acum deja avem România. Într-o săptămână, două, o să avem America.

— Suntem cam la fix cu banii.

— De bani pot să fac rost când vreau.

— Cele trei minute alocate convorbirii dumneavoastră s-au consumat, anunţă centralista.

— Un moment, spuse Hall. Încă ceva.

— Ce?

— Cele trei minute alocate convorbirii dumneavoastră s-au consumat.

— Dongen e…

Vocea lui Hall se frânse ca o tinichea; telefonul piui şi oftă, o voce muribundă spuse: *„Une femme insensibile*” şi, în liniştea care urmă, cineva bătu uşor la uşă.

— Poftiţi, spuse Krogh.

— Dragul meu, ministrul băgă un cap pe uşă şi intră în vârfurile picioarelor, nu vreau să te deranjez, dar a trebuit să mă ascund undeva de harpiile astea. O femeie dezgustătoare tocmai mi-a ciobit o ceaşcă. Aoleo, vorbeşti la telefon.

— Nu, spuse Krogh. Am terminat.

Şi puse receptorul în furcă.

— Ce viaţă! făcu ministrul. Tot timpul legat de telefon. Bani, cifre, acţiuni, de dimineaţa până seara. Aseară nici măcar nu erai la operă, nu?

— Nu, răspunse Krogh. Am vrut să merg, dar a intervenit ceva.

— Ştii, spuse ministrul, zilele trecute am cumpărat un pacheţel din ultima emisie.

— Există şi investiţii mai proaste, răspunse Krogh.

— Îţi dai seama că nici n-am sperat că voi putea să cumpăr. Eu sunt atât de încet la lucrurile astea. Nu pot să-ţi spun, dragul meu, cât de mirat am fost când am aflat că listele încă mai erau deschise. După douăsprezece ore.

— Banii nu mai sunt ce erau odată.

— Sigur, nici n-am făcut vreo altă speculaţie. E chiar din cauză că, pentru mine, acţiunile Krogh înseamnă garanţie sută la sută…

Ca o fantomă gri şi îngrijorată, se tot foia între uşă şi fereastră, între fereastră şi bibliotecă.

Avea ceva pe suflet.

— Sir Ronald, niciun lucru care-ţi aduce un profit de zece la sută nu poate fi garantat sută la sută.

— Ştiu, dragă, ştiu, dar am încredere. De fapt, chiar am… bei un whisky?… Chiar am făcut un lucru pe care acum câţiva ani l-aş fi socotit imprudent, Krogh. Am băgat o groază de bani, dar chiar ai naibii de mulţi pentru mine, în această ultimă emisie. O să meargă?

— Cât o să meargă şi compania mamă.

— Da, evident. Poate că întrebarea mea sună ciudat, dar n-am mai pus niciodată atâtea ouă într-un singur coş. La naiba, Krogh! Un om de vârsta mea n-ar trebui să se mai frământe din cauza banilor. Tatăl meu n-a trebuit niciodată să se frământe. Renta de la stat îi ajungea. Dar în ziua de azi nu mai poţi să ai încredere nici în fondurile guvernamentale. Guvernări laburiste, moratorii, totul e

atât de nesigur. Ştii, Krogh, doi prieteni de-ai mei au fost ruinaţi în cursul anului trecut. Ruinaţi de-a binelea. Nu că au trebuit să-şi vândă maşina sau câinii de vânătoare, ci au ajuns la sapă de lemn, au ajuns să trăiască din douăzeci de lire pe săptămână. După aşa ceva nu poţi să nu te gândeşti, Krogh. Nu poţi să nu te gândeşti.

— Parcă aveai câteva acţiuni Metalic Industries?

— Da, în valoare de vreo două mii. Până acum au mers foarte bine. Oh, sigur că nu ca acţiunile Krogh, dar, oricum, binişor.

— Dacă mă laşi să-ţi dau un sfat, spuse Krogh, mâine la prima oră să iei legătura cu agentul dumitale. Cred că mâine or să sară de o sută douăzeci şi cinci de şilingi; s-ar putea să urce chiar până la o sută treizeci, dar dumneata spune-i să vândă în momentul în care ajung la o sută douăzeci şi cinci de şilingi, pentru că până la sfârşitul săptămânii or să cadă la optzeci.

— Eşti foarte amabil. Foarte-foarte amabil. Acuma, să ştii că, dacă lista aia nu s-ar fi închis, parcă aş mai fi pus câteva ouă în coşul...

— Sun-o mâine pe secretara mea, Miss Farrant. Cred că aş mai putea să ţin pentru dumneata vreo mie de lire. De dragul prieteniei noastre, adăugă el cu o imitaţie glacială de ton jovial.

Ministrul continuă să se fâţâie surescitat de colo până colo, învârtindu-şi monoclul, vorbind despre cauciuc şi despre „modernizările” din Rio şi întorcându-se iar şi iar la Metalic Industries. Lăcomia lui avea ceva din a unui ied; îşi pierdea o bună parte din vulgaritate datorită felului copilăros şi stângace în care se manifesta. Krogh îl urmărea cu o uşoară iritare, stând ţeapăn în dreptul bibliotecii în care erau expuse inclusiv câteva dintre lucrările lui Sir Ronald: *Vârful de argint*, S-*a întâmplat în Taverna Sirenei*, *Un pelerin în Tesalia*. Rigiditatea lui provenea în parte din mândrie, în parte din repulsia pe care o simţea – şi n-o putea ascunde – în faţa finanţistului amator şi în parte din conştiinţa stânjenitoare a unui trecut

sărac: cabana de lemn şi nopţile pe lac, gâştele sălbatice şi podul din Chicago.

— Când te-ai văzut ultima oară cu prinţul? întrebă Sir Ronald.

— Cu prinţul… cu prinţul… cred că săptămâna trecută, răspunse Krogh.

Un mic orologiu muzical anunţă ora.

— Trebuie să plec, spuse Krogh. Aştept să-mi vină cifrele de pe Wall Street.

Dar după douăzeci de ani de prosperitate încă se mai simţea nesigur, încă se mai temea de o posibilă gafă care i-ar fi trădat originile ţărăneşti, îl privea pe celălalt cu un fel de nelinişte flămândă: trebuia să facă o plecăciune, să-i întindă mâna, sau erau de-ajuns un simplu zâmbet şi o înclinare din cap? Pentru câteva clipe, se lăsă absorbit de problema asta de parcă ar fi fost o chestiune de finanţe.

— Atunci, dacă telefonez…? spuse ministrul, învârtindu-şi monoclul.

Şi deodată, din nu se ştie ce colţ îndepărtat al trecutului său îi veni în cap o glumă de cea mai vulgară factură; îi veni cu toată căldura unei vechi prietenii reluate după mult timp şi, luându-l prin surprindere, îi smulse un surâs de o omenie rară la el.

— Ce-i aşa amuzant, dragule? îl întrebă ministrul cu uimire.

Dar, la fel ca un prieten bun, gluma nu putea fi dată mai departe: aparţinea unei alte epoci, mai aspră, mai murdară, mai caldă. Acum îi era ruşine de ea, nu putea să le-o prezinte noilor săi prieteni – ministrului, prinţului, nici măcar lui Kate. Nu putea decât să-i dea nişte mâncare şi nişte bani şi s-o pună deoparte; cel puţin n-o să se întoarcă pentru a-l şantaja; dar în urma ei rămânea o senzaţie de singurătate, de uscăciune, ca şi când viaţa lui nu s-ar fi extins atâta între timp, ci dimpotrivă, s-ar fi îngustat. „Şi când ajung ei la bordel…”

— Nimic. Ceva ce mi-a trecut prin cap. Trebuie să plec.

Dar telefonul începu să sune. Ministrul ridică receptorul, apoi i-l întinse lui Krogh.

— Pentru tine, dragă. Păi atunci te las. Sună din clopoţel când termini şi Calloway o să te conducă.

Strânse cu afecţiune braţul lui Krogh şi se retrase pe vârfurile picioarelor. Cu toate astea, mai băgă o dată capul pe uşă ca să-i amintească:

— Sun mâine la unsprezece.

— Dar e imposibil, tocmai spunea Krogh. Avem informatori în fiecare departament. Ei ce păzeau?

Când auzi vocea ministrului, spuse:

— Acuma plec înapoi. Găseşte-l pe Herr Laurin; el ştie cum să vorbească cu oamenii ăia.

Nu mai avea răbdare; porni spre ieşire; nu voia să-l mai aştepte pe Calloway, dar sunetul delicat al ceştilor de ceai şi imaginea demnitarilor înrămaţi în aur îl opriră în loc pe coridor.

Înţepeni, se întoarse în cameră şi sună din clopoţel.

— Nu-i cea mai frumoasă seară, domnule, îi spuse Calloway în timp ce trăgea de pardesiu, ajutându-l să se îmbrace. Aceeaşi ceaţă nenorocită ca şi ieri.

— Un taxi, te rog.

Privindu-l pe Calloway cum stătea în mijlocul străzii cu două degete ridicate, se gândi: şi el voia să vorbească cu mine; probabil că până şi Calloway cumpără acţiuni. Sau poate că nu voia decât să trăncănim despre vreme. Cum se discută cu oamenii? Cum i te adresezi unui om cu alte preocupări, cu alte standarde decât ale tale? Un pluton de cavalerie trecu între el şi Calloway; bărbatul cu chelie şi vestă neagră dispăru momentan îndărătul unui gard mişcător de alămuri şi pene. Ofiţerul îl zări pe Krogh pe treptele legaţiei, înclină din cap şi flutură spre el o mănuşă albă; caii îşi scuturau coamele şi treceau în trap uşor pe sub felinare, fluturându-şi cozile castanii. Toată lumea de pe trotuar se oprise în loc şi îi privea cum trec, zâmbindu-le călăreţilor aşa cum zâmbeşti atunci când trece pe lângă tine cineva tânăr, frumos şi fără griji. Numai

Calloway rămânea aparent insensibil, uitându-se în toate direcţiile după un taxi şi făcând semne cu mâna.

Monograma de deasupra intrării în curte era stinsă. Şiragul de beculeţe obscure îl duse cu gândul la o broşă de oţel care-şi pierduse lustrul. I se adresă portarului cu o voce aspră:

— De ce nu sunt aprinse luminile?

— Herr Laurin a dat ieri o directivă: toate luminile trebuie stinse după ora şase.

— Aprinde-le imediat, spuse Krogh.

Pe biroul lui se afla o listă bătută la maşină cu toate cotele de pe Wall Street la ora închiderii; dincolo de uşă, banda teleimprimatorului ţăcănea ca o maşină de cusut.

— S-a întors Miss Farrant?

— Încă nu, Herr Krogh.

Înlocuitoarea ei, slabă, cenuşie, cu un tic nervos la o pleoapă, aştepta lângă biroul lui.

— Greva asta: când au sosit informaţiile despre ea?

— Imediat cum aţi plecat dumneavoastră, Herr Krogh.

— Şi e anunţată pentru mâine?

— Da. Mâine la prânz.

— În câte fabrici?

— Trei.

— Liderul?

— Informatorul nostru de la Nyköping l-a indicat pe Andersson…

— A pornit de la nişte disponibilizări – întrebă Krogh – sau e o simplă chestiune de salarii? Trebuie rezolvat în noaptea asta.

— Raportul de la Nyköping – e acolo, Herr Krogh, lângă flori – sugerează influenţa americanilor…

— Normal, spuse Krogh. Asta e evident. Dar care e pretextul?

— Umblă nişte poveşti despre salariile foarte mici pe care le oferiţi în America; salarii mici, şomaj…

— De ce i-ar interesa pe ei ce se întâmplă în America?

— Omul acesta, Andersson, e cunoscut ca socialist.

— Trebuie să mi-l găseşti pe Herr Laurin. Imediat. N-avem timp de pierdut. El ştie cum să le vorbească acestor oameni.

Era singura calitate a lui Laurin, singurul motiv pentru care-l promovase în comitetul director: sunt momente când e nevoie de un om fără altă calificare în afara sociabilităţii, a capacităţii de a se înţelege cu semenii lui.

— Am încercat să-l aduc pe Herr Laurin. Dar nu e în Stockholm.

— Trebuie să se întoarcă.

— L-am sunat acasă. E bolnav la pat. Să-l sun pe Herr Asplund? Pe Herr Bergsten?

— Nu, răspunse Krogh. Nu mi-ar fi de niciun ajutor. Ah, dacă Hall ar fi aici!

— Vreţi să trimit o maşină după Andersson? Aţi putea discuta cu el chiar dumneavoastră, Herr Krogh, chiar aici. N-ar dura decât zece minute.

— N-am nevoie de sugestiile dumitale, spuse el cu asprime. O să trebuiască să mă duc eu la el. Vezi ca maşina să fie gata în cinci minute.

Îşi întoarse privirea spre cifrele de pe Wall Street şi încercă să citească. N-avea nicio idee ce i-ar fi putut spune lui Andersson. E.K. pe scrumieră; E.K. pe covor; E.K. aprinzându-se deasupra fântânii chiar în momentul în care ridica privirea; E.K. deasupra porţii. Era înconjurat de el însuşi. Avea senzaţia că întotdeauna fusese aşa. Ce-i putea spune lui Andersson? Putea să-i ofere bani, dar dacă nu voia bani… Trebuia să fie prietenos, să-l liniştească, să i se adreseze ca de la bărbat la bărbat. Resimţea ca pe o nedreptate crudă faptul că Laurin, de care până adineaori nici nu prea se sinchisise, Laurin, pe care el îl dispreţuia, n-avea nicio problemă să le vorbească a acestor oameni. Cum ar începe Laurin? îl văzuse adesea în acţiune. Începea

cu o glumă şi astfel îi relaxa.

Şi eu trebuie să fac o glumă, gândi Krogh. Rupse o foaie din agenda personală, îşi notă cuvântul „glumă” şi-l sublinie. Ce glumă? „Şi când ajung ei la bordel...” La reşedinţa ministrului, amintirea îl făcuse să zâmbească. Ieşise dintr-un trecut secret, purtând în ea tot patosul şi toată frumuseţea unui lucru oarecare decupat dintr-o tinereţe nefericită şi nu pe deplin uitată. Descoperi că acum nu mai putea să zâmbească; îl încercă o senzaţie de ruşine şi melancolie la gândul că trebuia să folosească până şi povestea aia în interesul carierei lui; altele nu-şi amintea.

Bun, se întrebă el, şi după aceea? Ce-ar fi spus Laurin după aceea? Poate că ar trebui să se intereseze de familia omului. Îşi sună secretara şi pe aceeaşi foaie de hârtie, sub cuvântul „glumă”, mai trecu „o soţie, doi fii – unul în fabrică, o fiică de zece ani”. Scrise aceste cuvinte cu o mână meticuloasă, le sublinie; apoi rupse foaia şi aruncă bucăţelele pe jos. Nu poţi să planifici o relaţie umană ca pe un grafic de producţie.

se încercă să-şi dea curaj: o să-mi facă bine, am fost prea prins în chestiuni financiare, trebuie să-mi extind capacităţile – latura umană. Îşi zise: trebuie să fi existat o vreme când mă simţeam în largul meu în compania altor oameni. Şi încercă să-şi amintească, dar nu-şi aminti decât de apa care picura de pe vâsle, de tatăl său care aştepta tăcut, de lumina primei ore, de oboseala întoarcerii acasă.

Nituitorii de pe pod – îşi zise el. Erau prietenii mei. Dar atunci când mâncase hoţul la adăpost de vânt fusese singur, în hamac dormise singur (nu-şi mai amintea faţa nici unei fete); din toată camaraderia de-atunci nu mai rămânea decât o glumă porcoasă.

Dar mai târziu apăruse Hall: obişnuiam să stăm de vorbă la un vin roşu ieftin lângă arenele pentru lupte cu tauri; odată, la o Hall îşi pusese un nas de hârtie; stăteam de vorbă până la miezul nopţii şi chiar peste; despre ce? Dispozitivul, fricţiunea, dilatarea metalelor erau singurele

subiecte de care-şi amintea.

— Maşina dumneavoastră, Herr Krogh.

Luă lista de cote de pe birou şi se prefăcu că o citeşte. De ce să merg?

Air Réduction	94*6	9
Alaska Juneau	20*4	2
Allied Chemical	148	1
American Woollen	13*6	1
Bethlehem Steel	40	4

se înregistra foarte puţin din ce vedea.

— Maşina dumneavoastră, Herr Krogh.

— Te-am auzit. Vin.

Chile Copper	14	14
Colgate-Palmolive-Peet	15*6	16*
Continental Can	76	77

Sări la sfârşitul listei. U.S. Alcool industrial, U.S. Piele, U.S. Cauciuc, U.S. Oţel. Sumbru, fără amuzament, se gândi: sunt un om timid.

Woolworth Co.	493A	5
Worthington Pump	24*6	2
Youngtown Sheet and Tube	26*6	2

Nu mai simţea nicio plăcere la gândul că, în curând, o nouă companie controlată de el va figura acolo, cum figura deja la Stockholm, Londra, Amsterdam, Berlin, Paris, Varşovia şi Bruxelles.

O glumă, gândi el, o întrebare despre familia lui; să-i ofer un trabuc sau o ţigară?

3

— Ar trebui să fie pe-aici şi nişte bărci cu motor, spuse Anthony. Eşti sigură că nu e nicio barcă cu motor pe-

aici?

— I-auzi, spuse Kate. E liftul?

Nu reuşea să-şi ascundă neliniştea; plănuise totul, dar timbrul vocii ei îi spunea clar lui Anthony că nici măcar ea nu putea să garanteze un răspuns pozitiv din partea lui Krogh.

— Ce-o să faci dacă nu mă vrea? întrebă Anthony.

— Ce-o să faci tu?

— Oh, eu o să mă descurc, răspunse Anthony. Oricum, de ce să ne facem probleme?

Era ca unii dintre soldaţii aceia indigeni din armata colonială, obişnuiţi să străbată distanţe mari pe jos, cu provizii minimale; nu murea de foame; nu murea; în genul de război în care era el angajat, supravieţuirea era cea mai mare victorie. Kate stătea trasă la faţă între biblioteca lui Krogh şi uşa lui Krogh, şi Anthony ştia că se teme pentru el. Ar fi vrut să-i explice cât de lipsită de temei era teama ei, dar nu găsea cuvintele potrivite.

— M-am mai hrănit eu numai cu aer şi înainte, spuse el, dar expresia nu-i transmitea nici măcar lui ideea de succes.

Asta era victoria: faptul de a fi supravieţuit cumva. Fericirea era o gratificare accidentală: băutura gratuită care-ţi pică pe neaşteptate, fata care-ţi pică pe neaşteptate. Aceasta era, probabil, singura lecţie de la şcoală pe care o învăţase temeinic: lecţia celor treisprezece săptămâni de plictiseală, frică şi trai la înghesuială. Cum, necum, timpul trecea şi ce era mai rău rămânea în urmă; mai existau şi pauze, mai existau şi momente de fericire: îmbolnăvirile, ceaiul de la dispensar, pedepse care-ţi asigurau o popularitate temporară. Şi după un timp chiar acceptai condiţiile, învăţai trucurile care-ţi garantau toleranţa celorlalţi, începeai să-ţi porţi uniforma cu mândrie.

Dar îşi dădea seama că ea era altfel: avea ambiţie. Sau, poate, ceea ce o făcea pe ea să fie altfel (pentru că şi el avea ambiţie, încălzitorul de mâini brevetat de el era un

semn al ambiţiei – al ambiţiei de a face bani) era faptul că avea speranţă. Pe când la el, dincolo de bonomia din ochi, dincolo de vigoarea cu care strângea mâna şi de uşurinţa cu care glumea, se ascundeau abisuri de nihilism.

Când îi vorbi din nou, tonul lui era uşor protector, de parcă ea ar fi fost un copil pentru care era responsabil; un copil cu imaginaţie, un copil cu idei.

— Kate, nu-ţi face griji pentru ce-o să spună. Zău, chiar nu contează. Mai bine ne-am distra un pic. Arată-mi şi mie casa. Toate cărţile astea sunt ale lui?

— Da.

— Şi le citeşte?

— Nu cred.

— Şi acolo ce e?

— Dormitorul lui.

Era stânjenită; pentru moment, Anthony se simţea mai bătrân, mai responsabil, mai experimentat decât ea. Era în elementul lui, fiind obişnuit să omoare timpul şi pricepându-se mai bine decât oricine la izgonirea îndoielilor. Existase o vreme când, ghemuit în vreun pat de internat sau vânturat în vreo cuşetă strâmtă de vapor, trăia cu frica mâinii care avea să smulgă cuvertura de pe el sau a vameşului în uniformă albă care avea să urce la bord. Dar anii îl învăţaseră să aprecieze momentul şi să nu privească înainte. Acum, în momentul ăsta, sunt singur în patul meu de internat, acum, în momentul ăsta, sunt fericit în cuşeta mea, acum şi numai acum sunt cu Kate, cu o prietenă. Împinse uşa glisantă a imensului şifonier, dezvăluind o pădure deasă de costume.

— Ca într-un magazin de haine la mâna a doua, spuse el. Ce face, le cumpără angro?

Începu să le numere, dar se opri la douăzeci.

— Materialul e bun, dar culorile… Dunga asta roşie e un pic stridentă, nu ţi se pare? Şi cravatele… Pare să aibă o grămadă, dar totuşi culorile…

Atârnau acolo ca nişte şiruri moarte şi multicolore de peşti tropicali.

— N-aş ieşi în lume cu aşa ceva pe mine, continuă Anthony. Problema e că străinii ăştia nu ştiu să se îmbrace. Tu nu-l ajuţi să aleagă?

— Nu, are pe cineva care cumpără pentru el.

— Uite, asta e o slujbă pentru mine, spuse Anthony. Ce comisioane mi-aş trage! Dar nu vede şi el materialul înainte de a-l cumpăra?

— Nici măcar nu acceptă să i se ia măsurile, spuse Kate. De doi ani nu s-a mai măsurat.

Costumele vin în loturi cum e ăsta din faţa ta.

Unul la şase luni.

— Dar de ce?

— Probabil pentru că, înainte de a se îmbogăţi, nu putea să-şi cumpere decât haine de-a gata. Nu cred că a mers vreodată la un croitor. Bănuiesc că i-e frică de ei.

Ezită.

— E un om timid. N-are multe pasiuni.

— Ce distracţie ar fi să-l luăm sub aripa noastră! făcu Anthony. Primul lucru pe care l-am face ar fi să scăpăm de cravatele astea.

— Nu, spuse Kate brusc. Nu.

Stătea în pragul dintre cele două camere, disociindu-se scrupulos de turul lui dezinvolt de inspecţie. Anthony observă că buzele ei aveau nevoie de nişte ruj; erau prea palide; nu se potriveau cu rochia. Se gândi: oare e unul dintre moşii ăia care condamnă tot ce înseamnă rujuri şi farduri? Ce drept are el să-i dicteze? Şi continuă, într-un acces de gelozie:

— Am arunca la gunoi tot calabalâcul ăsta.

— Lasă-l în pace.

Momentul lui de furie trecu la fel de repede cum venise; rămase melancolic la auzul vocii ei ridicate în apărarea lui Krogh, simţindu-se ca şi când o persoană care îi fusese apropiată cu mulţi ani în urmă ar fi trecut acum pe lângă el fără să-l recunoască, pierdută într-un univers lăuntric din care amintirile lor comune erau excluse. Kate

veghind la căpătâiul lui în timp ce clopoţelul spart suna anunţând ceaiul, Kate în vestibulul înghesuit, spunând: „O să pierzi trenul. Trebuie să pleci acum”, Kate împrumutând bani pentru el, Kate făcând planuri, Kate luând decizii: se întrebă de câte ori şi în ce măsură fuseseră bruiate aceste amintiri de prezenţa lui Krogh. Se uită peste costume, peste cravate, peste oţelul şi sticla patului; pentru prima dată observă ceasul ei de platină, cerceii ei scumpi.

— Oh, să se descurce fără mine, spuse el. Mâine o să-ţi cer nişte bani pentru biletul de întoarcere.

— Va trebui să te primească, spuse Kate.

— Pentru că-l iubeşti?

— Nu, răspunse ea. Pentru că te iubesc.

— Drăguţa de tine! spuse Anthony. N-am mai întâlnit pe nimeni ca tine. O fi ceva în vorba aia cu „sângele apă nu se face”. Mamă, cum m-ai mai urî dacă nu ţi-aş fi frate!

— Nu-i adevărat, spuse ea.

— Gândeşte-te: locuinţele cu chirie ieftină, magazinele de amanet, slujbele pe care le tot pierd, prietenii oribili pe care i-aş aduce acasă ca să se înfrupte din pâinea râncedă a ospitalităţii. Nu, scumpete. Tu ai reuşit să te ridici. Atunci când spui că mă iubeşti nu ştii ce înseamnă iubirea.

Râse de faţa serioasă şi atentă cu care-l asculta ea.

— Kate dragă, e doar afecţiunea dintre rude.

— Ba nu, spuse ea. Te iubesc. Aş pleca cu tine înapoi la Londra chiar mâine dacă nu ţi-ar da slujbă.

— Dar nu te-aş vrea eu, răspunse el. Te-ai certa tot timpul cu proprietăresele. Ce-i în spatele uşii ăsteia? Biroul lui?

— Nu, spuse Kate. Acolo e dormitorul meu.

Cu o mişcare rapidă a mâinii, Anthony făcu costumele să se cutremure pe umeraşele lor.

— Doamne, dunga aia roşie! făcu el. Îţi scoate ochii. Şi cravatele. Cum poate cineva să poarte asemenea chestii? Dacă aş fi acţionar, în vecii vecilor n-aş avea

încredere într-un asemenea om.

— Da? Dar atunci ce-ar trebui să zică Erik? ripostă Kate, furia ei aprinzându-se ca un chibrit, numai ca să-i ardă propriile degete. Te-aştepţi ca el să aibă încredere într-un om care poartă o cravată mincinoasă şi care a fost dat afară de la mai multe slujbe decât pot eu să număr?

— Termină, spuse Anthony. Termină.

Se apropie de ea:

— Aş fi putut să fac o groază de bani dacă aş fi vrut să-i fac în stilul tău.

Ea încercă să-l lovească peste faţă cu mâna strânsă în pumn, iar el îi prinse încheietura cu o promptitudine venită dintr-o lungă practică, dar în timpul acesta se întreba cu mâhnire: de câte ori am mai jucat scena asta? La naiba! De câte ori? Şi cu cine?

— Ai perfectă dreptate, spuse el blând, dându-i drumul la mână. Şi pentru mine… există Maud.

Îşi recunoscu greşeala cu formula pe care o avea mereu pregătită:

— Sunt gelos pe individul ăsta. Probabil că te iubesc, Kate, e singura explicaţie.

— Afecţiunea dintre rude, răspunse ea cu tristeţe.

Lăsă să treacă replica ei. Viaţa era prea scurtă pentru certuri, drept care îşi concentră asupra lui Kate întreaga tehnică de îmbunare. Uită de Krogh; uită chiar şi de Kate – ea era acum o figură compozită, indistinctă, era Maud, era Annette, era barmaniţa de la „Coroana şi ancora”, era fata americană de pe vasul *City of Nagpur* şi fiica femeii la care stătuse cu chirie anul acela pe Edgware Road.

— Iubito, spuse el, îmi place rujul tău. E o nuanţă nouă, nu?

Şi imediat îşi aminti că nu era rujată; ar fi trebuit să spună ceva despre hainele sau despre parfumul ei. Dar Kate răspunse:

— Da. E o nuanţă nouă. Mă bucur că-ţi place.

Iar el plonjă înapoi în timp în căutarea expresiei potrivite:

— Eşti o beleţe de fată.

Apoi, la auzul unei chei răsucite în uşa de la intrare, îşi pierdu momentan siguranţa de sine. Acesta era preţul pe care trebuia să-l plătească pentru prospeţimea lui, pentru aerul lui de puşti descurcăreţ; trăia numai în prezent şi nu era niciodată pregătit pentru criza intempestivă, pentru faţa străină, pentru slujba cea nouă. Înainte de a o urma pe Kate în salon îşi roti ochii în jur cu disperare, trecând în revistă posibilităţile oferite de pat, de şifonier şi de cealaltă uşă.

Îşi recăpătă stăpânirea de sine îndată ce dădu cu ochii de Erik Krogh; până şi gelozia i se domoli. Omul nu era la urma urmei decât un amărât de străin. Purta un costum cu dungi mov care ieşeau mult prea mult în evidenţă, cămaşa lui în carouri era vulgară, cravata nu se asorta. Şi fizicul lui nu putea să-l concureze prin nimic pe al lui Anthony. Era înalt şi poate că la un moment dat fusese bine făcut, dar pusese pe el prea multe kilograme; nu se păstrase bine. Era genul de bărbat care arăta mai bine în public decât în intimitate. În spatele lui Kate, Anthony începu să radieze de cordialitate. Iată un guguştiuc numai bun de jumulit, un tip care nu prea le avea cu multe, în schimb avea de unde da. Era uimitor, aproape neverosimil, ca acesta să fie Erik Krogh – şi Anthony avu din nou revelaţia aceea de după fiecare înfrângere şi înaintea fiecărei posibilităţi de succes: toată chestia nu ţine decât de noroc. Să mori de râs, nu alta. Iar asta era pleaşca lui.

— Mă bucur că te-ai întors, Kate, spuse Krogh.

Bătu în retragere, ieşind din nou în vestibul.

Nici măcar nu-şi scosese pălăria; îl privea cu nelinişte pe Anthony, prea obosit ca să mai fie politicos. Oboseala părea să iasă din el ca o ectoplasmă în întunericul vestibulului. Mici zgomote veneau de pe culoar, pătrunzând prin crăpătura uşii: paşi îndepărtându-se, uşile

liftului închizându-se; cineva tuşea, o pasăre de mare se tânguia la fereastră şi oboseala continua să curgă din el ca la o şedinţă de spiritism, în acompaniamentul tamburinei şi al scârţâiturilor mesei.

— Unde ai fost, Erik?

Închise uşa cu grijă, strivind fasciculul subţire de lumină ce venea de pe culoar.

— Mă aşteaptă un reporter afară.

— Ce vrea?

Şuvoiul de oboseală se opri momentan şi Krogh răspunse cu o voce clară şi dură:

— Face o serie de profiluri de mari suedezi.

În secunda următoare era la fel de obosit ca înainte şi bâjbâia după un loc unde să-şi lase palana.

— Cineva i-a asmuţit pe mine. Nu ştiu de ce.

— El este fratele meu. Îţi aminteşti, ţi-am zis ceva într-o telegramă.

Krogh intră din nou în lumina puternică din salon şi Anthony observă cum i se rărea părul la tâmple, făcând ca fruntea lui să pară neobişnuit de lată.

— Încântat de cunoştinţă, domnule Farrant. Mâine trebuie să stăm de vorbă. În seara asta însă trebuie să mă iertaţi. Am avut o zi obositoare.

Şi rămase într-o postură ţeapănă, aşteptând ca Anthony să plece; lăsa o impresie nu atât de nepoliteţe, cât de stângăcie.

— Bine, păi atunci o iau şi eu spre hotel, zise Anthony.

— Sper că aţi călătorit bine.

— Ca-n puf, zise Anthony.

— Într-adevăr, banchetele acestea noi… începu Krogh, dar se opri. Scuzaţi-mă. Ca-n puf. Uitasem expresia.

— La revedere atunci, zise Anthony.

— La revedere.

— Îţi găseşti tu ceva de făcut în seara asta, Tony? îl întrebă Kate.

— Ei, îmi găsesc eu un film, spuse Anthony. Sau poate o găsesc pe domnişoara Davidge.

Ieşi, închizând uşa după el foarte încet; era curios să audă cum îşi vorbesc în intimitate. Dar tot ce mai auzi de la Krogh a fost:

— Ca-n puf. Uitasem complet.

Şi, după o pauză:

— Laurin e bolnav.

Prin pereţii de sticlă ai liftului vedea holul de jos sclipind în lumina becurilor; capul chel al portarului, aplecat deasupra registrului său, pluti uşor în sus spre el şi cei doi bărbaţi aşezaţi de-o parte şi de alta a uşii liftului se întinseră ca nişte arcuri de ceas până când le putu vedea sacourile, picioarele, pantofii, până când ajunse faţă în faţă cu ei. Ieşi din lift şi închise uşa. Când se întoarse din nou spre ei, se ridicaseră în picioare şi îl priveau. Unul dintre ei, un tânăr, veni spre el şi i se adresă în suedeză cu o voce blândă.

— Sunt englez, spuse Anthony. Nu înţeleg o iotă.

Privind peste umărul tânărului, văzu surâsul care răsărea pe faţa celuilalt. Mic, ridat şi prăfuit, cu un muc de ţigară atârnându-i peste buza inferioară, acesta din urmă înaintă spre el cu mâna întinsă.

— Deci sunteţi englez, spuse el. Ce noroc! Şi eu sunt englez.

Exista ceva în atitudinea lui, o combinaţie de gudurătură şi tupeu pe care Anthony o cunoştea prea bine. Era marca jerpelită a unei anumite profesii, la fel de inconfundabilă ca o servietă uzată sau ca un sac de golf conţinând piesele demontate ale unui aspirator.

— Nu vreau să cumpăr nimic, spuse Anthony.

Suedezul stătea în continuare lângă el, cu capul lăsat uşor pe-o parte, ascultând cu atenţie şi încercând să înţeleagă.

— Nu, nu, vă înşelaţi, spuse celălalt. Mă numesc Minty. Vă rog eu, acceptaţi o cafea din partea mea. Portarul o să vă servească imediat. Eu sunt de-ai casei.

Puteţi s-o întrebaţi pe domnişoara Farrant.

— Domnişoara Farrant e sora mea.

— Ar fi trebuit să ghicesc. Îi semănaţi.

— Nu vreau nicio cafea. De fapt, cine eşti dumneata?

Omul îşi dezlipi mucul de ţigară de pe buză; se dezlipea la fel de greu ca leucoplastul şi câteva fragmente galbene rămaseră acolo. Omul strivi restul sub călcâi pe pardoseala de sticlă neagră.

— Ah, n-aveţi încredere, spuse el. Credeţi că Minty o să vă trişeze la preţ. Dar să ştiţi că în tot Stockholmul nu veţi găsi preţ mai bun pentru o informaţie.

— Ah, deci sunteţi jurnalişti, spuse Anthony. Şi vă ţineţi după el toată ziua? O ţigară?

— E un „subiect”, răspunse omuleţul cel prăfuit, servindu-se cu două ţigări. Dacă aţi şti cât de rare sunt subiectele pe-aici, aţi înţelege cât de tare trebuie să mă agăţ de el. Eu sunt plătit la bucată. Nils aici de faţă, n-are probleme. El e redactor, dar eu nu-mi pot permite să ratez nimic.

Avu un lung acces de tuse uscată ce mirosea a tabac. Apoi continuă:

— Deci el e pâinea mea cea de toate zilele. Chiria. Cafeaua. Ţigările. Singura mea frică e că el o să moară primul: două coloane drăguţe despre înmormântare, despre jerbe şi toate alea, apoi o jumătate de coloană omagială pe zi timp de o săptămână – ce orgie! – şi apoi tăcere. Adio, Minty.

— Mda, spuse Anthony. Trebuie s-o iau din loc. Vrei să mai facem câţiva paşi?

— Nu îndrăznesc, răspunse omuleţul. Poate iese din nou. În după-amiaza asta a fost la Legaţia Britanică şi a plecat devreme, mult prea devreme, şi m-a prins descoperit. Dădusem o fugă peste pod ca să îmbuc ceva şi să spun o rugăciune. Nu-mi pot permite să-l mai pierd o dată pe ziua de azi.

— Nu mai iese, spuse Anthony. E mort de oboseală.

— Mort de oboseală? Mă întreb de ce.

— Poate pentru că Laurin e bolnav, spuse Anthony la întâmplare.

— Oh, nu, spuse celălalt. N-are cum să fie asta cauza. Laurin nu reprezintă nimic. Nimănui nu-i pasă de Laurin. Nu cumva a spus ceva despre vreo grevă? Umblă vorba…

— În seara asta era prea obosit ca să pot discuta cu el pe larg, spuse Anthony. Dar mâine ne vedem din nou.

— Atunci am putea… N-aveţi un chibrit? Mulţumesc frumos. Am putea să aranjăm ceva. Un mic articol mai pe latura umană merge întotdeauna.

Şi ce anume sunteţi dumneavoastră? îmi închipui că sunteţi nou pe-aici, nu?

Fuma în timp ce vorbea şi nu scotea niciodată ţigara din gură; faţa lui era cenuşie de la atâta inhalat; uneori, fumul o lua în sus şi-i intra în ochi.

— Da, spuse Anthony. De-abia am intrat în firmă. Voi avea o poziţie confidenţială.

— Foarte bine, spuse Minty. O să colaborăm. Daţi-i şi lui Nils o ţigară. E băiat bun.

Se căută prin buzunarele costumului său uzat.

— Măi să fie, măi să fie! N-am la mine nicio carte de vizită, dar o să scriu adresa mea pe plicul ăsta vechi.

Sugând un ciot de creion, ridică spre cravata lui Anthony o privire dintr-odată vie şi interesată – o scânteiere în praf.

— Dar văd că aţi trecut şi dumneavoastră prin vechea şcoală, spuse el. Unde-s zăpezile, nu-i aşa? Dar nu cred că l-aţi mai prins pe Henriques, şi nici pe Patterson. Probabil că nu-l ştiţi pe bătrânul Tester (şase luni pentru ultraj la bunele moravuri). Eu încerc să păstrez legătura cu ei.

În a cui grupă aţi fost?

— Oh, făcu Anthony, trebuie să fi venit după plecarea dumitale. Noi îi ziceam Stodger[6]. Dar dumneata chiar o să aştepţi aici toată noaptea, domnule Minty?

— Mai stau până la miezul nopţii şi apoi acasă,

6 îmbuibatul (engl.)

răspunse Minty. Nani-nani, Minty, cu o sticlă de apă fierbinte la picioare. Şi aţi mai trecut pe acolo, domnule Farrant?

— Pe acolo? Ah, la Harrow. Nu, n-am mai trecut pe acolo de mult. Dumneata ai mai trecut?

— N-am mai trecut nici eu de o veşnicie.

Ochii lui erau înceţoşaţi de fumul de ţigară; când se iveau de sub fum, erau injectaţi şi plini de lacrimi.

— Dar ţin legătura. Din când în când organizez o mică serată. Şi ministrul e tot un absolvent de-al nostru. Scrie poezii.

— Deci aveţi legături strânse.

— Ah, el se preface că nu-l cunoaşte pe Minty, spuse omuleţul cu o voce care în urechile lui Anthony sună la fel de spart precum clopoţelul vânturat din dormitor în dormitor de băiatul care curăţa pantofi; şi apoi mâna pusă pe limba clopoţelului ca să-l oprească, bufnetul cizmelor grele coborând spre boxa de sub scară.

Minty adăugă cu o voce stridentă, de parcă ar fi căutat cu disperare vechea intonaţie, vechiul argou al vestiarelor şi al sălilor de sport:

— Dumnealui e artistul cu nasul pe sus.

— Sunt obosit, spuse Anthony. Trebuie să plec. Ne mai vedem.

Îi întinse mâna şi văzu cum Minty înregistra imediat manşeta roasă.

— Pentru un subiect bun v-aş plăti în avans, îi spuse Minty. Dar ţin la exclusivitate. Să ştiţi că mulţi or să tragă de dumneavoastră dacă v-aţi angajat la Krogh. Dar să nu le daţi nicio atenţie. Sunt doar o adunătură de străini. Eu trăiesc aici de douăzeci de ani şi ştiu ce vă spun. De altfel, absolvenţii de la Harrow trebuie să se susţină unii pe alţii. N-avem nicio şansă dacă nu ne susţinem unii pe alţii.

Se întoarse repede spre liftul care tocmai fusese chemat de la unul dintre etajele de sus şi cu ochi avizi şi obosiţi îi urmări ascensiunea sticlos-sclipitoare. Tânărul suedez vigilent se ţinea pe-aproape, urmărind ce urmărea

el, întorcând capul atunci când şi-l întorcea el, cu devotamentul unui paj dintr-o piesă elisabetană, care şi-a urmat monarhul în sărăcie şi în exil. În posturile acestea îi lăsă Anthony.

Trecând de uşile glisante, ieşi chiar pe cheiul Visby. Lacul Mälaren lingea uşor primele trepte de piatră; balustrada unui vaporaş se înălţa peste nivelul trotuarului. Lumina unui felinar de stradă bătea exact atât de departe cât să atingă apa care clătea piatra; în salonul vaporaşului, doi marinari jucau cărţi. Anthony se oprise pe trotuar şi îi privea prin geam cum jucau la masa lor lungă şi lucioasă, dincolo de bancheta capitonată cu cuvertură de catifea.

Cărţi de joc, gândi Anthony. N-ar fi rău să joc şi eu o carte. Zornăindu-şi cele câteva monede din buzunar continuă să se uite la ei, încercând să recunoască jocul. Vaporaşul se freca uşor de chei şi o pisică neagră se fâţâia de colo până colo pe punte, ascuţindu-şi ghearele între scânduri. Anthony auzea clopoţeii tramvaielor ce treceau prin faţa primăriei şi în timp ce-i privea pe jucătorii de cărţi un tramvai trecu şi pe lângă el, scânteind în apă ca ultima rază a unui apus de soare. Unul dintre jucători ridică privirea spre el şi îi zâmbi.

Anthony îşi ridică gulerul de la haină şi merse la hotel. Locul ăsta e la fel de bun ca oricare altul, gândea el. E mai bun decât Shanghai-ul. Pot să mă înţeleg cu Minty şi să câştig destul cât să rezist un timp. Chiar dacă Krogh nu mă vrea, o să rămân o săptămână. Şi, deschizând o fereastră, se întinse cât putu în aerul rece şi umed al nopţii şi văzu un pescăruş aventurându-se cu aripile larg deschise pe străduţa îngustă din spatele hotelului; se gândi: până marţi trebuie să fac rost de nişte bani ori de la Minty, ori de la Kate, ori de la Krogh. Ce-o să fac cu fata? O să-i dau tigrul, e o fată drăguţă. A crezut tot ce i-am spus la Göteborg, o să găsim noi un parc sau ceva de genul ăsta, genul ăsta de distracţie nu costă mai nimic. O cheamă Davidge şi e din Coventry. Pescăruşul îşi strânse aripile şi se aciuă pe unul dintre tomberoanele hotelului. Kate nu vrea tigrul şi vaza s-a spart.

Kate şi Krogh, gândi el. Eu şi Maud. Închise ochii sub atacul unei dureri bruşte şi când îi redeschise pescăruşul nu mai era. Eram în hambar, iar ea mi-a zis: „Du-te înapoi”. Sigur că avea dreptate, după doi ani eram printre băieţii cei mai populari. Stătea la căpătâiul meu, iar eu eram fericit şi mă durea foarte tare şi urma să-mi pierd un ochi. În antreu n-am simţit nimic, mi-am zgâriat mâna într-un cui când m-am întors să iau bagajele şi n-am simţit nimic; pe mare am bolit şase zile din cauza infecţiei; şi i-am trimis o carte poştală când am ajuns la Aden. După aceea nu ne-am mai văzut; dar ea ştia când mă durea ceva, iar eu ştiam când ea era nefericită. Ne-au zis că ăsta e blestemul gemenilor, dar eu cred că am fost fericiţi aşa, fiecare dintre noi ştiind ce gândeşte celălalt, simţind ce simte celălalt. A nu mai şti nimic – ăsta e adevăratul blestem.

Krogh e cu ea acum.

Începu repede să desfacă bagajul. Cu fiecare lucru pe care-l scotea din valiza cumpărată de ea la Göteborg, era ca şi cum şi-ar fi reafirmat credinţa în faptul că anumite lucruri sunt inevitabile şi alte lucruri aparţin trecutului şi trebuie să iei viaţa aşa cum e, succesul la un loc cu ignoranţa şi cu eşecul şi cu străina din pat; fotografia destul de îndoită a Annettei, scoasă de el din ramă la plecare (o rezemă de paharul cu periuţa de dinţi), cravatele pe care şi le îndesase în buzunare, noii lui pantaloni, noile lui maiouri, noile lui şosete, *Cei patru justiţiari* în ediţia Tauchnitz, pijamalele lui albastru-închis, un număr din *Film Fun*. Îşi goli buzunarele: un creion, un stilou ieftin, un portcard gol, un pachet de ţigări de Reszke. Nu ţinea multe lucruri prin buzunare; costumul lui cel bun trebuia să reziste cât mai mult. Îşi cumpărase din Göteborg un suport pentru cravate şi cu multă meticulozitate îşi înfăşură pe el cravata cu culorile şcolii Harrow; celelalte puteau să-şi aştepte rândul. Îşi întinse sacoul pe spătarul unui scaun şi-şi aranjă pantalonii sub saltea. Apoi stătu o vreme întins pe pat, în cămaşă şi în chiloţi; era obosit, depăşise stadiul fricii de feţe noi şi ajunsese la stadiul inevitabil al evaluării posibilităţilor de

profit. Stătuse întins aşa, pe paturi străine, de mai multe ori decât putea să numere şi tot nu ajunsese să se sature definitiv de atâtea speranţe şi atâta calcul, cu atât de puţin folos.

Dacă nu reuşesc să obţin o slujbă bună va trebui să-i impun lui Minty condiţii de *fifty-fifty*.

Închise ochii şi, dintr-odată, fără niciun avertisment şi cu toată claritatea de altă dată, deveni conştient de zvâcnetul gândurilor lui Kate în creierul său. Era ca şi când în ţara pustiită dintre ei, furişându-se peste poduri dinamitate, prin sate ostile şi prin vechi garduri de sârmă ghimpată, un spion reuşise să ajungă la frontieră şi, unind două fire, restabilise contactul dintre ei, astfel încât ea să-i poată spune că tot ce făcea făcea pentru binele lor, că încă o dată aranjase lucrurile, că deţinea controlul şi, mai important decât orice, că îl iubea.

Dar iubirea – gândi el – înseamnă cu şi Maud, tu şi Krogh. „Acolo e dormitorul meu”, îi spusese ea atunci când el îi arătase o uşă, şi un pic mai târziu încercase să-l lovească în faţă cu pumnul.

Anthony se dădu jos din pat şi continuă cu dezbrăcatul. Dar camera era friguroasă (închise fereastra) şi era goală. Rupse coperta colorată a *Film Fun*-ului şi o lipi de perete cu puţin săpun: o fată cu pulpe groase într-un costum de baie de culoare verde stătea într-un leagăn cu genunchii depărtaţi. Rupse şi o fotografie cu Claudette Colbert într-o termă romană şi o puse în echilibru pe valiză. Două fete care jucau pocher pe dezbrăcatelea se treziră lipite deasupra patului cu încă un pic de săpun.

Bun, gândi el, arată un pic mai confortabil aşa, şi rămase în mijlocul camerei, gândindu-se ce să-i mai facă pentru a o face să arate a casă şi ascultând tânguirea ţevilor de apă caldă de dincolo de perete.

4

Eu trează şi Erik dormind şi mâna lui rece pe şoldul meu. S-a rezolvat tot. Mi-a spus că Laurin e bolnav, dar mi-am dat seama că nu asta e problema. Atât de obosit era.

Nu l-am mai văzut atât de obosit, adormit acum, şi atât de rece mâna lui. Şi Anthony doarme acum, cicatricea de sub ochi, cuţitul alunecând brusc în sus prin blana iepurelui, ţipătul, şi a tot ţipat, n-are niciun pic de control, a spus infirmiera. M-am trezit în toiul nopţii, auzindu-l de la o sută de kilometri distanţă. Am ştiut că suferă. Tata bolnav. N-au vrut să mă lase să merg. Examenul la franceză, de dimineaţa până seara verbe neregulate şi supraveghetoarea, de două ori a mers cu mine la toaletă. Am vorbit cu ea şi ea mi-a zis: „N-ai voie să vorbeşti până nu ţi-ai predat lucrarea”.

Ca un cuplu căsătorit de treizeci de ani. Nunta de argint, de aramă, care din ele e. de aur.

Erik a spus: „Greva nu se mai face. Am gestionat situaţia la fel de bine cum ar fi făcut-o Laurin”. A mai spus: „I-am spus un banc, l-am întrebat de familia lui, i-am oferit un trabuc”. L-am întrebat: „Asta-i tot ce i-ai oferit?”. Mi-a răspuns: „I-am garantat că în America nu se vor scădea salariile”. L-am întrebat: „I-ai dat ceva în scris?”. Mi-a răspuns: „Nu. I-am dat doar cuvântul meu”. Ce obosit era.

Trează, dormind, mâna rece, s-a rezolvat tot.

M-a întrebat: „Ce ştie să facă fratele tău?”. Cărţi poştale de la Aden, aspiratorul, chelneriţele ascultând, „m-ai făcut să te iubesc”, ziua aia la music-hall când mi-a cumpărat ceva de băut de la bar, prima mea băutură, şi tata a întrebat: „Pe unde aţi umblat toată ziua?” şi el i-a răspuns: „Ne-am plimbat prin parc”. Eu n-am ştiut să-l mint. Am zis: „Întotdeauna a fost bun la aritmetică”. Şi Erik a zis: „Nu pot să fac nimic pentru el. Tu trebuie să-mi spui – se pricepe la ceva?”. I-am zis: „Nu se pricepe decât să câştige tigri”. A crezut că o luasem razna. „Să câştige tigri?” I-am zis: „Aseară la Göteborg a făcut prăpăd la standurile de tir până când l-am oprit”. N-aş fi crezut că asta o să-i placă lui Erik, nu se potriveşte cu firea lui, glumă, familie, trabuc, mină rece pe şoldul meu. A zis: „O să-i dau o slujbă”.

„O să vă dau o slujbă”, mi-a zis. Birouaşul ăla prăfuit

din Leather Lane. Stătea foarte ţeapăn pe celălalt scaun, nu-şi scosese mănuşile şi Hammond îi făcea temenele peste temenele. Pince-nez-ul care-i tot cădea de pe nasul ăla ascuţit, voce chiţcăitoare, faţă de şobolan. A zis: „Domnişoara ne-a oferit numai satisfacţii” şi şi-a vărsat călimara pe birou de repede ce s-a ridicat să deschidă uşa. Prieten cu tata, se simţea responsabil. Afacerea lichidată şi biroul urmând să fie demolat şi tata pe moarte.

Când am plecat din Anglia tata mi-a spus: „Aş fi vrut să fie şi Anthony cu tine”. Mi-a spus că va trebui să am grijă, că vor exista tot felul de ispite. Dar el nu fusese niciodată dus în ispită, nu ştia ce înseamnă acest cuvânt, zăcea în pat şi murea încet şi nu ştia nimic. Mirosul de doctorie, infirmiera din uşă, vitraliile din vestibul şi, în biblioteca de acaju, colecţia completă a revistei *Punch*[7] legată în pânză albastră; unchiul lui îl cunoscuse pe Du Maurier[8] şi-şi amintea cât de şocată fusese lumea când apăruse şi odată mi-a zis: „Nu-mi place domnişoara Mollison. O fată n-ar trebui să fie văzută la teatru în compania şefului ei”. Să-i cinstim cum se cuvine pe morţi, asta era o altă maximă a lui, o bucăţică din vechea Anglie; Anthony a scris că trebuie să-i facem neapărat o placă de marmură, eu i-am zis că „De la copiii lui cei veşnic devotaţi” e prea mult, dar Anthony mi-a spus că aşa iese cel mai ieftin la numărul de litere şi că, oricum, sună bine. Dar astea erau maximele lui. Nu-ţi arăta sentimentele. Nu iubi nesocotit. Fii cast, fii prudent, plăteşte-ţi datoriile. Nu cumpăra pe credit. „Devotaţi” era prea mult. Pe mormântul mamei scria „soţul ei afectuos” – pe el îl preocupase acurateţea, nu numărul de litere.

Citea Shakespeare, Scott şi Dickens şi toată viaţa a

---

7 Legendară revistă umoristică englezească.

8 George du Maurier (1834 – 1896) – romancier şi caricaturist britanic, redactor la *Punch*. Romanul său din 1894, *Trilby* – povestea unei fete sărace transformate, prin hipnoză, într-o divă de către un impresar malefic –, a creat o mare senzaţie.

compus acrostihuri. O bucăţică din vechea Anglie. Era antipatizat de servitori. Era un om onorabil. Palmele lui erau calde la atingere, cum sunt şi ale mele. Poate că îl iubise şi pe Anthony în felul lui. De ce n-am putut niciodată să-l sufăr?

Acestea au fost motivele. Voi încerca să fiu precisă şi să-mi amintesc clar. El ar fi apreciat asta. Toată lumea doarme la ora asta, e ora la care mormintele se deschid. Nu-i plăcea *Mireasa din* Lammermoor[9]. Spunea că e o carte exage rată, scrisă de un om bolnav. Şi era convins că *Troilus şi Cressida* nu e de Shakespeare, căci Shakespeare nu era un cinic. Avea o încredere profundă în natura umană. Dar, oricum, fii cast, prudent, plăteşte-ţi datoriile şi nu iubi nesocotit.

Acestea au fost motivele. Anthony învăţând (corecţiile primite în camera copiilor, lacrimile vărsate înaintea plecării la internat) să nu-şi arate niciodată emoţiile, Anthony învăţând (corecţia primită în birou atunci când a adus acasă cartea aia obscenă cu poze frumoase) că trebuie s-o respecţi pe sora prietenului tău. Anthony învăţând să iubească socotit. Anthony la Aden, Anthony la Shanghai, Anthony mai departe de mine ca oricând, Anthony reuşind în viaţă; da, l-a iubit pe Anthony şi l-a distrus pe Anthony şi a fost chinuit de Anthony până la sfârşit. Telegramele, mesajele telefonice, faţa surâzătoare aplecată deasupra patului: „Mi-am dat demisia”.

Acum în întuneric, fii cinstită, Erik dormind, mâna rece pe şoldul meu, totul s-a rezolvat, între noi doar un chei, un firicel de apă şi o stradă, dar toate astea par mai întunecate decât anul trecut şi ne spun să nu traversăm, ce păcat, ce păcat.

A spus: „Să câştige tigri!”, a spus: „O să-i dau o slujbă”. Nu pot să înţeleg. L-aş trezi şi l-aş întreba, dar e obosit şi ar crede că-l doresc. O singură dată l-am dorit, un ambasador venise la noi la cină şi eu beată şi prim-

9 Romanul lui Walter Scott

secretarul a început să mă pipăie în timp ce ei discutau afaceri în cealaltă cameră. I-am zis: „Ce rost are? Cum am putea? Se pot întoarce oricând. Să vă mai pun nişte coniac?”. Era la fel de înalt ca Anthony, înălţimea lui Erik, avea o cicatrice sub ochiul drept (în oglinda de deasupra şemineului părea ochiul stâng), rămasă de la un duel, m-a învăţat să înjur în limba lui şi am râs împreună; voiam să-l las să facă lucrul pe care voia să-l facă, dar ceilalţi discutau afaceri în camera de alături şi l-am întrebat: „Ştiţi să jupuiţi iepuri?” şi a crezut că o luasem razna. În noaptea aia l-am dorit pe Erik, doream pe oricine, îl doream pe bărbatul pe care îl vedeam pe fereastră, în timp ce mă dezbrăcam, căutându-şi un adăpost pe chei. Erik zicea: „Or să accepte împrumutul, or să accepte împrumutul” şi nu putea să adoarmă şi nici eu nu puteam şi după puţin timp adormeam fericiţi şi epuizaţi împreună, din cauza cicatricii unui bărbat şi a împrumutului unui alt bărbat. Asta în noaptea aceea.

Anthony în apropiere de Marsilia, tata murind, becul ţinut aprins până la şapte dimineaţa sub un abajur gros, infirmiera citind, apa fierbând în ibric, compresele sterilizate aşteptând într-un lighean acoperit cu tifon. Anul meu de spital. Dădeam iod atunci când mi se cerea vaselină.

Vaza albastră spartă şi Anthony a spus: „Ne rămâne tigrul”. Oare ar fi fost la fel cu Erik în seara asta dacă i-aş fi spus: „Câştigă vaze albastre. Câştigă tabachere marcate cu iniţială A”? Oare tot aşa ar fi răspuns: „O să-i dau o slujbă”? Tigrul fosforescent sub luminile din Tivoli, ochi nemuritor, mâna pe şoldul meu, picioarele lui atingându-le pe ale mele; chiar şi acolo femeile se uitau după el când se întorcea, când zâmbea, ce umeri şi ce artă, când se întorcea să vadă rachetele luând foc. Am văzut cum îl privea fata din Göteborg, faţa prost machiată, încrederea, inocenţa, viclenia naivă care practic cere să fie trădată. Pe cei pe care-i iubim îi uităm, dar pe cei pe care-i trădăm îi ţinem minte. Oare atunci când zâmbea aşa era mândră de efectul pe care-l avea asupra lui? El a zis: „O să-i dau ei

tigrul”. Şi atunci, la Camden Town, în Beford Palace, când inima a început să-mi bată foarte tare (i-a spus lui tata că ne-am plimbat prin parc), l-am iubit mai mult ca niciodată. Trecuse vremea portocalelor, dar el mi-a luat alune.

Şi o priveam cu inima strânsă de gelozie pe acrobata care cădea de la înălţime pe podeaua de lemn, colanţii, surâsul dinţos, o regină oxigenată. În ziua aceea împlineam şaisprezece ani; m-am uitat la ceasul din perete şi când a arătat 6: 43 am zis: „E ziua mea!”, iar când a arătat 6: 49 am zis: „Să trăim ani mulţi şi fericiţi!”. Un clovn s-a suit pe podium, purta nădragi cadrilaţi şi trăgea după el un miel de pluş.

Amintirile astea le întoarcem pe toate feţele ca un cuplu de oameni bătrâni care în treizeci de ani au împărţit prima iubire prima ură primul pahar prima trădare şi i-am zis: „O să pierzi trenul”. Berea amară. N-a putut s-o bea, s-a înecat, şi-a întors faţa, l-a salvat cortina care tocmai se ridica, dar eu mi-am băut paharul de *sherry* şi mi-am ţinut respiraţia şi n-am scos niciun sunet. Şi dup-aia am mâncat mere la Mornington Crescent ca să alungăm mirosul.

Tata înşelat încă o dată. Copiii lui afectuoşi. Dar exista ceva atât de drăguţ în înşelăciunile pe care le comiteam împreună.

În anul ăla în care mi-am făcut stagiul la spital a venit să mă vadă şi m-a întrebat dacă infirmiera-şefă nu cumva avea nevoie de un aspirator. Am ieşit din salon, mesele spălate cu eter, compresele ordonate şi numărate în chiuvete, tifonul, lămpile voalate, afară unde mă aştepta Anthony, fluierând un cântec nou în lumina soarelui de iarnă care cobora. Eu aveam cinşpe şilingi şi el avea cinci. Cinematograful, barul din Gerrard Street, ultimul pahar, nu m-a lăsat să-mi iau încă unul, fetele cumsecade nu beau. Prostitul de el. Infirmiera-şefă mi-a zis că nu sunt făcută pentru munca asta şi, când el a plecat în străinătate, eu am ajuns pe Leather Lane. Contabilitate, stenografie, premiul pentru viteză primit chiar din mâna lui, a şobolanului de Hammond. Din momentul acela – aş putea eu să le zic eventualilor mei biografi – n-am mai

privit înapoi. Am făcut planuri, am ţesut intrigi, am strâns bani, şi totul pentru asta, ca să fim din nou împreună.

Trează, mână rece, s-a rezolvat tot. Poţi să dormi acum.

Nicio problemă nouă, piaţa e stabilă. Poţi să dormi acum. Tendinţa ascendentă se menţine, cote mai mari, dobânzi mai avantajoase, cota creşte, răspuns pozitiv, cota creşte, revenire fulminantă, cota creşte, creşte, reacţie nulă, creşte, Anthony parteneriatul nostru, parteneriatul nostru Anthony, ce profit, parteneriatul nostru, viitorul nostru e stabil, răscumpărare totală, creşte, creşte.

Nu te teme. Nu ezita. N-ai de ce să te temi. La bursa asta nu intră şacalii. Tigrul fosforescent. Pădurile. Dormi. Parteneriatul nostru. Revenire fulminantă. Creştem, creştem. Şi Domnul care ne-a dat Mielul ni l-a dat şi pe Whitaker, ni l-a dat şi pe Loewenstein. „Dar ai noroc”, zicea Hammond

Partea a III-a

1

În ziua aia în Leather Lane, „Krogh e solid. Orice s-ar întâmpla, lumea întreagă va continua să cumpere produse Krogh”. Piaţa e stabilă. Cheiul, apa şi o stradă între noi. Dormi. Revenire fulminantă. Niciun şacal, numai tigrul şi mielul. Urşii. Pădurile. Dormi. Acţiuni sigure. Cursurile la închiderea pieţei. Noi creştem.

Din momentul în care se trezi, Minty ştiu că era într-una dintre zilele lui bune. Cât timp se bărbieri îşi cântă încet: „Tot înainte, Minty, Minty, tot înainte, Minty, Minty”. Deşi folosea o nouă lamă de ras nu se tăie nici măcar o dată; se bărbieri cu mai multă prudenţă decât minuţiozitate, în timp ce cafeaua adusă de proprietăreasa lui se răcea în ibricul ei, pe lavoar. Minty prefera cafeaua rece; stomacul lui nu suporta nimic fierbinte. Un păianjen îl observa de sub paharul pentru periuţa de dinţi; era acolo de cinci zile; crezuse că proprietăreasa o să-l îndepărteze la curăţenie, dar rămăsese acolo şi a doua, şi a treia zi. Îşi clăti gura direct de la robinet. După atâtea zile, proprietăreasa îşi închipuia, probabil, că ţine păianjenul acolo ca să-l studieze.

Se întrebă cât o să mai trăiască. Îl privi, iar păianjenul îi întoarse privirea cu toată răbdarea lui scălâmbă. Îşi pierduse un picior atunci când Minty pusese paharul peste el.

Deasupra patului său era agăţată o fotografie de grup: şiruri de băieţi clipind în lumina soarelui, pe rândul de mijloc monitorii aşezaţi pe scaune, iar în centru directorul şi soţia sa. Era interesant să observi cum o simplă mustaţă, prin faptul că era ceruită la vârfuri, putea să fixeze o persoană în epoca ei la fel de sigur ca o rochie cu pieptar alb, mâneci bufante şi guler cu balene. Ocazional, lui Minty i se cerea să se identifice în fotografie; practica îl făcuse perfect la treaba asta; existase o vreme

când se fâstâcea şi nu reuşea să aleagă între Patterson, aşezat în stânga directorului, sau Tester, în picioare şi mai retras, cu faţa ascunsă de o mânecă bufantă. Căci Minty însuşi nu apărea în fotografie; asistase la momentul facerii ei de la fereastra infirmeriei – o lumină fulgurantă, feţele întunecate, clipind, fotograful băgând repede capul sub cuvertura neagră.

„Tot înainte, Minty!” Culese un muc de ţigară din savonieră şi îl aprinse. Apoi îşi studie părul în oglinda din şifonier; era într-una dintre zilele lui bune; trebuia să fie pregătit pentru orice, chiar şi pentru contactul cu lumea. Mătreaţa îi făcea probleme; îşi frecă pielea capului cu ce-i mai rămăsese din pomadă, se pieptănă, se studie din nou. Minty era mulţumit. Îşi bău cafeaua recişoară fără să-şi mai scoată ţigara din gură; îi intră fumul în ochi. Înjură, dar cu atâta delicateţe încât nimeni nu şi-ar fi dat seama că e vorba despre o înjurătură:

— Dumicăţeii mămicuţii!

Expresia era a lui; ca un bun anglo-catolic ce era, refuzase întotdeauna, instinctiv, să spună „dumnezeii”; din punctul lui de vedere, cuvintele „dumicăţeii mămicuţii” te puteau uşura la fel de bine ca nişte cuvinte profanatoare.

Minty îşi puse pardesiul negru şi coborî. Era marţi, douăzeci şi trei. Ar fi trebuit să-i vină o scrisoare de acasă. Timp de aproape douăzeci de ani, Minty îşi ridicase scrisorile lunare de la oficiul poştal central; în felul ăsta evita posibilele neplăceri. Uneori era nevoit să-şi schimbe adresa fără să anunţe. Soarele ardea destul de puternic în piaţa gării, dar el îşi punea întotdeauna pardesiul atunci când mergea să-şi ridice scrisorile.

Înainte de a intra, îşi lăsa ţigara într-o ascunzătoare în care era puţin probabil să fie descoperită de vreun cerşetor. În timp ce prezenta la ghişeul de post-restant o veche carte de identitate cu colţurile îndoite, era convins că, în calitatea lui de englez şi de absolvent de Harrow, onorează oraşul Stockholm alegând să trăiască acolo. Căci nimeni, văzându-l, nu s-ar fi îndoit că este un gentleman

independent din punct de vedere financiar, care ar putea să trăiască în orice loc dotat cu o poştă şi cu suficient spaţiu în care să-şi desfăşoare personalitatea.

Spre surprinderea lui veniseră două scrisori; acest lucru se cerea celebrat cu încă o ceaşcă de cafea recişoară. În holul hotelului de vizavi de gară îşi alese un fotoliu orientat cu faţa la stradă şi aşteptă ca lichidul să se răcească. Era atât de convins că aceasta era una dintre zilele lui bune încât strivi mucul de ţigară într-o scrumieră şi-şi cumpără un pachet. Apoi gustă o linguriţă de cafea, dar era încă prea fierbinte.

Tocmai când se pregătea să deschidă una din scrisori, atenţia i-a fost atrasă de o scenă neobişnuită ce se desfăşura în faţa gării. Mai mulţi oameni cu camere de filmat traversară strada în a fugă. Îl văzu pe Nils trecând şi el ca săgeata şi-i făcu cu mâna. Îşi aminti despre ce era vorba.

„Întoarcerea vedetei de film în ţara natală”. Câştigase şaizeci de coroane cu câteva zile în urmă, traducând în suedeză tot ce putuse găsi despre ea prin revistele de film. „Cea mai pasională femeie a ecranului”. „Cea mai misterioasă femeie de la Hollywood”. Un grup de oameni (plătiţi cu ora? – se întrebă Minty) izbucni în urale şi mai mulţi oameni de afaceri cu serviete la subsuoară se opriră pe trotuar, privind cu dezaprobare în direcţia gării. Aceştia îi blocaseră perspectiva lui Minty. Minty se ridică în picioare pe fotoliu. Nu strica să ţină un ochi deschis, chiar dacă nu era vânatul lui. Actriţa nu era prea îndrăgită în Suedia; nu era cu totul exclus să se întâmple ceva scandalos; şi cineva să aibă tot interesul să ţină sub tăcere acel ceva. Dacă, de exemplu, ar fi huiduită…

Dar nu se întâmplă nimic. Din gară ieşi o femeie îmbrăcată într-un mantou din păr de cămilă, cu gulerul ridicat; tot ce se mai putea vedea din ţinuta ei erau pantalonii gri de flanelă; Minty mai întrezări o faţă palidă, buimacă şi lipsită de umor, o buză superioară prelungă, frumuseţea ireală şi tragedia ireală ale unei măşti care, precum masca lui Dante, era prea cunoscută. Camerele de

filmat începură să toarcă, iar femeia îşi acoperi faţa cu mâinile şi se urcă într-o maşină. Cineva îi aruncă un buchet scump (pe ăsta cine-l plătea? – se întrebă Minty), care zbură pe lângă maşină şi ateriză pe caldarâm. Nimeni nu-l remarcă. O femeie mică de statură, care purta haine negre de tweed şi voal negru, se strecură repede la volan şi demară. Ziariştii se strânseră laolaltă în faţa gării şi Minty le auzi râsul.

Deschise prima scrisoare. Scott şi James, notari. *Alăturăm mandat pentru 15, reprezentând alocaţia dvs, pe luna ce se încheie pe 20 septembrie*. *Vă rugăm semnaţi şi returnaţi chitanţa anexă*. Referinţă GL/RS. GL, rumegă Minty. Până acum n-am mai avut parte de iniţialele astea. Uite că se mai schimbă nişte lucruri în vechea prăvălie. După douăzeci de ani îl amuza până şi cea mai mică variaţiune în textul scrisorii. Înainte de a deschide a doua scrisoare îşi bău cafeaua pentru noroc.

Dumicăţeii mămicuţii ei, e mătuşa Ella. Uitasem că babor… că bătrânica (ai grijă, Minty) mai trăieşte.

Scumpul meu Ferdinand. Numele îl opri pe Minty. Nu mai văzuse acest aranjament de litere de foarte multă vreme. Sigur că pe cecuri îşi trecea şi numele mic, dar „Minty” părea cumva suficient. *Scumpul meu Ferdinand*. Râse şi amestecă în cafea; ăsta sunt eu.

Am senzaţia că a trecut multă vreme de când n-am mai primit veşti de la tine. Multă vreme, gândi Minty. Păi chiar a trecut multă vreme: aproape douăzeci de ani. Zilele trecute am găsit din întâmplare o veche scrisoare de-a ta, în timp ce făceam curat prin sertare cu ocazia noii mele schimbări de domiciliu. Ajunsese pe fundul sertarului în care-mi ţin vechile blocuri de desen. Şi atunci mi-am dat seama că noi doi suntem ultimii descendenţi direcţi ai neamului Minty. Sigur, va rămâne familia verişoarei tale mai există şi familia Minty din Hertfordshire (deşi noi n-am avut niciodată prea multă treabă cu ei) şi mai există, desigur, mama ta, dar ea e o Minty doar prin alianţă. De fapt – e ciudat când te gândeşti, nu? –, presupun că noi toţi suntem Minty doar prin alianţă. În fine, am găsit

scrisoarea ta şi mi-a făcut mare-mare plăcere s-o mai citesc o dată. Nu e datată (ceea ce-ţi este tipic), deci nu pot să-mi dau seama cât a trecut de la ea. Dar trebuie să fi trecut nişte ani. Spui acolo că-ţi place la Stockholm, ceea ce sper că e în continuare valabil. Nu mai ţin minte de ce ai plecat la Stockholm, trebuie s-o întreb pe maică-ta data viitoare când mă întâlnesc cu ea, dar sărăcuţa de ea nu mai are memoria de altă dată şi nu m-ar mira să fi uitat şi ea ce poziţie ocupi tu acolo. Cu siguranţă e una bănoasă, altfel n-ai fi rămas tu atâţia ani departe de Anglia. Acum mi-a picat fisa că agenţii mei de bursă tocmai mi-au cumpărat nişte Obligaţiuni Norvegiene de Stat; zi şi tu ce coincidenţă! Ciudat în timp ce scriu îţi recitesc scrisoarea –, văd că-mi ceri cinci lire cu împrumut; e clar că a fost scrisă acum mulţi ani, pe vremea când abia îţi începeai cariera, care o fi ea. Sunt convinsă că ţi-am trimis banii, dar mă întreb dacă mi i-ai restituit. În fine, să fim generoşi şi să considerăm că da. Oricum, e o poveste veche. Probabil că te întrebi ce mai e nou pe-acasă, dar maică-ta trebuie să-ţi fi spus de moartea unchiului Laurie şi de afacerea gemenilor Deliei. Probabil că maică-ta te ţine la curent cu tot ce e important. Zilele trecute am văzut un elev de la Harrow în gara Fakenhurst; încă o coincidenţă.

Mătuşa ta iubitoare.

Ella

Mda, îşi zise Minty. Chiar că e o zi mare. Să primesc veşti de la familie. Ce greu se răceşte cafeaua asta! Am o pornire serioasă să-i scriu şi eu mamei: „În ultima ei scrisoare către mine, mătuşa Ella spune ceva despre...” Săraca de ea – ce şocată ar fi când ar vedea scrisul meu pe plic! Nu e destul de dulce. Încă o bucăţică de zahăr. Dar nu-i ştiu adresa şi dacă le-aş trimite-o notarilor mi-ar veni înapoi. Referinţă GL/RS. Acum s-a răcit destul. Aş putea să pun plicul într-un plic pentru mătuşa Ella şi s-o rog pe ea să-l pună la poştă. Scrisul meu lângă un timbru englezesc. Ce surprinsă ar fi mama! Dar prudenţă, Minty, prudenţă! Te cam laşi dus de imaginaţie, Minty. Nimic nu trebuie să pună în pericol cele cincisprezece lire plătite lunar cu

atâta punctualitate şi graţie. Referinţă GL/RS.

— Să ştii că te văd, Nils, spuse Minty, făcându-i ştrengăreşte cu degetul tânărului care-l privea de pe trotuar. Ştiai că azi îmi încasez banii şi vrei şi tu o cafea. Şi o vei căpăta. Asta e o zi specială. Am primit o scrisoare de la Familie.

Nils se avântă pe treptele de la intrare, timid şi graţios ca un cerb tânăr cu botul băgat în zăbrele, cu ochii pe viaţa de dincolo de ţarc. Minty era viaţa; Minty sorbind din cafeaua lui rece, Minty cu buze îngălbenite, Minty mărinimos:

— Ia o ţigară.

— Vă mulţumesc, domnule Minty.

— Ce agitaţie la gară!

— Da, domnule Minty. E o actriţă bună.

— A plătit ea însăşi pentru buchet?

— Nu, nu cred, domnule Minty. A căzut din el o carte de vizită. O am aici.

— Ia dă-mi-o, spuse Minty.

— M-am gândit eu că v-ar putea fi de folos, domnule Minty.

— Eşti un băiat bun, Nils, spuse Minty. Mai ia o ţigară. Bag-o în buzunar. Se uită la cartea de vizită. Ia tot pachetul.

— Nu. Zău aşa, domnule Minty…

— Bine, spuse Minty. Dacă nu-l vrei…

Băgă repede ţigările în buzunar şi se ridică:

— Mă cheamă datoria. Pâinea ce se cere pusă pe masă. Necesitatea sordidă de a câştiga bani.

— Redactorul-şef vrea să vă vadă, spuse Nils.

— E de rău?

— Cred că da.

— Pot să-l înfrunt, spuse Minty. Am cincisprezece lire în buzunar. Am primit veşti de la familie.

Ieşi cu un pas sigur şi coti la colţul străzii; trupul lui scurt şi pardesiul lui lung îl făceau ridicol – oamenii

zâmbeau la trecerea lui şi el ştia de ce zâmbesc. Cândva, lucrul acesta era ca o otravă pentru el, dar asta se întâmpla cu mulţi ani în urmă. De-atunci luase otrava de atâtea ori, în doze mici, furişându-se din străduţă lăturalnică în străduţă lăturalnică, încât în momentul de faţă, aidoma lui Mitridate, era imun. Putea să iasă pe marile bulevarde, să se oprească în loc şi să vorbească singur şi să-şi admire imaginea prăfuită în vitrinele cu noutăţi, fără să-i mai pese aproape deloc de zâmbete; doar un pic de fiere se mai repunea în circulaţie în venele lui.

Se repuse în circulaţie şi acum – după urcuşul de multe etaje, după traversarea sălii rotativelor, după deschiderea şi închiderea mai multor uşi de sticlă – la vederea redactorului-şef. Nu putea să-i sufere mustaţa roşcată şi militară, concizia abruptă, eficienţa; cu aşa un redactor-şef, mai bine te angajezi într-o fabrică şi ştii o treabă.

— Da, Herr Minty?

— Mi s-a spus că doriţi să mă vedeţi.

— Unde a fost Herr Krogh aseară?

— Nu m-am dus decât să beau un ceai. N-avea niciun motiv să plece aşa de la Legaţie.

— Nu primim prea multe ştiri de la dumneavoastră, Herr Minty, spuse redactorul-şef. Avem mulţi oameni calificaţi pentru muncă de teren. Cred că va trebui să încercăm cu altcineva. Dumneavoastră nu aveţi un ochi antrenat pentru ştiri.

Îşi umflă pieptul şi adăugă brusc:

— Nu sunteţi într-o condiţie fizică suficient de bună, Herr Minty. Ceaiul acela pe care v-aţi dus să-l beţi… Un suedez n-ar fi avut nevoie de ceai. E otravă. Şi probabil că vă place tare.

— Ba foarte slab, Herr Redakteur. Rece. Cu lămâie.

— Ar trebui să faceţi gimnastică, Herr Minty. Aveţi radio?

Minty dădu din cap în semn că nu. Răbdare, îşi zise el cu venin, răbdare.

— Dacă aţi avea radio, aţi putea să faceţi gimnastică în fiecare dimineaţă, cum fac eu, cu un instructor eminent. Băi reci faceţi?

— Recişoare, Herr Redakteur.

— Toţi reporterii mei fac băi reci. Herr Minty, nu puteţi da randament cu un spate strâmb, un piept nedezvoltat şi nişte muşchi moi.

Dar aceasta era otrava bine cunoscută. Îi fusese inoculată încetul cu încetul de părinţi, de profesori, de străinii de pe stradă. Cocoşat şi gălbejit şi cu un piept de porumbel, el îşi găsise totuşi un refugiu – inepuizabila ingeniozitate a minţii sale. Bătu din genele sale pârlite şi întrebă cu o exuberanţă curajoasă:

— Deci sunt concediat?

— La următoarea ocazie pe care o lăsaţi să vă scape…

— Aş prefera să plec acum, spuse Minty. Cât timp am ceva de vândut.

— Ce aveţi de vândut?

— Un prieten de-al meu, fratele domnişoarei Farrant, tocmai s-a angajat la firmă. Pe o poziţie confidenţială.

— Ştiţi foarte bine că noi plătim cel mai bine informaţia.

— Informaţia aceea, spuse Minty. Dar aceasta?

Şi aruncă o carte de vizită pe birou. Era murdară de noroi.

— N-a mai primit florile, spuse Minty. Au căzut pe stradă. Iată unde duce folosirea reporterilor atleţi. Nu ştiu să ţintească. Ar fi trebuit să veniţi la Minty.

Îi făcu cu degetul şi ieşi din birou; cele două ceşti de cafea, cecul lui lunar, scrisoarea mătuşii Ella – toate acestea îl îmbătau. În sala reporterilor îl văzu pe Nils.

— L-am pus cu botul pe labe, îi spuse. O vreme o să mă lase în pace. Krogh a ieşit deja în dimineaţa asta?

— Nu. Tocmai l-am sunat pe portar.

— E în întârziere, spuse Minty. Ce să-i faci, Nils? Aşa-

i la regăsire. Noapte de amor. Oameni suntem cu toţii, continuă el, sugându-şi obrajii, frisonând în curentul de la fereastra cea mare, purecând cu încrâncenare un birou liber în căutarea unui pachet de ţigări şi negăsind niciunul. Se face frig. Iar o să plouă.

Şi, în timp ce el căuta, începu să plouă; un nor mare şi maroniu veni dinspre lac, târât de vânt pe deasupra acoperişurilor ca un dirijabil în derivă, aducând umbră, aducând primii stropi, rari şi grei, care loviră pervazul şi se sparseră în şiroaie pe zid.

2

Aversa îi luă prin surprindere pe oamenii care stăteau la mese pe terasa restaurantului. Fusese cald la soare înainte ca norul să vină dinspre Mälaren. Anthony se trezi prins în bulucul de oameni care alergau la adăpost. Înserarea se lăsă nepoftită şi multă vreme nu se aprinse nicio lumină, pentru că toată lumea se aştepta ca la un moment dat să reapară soarele. În cele din urmă, chelnerii catadicsiră să aprindă câteva becuri, dar acestea nu ajutau prea mult, aşa că le stinseră la loc, unul câte unul. Ploaia bătea darabana pe mesele de afară, îmbiba frunzele moarte din piaţă, curgea în şuvoaie pe trotuar. Anthony comandă o bere.

N-avea la el nici pardesiu, nici umbrelă. Cel mai bun lucru pentru el era să rămână acolo unde se afla. Nu voia să se mişte din loc: până să ajungă la Krogh s-ar fi udat şi şi-ar fi compromis unicul costum. Se gândi la economie, se gândi la sănătate, se gândi la camera de copii pe care o împărţiseră cândva la Londra, în anul de dinainte de a merge la şcoală. Umbrelele treceau ca nişte foci negre, şiroind de apă. O limbă străină, pe care n-o înţelegea, îi sâcâia nervii. Dacă ar fi vrut să ceară un foc, să întrebe pe unde s-o ia, n-ar fi reuşit să se facă înţeles. Chelnerul îi aduse berea; faptul că înţelesese măcar atât păru să creeze între ei elementele unei posibile comunicări. Becurile luminând palid această înserare căzută în plină zi, chelnerul care-l servise, scaunul lui, masa lui, „un colţ de

străinătate preschimbat pe veci în Anglia"[10] – se concentră pe teste acestea cu un fel de melancolie voluptuoasă. Ţinuta lui avea ceva nobil – ceva din demnitatea unui exilat – în timp ce stătea acolo şi contempla lumea exterioară prin geamul stropit de ploaie, gândindu-se nu la lucruri imediate, nu la firma Krogh sau la faptul că era aşteptat de Kate, ca să-i spună dacă i-a făcut rost de slujbă, ci la ploaia care cădea pe morminte anonime lăsate în paragină, infiltrându-se în pământ.

— Ce umedă e vremea! îi spuse el chelnerului. Copacii…

Voia să-şi fixeze un pic mai bine colţul de Anglie, discutând despre vreme; voia să-i explice chelnerului cât de repede vor cădea toate frunzele dacă ploaia va continua. Voia să-şi orneze colţul cu echivalentele conversaţionale ale fotografiei Annettei, ale pozelor din *FFun*; voia să rămână acolo ore întregi. Îşi va lua toate mesele acolo şi ei vor ajunge să-l cunoască.

Chelnerul nu înţelese.

— *Bitte*? făcu el neliniştit?

Veni chelnerul-şef.

— *Bitte*? făcu şi el. *Bitte*? Dispăru şi se întoarse cu femeia care spăla scara.

— Ce doriţi? îl întrebă aceasta în engleză. Nu-i veni în cap niciun răspuns; trebui să comande încă o bere, deşi paharul lui era plin. Văzu cum chelnerii vorbeau despre el în celălalt capăt al restaurantului.

Într-un fel, problema era că erau chelneri. Dacă ar fi fost chelneriţe, lui Anthony i-ar fi fost mult mai uşor să-şi întemeieze colţişorul de Anglie. Deşi în ultimii zece ani văzuse jumătate din lume, nu fusese niciodată prea departe de Anglia. Întotdeauna lucrase în locuri în care alţii întemeiaseră colţişorul englezesc înainte de venirea lui: până şi în bordelurile Orientului se vorbea englezeşte.

Existaseră întotdeauna clubul (atâta timp cât îşi

---

10 Citat aproximativ din sonetul lui Rupert Brooke, Soldatul (1915), dedicat soldaţilor englezi care mor pe pămînt străin.

păstrase statutul de membru), partidele de bridge, biserica anglicană neogotică. Uitându-se pe geamul străin la ploaia străină, se gândi: Krogh n-o să-mi dea slujba. Mâine plec înapoi. Apoi zâmbi şi-şi uită decizia, pentru că tocmai văzuse Anglia, cu guler ridicat şi pălărie şiroindă, întorcându-i privirea de dincolo de geam.

— Minty! strigă el, spre surprinderea chelnerilor. Minty!

Minty intră cu un aer circumspect, uitându-se în dreapta şi în stânga peste şirurile de mese.

— Eu nu vin aici de obicei, spuse el. Tipii de la legaţie… nu prea ne înţelegem.

Se aşeză şi-şi puse pălăria sub scaun. Se aplecă spre Anthony şi-i spuse pe un ton confidenţial:

— Ministrul îi întărită împotriva mea. Sunt convins. Nu mă place.

— Şi ce anume fac?

— Râd, spuse Minty. Privi sticlele de bere: Aşteptaţi pe cineva?

— Nu, răspunse Anthony. Vrei o bere?

— Ca să spun cinstit, aş prefera o cafea, zise Minty. Nu-mi place nicio băutură alcoolică. N-am obiecţii morale, dar stomacul meu nu le poate suporta. E din cauza operaţiei pe care am făcut-o acum zece ani – zece ani aproape la zi. Douăzeci şi unu august. De ziua Sfintei Jeanne-Françoise Frémiot, văduvă de Chantal. M-am zbătut între viaţă şi moarte cinci zile în cap. Întotdeauna i-am atribuit însănătoşirea mea Sfântului Zefirin. Dar te plictisesc.

— Nu, nu, răspunse Anthony. E foarte interesant. Şi eu am făcut o operaţie acum zece ani, tot în august.

— Ochiul?

— Nu. Aia a fost… o rană. O explozie. Am făcut apendicită.

— Şi la mine a fost tot ceva de genul ăsta, spuse Minty. Dar nu mi-au scos apendicele. Era prea periculos. Mi-au făcut o incizie şi m-au drenat.

— Te-au drenat?

— Da, m-au drenat. Nici nu-ţi poţi închipui cât puroi au scos din mine. Cam cât pentru un burduf – unul mare.

Suflă în cafeaua pe care i-o adusese chelnerul.

— E plăcut să stai de vorbă cu un compatriot. Şi ce coincidenţă că ai trecut şi dumneata prin vechea cazarmă!

— Vechea cazarmă?

— Vechea şcoală, spuse Minty, amestecând în cafea. Ridică deodată o privire chiorâşă, răutăcios-amuzată: Ce-i mai chinuiam pe neofiţi! Ce viaţă! Erai şef de clan?

Anthony ezită.

— Nu, răspunse el.

— Şi-n a cui grupă ziceai...?

Anthony se uită la ceas.

— Scuze. Trebuie s-o întind. Trebuie să ajung la Krogh în dimineaţa asta.

— Vin şi eu, spuse Minty. Merg în aceeaşi direcţie. Dar n-ai de ce să te grăbeşti. Krogh abia a ajuns la birou.

— De unde ştii?

— Am vorbit la telefon cu portarul acum câteva minute. În chestiile astea trebuie să fii mereu cu ochii deschişi. Şi ieri l-am pierdut.

— Orice face el e o ştire?

— Aproape orice, răspunse Minty. Şi orice face el în secret e ştire de prima pagină, ediţie specială, telegrame în Anglia. Eu sunt un om credincios – continuă el – şi îmi face bine să ştiu că Krogh – cel mai bogat om din lume, cel care controlează piaţa, împrumută guvernele, ne ia banii şi-i transformă în... în produse Krogh, milioane convertite în produse Krogh ce pot fi cumpărate cu câţiva bănuţi din orice magazin universal – îmi face bine să ştiu că şi el e doar un om la fel ca noi toţi, un om pe care Minty îl urmăreşte, îl supraveghează, îl înregistrează, ba chiar îi mai pune şi câte o piuneză pe scaun din când în când. (Mă întreb dacă ţi-l mai aminteşti pe Collins. Collins care preda istorie?) Deci da, Farrant, gândul ăsta îl face pe Minty să

se simtă una cu poporul.

„Şi El îi va ridica pe cei umili”, cum spunea Partridge. Probabil că ştii la cine mă refer…

— Partridge?

— Decanul capelanilor. S-a retras abia acum un an, doi. Ce ciudat că nu-ţi mai aduci aminte de Partridge!

— Mă gândeam la altceva, spuse Anthony. Ploaia s-a oprit. Trebuie să ajung la birou până nu începe iar. Nu am haină la mine.

O porni cu paşi mari spre birou, dar Minty se ţinu după el; de fapt Minty îl conduse, mai oprindu-l în loc, mai trăgându-l de mânecă, mai arătându-i pe unde să traverseze. Tot drumul nu vorbi decât despre rostul sfitelor[11]. Părea să fi uitat de Harrow. Doar la intrarea în sediul Krogh reveni brusc la tema şcolii.

— Încerc să organizez aici un dineu al foştilor absolvenţi, spuse el. Bineînţeles că vei fi printre invitaţi şi o să te mai rog la un moment dat să vorbeşti tu cu ministrul. Ministrului nu-i place de Minty şi, dacă lui Minty i-ar plăcea să vorbească urât, ah, ce-ar mai fi la gura lui – aici îşi ridică degetele îngălbenite într-un gest de episcop –, dumicăţeii mămicuţii!

Anthony întoarse privirea şi Anglia era din nou afară, privindu-l prin dantelăria de fier forjat a porţii, cu câte un ochi injectat iţindu-se la stânga şi la dreapta unei flori delicate de fier. Ştie de Harrow, gândi Anthony, şi vrea să recunosc. Doamne Dumnezeule! – îşi zise el atunci când se întoarse ca să scape de privirea lui Minty. Statuia aia – sau fântâna, sau ce-o fi! Au gusturi bizare ăştia de la Krogh. N-ai găsi aşa ceva în Mincing Lane. Ce-o fi vrând să însemne? Inuman, în timp ce-l urma pe portar dincolo de uşile de sticlă, în liftul de sticlă, îl uită pe Minty, redescoperind chinurile familiare ale mersului cu miloaga. Să ceară o slujbă era tot ce detesta mai tare, şi tocmai asta părea să fie slujba vieţii lui. Deja îi purta pică lui Krogh pentru că

---

11 Sfită – veşmînt preoţesc larg şi fără mîneci, care se poartă în timpul slujbei peste celelalte haine.

avea să-l refuze; sau pentru că avea să-l accepte. Dacă-l va accepta, va fi din mărinimie şi de dragul lui Kate. Ce drept are el să fie mărinimos? Despre mine cel puţin nu se poate spune că sunt inuman. Fântâna aluneca uşor în jos, spârcâindu-se în bazinul ei gri, şi el îşi spunea cu mândrie: sunt uman. Oi fi având şi eu defectele mele, dar sunt defecte umane. O bere în plus, o fată din când în când, nimic condamnabil. Aşa e natura umană, eu sunt Uman – şi ieşi din lift cu un aer sfidător, cu spatele foarte drept, numai pentru a se pomeni faţă în faţă cu Kate care-l aştepta pe palier, Kate zâmbitoare, Kate bucuroasă că-l vede, Kate dispusă să-l îmbrăţişeze în faţa liftierului, în faţa secretarului care trecea grăbit cu un dosar plin cu acte – eu sunt uman, îi mai murmură spiritul său, dar slab, stins, înecându-se în recunoştinţă, ca o orchestră de stradă ce se îndepărtează în timp ce o alta se apropie, cântând mai tare, cu mai mult vino-ncoace: draga de Kate, mereu a făcut tot ce i-a stat în putinţă, niciodată nu m-a părăsit la greu.

— Ai venit în sfârşit, îi spuse Kate.

— M-a prins ploaia. A trebuit să mă adăpostesc undeva.

— Vino puţin la mine în birou.

Străbătu palierul pe urmele ei: un scaun de oţel, o masă de sticlă, o vază cu trandafiri galbeni; pe pereţi, o succesiune de tabele şi grafice din marchetărie, arătând ora în toate capitalele lumii, codurile poştale din toate ţările, mişcările vapoarelor, în biroul ei (aceleaşi scaune de oţel, aceleaşi mese de sticlă, aceiaşi trandafiri galbeni), Kate se întoarse spre el:

— Ai o slujbă.

Şi bătu din palme o singură dată; părea cu zece ani mai tânără.

— Pentru asta am muncit de la bun început.

Îl privea cu un asemenea devotament nedisimulat, încât rămase uluit, un devotament al sângelui, nu al minţii.

— Oh, Anthony, ce bine o să fie cu tine aici!

Încercă să-i răspundă cu aceeaşi intensitate:

— Da. Sunt convins că o să fie bine.

Voia ca ea să se bucure de triumful lui, îi era recunoscător, dar iubirea lui era atenuată, dispersată, subţiată ca o cocă întinsă pe o suprafaţă prea mare. Iubirea nu însemna recunoştinţă, iubirea nu era această dependenţă a creierului, acest citit al gândurilor, acest disconfort al durerii împărtăşite – toate acestea nu erau decât aspecte nefericite ale condiţiei de gemeni; iubirea însemna să te distrezi, iubirea însemna să te simţi bine, iubirea era Annette, iubirea era Mabel.

— Şi ce-ar vrea el să fac, Kate, dragă?

— Nu ştiu. Dar ascultă-mă. N-ai de ce să-ţi faci probleme. Nu e pomană, e o slujbă adevărată. Te vrea.

— Sigur, e posibil să nu mi se potrivească.

— Dar o să ţi se potrivească, Anthony. Sunt sigură de asta. Oricum, dă-i o şansă. Eu te vreau aici. Ascultă. O să putem să facem tot felul de lucruri împreună, să vedem lucruri, să mergem în diverse locuri.

— Asta chiar ar fi frumos, nu-i aşa? îi răspunse Anthony cu un zâmbet. Dar nu uita că va trebui să şi muncesc din când în când. Dar mă întreb unde. Poate că la fabrică. Întotdeauna m-au interesat maşinăriile. Îţi aminteşti maşina aia veche pe care am reasamblat-o şi cu care am mers pe Brighton Road cu treivcinci la oră? Dar până la urmă cred că va fi tot ceva contabilitate. E singurul domeniu în care am experienţă.

— Şi n-o să mai fim tu în China, eu la Londra, tu în India, eu la Stockholm.

— Da, o să ne putem vedea des. Poate prea des, din punctul tău de vedere.

— Ba nu.

— N-am mai fost aşa de când eram mici. Întotdeauna venea şcoala. Vacanţele nu durau niciodată prea mult.

— Singura mea teamă este că şi acum va fi la fel, spuse Kate.

— Cum adică?

— Că nici asta n-o să dureze prea mult.

La care el realiză, cu uimire şi durere, că adineaori se înşelase, că până la urmă asta era iubirea, că din naştere fusese condamnat la ghinion: ea era sora lui. Avu o senzaţie de mare risipă, de mare dezamăgire. Nimeni n-arată mai bine decât ea, gândi el. E distinsă, e chiar faină. Cuvintele inadecvate bâjbâiau stângace după inima lui. Spune ce gândeşte, ştie ce vrea, face ce-i place, un bărbat poate avea încredere în ea. Voia să-i spună că o iubeşte, dar un bec se aprinse deasupra unei uşi şi ea îi spuse:

— Ăsta e Erik. Te aşteaptă.

Ocazia se dusese, lăsând în urma ei un sentiment de vinovăţie, de melancolie, de şansă ratată, ca atunci când, la auzul muzicii şchioape ce se pierde după colţ odată cu orchestra de infirmi, eşti obligat să-ţi recunoşti indecizia şi lipsa de generozitate. Avusese bănuţii la îndemână, n-ar fi plâns după ei şi cine ştie ce noroc l-ar fi lovit ca răsplată pentru acest mic gest spontan?

— Atunci o să intru. Arăt bine? Nu sunt murdar la nas? Sunt corect bărbierit?

— Eşti foarte bine. Oricum, Erik n-ar observa.

Erik încoace, Erik încolo, Erik peste tot, se gândi el şi încercă să-şi alimenteze gelozia imaginându-şi faţa triumfătoare a lui Krogh la gândul că ea e a lui, dar nu reuşi să vadă decât treptele de piatră care duceau la un apartament cunoscut, peretele dat cu var, mesajele scrijelite cu creionul. „Mă întorc la 12: 30”. „Nu vreau lapte azi”. El are aia, eu am asta; el şi cu mine împărţim lumea.

Kate îi deschise o uşă. O atinse când trecu pe lângă ea. Frate şi soră, afecţiune, ea mă cunoaşte, eu o cunosc, adevăratul confort de a nu trebui să te prefaci. De ce l-aş invidia? – se întrebă el, amintindu-şi de iubire, amintindu-şi de clopoţelul care suna în apartamentul gol, de căutarea unui mesaj, de inimile împreunate, de „Sunt după colţ la cârciumă”, „Mă întorc la 12: 30”, „Nu vreau lapte azi”, treptele murdare de săpun, alunecoase la coborâre, mai

întâi distracţia şi apoi disperarea.

— Domnule Krogh, spuse el, vă mulţumesc că aţi acceptat să ne vedem.

Era speriat, era exuberant, simţea o fericire amară la gândul că, orice ar fi fost, ăsta era sfârşitul, după standardele nici unui club de gentlemani nu se putea coborî mai jos de atât, mai jos decât să ceri de lucru de la concubinul surorii tale. Îşi concentră asupra lui Krogh toată candoarea înşelătoare a privirii sale.

Dar era un efort inutil. Krogh nu se uita la el. Cu o mişcare a capului îi indică un scaun.

— Luaţi loc, spuse el, făcându-şi de lucru cu o brichetă.

E timid, gândi Anthony, nevenindu-i să creadă. Krogh continuă:

— La început nu credeam că voi putea să vă ofer vreo slujbă. Personalul din departamentul nostru de contabilitate e complet. Din câte ştiu, acesta era domeniul în care aveaţi cea mai multă experienţă.

— Da, răspunse Anthony.

— Vă daţi seama că nu cunosc în detaliu toate lucrurile astea. Depind de rapoartele directorului meu. Acesta nu s-a arătat nemulţumit de nimeni. Nu vă puteţi aştepta de la mine să dau afară un om experimentat, cu o activitate mulţumitoare…

— Bineînţeles că nu.

— Eram sigur că veţi înţelege, continuă Krogh. Pe de altă parte, aş vrea să fac ceva: sunteţi fratele domnişoarei Farrant, iar domnişoara Farrant este…

Căută un cuvânt potrivit; ridică o faţă uscată, lipsită de pasiune şi, dintr-un motiv sau altul, neliniştită, spre uşa secretarei sale. Se uită la butonul de apel luminos de pe biroul său; părea pe punctul de a apela la Kate însăşi pentru cuvântul de care avea nevoie.

— …îmi este indispensabilă, spuse el, în cele din urmă, şi trecu repede mai departe: Cunoaşteţi America?

— Am fost la Buenos Aires odată.

— Mă refer la Statele Unite.

— Nu, spuse Anthony. În State n-am fost niciodată.

— Am afaceri acolo, spuse Krogh. Din nou nu-şi găsea cuvintele. O ţigară?

— Mulţumesc.

Krogh îi întinse bricheta şi reveni cu o voce puternică, dar nervoasă, care se pierdu imediat în aerul destul de închis dintre ferestrele izolate fonic şi uşa izolată fonic:

— Sugestia pe care trebuie să v-o fac poate suna ciudat. S-ar putea să n-o acceptaţi. Şi adăugă, ca şi când ar fi uitat că până atunci nu explicase nimic: Nu e un lucru pentru care să mă pot adresa poliţiei.

— Ce-aţi dori să fac? Să fur ceva? întrebă Anthony cu blândeţe.

— Să furaţi? Bineînţeles că nu, răspunse Krogh. Se foi, înghiţi în sec şi-şi luă inima în dinţi: Tot ce-mi trebuie este o gardă personală. Mi-am dat seama ieri – ştiu că n-a fost decât toba de eşapament de la o maşină, dar mi-a provocat un şoc – cât sunt de lipsit de apărare în faţa lipsei de scrupule a unor persoane realmente… Probabil că vi se pare extravagant, dar astfel de lucruri se întâmplă în America. Chiar ieri am avut probleme la una dintre fabrici. Poate că nu vă vine să credeţi…

— Ba cum să nu? răspunse Anthony. Nu ezită nicio secundă; doar un oarecare gol în ochii lui serioşi sugera că îi fugiseră gândurile departe, la Buenos Aires, în Africa, în India, în Malaezia, în Shanghai, ocupat să adapteze o poveste veche la o nevoie nouă. Păi, de exemplu, îmi amintesc acuma că am cunoscut odată un tip care-i fusese bodyguard lui Morgan însuşi[12]. Asta era la Shanghai. Mi-a spus că toţi cei mari au bodyguarzi. Mi-a spus că… Anthony se opri. Ce mai, e normal! Până şi vedetele de film au bodyguarzii lor.

— Dar aici la Stockholm…

---

12 Probabil, John Pierpont Morgan (1837-1913), mare finanţist şi industriaş american.

— Trebuie să ţineţi pasul cu vremurile, spuse Anthony.

Îşi recăpătase toată siguranţa de sine; se vindea pe el însuşi aşa cum altă dată vânduse aspiratoare şi ciorapi de mătase; cu ochii în ochii celuilalt, cu piciorul băgat în uşă, cu sporovăială rapidă care nu înceta nicio clipă să fie o sporovăială de gentleman („Era aşa un gentleman…”, spuneau ele în chip de scuză atunci când apăreau în faţa soţilor cu achiziţiile lor nedorite).

— Şi aţi dat exact peste omul potrivit, domnule Krogh. Aş putea să vă arăt cupele pe care le-am câştigat, medaliile de aur.

Nu uitase nici măcar să adauge acea notă de patos care-i oferea clientului încă o scuză – „Bietul băiat! A avut o viaţă grea…”

— Dar pe cele mai multe le-am vândut, domnule Krogh. Au existat perioade mai grele. Am amanetat multe lucruri la viaţa mea şi întotdeauna aruncam chitanţa în primul coş de gunoi. Nimic n-am regretat la viaţa mea aşa cum am regretat o bombonieră de argint pe care-o câştigasem la clubul din Singapore… acolo chiar am avut concurenţă, trăgători unul şi unul. Era o bombonieră drăguţă.

— Deci acceptaţi slujba? întrebă Krogh.

— Bineînţeles că o accept, răspunse Anthony.

— Cât timp sunt la birou aveţi program de voie, dar în afara biroului voi dori să staţi pe lângă mine.

— Treaba asta ar trebui făcută în stil mare, spuse Anthony. Geam antiglonţ, jaluzele de oţel.

— Nu cred că e nevoie de aşa ceva la Stockholm.

— Şi totuşi, spuse Anthony, privind pereţii de oţel cu o dezaprobare nedisimulată. Oricine ar putea să arunce o bombă în clădirea asta. Nu că asta ar dăuna în vreun fel fântânii.

— Ce vreţi să spuneţi? se precipită Krogh. Nu vă place fântâna?

— Păi spuneţi şi dumneavoastră, răspunse Anthony. I-

ar putea plăcea cuiva?

— E făcută de cel mai bun sculptor modern din Suedia.

— OK, sigur că e elitistă, spuse Anthony. Se duse la fereastră şi se încruntă la fântâna de jos, la piatra verde şiroind de apă sub cerul cenuşiu. E bine poziţionată, spuse el încurajator.

— Dar credeţi că e… urâtă?

— Cred că e oribilă, spuse Anthony. Dacă asta e concepţia suedezilor despre frumos, aş schimba-o oricând pe concepţia tipilor din Edgware Road.

— Cei mai mari specialişti mi-au spus…

— Păi sigur, că toţi au un ciolan de ronţăit, spuse Anthony. Întrebaţi-i pe oamenii simpli. La urma urmei, ei sunt cei care cumpără produse Krogh.

— Scrumiera asta vă place? îl întrebă Krogh.

— Scrumiera merge, răspunse Anthony.

— E făcută de acelaşi om.

— E bun la flecuşteţe, spuse Anthony. Problema e că n-ar fi trebuit să-i daţi atâta piatră şi să-l lăsaţi să se joace cu ea. Ceva mai mic ar fi fost numai bun.

— Surorii dumneavoastră îi place.

— Drăguţa de Kate! spuse Anthony. Întotdeauna a fost mai elitistă.

Krogh veni lângă el la fereastră. Îşi coborî privirile sumbre peste curte.

— Portarului nu i-a plăcut, spuse el.

— Bineînţeles, dacă dumneavoastră vă place…

— Dar eu nu sunt sigur, spuse Krogh. Nu sunt sigur. Există lucruri pe care nu le înţeleg. Poezia, de exemplu. O poezie pe care a scris-o ministrul dumneavoastră. N-am avut timp să mă ocup de lucrurile astea.

— Nici eu, răspunse Anthony, dar am gusturi bune de la natură.

— Vă place muzica?

— La nebunie.

— În seara asta trebuie să mergem la operă, spuse Krogh. Deci o să vă placă?

— Pot oricând să ascult un cântecel bun, spuse Anthony.

Fredonă vreo două măsuri din „La cules de margarete, ziua în amiaza mare”, se opri şi-i flutură o salutare graţioasă bărbatului care-l privea neliniştit. Am din nou o slujbă. S-a ridicat băiatul. Poftiţi, vă dau nişte mărunţiş.

— Sunt convins că sunteţi ocupat, spuse el, îndreptându-se spre uşă. Se opri: O să-mi trebuiască nişte bani de ţoale.

— De ţoale?

— Cravată albă etc., etc.

— Domnişoara Farrant… sora dumneavoastră se va ocupa de asta.

— Atunci pe curând, spuse Anthony.

3

Profu nu vine, se gândi Minty. Cuvintele de şcolar îi opăreau gura, dar întotdeauna erau primele care-i veneau pe buze. Găsea o plăcere amară, chinuită, în a spune: „Profil nu vine”, în loc de „Am o după-amiază liberă”. Ura şi iubea în acelaşi timp. El şi şcoala erau uniţi într-un coit dureros şi forţat, un coit lipsit de pasiune, care nu creează niciun pic de iubire, ci numai regret şi numai ură, dar care nu poate distruge ideea: suntem un singur trup.

Şi-şi imaginează că poate să poarte cravata şcolii Harrow şi să scape neprins. Niciun căpitan al echipei de atletism, niciun membru al clubului filatelic, cu papion şi jiletcă brodată, n-ar fi fost capabil de o indignare mai onestă decât a lui Minty. Numai că Minty avea mai mult autocontrol. Braţul întors la spate, peniţele de oţel înfipte în glezne, tămâia împrăştiată şi statuetele sfinte sparte – toate acestea îl învăţaseră ce-i autocontrolul. Fusese un coit lung şi greu pentru Minty; şi când momentul bine ales al răzbunării sosise în sfârşit, după corespondenţa cu farmacistul din Charing Cross Road şi primirea coletelor

fără etichetă, nu Minty, ci complicele său fusese cel care clacase. Complicele său rămăsese în şcoală, nu reuşise să promoveze într-a zecea şi ajunsese un oarecare în cartierul comercial al Londrei; Minty fusese cel care plecase, după lungi ore de discuţii cu directorul, nu exmatriculat, ci retras de maică-sa. Totul fusese foarte vătuit, foarte discret. Maică-sa era cea care îi plătea cotizaţia la Asociaţia Foştilor Elevi.

Profu nu vine. N-avea de ce să-l mai supravegheze pe Krogh acum că Farrant era înăuntru. Farrant avea nevoie de bani. Farrant purta o cravată falsă. Farrant era omul lui. Dar ziua asta care începuse atât de bine, cu o scrisoare de la familie, trebuia valorificată la maxim. Mâine, în onoarea Sfântului Zefârin, va trebui să aibă grijă să nu-şi încarce sufletul cu nicio răutate sau meschinărie, dar azi îşi putea urma toate impulsurile. Sfântul Ludovic nu făcuse niciodată nimic pentru el. Când zăcea la pat, slăbit după drenaj, se rugase la Sfântul Ludovic, dar acesta nu-l auzise; însă Zefârin cel uitat şi dispreţuit îi răspunsese.

O să trec pe la ministru, îşi spuse el. Şi, cu o licărire maliţioasă: mare ştrengar eşti tu, măi Minty! La vârsta ta! Un mare-mare ştrengar. Chicotea ghiduş de unul singur atunci când ieşi în piaţa Gustav Adolf, cu haina şiroind de ploaie; monarhul cenuşiu privea spre Rusia în timp ce ploaia şiroia de-a lungul sabiei lui, iar umbrelele se îngrămădeau ca ciupercile sub stâlpii Operei. Minty şi cu un taximetrist rătăcit erau stăpâni pe piaţa pustie. Minty e ştrengar, dar nu e rău la suflet, îşi zise el, gândindu-se cum să ajungă la ministru, cum să treacă de atât-de-eficientul Calloway, de armata de tineri diplomaţi cu voci de radio.

Calloway aproape că-i închisese uşa în nas, dar Minty a fost prea rapid pentru el.

— Trebuie să ajung la căpitanul Gullie.

Cunoştea bine geografia legaţiei; se strecură pe lângă Calloway, apoi pe un culoar cu lambriuri albe, până în biroul ataşatului militar. Ataşatul militar ridică spre el o privire furioasă:

— Ah, Minty, tu eşti! Ce dracu' mai vrei?

Îşi răsuci mustaţa roşcată şi-şi potrivi monoclul cu un aer jenat. Pe biroul din faţa lui se afla o colecţie de reviste legată în copertă.

— Am întâlnire cu ministrul, răspunse Minty, dar deocamdată e ocupat şi-mi omor şi eu timpul. Dumneata eşti ocupat?

— Foarte ocupat, spuse Gullie.

— M-am gândit că poate te-ar interesa să ştii că a mai apărut un scoţian în oraş. Farrant pe numele lui. Spune că e un MacDonald.

Ceafa lui Gullie se înroşi.

— Eşti sigur? Farrant. Nu cunosc numele ăsta. Dă-mi şi mie, te rog, *Cartea clanurilor*. Uite-o acolo. Chiar în dreptul cotului tău.

Minty îi întinse lui Gullie cărticica cea roşie cu lista clanurilor scoţiene şi a tartanelor lor.

— Sigur că noi, Cameronii, nu-i putem suferi pe MacDonalzi, spuse Gullie. Pentru un Cameron, a fi prieten cu un MacDonald e la fel de imposibil cum e pentru un francez să…

— Zilele trecute am avut plăcerea de a face cunoştinţă cu mama dumitale, spuse Minty, cu un aer de veselie ascunsă; Gullie se înroşi din nou. Ce accent minunat! Zău, nimeni n-ar putea să-şi dea seama că de fapt e nemţoaică! Dar ia zi, Gullie, voi, Cameronii… ce problemă aveţi de fapt cu MacDonalzii?

— Glencoe[13].

— Aha, făcu Minty. Şi ce citeai dumneata, Gullie? Privi peste umărul celuilalt la colecţia copertată a unei reviste germane de nudism. Dar văd că ai o colecţie serioasă de literatură pornografică.

— Ştii foarte bine că interesul meu e artistic, spuse Gullie. Pictez vapoare şi – îşi răsuci monoclul – corpul uman. La dracu". Minty, să ştii că nu există niciun Farrant

13 Vale din Scoţia, locul unei sîngeroase răfuieli între clanuri (1692).

aici. Tipul trebuie să fie un impostor.

— Oi fi reţinut eu greşit numele clanului. O fi fost Mac-altceva. Toate vapoarele astea sunt ale tale? Arătă spre micile tablouri agăţate pe pereţii albi în două şiruri care făceau înconjurul camerei: vaporaşe de toate felurile – goelete, brigantine, fregate, bricuri, dansând pe valuri stilizate, de culoare albastru deschis. Unde ţii corpul uman?

— La mine acasă, spuse Gullie. Ia ascultă, Minty. Tipul nu e un MacPherson, nu e niciun Macfarlane, nu e nici… e un tip cinstit?

— Nu, nu cred, spuse Minty.

— N-ar trebui să spună în dreapta şi în stânga că e un MacDonald.

— O fi fost Mac-altceva.

— Las că-l prindem noi la serata caledoniană. O să mă uit la tartanul lui.

— Şi eu am venit la ministru pentru o serată Harrow, spuse Minty. Şi mai bine ar fi s-o iau din loc. O să se enerveze aşteptându-mă. Nu te superi dacă folosesc uşa ta?

Lăsă o mică baltă de apă pe locul unde stătuse.

— Pe curând, Gullie. Şi rămâi la vapoare. Lasă corpul omenesc. Tonul lui glumeţ se alteră, lăsându-se infiltrat de o picătură de venin, de o fărâmă de sinceritate: E atât de urât, Gullie, cu toate protuberanţele alea. Şi, înainte ca Gullie să-l poată opri, ieşi pe uşa din spatele biroului.

Da, era urât corpul omenesc. De bărbat sau de femeie, îi era totuna lui Minty. Formele corpului, nasurile mucoase, excrementele, poziţiile stupide ale pasiunii, toate aceste viziuni palpitau ca inima unei păsări în creierul lui Minty. Nimic nu i-ar fi excitat mai tare răutatea decât imaginea lui Gullie aplecat asupra fotografiilor cu sâni şi pulpe goale. O bandă de şcolari îi trecu fulgerător prin minte, spărgându-i statuetele sfinte cu Maica Domnului şi Pruncul, bătându-şi joc de el, râgâind şi trăgând vânturi.

Ministrul stătea şi scria în mijlocul bricabracului său,

la celălalt capăt al unui covor adânc. Minty închise uşa foarte încet. Ochii lui erau un pic dilataţi. Părul alb şi lins al ministrului, obrajii lui roz, pudraţi uşor după bărbierit, costumul gri şi scump – Minty le notă pe toate. Era puţin speriat de forţa urii eliberate în el de către Gullie. Să-ţi pudrezi obrajii, să te preocupe atâta hainele, să te piepteni cu atâta grijă – toată această ipocrizie îl îngreţoşa pe Minty. Corpul tot acolo era, funcţiile lui nu puteau fi ascunse pe Savile Row[14]. Şi când te gândeai că Domnul însuşi devenise om! Minty nu putea să intre într-o biserică fără gândul ăsta care-i făcea rău, care-l afecta mai mult decât agonia din grădină, decât disperarea de pe cruce. Durerea era un lucru uşor de îndurat pe lângă această umilinţă care se trezea în fiecare dimineaţă odată cu tine şi nu adormea decât atunci când adormeai şi tu. Stătea şiroind de apă la marginea covorului şi se gândea că oamenii ar putea măcar să nu fie atât de vulgari încât să iubească trupul aşa cum îl iubea Gullie sau să-l ascundă sub pudră şi sub costume elegante cu dungi fine, aşa cum îl ascundea ministrul. Detestându-i pe ipocriţi, aştepta ca ministrul să ridice privirea, etalându-şi propria înfăţişare mizerabilă cu o mândrie amară, ranchiunoasă. În cele din urmă spuse:

— Sir Ronald.

— Doamne sfinte! făcu ministrul. Hai, măi omule, că m-ai şi speriat! Cum ai intrat aici?

— Eram în vizită la Gullie, răspunse Minty, şi, cum mi-a zis că momentan nu sunteţi ocupat, m-am gândit să vorbesc puţin cu dumneavoastră despre o seară Harrow.

— Ce l-o fi apucat pe Gullie să spună aşa ceva?

— Veţi accepta să prezidaţi întrunirea. Nu-i aşa, sir Ronald?

— Dar, dragul meu, parcă abia am avut o întrunire. Şi, ca să-ţi spun cinstit, sunt groaznic de ocupat.

---

14 Stradă din Mayfair, Londra, celebră pentru magazinele cu haine bărbăteşti şi, din vechime, pentru croitorii care făceau cele mai bune costume la comandă.

— Ultima a fost acum doi ani.

— Dar nu poţi să pretinzi că a fost un succes, spuse ministrul. Din contră, mai că n-a degenerat într-o bătaie. Şi nu ştiu ce individ oribil şi-a scuturat ţigara în paharul meu cu vin.

— Ar fi o bună modalitate de a transmite noul apel la donaţii lansat de şcoală.

— Dragul meu Minty, nimeni nu apreciază mai mult ca mine munca ta admirabilă în folosul acestei şcoli, dar totul are o limită, Minty. Problema e că sunt prea mulţi militari aici. De ce n-or fi putând ei să înveţe rusa acasă? Sau la Talin?

— A mai apărut un elev la Stockholm. Sau cel puţin poartă cravata Harrow. E fratele femeii lui Krogh.

— Interesant, spuse ministrul.

— E şi el în firmă.

— Aminteşte-i să treacă pe aici să semneze în cartea de oaspeţi.

— Nu cred că a fost vreodată la Harrow.

— Parcă spuneai că a fost.

— Am spus că poartă cravata.

— Ce tip suspicios eşti tu, măi Minty! Dacă n-ar fi cinstit, n-ar fi la firma Krogh. Eu i-aş încredinţa lui Krogh şi ultimul meu bănuţ.

— De ce n-o faceţi? Dobânda e de zece la sută.

— Ei bine, am făcut nişte paşi timizi în direcţia asta, spuse ministrul. Se lăsă pe spate şi zâmbi cu o anumită mulţumire de sine: O să-mi iasă nişte bani pentru concediul meu din iarna asta.

— Dar întrunirea? întrebă Minty. Începu să pledeze serios; înaintă spre ministru, lăsând o dâră umedă pe covor: E un lucru bun. Ne ţine în legătură unii cu ceilalţi. Avem şi noi o seară pe an în care nu mai suntem nişte străini.

— Hai, măi Minty, dă-o naibii, doar n-om fi în Sahara! Nu suntem decât la treizeci şi şase de ore distanţă de

Piccadilly. N-ai de ce să suferi de dor de ţară, poţi oricând să te repezi în weekend.

Uită-te la Gullie. El tot timpul face naveta. Eu prefer să aştept Crăciunul şi să stau o lună. În Anglia e cea mai bună perioadă a anului. Deşi nu-mi refuz nici câteva zile de vânătoare din când în când. Nu, chiar nu poţi să spui că suntem rupţi de ţară aici.

Asta era adevărat. El nu era rupt de nimic în biroul lui cu lambriuri albe, în spatele vazei cu trandafiri de toamnă; prosperitatea lui era ca o insultă studiată. Nu m-a invitat să iau loc, se teme pentru fotoliile lui tapisate, că sunt un pic ud.

— O întrunire e un lucru bun, repetă Minty, umplând timpul şi căutând o poveste, o glumă, un zvon cu care să-l lase pe ministru mai puţin fericit decât îl găsise.

Spuse:

— Am văzut că v-au recenzat cartea în *Manchester Guardian*.

— Ei, nu mai spune! făcu ministrul. Zău? Şi ce-au spus? Eu nu citesc niciodată recenziile.

— Eu nu citesc poezie, spuse Minty. N-am văzut decât titlul: „Pe urmele lui Dowson, dar mult în urma lui". Ziceaţi că aţi cumpărat din noile valori Krogh? continuă el repede. Să fiţi prudent. Umblă zvonuri.

— Ce vrei să spui? Zvonuri…

— Ah, lui Minty îi ajung la ureche tot felul de lucruri. Se spune că fabrica ar fi fost la un pas de grevă.

— Prostii, spuse ministrul. Krogh a fost aici la ceai. M-a sfătuit să cumpăr.

— Da, dar unde s-a dus după aceea? Asta se întreabă lumea. A primit vreun telefon?

— A primit două.

— Bănuiam eu.

— Am cumpărat un pachet serios din ultima lui emisie.

— Acuma – spuse Minty – sunt doar nişte zvonuri.

Nimic concret. Sigur că ar putea să le scadă un pic preţul, dar nu vă puteţi aştepta ca fiecare pas timid pe care-l faceţi să aibă succes, în plus, dumneavoastră sunteţi poet. Nu înţelegeţi lucrurile astea. Minty chicoti.

— De ce râzi?

— „Pe urmele lui Dowson, dar mult în urma lui”, spuse Minty. Nu puteţi să negaţi că e bine adusă din condei. Bazaţi-vă pe mine să vă spun când se întâmplă ceva. Un diplomat n-are cum să ştie ce se întâmplă pe străzi. Dar aveţi încredere în Minty.

Se îndreptă spre uşă cu apa picurând în continuare de pe el:

— Eu sunt mereu gata să-mi ajut un coleg de şcoală.

Se opri un moment pe lungul culoar alb, sub portretele predecesorilor lui sir Ronald. Cu gulerele lor încreţite, cu perucile lor revărsate, pictate de artişti locali, aveau ceva barbar şi neenglezesc – înclinaţia pur scandinavă a ochilor, blănurile care le acopereau platoşele. În spatele unui curtean din epoca Stuarţilor se vedeau doi reni şi un peisaj cu munţi şi gheaţă. Doar portretele mai recente îşi pierdeau această culoare locală. Cu ţinutele lor de ceremonie – panglicile, medaliile şi pantalonii scurţi până la genunchi –, reprezentau o artă internaţionalizată, la nivelul unui Sargent sau de László. Erau intens admirate – ştia Minty – de către sir Ronald, care în curând avea să li se alăture pe perete, şi o tandreţe neobişnuită se amestecă în creierul lui Minty cu obişnuita lui amărăciune, o tandreţe pentru bărbaţii aceia înrămaţi şi peruchiaţi, realmente rupţi de ţara lor, deşi nu chiar atât de rupţi cum era el, o tandreţe pentru tablourile acelea pe care sir Ronald le numea „ciudate”. Se îndreptă spre uşă cu paşi liniştiţi, lăsând o pistă umedă pe covorul gri-argintiu, îşi deschise singur şi ieşi.

Ploaia se oprise, un vânt venit dinspre est mâna norii în cârduri cenuşii peste lacul Mälaren şi săgeţi de soare scânteiau pe treptele ude ale Palatului, ale Operei, ale Parlamentului. Bărcile cu motor ce treceau pe sub Podul

de Nord făceau să sară stropi pe care vântul îl prindea şi îi azvârlea, ca pe o ploaie uşoară, în geamurile terasei acoperite a restaurantului pustiu. Bărbatul gol stătea pe piedestalul său lucind de ploaie, cătând cu privirea, peste tumultul de mici valuri jucăuşe, spre Grand Hotel, şi arătându-le fundul celor care treceau pe pod.

Minty intră într-o cabină telefonică şi sună la sediul Krogh. Îi spuse portarului:

— Herr Krogh e în continuare la birou? Minty la telefon.

— Da, Herr Minty. N-a plecat.

— Merge la operă în seara asta?

— Încă n-a cerut maşină.

— Dă-mi-l şi mie pe Herr Farrant dacă-l găseşti.

Aşteptă îndelung, dar nu se impacientă. Făcu mici desene cu degetul pe geamul prăfuit al cabinei: mai multe cruci, un cap cu baretă de cardinal.

— Alo! Farrant? Minty la telefon.

— Tocmai am fost în oraş să-mi cumpăr ţoale, îi spuse Anthony. Pantofi, şosete, cravate. În seara asta mergem la operă.

— Tu şi Krogh?

— Eu şi Krogh.

— Dar văd că sunteţi ca fraţii. Auzi? Poţi să-mi vinzi şi mie un pont despre greva asta de care se tot vorbeşte?

— Să ştii că nu e chiar un vorbăreţ.

— Îţi fac un preţ bun dacă vii cu o poveste.

— Facem fifty-fifty?

Cu degetul mare, Minty şterse faţa şi baréta; desenă încă o cruce, o coroană de spini, o aureolă.

— Ascultă, Farrant. Vorbim despre viaţa mea, despre pâinea mea. Vorbim chiar şi despre ţigările mele, Farrant. Tu ai o slujbă bună; nu-ţi trebuie *fifty-fifty*. Îţi dau treizeci la sută. Pe cuvânt.

În mod aproape automat îşi încrucişă degetele, lepădându-se de responsabilitatea unei promisiuni

încălcate.

— Accepţi treizeci la sută, nu-i aşa? se pregăti el să pledeze mai departe, adoptând tonul unui băieţel care se învârte pe lângă o cofetărie, milogindu-se de oamenii mari să-i ia şi lui un croasant sau o ciocolată. Zău, Farrant, să ştii că…

Dar Anthony îl luă complet prin surprindere, oferindu-i totul:

— Bine, Minty, dacă-i aşa n-o să iau decât douăzeci şi cinci la sută. Pe curând. Pa.

Minty rămase cu receptorul în mână, întrebându-se ce-o fi vrut să spună. Avea de gând să-l trişeze? îl mai curta şi altcineva? Şi simţi un fel de gelozie obosită faţă de toată hoarda de omuleţi prăpădiţi care aşteptau ca şi el la uşa lui Krogh, mituindu-l pe portar, supraveghind restaurantele în care cina Krogh, ei înşişi întorcându-se nemâncaţi şi la ore târzii în garsonierele lor închiriate la etajul patru, în imobile de pe celălalt mal al lacului. Să fi pus Pihlström mâna pe el? Sau Beyer? Să-l fi cumpărat Hammarsten? îl văzu pe Pihlström în costumul lui pătat de noroi, încercând să pornească un dozator cu nişte monede străine. Îl văzu pe Beyer înlocuindu-şi pe ascuns paharul de bere cu al vecinului de la masă. Îl văzu pe Hammarsten… Nu te poţi încrede în ei, gândi el. Nu te poţi încrede în ei. Puse receptorul în furcă, şterse cu palma aureolele şi crucile şi ieşi în după-amiaza cenuşie de toamnă.

Un prânzişor, Minty? Asta-i prima zi a lunii financiare: o scrisoare de la familie; nişte iniţiale noi în antetul scrisorii de la notari; l-am tachinat pe redactorul-şef, l-am tachinat pe Gullie, l-am tachinat pe ministru; ar merge şi o mică extravaganţă: un prânzişor. Dar mai întâi datoria, Minty, datoria mereu înainte de toate.

Sună la ziar şi le ceru să posteze un fotograf în faţa Operei.

Şi apoi merse să-şi ia prânzul.

Dar iarăşi apăru ceva. O biserică îl abătu din drum. Întunericul şi lumina lămpii din sanctuar îl chemau mai

tare decât mâncarea. Era, desigur, o biserică luterană, dar avea atmosfera corectă, de lumină permanentă, statuete de ipsos şi păcate iertate. Se uită în dreapta şi în stânga, lăsă capul în jos şi se aruncă spre uşa deschisă, la fel de prudent şi cu gura la fel de uscată de emoţie ca un desfrânat ascuns.

4

Anthony se simţi observat până când se stinseră luminile, dar nu-i păsa nici cât negru sub unghie. Ştia că arată bine în haine de seară, fie ele şi cumpărate de-a gata. Cele două scaune din stânga lui erau neocupate, ca şi cele două scaune de după al lui Krogh. Erau în mod deliberat izolaţi în rândul patru; cele două scaune din spatele lor erau la rândul lor neocupate. Anthony începu să calculeze cât îl costa pe Krogh să meargă la teatru.

— Veniţi des aici, domnule Krogh? întrebă el, în timp ce ochii lui fugeau în sus spre lojile licărind de diademe, atraşi de ciudatul aer anacronic al întregii adunări: umeri goi, diamante şi păr grizonant; o femeie îi studia printr-o lornietă.

Parcă ar fi luat parte la un fel de ceremonie tradiţională rezervată celor în vârstă.

— La fiecare premieră, răspunse Krogh.

— Trebuie să fiţi un mare meloman, spuse Anthony.

Loja regală era ocupată; regele nu era prezent (era la tenis în străinătate), dar prinţul moştenitor era acolo cu soţia lui, expunându-se cu răbdare privirilor înaltei societăţi din Stockholm; era datoria lui să fie văzut atâta timp cât luminile rămâneau aprinse. Curiozitatea sălii se împărţea între loja lui şi stalurile lui Krogh, între rang şi bani; Anthony avea impresia că banii câştigă.

— Vă cunoaşteţi? întrebă el. Adică îl cunoaşteţi pe prinţul moştenitor?

— Nu, răspunse Krogh. Am fost odată la palat, la o recepţie. Îl cunosc pe fratele lui.

De câte ori vorbeau între ei, matroanele îi priveau cu aviditate – o diademă scânteind la aplecarea unui cap,

licărul unui binoclu; un omuleţ cenuşiu şi uscat, cu o panglică viu colorată trasă peste piept, se înclină, zâmbi şi încercă să atragă atenţia lui Krogh. Ridicând privirea spre loja regală, Anthony văzu că până şi prinţul se uita la ei. Era ciudat gândul că Krogh trebuie să fi fost singurul străin pe care prinţul îl cunoştea din vedere. Faţa lui pătrăţoasă, cu un aer de intelectualitate, se întindea spre ei cu un interes calm.

Amândoi erau obosiţi, dar oboseala lui Krogh aducea a epuizare fizică totală. Smochingul nu i se potrivea la umeri; nasturii lui de diamant aveau o doză de vulgaritate care nu părea a lui; era ca şi când ar fi purtat hainele altcuiva, vulgaritatea altcuiva.

— Ascultă, Farrant, zise el. Dacă adorm trebuie să mă trezeşti înainte de sfârşitul actului. Nu trebuie să fiu văzut dormind. Şi adăugă: Marţea e întotdeauna o zi obositoare pentru mine.

Luminile marelui candelabru central se stinseră; cercul de întuneric se întinse repede, coborî şi peste staluri. *Marţea*. Viorile începură timide să caute ceva, nu reuşiră să-l găsească, şovăiră şi se dădură bătute. *Marţi*. O femeie strănută. Vârful luminos al baghetei dirijorului se lăsă brusc în jos, ca un licurici care sare. *Marţi seara*. Am promis, gândi Anthony, ce nedrept faţă de ea – şi viorile prinseră şi păstrară sentimentul lui de regret: pentru ceea ce pierdem, pentru durerea pe care o provocăm, pentru ceea ce uităm. E proastă; e posibil să fi aşteptat toată ziua. O şovăire, o tânguire, strigătul unei păsări deasupra unei pustietăţi cenuşii, o cupă otrăvită, amor ireparabil, moartea care e sfârşitul tuturor lucrurilor, din nou strănutul unei femei; e nedrept faţă de ea, trepte de piatră, „Azi nu vreau lapte”. E proastă. Davidge e numele ei, iar moartea e numele pânzei negre.

Cortina se ridică; lungi robe de culoarea purpurei şi a verdelui de Paris ridicară praful de pe scenă; o femeie în vârstă cântă, scuturând nişte cosiţe blonde; luminile rampei se reflectară în platoşe de tinichea; cineva bău o cupă de vin şi o corabie ridică pânzele. N-avea niciun sens.

Marţi. O s-o sun în prima pauză. Te fac să te simţi vinovat (iată-l întorcându-se pentru a i se înfăţişa, prieten fals, regelui Marc) atunci când sunt atât de proaste, când se îndrăgostesc de tine.

Un fel de inocenţă; ar trebui să înveţe să se machieze cum trebuie; culoarea rujului nu se potrivea cu loţiunea aia contra arsurilor solare; în ziua aceea, la Göteborg, şi-a băut şnapsul de parcă n-ar fi băut în viaţa ei ceva mai tare decât un *sherry*.

Apa colorată din cupă, actriţa dând cupa peste cap, drogul turnat în băutură, vrăjitoriile de soprană, toată gălăgia asta despre o iubire ireparabilă.

Nu se pune problema iubirii; numai că, atunci când cineva se îndrăgosteşte de tine atât de uşor, ai vrea să… la naiba, ai vrea s-o dezamăgeşti mai cu blândeţe, ai vrea s-o tratezi aşa cum ţi-ar plăcea şi ţie să fii tratat (amintirea durerii bruşte provocate de dispariţia Annettei înecă muzica, agonia dintr-un sunet fiind superficială în comparaţie cu agonia dintr-o imagine – pereţii scrijeliţi cu creionul, treptele alunecoase de la săpun). Dacă ar fi mai puţin proastă, dacă n-ar fi pus botul atât de uşor la toate poveştile alea stupide şi nenorocite, nu mi-ar păsa. Se uită la Krogh.

— Domnule Krogh.

Îi scutură cotul şi Krogh se trezi.

— După cât de zgomotos a devenit, cred că e pe terminate, şopti Anthony.

Şi avu dreptate; catifele purpurii se unduiau sub rafale puternice de muzică; nişte vikingi voinici veniră cântând în avanscenă; trădare; sânii tremurânzi de efort ai unei soprane înlăcrimate; prietenul meu; cortina căzând.

— Vă supăraţi dacă ies şi eu puţin să dau un telefon? întrebă Anthony.

— Nu, nu, nu poţi să faci asta, răspunse Krogh. Tot felul de oameni or să vină să vorbească cu mine. Or să mă întrebe dacă-mi place chestia asta.

— Spuneţi-le că aţi fost prea obosit ca să puteţi

asculta.

— Dacă ar fi atât de simplu! spuse Krogh. Nu înţelegi. Asta-i artă. Marea Artă. Îşi coborî vocea: Am citit undeva că este una dintre marile poveşti de dragoste ale omenirii.

— Nu, nu, spuse Anthony. Le încurcaţi. Confundaţi cu *Carmen*.

— Eşti sigur?

— Bineînţeles că sunt sigur. În fond şi la urmă a urmei, eu am stat treaz, domnule Krogh. În plus, cunosc povestea. E cu un tip care-l trimite pe prietenul lui să-i aducă o soţie. Şi se produce o încurcătură în jurul unei băuturi care se presupune că poate face doi oameni să intre în călduri şi să li se pună pata unul pe altul; fata şi cu prietenul tipului beau chestia aia şi li se pune pata unul pe altul. Dar ea tot trebuie să se întoarcă şi să se mărite cu celălalt tip. Şi asta-i tot. Nu puteţi numi asta o mare poveste de dragoste. E prea aiuristic totul. De ce-au trebuit să bage toată treaba cu băutura? Nu e nevoie să bei ceva ca să te îndrăgosteşti.

— S-ar putea să ai dreptate, spuse Krogh.

— Deci pot să merg să dau un telefon?

Krogh deveni dintr-odată suspicios:

— E presa? Nu te mai ţin o zi în plus dacă intri în vorbă cu presa.

— Nu, nu, domnule Krogh, spuse Anthony. E doar o fată. Începu să-i explice: Aveam întâlnire şi am uitat de ea.

— Adică trebuia să ieşiţi împreună? întrebă Krogh.

— Da. Am fi mers la un film sau într-un parc. E vreun parc pe-aici în care se poate sta pe o bancă?

— Şi te-ai fi distrat? întrebă Krogh. Se răsuci pe scaun şi continuă, vorbind încet: Ai fi, dus-o în parc şi… cum îi zici?

— Ne-am fi giugiulit.

— Asta e cuvântul. Îmi aduc aminte de nişte prieteni de-ai mei – oh, de-acum mulţi ani – din Chicago. Şi începu

să-i enumere cu o voce surprinsă şi totodată plină de bucurie: Murphy. O'Connor. Williamson. Ce ciudat! Credeam că le-am uitat numele. Lucram la un pod acolo. Asta se întâmpla până să inventez freza. Nu cred că Hall era acolo. Aronstein. Ăsta-i alt nume.

— Domnule Krogh, fiţi atent, spuse Anthony. Vă place locul ăsta?

Toată lumea aşteptase ca prinţul să se oprească din aplaudat; acum se scurgeau spre ieşire, femeile acoperite de bijuterii, bărbaţii acoperiţi de medalii, cu toţii licărind ca nişte semafoare în drumul lor spre scară şi spre foaier.

— Bineînţeles, răspunse Krogh.

— Dar e plicticos! Ce vă trebuie dumneavoastră după o zi grea de muncă e un pic de muzică şi de dans. Ceva uşor. Nu există niciun cabaret pe-aici?

— Nu ştiu, spuse Krogh. Şi adăugă încet: întotdeauna m-am încrezut în sora dumitale. Niciodată nu i-am ascuns nimic. Şi, în fond, dumneata eşti fratele ei. Părea să se opintească în direcţia unei confesiuni de cea mai mare importanţă: Da, şi mie mi se pare plicticos. Şi statuia aia… Dar lui Kate îi place.

— Domnule Krogh, spuse Anthony, veţi ieşi cu mine în momentul ăsta. O să mergem să bem ceva liniştiţi undeva unde e şi un pic de muzică şi apoi o să vă duc acasă şi o să vă bag în pat. Pot să telefonez de la restaurant, adăugă el.

— E imposibil, spuse Krogh. Lumea ar remarca.

— N-o să remarce nimeni. Toată lumea iese în foaier.

— La începutul actului următor or să ne vadă scaunele goale. Or să creadă că sunt bolnav. Nici nu-ţi poţi închipui ce zvonuri ar putea să iasă de-aici. Şi chiar înaintea unei noi emisii. Şi reporterii vor fi afară.

— Atunci o să fiu eu ăla bolnav. Dumneavoastră mă duceţi acasă. Nimeni nu ştie cine sunt. Vor crede că sunt un prieten de-al dumneavoastră.

— Of, Farrant, dacă aş putea… spuse Krogh. Dar nu i-ai convinge în vecii vecilor. Şi chestia asta mai ţine două

ore. Ştii să joci teatru?

— Dacă ştiu să joc teatru? răspunse Anthony. Eu aş zice că ştiu. Ar fi trebuit să mă vedeţi în *Secretara particulară*. Toată şcoala a râs, până şi profesorii. Soţia directorului – noi îi spuneam Creaţa-Fleaţa – mi-a dat o cutie cu bomboane de ciocolată. Sigur, am mai ruginit, dar joc teatru foarte bine.

Însă Krogh repetă că era cu neputinţă. Îi era recunoscător lui Anthony, dar acesta n-avea idee de intensitatea atenţiei jurnalistice concentrate asupra lui. Exista mai ales un tip, unul mic şi prost îmbrăcat…

— De ani întregi e aşa, spuse el. Sigur că într-un fel e un omagiu – recunosc că m-aş simţi pierdut fără el. Du-te să-ţi dai telefonul şi întoarce-te. Deschise programul pentru prima dată şi începu să-l citească metodic, pagină cu pagină, de la reclama la produsele Krogh până la lista personajelor şi a interpreţilor.

În foaier se formase un culoar şi prinţul îl parcurgea iar şi iar de la un capăt la altul, însoţit de soţia sa, de un bătrân cu mustăcioară gri efilată şi de o femeie fără vârstă, cu părul lung, tenul pătat şi faţa nepudrată; până la capăt şi înapoi, până la capăt şi înapoi, ca nişte animale într-o cuşcă, hrănite sub privirile curioşilor. Un val de şuşoteli se crea de fiecare dată în urma celor patru spinări care se îndepărtau, un baraj de conversaţii banale îi întâmpina atunci când reveneau.

Pe blocnotesul din cabina telefonică fusese desenată o inimă, o inimă strâmbă, stângace. Centralistului îi luă mult timp să înţeleagă ce voia Anthony; acesta trebui să-i repete iar şi iar „Hotel York”. În inimă fusese notat un număr de telefon şi artistul începuse să deseneze o săgeată. Prinţul continua să meargă înainte şi înapoi prin foaier, bărbaţii şuşoteau şi femeile se uitau la rochia prinţesei. În primul moment, inima din desen părea naivă şi putea să te înduioşeze, până când observai în colţul paginii un mic distih în limba franceză, ca acelea pe care le găseşti de Crăciun în unele batoane de ciocolată, şi în

momentul acela (Anthony încă mai aştepta şi asculta) întreaga imagine devenea deşteaptă, devenea o parodie, o glumă sofisticată.

— Domnişoara Davidge este la hotel?

Portarul de la York vorbea engleza:

— Nu ştiu sigur. Mă duc să văd. Cine o caută, vă rog?

Şi Anthony putu să audă, extrem de slab, zgomotul paşilor săi care se îndepărtau. Se uită la ceas. Era zece fără un sfert. Se gândi: cum o cheamă? îi spusese cum o cheamă, dar nu reuşea să-şi aducă aminte. Îşi dădu seama că practic nu-şi aducea aminte nici de înfăţişarea ei, ci numai de defectele pe care i le găsise – rujul prost ales, pudra prost aplicată. Ideea anonimatului ei total îi atinse momentan imaginaţia. Se simţi răspunzător ca pentru un animal care i s-ar fi lăsat în grijă şi pe care l-ar fi pierdut. Dacă le chemi îţi răspund întotdeauna, dar dacă le uiţi numele?

— Anthony la telefon, spuse el.

Recunoştea vocea; recunoştea până şi jalnica, totala incapacitate de disimulare – oftatul rapid şi uşor de emoţie sau de speranţă sau poate de uşurare, care alerga orbeşte spre el pe firul telefonului, străbătând un lac, un pod, un chei.

— Cu cine vorbesc? întrebă el.

— Cu Lucia.

Cum putuse să uite numele ăsta absurd şi pretenţios? într-un colţ de depozit, ea îi mărturisise că are şi un frate pe nume Roderick. Tatăl ei era responsabil. Era un mare cititor de clasici mai obscuri, clasici care, dacă fuseseră vreodată vii, erau acuma morţi şi îngropaţi sub praful care se adună pe rafturile bibliotecilor publice. Umblase prin tot Göteborgul cu cartea lui preferată după el; niciodată nu stătuse prea mult despărţit de ea; ea era răspunzătoare pentru Roderick – *Baladele spaniole* ale lui Lockhart. Lucia nu-şi mai amintea ce carte îl inspirase pentru numele ei. În timp ce-şi mâncau *smörgåsbord*-ul, domnul Davidge se oferise să i-l împrumute pe Lockhart. „Lockhart cel cu

Scott”[15], explicase el. După care se declarase un mare iubitor de poezie. Coborându-şi vocea, vorbise cu veneraţie despre Home şi Alexander Smith. „Mie în poezie îmi place să am pe ce pune mâna”, spusese el. „Nu versuri pur şi simplu, ci epopei”. După cum observase fiica lui, devenind maliţioasă pentru că el uzurpa conversaţia, gusturile lui fuseseră condiţionate de ce se putea găsi prin lăzile cu cărţi de şase *penny*, la vânzătorii de cărţi folosite. „Uită-te şi tu la ea. Numai uită-te la ea”, spusese ea cu dispreţ, arătând spre Lockhartul care zăcea lângă heringii săraţi, legat într-o copertă neagră şi zgâriată, cu vechea etichetă a unei biblioteci de împrumut.

— Lucia, spuse Anthony. Sigur că da. Ţi-aş recunoaşte vocea oriunde. Dar, înţelegi, m-am temut să nu fie cineva din familie. Nu voiam să-mi deschid inima în faţa mamei tale.

— Presupun că ai uitat, spuse glăsciorul cel fără de speranţă.

— Bineînţeles că n-am uitat, spuse Anthony. Dar chiar acum am primit un post foarte important de la Krogh. Până în momentul ăsta n-am avut timp să ajung la un telefon. Am fost fugărit în toate părţile. Nici nu m-ai crede dacă ţi-aş spune ce chestii am făcut. Auzi, ţie-ţi plac tigrii?

— Tigrii?

— Tigrii de pluş. Azi ţi-am cumpărat unul. Asta dovedeşte că nu te-am uitat. Pot să ţi-l aduc la hotel?

— Dar când?

— Aş putea să ajung în jur de douăsprezece noaptea.

— Of, Anthony, aş fi vrut să vii. Dar acum nu se mai poate. Aproape că m-am băgat în pat.

— Dar nu e nici zece.

— Acasă ne culcăm întotdeauna la zece.

— Atunci mâine-seară, dacă reuşesc să scap…

Doamne, biata copilă! – gândi el. Să se culce la zece;

---

15 Istoria literară îl reţine pe John Gibson Lokhart (1794-1854) în primul rînd ca biograf al lui Walter Scott.

e de toată jena. Aş vrea s-o fac să se simtă bine. Fapta mea bună pe luna asta. Şi cu recunoştinţă dureroasă îşi zise: mă crede drăguţ. Crede tot ce-i spun. E stupid din partea ei, dar e dulce.

— N-are niciun rost. Mama are bilete la un ştiu ce.

— Atunci poimâine-seară…

— Un prieten de-al lui tata… Anthony, n-are niciun rost. Săptămâna viitoare plecăm.

— Ia prânzul cu mine.

Vocea ei slabă şi disperată îl râcâia la inimă:

— N-are niciun rost, Anthony. Ar trebui să vezi programul lui tata: primăria, muzeele, o masă aici, o masă acolo… „Facem” Stockholmul. Şi-l „facem”, nu glumă.

— Atunci, spuse Anthony, poţi să-ţi iei micul dejun cu mine. Şi continuă nonşalant: Ne urcăm într-o maşină şi mergem undeva. Când crezi că poţi?

— Mâine? Vocea ei aproape că muri pe fir de atâta emoţie: Se apropie mama. Nu vreau să afle. Ar pune piciorul în prag. O să fii la Podul de Nord la opt dimineaţa?

— OK, spuse Anthony.

Puse receptorul în furcă. Opt era al naibii de devreme. Asta însemna să se trezească la şapte şi jumătate; în majoritatea dimineţilor era foarte frig la ora aceea; brusc şi demoralizant îi apăru în faţa ochilor camera sa: periuţa de dinţi în paharul ei, şerpuiala zgomotoasă a ţevilor din perete, fereastra cu vedere la străduţa îngustă şi la coşurile de gunoi, robinetul de apă caldă din care curgea numai apă rece, fotografiile lipite în continuare cu săpun; uitase să cumpere nişte piuneze. Fapta mea bună pe luna asta. Cineva bătu la uşa cabinei.

Într-o bună zi o să se întâmple ceva. Oamenii ăştia or să mă aducă la disperare. N-avea nici cea mai vagă idee cine erau „oamenii ăştia”.

Se întoarse şi-l văzu pe Krogh aşteptându-l în faţa lojii şi în secunda următoare, fără să fi depus niciun efort, era din nou zâmbitor, era plin de voie bună, era un băiat de treabă.

— Am stat prea mult?

— Până la urmă m-am hotărât să plec, spuse Krogh. Vorbea cu uimire, de parcă nu i-ar fi venit să creadă că e atât de uşor: Toţi ceilalţi au intrat în sală şi noi suntem aici. Privi spre scara cea mare şi pustie: Şi acum ce se întâmplă?

— Totul e în regulă, spuse Anthony. Acum ieşim pur şi simplu. Nu ne mai batem capul cu lucrurile noastre sau cu maşina dumneavoastră.

Krogh zâmbi.

— Atât de uşor, spuse el. Până acum nu mi-a trecut prin cap.

Mergând unul lângă celălalt, coborâră treptele goale. Puteau să audă o voce care cânta, mai slabă decât o voce la telefon.

— E o adevărată aventură pentru mine, Farrant. De mult n-am mai avut o aventură ca asta.

— Dar în calitatea mea de gardă de corp, spuse Anthony, mă simt responsabil. Nici măcar nu sunt înarmat.

— Îmi cedaseră mie nervii. De fapt nu-mi trebuie bodyguard.

— Vă trebuie ceva de băut.

— Aşa e.

Îşi băgă braţul pe sub braţul lui Anthony şi, trecând pe lângă portarii sideraţi, ieşiră în piaţă. Un bărbat veni în fugă spre ei, ţinând ceva care arăta ca o ramă de tablou atârnată într-un băţ; un fulger alb îi orbi momentan, făcându-i să vadă totul distorsionat într-o lumină crudă – o lume tremurândă şi fugară de alb şi negru.

— Un taxi. Repede. Găseşte un taxi, spuse Krogh.

Doi bărbaţi se apropiară de el şi-i spuseră ceva în suedeză, un taxi trase la trotuar şi Krogh îşi făcu drum spre el. Lumea se aduna în piaţă cu o viteză extraordinară. Prin geamul maşinii, Anthony văzu şase sau şapte oameni venind în fugă pe pod. O femeie oprită sub statuia lui Gustav strigă: „Ura, Herr Krogh!” şi lumea izbucni în urale slabe, oarecum întrebătoare, atunci când taxiul se urni din

loc.

— Proştii! spuse Krogh.

Se lăsă mult pe spate, astfel încât să nu poată fi văzut, şi luminile de la Grand Hotel alunecară pe geamurile maşinii. O explozie de muzică de dans îi cutremură şi se stinse în urma lor.

— Să oprim aici? întrebă Anthony.

— Nu, nu, răspunse Krogh. Într-un loc mai liniştit. O să mergem la Hasselbacken, vizavi de Tivoli. N-am mai mers acolo de douăzeci de ani.

— E distracţie la Tivoli?

— N-am fost niciodată, spuse Krogh.

— O să mergem într-o seară.

Masa de piatră scăldată în lună a Muzeului Nordic se micşoră sub ei când urcară deasupra lacului. Muzica din Tivoli se răspândea în aerul rece care o prindea şi o păstra, aşa cum un bloc de gheaţă poate să păstreze două corpuri umane, salvându-le de la descompunere: un dezmăţ îngheţat, un abandon congelat.

— Ce să caut la Tivoli? zise Krogh. Farrant, eşti nebun. Nu sunt în siguranţă cu tine. Să plec aşa de la operă… Mâine o să fie în toate ziarele. I-ai auzit când au venit să-mi vorbească. Voiau să ştie dacă mi-a displăcut montarea, dacă mi s-a făcut rău, dacă am primit veşti proaste.

— Cineva ne urmăreşte, spuse Anthony, privind înapoi şi văzând un fascicul mare de lumină măturând o curbă în dreptul parcului Skansen. La restaurant o să ne găsească sigur. Spuneţi-i şoferului să meargă la Tivoli. E singura soluţie; acolo o să ne pierdem în mulţime. Bătu el însuşi în geam şi spuse: Tivoli. Tivoli.

— Nu, nu, nu putem face asta, spuse Krogh. Ce-or să spună ziarele? Să plec de la operă ca să merg la Tivoli… Or să creadă că am înnebunit. Ce-o să se întâmple la bursă?

— Daţi-o încolo, spuse Anthony.

— Să dau încolo bursa! spuse Krogh năucit; începu să râdă nervos, vinovat. Cât de nebun poţi fi! repetă el. Cu

cicatricea aia cum te-ai ales? Tot aşa, te-ai hotărât s-o dai încolo de bursă?

— Ah, cicatricea! spuse Anthony. E o poveste lungă. Vă mai aduceţi aminte de vasul, care s-a scufundat în Oceanul Indian acum câţiva ani?

Probabil că în ziarele dumneavoastră nu s-a scris, în fine, s-a creat panică; pasagerii s-au îmbulzit spre bărcile de salvare; eu îl ajutam pe secund să-i ţină pe loc şi cineva mi-a tras o bâtă în cap.

Krogh începu să râdă. Anthony îl întrebă, nevenindu-i să creadă:

— Nu mă credeţi?

— Absolut deloc, răspunse Krogh.

Taxiul opri, dar Anthony rămânea ţintuit locului, cu ochii cât cepele.

— De ce nu mă credeţi? Ce-am spus greşit?

Începu să repete povestea încet, pentru sine: *Neptun*… panică… îmbulzeală la bărcile de salvare.

— Hai, ieşi, îi spuse Krogh. Uite celălalt taxi. Când trecură de casa de bilete şi de barieră, îşi puse mâna pe braţul lui Anthony şi-l opri:

— Vreau să văd cine e.

Cel de-al doilea taxi opri în spatele celui dintâi. Coborî un bărbat într-un costum gri de vară; în timp ce-l plătea pe şofer, se uita în dreapta şi-n stânga; fiecare mişcare a lui era lentă şi calculată; pielea de pe faţa lui, deşi subţire, se încreţea şi-i atârna sub ochi şi sub bărbie.

— E Pihlström.

Dar taxiul nu plecă. Două picioare în pantaloni negri strâmţi căutară o treaptă, nereuşind să se coordoneze, bălăbănindu-se şi tremurând ca ale unui păianjen.

— Sunt doi! exclamă Krogh. Nu l-am mai văzut pe Pihlström vânând în tandem. Oh, dar este… Cât de important trebuie să li se pară!

O redingotă, o cravată neagră subţire ca un şiret, legată cu fundă sub bărbia de om bătrân; ţepii de păr alb,

faţa prelungă şi lipsită de umor…

— E profesorul Hammarsten!

…Pălăria moale de culoare neagră, ochelarii cu rame de oţel, pielea livid-cenuşie.

— Repede, până nu ne văd! spuse Krogh.

O luă înainte: văzu un culoar de fete uimite deschizându-se şi închizându-se la loc; îşi aduse aminte că era în ţinută de operă şi fără pălărie, dar o iresponsabilitate ciudată începea să i se suie la cap; îşi aminti de Hall cum stătea cu nasul lui fals, în timp ce *fie* se învolbura în jurul lor, spunându-i: „Dar cum rămâne cu fricţiunea?”. Rămânând brusc fără aer, se opri în spatele unei barăci de tir şi spuse:

— Ce-ar crede săracul Hall dacă m-ar vedea? Săracul şi fidelul Hall. Putea să-i încredinţeze lui Hall orice sarcină, dar în faţa lui n-ar fi fost capabil de lipsa asta subită de rezervă, de râsul ăsta. Aceste lucruri se cuveneau păstrate pentru cineva care nici măcar nu putea să mintă convingător. Îi spuse lui Anthony cu o voce blândă, gâfâind între cuvinte:

— Nu s-a scufundat în Oceanul Indian.

— La naiba! făcu Anthony. Zâmbi neliniştit, clipind des în lumina reflectoarelor: N-am mai încercat povestea asta. De obicei spun una cu o bombă. O să vă spun adevărul. Numai Kate îl ştie. Jupuiam un iepure şi mi-a alunecat cuţitul.

— Pihlström, spuse Krogh.

De după colţul cu aleea principală apăru bărbatul în costum gri, păşind cu băgare de seamă ca o pisică în jurul unui tomberon.

— Jocul s-a terminat, spuse Krogh pe un ton obosit. Şi, cu aceeaşi vinovăţie pe care ar fi simţit-o dacă ar fi trădat o fiinţă dragă, vânzându-i acţiuni pe care le-ar fi ştiut nu neprofitabile pe termen lung, ci neprofitabile de pe-acum, nule, inutilizabile, adăugă: Am fost nişte caraghioşi.

— Lăsaţi-mi-l mie, spuse Anthony.

Se îndreptă spre Pihlström, îl prinse de un braţ, îl întoarse cu spatele spre el şi îl împinse după colţul barăcii. Pihlström scoase o serie de scheunături rapide:

— Hammarsten! Hammarsten!

Profesorul Hammarsten stătea cu alte două-trei persoane în faţa unui joc mecanic cu mai multe manete mici, de alamă.

— Hammarsten!

Părea să se fi iscat o neînţelegere în jurul unei monede prezentate de Hammarsten.

— Hammarsten!

Acesta se întoarse repede şi îi căzură ochelarii.

— Pihlström!

Începu să bâjbâie cu piciorul prin pietriş, desenând un cerc neregulat în jurul ochelarilor.

— Pihlström! strigă el cu o voce rugătoare.

Anthony îl împinse în faţă pe Pihlström.

— Hammarsten.

Profesorul Hammarsten încercă să se aplece după ochelari, dar se îndreptă brusc, cu un strigăt de durere şi cu o mână la spate.

— Pihlström.

Trei oameni începură să-i explice ceva în legătură cu o monedă pe care supraveghetorul o ţinea în mână. Anthony îi dădu drumul lui Pihlström şi-l împinse în braţele profesorului.

— Hammarsten.

Se ţinură în braţe pentru câteva momente; apoi Pihlström se aplecă şi ridică ochelarii lui Hammarsten; Anthony şi Krogh îi priveau de la distanţă. În cele din urmă se despărţiră: unul o luă într-o direcţie, celălalt în cealaltă, şi dispărură. Nu se grăbeau; mişcările lor vădeau o anumită lipsă de entuziasm.

— Ai fost gorilă prin localuri la viaţa dumitale? întrebă Krogh.

— Nu, oftă Anthony. Şi, după greşeala mea de

adineaori, nu mai am niciun chef să vă spun poveşti. Aş fi putut să jur că s-a scufundat în Oceanul Indian.

— S-a scufundat în Oceanul Indian, spuse Krogh.

— Vai de mine! făcu Anthony. Vreţi să spuneţi că nu era nimic greşit în poveste? Niciodată să nu-mi cereţi să joc pocher cu dumneavoastră! Rummy sau nimic. Adică ceva cinstit, care să ţină doar de noroc şi în care să nu fie loc de cacealmale. Şi cu ce faţă serioasă mi-aţi servit-o! Ca un pocherist.

— Chiar ştii să tragi?

— Dacă ştiu să trag? răspunse Anthony.

Îşi vârî braţul pe sub braţul lui Krogh şi, trăgându-l după el, străbătu două alei. Din când în când se opreau în faţa unei barăci de tir, dar de fiecare dată Anthony spunea: „Prea simplu". În cele din urmă găsi ce căuta. Premiile erau numerotate.

— Doriţi o tabacheră? întrebă Anthony.

— O am pe asta.

Krogh scoase din buzunar o cutiuţă din marchetărie fină. Fusese creată de acelaşi sculptor care realizase şi statuia, şi scrumierele; purta monograma E.K. Era mândru de ea.

— Nu mai există una la fel în toată lumea, spuse el.

Se odihnea în palma lui, aproape la fel de uşoară ca un puf de pudrat.

— Da, e drăguţă, spuse Anthony, dar vă trebuie şi ceva mai serios, pentru ocaziile oficiale. Ceva din piele de porc. Aia de-acolo: ar arăta bine cu o monogramă de aur. O s-o câştig pentru dumneavoastră.

După aceea spuse:

— Şi acum să bem ceva.

Nu ştia niciun cuvânt în suedeză, dar preluase controlul. Le veniră berile.

— Slabă, spuse Anthony. Trebuie să veniţi în Anglia, să vă arăt acolo bere. Ce-aş mai bea acum un Younger! Sau vreo două Stone Special. Nici nu-ţi trebuie mai mult de

două.

Îl vrăjea pe Krogh cu stilul său relaxat, cu aerul său că ştie câte ceva despre acele lucruri pe care el, Krogh, le ştia mai puţin. Iar Krogh se uita la Anthony exact aşa cum s-ar fi uitat o femeie între două vârste, crescută într-un alt sistem de convenţii, la o tânără care ştie care sunt cele mai bune cosmetice, cele mai bune ingrediente pentru cocteiluri, cel mai bun doctor la care să se ducă în cazul în care ar începe ceva ce n-ar mai vrea să termine. Simţea un pic de invidie, un pic de afecţiune, ba chiar un pic de amuzament, dar în primul rând simţea cât de repede trecuse timpul pentru el şi cât de încet trebuie să fi trecut pentru celălalt, care ştia atât de multe, atât de devreme.

— Mergem să ne fâţâim şi noi un pic?

— Nu înţeleg.

— Să dansăm un pic.

Melodiile care răsunau din difuzoare erau, probabil, ultimele noutăţi; un şirag de lămpi cu arc îşi revărsa lumina peste scândurile ringului; feţe albe şi delicate urmăreau, crispate de atenţie, ritmurile complicate, fetele deplasându-se încet, solemn, pe picioarele lor mici, primind ca pe nişte sacramente comunicările partenerilor lor – un pas la dreapta, un pas înainte, un pas înapoi – şi în timpul acesta gândindu-se la prăvălie, la birou, la rochia pe care nu şi-o puteau permite („... în tăcerea odăiţei mele goale...”), la vara care se terminase („... zi şi noapte...”), la ce-avea să se poarte la iarnă.

— Nu, eu n-o să dansez. Dar mergi dumneata. Eu o să mă uit.

N-avea niciun rost să-şi spună: „Eu sunt Krogh”, să se gândească la iniţialele lui compuse din becuri electrice, la fabricile lui active zi şi noapte – primul schimb terminându-se la şapte, următorul la trei dimineaţa. Îi era frică să invite la dans vreuna dintre fetele care aşteptau în jurul ringului. Îl văzu pe Anthony făcând turul ringului, uitându-se la o fată şi la alta; nu ştia o boabă suedeză, dar nu era mai nelalocul lui decât Krogh suedezul, care se

născuse într-o colibă de pe Vätten, care învăţase aritmetica la şcoala din sat. Poate că am uitat prea multe lucruri, îşi zise el, privindu-l pe Anthony cum lua de braţ o fată şi o conducea spre ring; când eram tânăr…

Dar nu putea să se mintă singur; adevărul era un element din compoziţia aerului de la Tivoli; nu puteai să fii ipocrit într-un loc în care nimeni nu venea din motive amestecate, un loc în care plăcerea era scopul unic, nedeghizat. Chiar şi când eram tânăr – gândi el – eram la fel. Prin Stockholm circulau poveşti despre anii lui de şcoală, despre abilităţile lui precoce de afacerist şi inventator: cum construise el un periscop prin care, de la fereastra clasei, puteai să-l vezi pe profesor înainte ca acesta să apară de după colţul clădirii; cum dăduse la schimb timbre pe fructe, apoi conservase fructele în paie până în miezul verii, când colegii lui şi-ar fi dat la schimb toate timbrele pe o gură de ceva zemos. Ştia poveştile; ştia că sunt neadevărate, ştia cât de plicticos e adevărul – conştiinciozitatea hei-rupistă, diplomele obţinute una câte una; abia începuse şi el să trăiască un pic mai intens când, într-o zi de primăvară, la Chicago, îi venise ideea noii freze. Îşi aducea aminte cu exactitate curba descrisă prin aer de masivul utilaj de dragare; o văzuse pe fereastră din baraca şefului de echipă; scosese capul afară şi-i strigase şoferului: „Doi metri mai la stânga!”; lunga şi dura iarnă nord-americană se terminase, simţise miros de primăvară prin mirosul de asfalt lichid, de fum, de metal spălat de ploaie; şoselele asfaltate începeau să crape sub presiunea blândă, dar insistentă, a firelor de iarbă. Dar n-avea în el nicio dragoste de natură, îşi amintea ziua aceea de primăvară nu pentru că ar fi fost mai frumoasă decât alte zile, ci pentru că, în timp ce se uita la planul podului, fixat cu piuneze pe planşa de desen, şi în timp ce draga se balansa, se clătina şi se scufunda în azurul cerului, se gândise: dacă aş plasa lama exact aşa, platoul culisant, frâna eliberând pinionul, oare fricţiunea ar fi prea mare? Nu-şi amintea ca până atunci să fi acordat prea multă atenţie acelor bunuri mărunte, ridicol de ieftine şi ridicol

de necesare, cunoscute acum sub numele de produse Krogh. Tatăl lui îi mai spunea, pe vremea când era copil, că X sau Y are o cifră de afaceri de un milion; şi muncise o săptămână în atelierele din Nyköping, unde văzuse în acţiune vechiul tip de freză, după care îşi dăduse demisia, simţind că nici râvna cea mai tenace nu poate avea vreun viitor într-o firmă atât de înapoiată. Şi brusc, fără niciun efort aparent din partea lui, ideea unui nou tip de freză îi apăruse în minte, imprimând pe vecie în memoria lui ziua de primăvară, mirosul de tufe şi de asfalt, draga care se înclina şi se balansa.

Ceva din relaxarea neobişnuită pe care o simţea în compania lui Anthony îi aducea aminte de perioada aceea. Nu întâmplător îi reveniseră în memorie numele lui Murphy, al lui O'Connor, al lui Williamson şi al lui Aronstein (O'Connor murise în Panamá, îngropat sub patruzeci de tone de nămol revărsate dintr-o dragă care cedase; Aronstein intrase în industria petrolieră; Williamson şi Murphy probabil că muriseră în Franţa). Nu ajunsese să-i cunoască bine, deşi lucrase cu ei optsprezece luni, dar nu-l intimidau aşa cum îl intimidase Andersson, aşa cum îl intimidau tinerele vânzătoare bronzate care dansau acum cu un aer solemn în apropierea lui. Cu efort încercă să se întoarcă în timp, să dea jos anii şi inumanitatea acumulată în cursul lor aşa cum rupi paginile unui calendar îndelung neglijat, uitându-te în fugă peste mottouri, peste versuri, peste enunţurile sforăitoare ale unor oratori morţi, oprindu-te ocazional în faţa unei fraze neaşteptat de vii: 1912 – când intrase într-un parteneriat de afaceri, 1915 – când cumpărase partea asociatului său, 1920 – când începuse să aspire la monopolul internaţional, 1927 – anul de vârf în care încasase dobânda de la statul german, împrumutase guvernul francez şi se lansase în Italia; dar toate astea nu făceau decât să-l aducă înapoi la prezent, la împrumuturile pe termen scurt, la ameninţarea cu greva, la vocea de nătărău a lui Laurin răsunând din receptor şi recomandându-i prudenţă.

Ce caut eu aici? se gândi el. E absurd. Trosnetul uşor

al scândurilor de lemn sub picioarele dansatorilor; mulţimea circulând în ordine pe două şiruri, unul urcând spre barăcile de tir, celălalt coborând pe lângă ghicitoare, balansoare şi *montagne-russe*-uri; şi, în ambele capete, prospeţimea bruscă a curţilor cu fântâni colorate şopotind între cerul negru şi betonul alb; scaunele de pe malul lacului; lumina unui feribot îndepărtându-se ca un far de bicicletă pe suprafaţa netedă şi neagră a lacului: toate acestea făceau parte din Suedia la fel de mult ca pădurile de mesteceni argintii de pe lângă Vatten, cabana vopsită în culori vesele, raţa care se clătina în văzduh, mama care-l aştepta pe micuţul debarcader; dar aceste imagini nu mai însemnau nimic pentru el, era ca un om fără paşaport, fără naţionalitate, un om care nu vorbeşte decât esperanto.

Masa se zgâlţâi şi se îndreptă la loc; privi în jurul său şi-l văzu pe bătrânul Hammarsten, înalt şi lălâu, trăgându-şi un scaun.

— Bună seara, Herr Krogh.

Îşi trecu degetele peste ţepii albi din bărbie şi, trăgându-se mai aproape, i se destăinui lui Krogh:

— Pe Pihlström l-am trimis acasă. Mi-am dat seama imediat că nu voiaţi să fiţi inoportunat de un om ca Pihlström. I-am spus că v-am văzut plecând într-un taxi.

— Şi v-a crezut?

— Oh, dar am fost mult mai subtil, Herr Krogh. I-am cerut să-mi împrumute nişte bani de taxi ca să vă urmăresc.

— Foarte inteligent, domnule profesor, dar ca să fiu…

— Şi el bineînţeles că a sărit în taxi şi dus a fost.

Bătrânul scoase un sunet din gât, ca şi când ar fi băut o gură de ceai fierbinte. Spuse cu o imensă satisfacţie:

— Trebuie să fi ajuns deja pe malul celălalt.

— Cum vă merg cursurile de limbi străine, domnule profesor?

— Nu prea bine, Herr Krogh. Nu prea bine. Sunt obligat să-mi câştig existenţa ca scârţa-scârţa pe hârtie. Ceea ce mă aduce într-o companie ciudată. Pihlström,

englezul Minty, Beyer – îl cunoaşteţi pe Beyer?

— N-am avut onoarea, răspunse Krogh.

— Pur şi simplu nu poţi avea încredere în Beyer, spuse Hammarsten. El e responsabil pentru recentul articol despre cariera dumneavoastră.

— Era un articol laudativ.

— Dar plin de inadvertenţe! Numai noi, bătrânii, mai urmărim Adevărul printre toate frivolităţile unei profesiuni – recunosc, Herr Krogh – nu din cale-afară de *disting*. Şi adăugă cu un venin extraordinar şi cu o voce înfundată, parcă mai mult pentru sine: Scormonitori în gunoaie.

— Mie mi s-a părut destul de exact.

— Dar să dea 1911 drept anul în care v-aţi asociat! Trebuie să recunoaşteţi, Herr Krogh, că 1912 ar fi fost, ca să spun aşa, mai aproape de adevăr.

— Da, a fost 1912.

— Ştiu, ştiu. Eu am urmărit an cu an, cu pana mea umilă, dar harnică, cariera celui mai mare suedez din…

Bătrânul era oribil de sincer. Ochelarii lui cu rame de oţel se înceţoşaseră de emoţie. Vorbirea lui se dezarticula cu viteză:

— Văd de-acum ziua în care, alături de Gustav Adolf…

— O bere, domnule profesor? se interesă Krogh cu o oboseală şi o exasperare pe care nici nu încerca să le ascundă.

Se gândi la toate interviurile pe care fusese silit să i le acorde de-a lungul anilor acestui profesor decrepit de limbi străine, şi nu din milă, ci din necesitate, pentru că reprezenta cel mai respectat ziar suedez, pentru că exista un oarecare adevăr în lauda lui de sine: da, el măcar încerca să fie exact. Cum Hammarsten nu răspunse, îl întrebă mai tare:

— O bere?

— Vă mulţumesc, Herr Krogh, spuse Hammarsten cu tristeţe (ca şi cum această aluzie la setea trupului l-ar fi

smuls dintr-un vis măreţ). Se cufundă în tăcere, dezmierdându-şi paharul şi uitându-se la dansatori fără să-i vadă.

— Voiaţi să vorbiţi cu mine? îl întrebă Krogh.

— Nu, spuse bătrânul, doar m-am gândit că poate aţi dori să daţi o declaraţie. Plecarea dumneavoastră de la operă după primul act nu va fi trecut neobservată. Vor apărea tot felul de zvonuri. Făcu o pauză şi apoi vorbi în paharul cu bere, pe care-l ridicase în dreptul bărbiei: Herr Krogh, credeţi-mă că ştiu ce gândiţi despre noi. Suntem ca o râie; nu puteţi scăpa de noi. Ochelarii cu rame de oţel îi alunecară puţin de-a lungul nasului: Trebuie să aveţi în vedere faptul că ne câştigăm şi noi o pâine.

— Nu am nicio declaraţie de dat, spuse Krogh. Nu e posibil să fac şi eu din când în când ceva spontan, ceva ce pur şi simplu îmi vine să fac, fără să mi se pună întrebări după aceea?

— Nu e deloc posibil, spuse profesorul.

— În cazul ăsta, voi toţi aveţi o viaţă mai bună decât a mea.

— Şi nouă ne e la fel de imposibil, spuse Hammarsten, numai că noi nu avem nici compensaţiile dumneavoastră.

Plonjă în berea lui şi reveni la suprafaţă cu un pic de spumă albă pe nas. Îşi rătăcise batista. Se folosi de un colţ de mânecă, roşind şi privind în dreapta şi-n stânga ca să vadă dacă-l observase cineva.

— De exemplu, Herr Krogh, eu dintotdeauna am visat – veţi râde de mine – să trăiesc o mică aventură – una mică şi „aventură” în cel mai pur sens al cuvântului – cu teatrul. Mi-ar plăcea – dar cât de inadecvat e un cuvânt ca „plăcea” – să montez la Stockholm…

Şovăi.

— Da?

— Marele *Pericle.*

— Ce-i aia?

— *Pericle* de Shakespeare. Într-o traducere

personală.

— E o piesă bună?

— Oh, Herr Krogh, e o piesă mare şi îndrăzneaţă. A anticipat *Profesiunea doamnei*.

De ani şi ani îmi îndemn elevii… Dacă vor să înţeleagă însuşi spiritul… Din Shakespeare, aceasta e cea mai bună, cea mai poetică… Sigur că prezintă anumite dificultăţi. De exemplu, problema lui Gower. Cine este Gower?

— Trebuie să-l întrebi pe prietenul meu englez. Cine este Gower, Farrant?

— Nu vă deranjează dacă ni se alătură şi fata asta, nu? îi e sete, asta-i clar. Dar nu înţelege nimic din ce-i spun.

Bronzul de pe faţa ei ieşea frumos în evidenţă sub părul blond-cenuşiu; câteva picături de transpiraţie îi atârnau pe buza superioară; se uita la bărbaţi cu o lipsă totală de inteligenţă; se aşeză, îşi primi băutura, nu spuse nimic; era perfect dispusă să fie ignorată. Krogh uitase că există asemenea femei.

— Profesorul Hammarsten vorbeşte englezeşte, Farrant, spuse el.

— În *Pericle* de William Shakespeare, bătrânul Gower. Cine este bătrânul Gower, domnule Fecund?

— Mă tem că n-am citit piesa, domnule profesor.

— Bun. Dar trebuie s-o fi văzut adesea pe scenele londoneze. Bătrânul Gower. „Din cenuşă se ivi bătrânul Gower.”… *„From ashes ancient Gower is come”.*

— Am văzut *Hamlet* şi *Macbeth*.

— Nu, nu, nu ele mă interesează. *Pericle* este cea mai mare piesă. Am o teorie despre ea. „*From ashes*” nu înseamnă „din cenuşă”. Vine de la *„ash trees*” adică „frasini”. Frasinul, stejarul şi tufa de spini erau considerate sacre. Bătrânul Gower este un druid britanic, e bătrân în sensul de mare preot şi rege, ca Matusalem. Eu aşa am tradus. *„From ashes ancient Gower is come*”. Tradus, este: „Dintre frasinii cei sacri se ivi preotul druid

Gower” – nu bătrânul Gower. Sunteţi de acord?

— Sună bine.

Poate că fata simţi lipsa de interes a lui Krogh pentru conversaţie. Fără niciun cuvânt, îi luă mâna dreaptă şi o întinse în faţa ei pe masă cu palma în sus; nu exista nicio cochetărie în gestul ei; pur şi simplu îşi făcea treaba. Bărbaţilor le place să li se studieze mâinile, au o senzaţie de importanţă; le place să audă de la o fată că „vei pleca într-o lungă călătorie”, le place atingerea ei, la fel de legitimă ca într-un dans, le place să fie avertizaţi: „Ai grijă cu două femei, una brunetă şi una blondă”, se simt nişte Casanova.

— Sigur că veţi face următoarea obiecţie: acţiunea se desfăşoară la Tiron, Antiohia şi Efes; mă veţi întreba: de ce un druid britanic?

— Asta cam aşa e, domnule profesor. Pare un pic ciudat.

— Dar la această obiecţie eu răspund în felul următor: Shakespeare e poetul dumneavoastră naţional; el a trăit în vremurile măreţe ale bunei regine Bess, într-o perioadă de expansiune naţionalistă.

— Ai mari succese profesionale, spuse fata. Ar trebui să mergi înainte cu ce faci acum.

— Tu de unde eşti? o întrebă Krogh, nevenindu-i să creadă că ea nu-i cunoştea faţa.

— Din Lund, răspunse ea, plimbându-şi degetul în lungul liniei vieţii. Eşti foarte sănătos: ai o viaţă lungă.

Nu se putea stăpâni să n-o asculte cu satisfacţie.

— Fără întreruperi?

— Fără, spuse ea. Nu te împrieteneşti uşor. Ar trebui să te fereşti de un bărbat şi de o femeie. Eşti foarte generos.

— O să-l îmbrac pe Gower într-un costum simbolic reprezentând imperialismul sau expansiunea naţionalistă, spuse profesorul.

— Nu prea te interesează fetele. Cel mai mult îţi place munca.

— Şi ce fel de muncă fac?

— Ceva cu capul.

Îi dădu drumul la mână şi în momentul următor păru să-şi piardă orice curiozitate cu privire la el; îşi bea berea şi privea ringul de dans cu ochi mari şi ficşi, ca de statuie. În cele din urmă, un bărbat tânăr se opri în dreptul mesei lor şi se înclină în faţa ei, iar ea se ridică de la masă, îl urmă pe ring şi dansă cu el. Era lipsită de curiozitate, foarte drăguţă şi complet stupidă. Lăsă în urma ei, în mintea lui Krogh, o senzaţie de linişte şi de fericire pe care o pierdu aproape imediat cum o conştientiză. Era ca un miros neaşteptat pe o străduţă murdară, un efluviu de mentă printre blocurile de locuinţe ieftine: te întorci din drum, mergi pe urmele propriilor paşi printre pachetele goale de ţigări, cojile de cartofi şi scurgerile unei conducte (nu mă cunoştea… o viaţă lungă… generos), dar mirosul s-a dus. Muzica se oprise şi fata întindea pe o altă masă, cu palma în sus, mâna băiatului.

— Deci când veţi monta piesa, domnule Hammarsten?

— Niciodată. Toate acestea nu-s decât idei, vise cu ochii deschişi. Eu nu am bani, domnule Fecund.

— Farrant.

— Ferrett. Nu am relaţii în lumea teatrului, directorii de teatre nici n-or să se uite la traducerea mea, nu sunt decât un profesor de liceu cu o mare dragoste pentru William Shakespeare.

(O viaţă lungă… generos…)

— Vă dau eu douăzeci şi cinci de mii de coroane, profesore Hammarsten.

Bătrânul nu răspunse; îşi întoarse faţa de la Anthony şi se holbă la Krogh cu gura întredeschisă; părea prea înfricoşat ca să mai poată vorbi. Şi totuşi – gândi Krogh – o viaţă întreagă trebuie să-şi fi imaginat momentul ăsta; ani întregi trebuie să fi visat că, într-o bună zi, un om bogat îl va auzi vorbind despre piesa lui – cum se numea, am şi uitat – şi va crede în ea, îi va da banii. Bătrânul caraghios a

făcut toate manevrele ca să ajungă aici şi acum nu-i vine să creadă, se teme că glumesc.

— Mâine să-i daţi un telefon secretarei mele, îi spuse Krogh.

— Nu ştiu ce să spun… nu ştiu… răspunse profesorul Hammarsten.

Puţină spumă încă îi mai atârna din vârful nasului şi încercă să scape de ea scuturând din cap. Continuă:

— *Pericle*? în propria mea traducere?

— Bineînţeles.

— Dar traducerea mea, nu ştiu, poate că e proastă, spuse brusc profesorul Hammarsten. Niciodată n-am arătat-o nimănui. Dacă oamenii nu înţeleg? Druidul Gower. Eu am de zile am…

În mod evident, voia să explice că nu poţi să ajungi brusc la capătul unei lungi călătorii fără să te temi de cum vei fi primit. Prietenii au îmbătrânit; poate că nici măcar nu vei fi recunoscut. Ţepii albi de pe bărbia lui şi ochelarii lui cu rame de oţel arătau clar cât de lungă fusese călătoria.

— Am scris-o acum douăzeci de ani.

— Alegeţi-vă teatrul şi actorii, spuse Krogh.

Era deja plictisit de propria lui generozitate.

De atâtea ori mai făcuse genul ăsta de lucru. Era genul de lucru pe care lumea îl aştepta de la el. O bancnotă de o sută de coroane pentru o floare de hârtie, o nouă aripă de spital, o pensie mai mare decât salariul pentru primul angajat care-şi pierduse o mână în freza nouă, îmbunătăţită. Era genul de lucru care apărea în presă, care dădea bine. Cu cât era mai excentric cadoul, cu atât mai mare era publicitatea, şi o asemenea publicitate îi prindea bine în momente ca acestea, înaintea unei noi emisii, într-o perioadă de împrumuturi pe termen scurt, de vânzări la Amsterdam şi de bani tocaţi cu o companie neprofitabilă. Era ciudat ca tocmai bătrânul şi amărâtul Hammarsten să profite, să fie influenţat în felul ăsta de neliniştile lui Laurin şi ale lui Hall. Simţi un dispreţ

profund pentru bătrânul profesor de engleză şi jurnalist cu jumătate de normă care stătea pironit locului, îngrozit de propriul noroc, îndoindu-se de sine, lăsându-şi ochelarii să-i alunece de pe nas, dând impresia că o nenorocire supremă s-a abătut asupra lui.

— Mă scuzaţi, Herr Krogh, spuse o voce, o voce încinsă şi răguşită, şi, cu şapca în mână, cenuşiu şi slăbănog şi cu pungi de grăsime sub bărbie, dinspre lac şi ringul de dans apăru Pihlström. Părul lui rar, de culoare nedeterminată părea alb în lumina puternică a reflectoarelor.

Înainte ca Anthony sau Krogh să poată face vreo mişcare, profesorul se ridicase de la masă. Tremurând de indignare şi cu ochelarii sărindu-i de pe nas, îşi vârî mâinile sub coada redingotei negre:

— Pihlström.

— Hammarsten! exclamă acesta. Se apropie prudent şi continuă brusc: Mincinos bătrân! Ar trebui să-ţi fie ruşine.

— Nu vrem să avem de-a face cu tine, Pihlström, spuse profesorul. Nu voi permite ca Herr Krogh să fie deranjat în felul acesta. Dacă vrei să ştii, Pihlström, Herr Krogh se află aici ca să discute cu mine un mic proiect, o mică aventură în care avem nevoie unul de celălalt. N-are nicio legătură cu tine, Pihlström, sau cu ziarul pe care-l reprezinţi.

— Dar, Hammarsten…

— Şi acum pleacă, Pihlström, spuse profesorul. Şi, întorcându-se spre ceilalţi cu o superbie ruginită, cu mâinile tremurând în buzunare lângă mărunţiş, continuă: Domnilor, sunteţi de acord să deschidem o sticlă de vin?

5

Spre etajul patru, pe scara cea lungă, lăsând în urmă Purgatoriul (pe celălalt mal toaletele publice cu inscripţii murdare, invidia, antipatia redactorului-şef, neîncrederea, revistele cu femei goale) şi înaintând în Paradis (pâlcurile de case, prosopul familiar, patul tare de ascet), viu şi

nevătămat urc eu, Minty.

Ştia câte trepte sunt, cincizeci şi şase: paisprezece până la etajul unu, unde locuiau Ekmanii într-un apartament de două camere, cu telefon şi maşină de gătit electrică; el era gunoier, dar nu părea să ducă lipsă niciodată de bani de cheltuială. Adesea se întorcea acasă la fel de târziu ca Minty; era un pic beat şi, în timp ce urca cele paisprezece trepte, îşi tot lua rămas-bun în gura mare de la un prieten, iar Fru Ekman ieşea din casă la auzul vocii lui şi-şi lua şi ea rămas-bun. Niciodată nu părea să se supere pe el că e beat; uneori era şi ea abţiguită şi în uşa apartamentului lor erau o droaie de prieteni care-şi luau rămas-bun, şi mirosul de trabucuri ieftine se ţinea după Minty pe următoarele paisprezece trepte, arzându-i ochii până la etajul doi.

După aceste douăzeci şi opt de trepte ajungeai la apartamentul gol. Era cel mai mare din clădire, mobilat, întreţinut şi tot timpul gol. Proprietarii erau în străinătate; în ultimii doi ani nu mai trecuseră pe acasă, dar chiria era plătită. Minty nu-i văzuse niciodată; curiozitatea lui bântuia palierul; ignoranţa îl tortura, dar nu se încumeta să scape de ea, s-o alunge cu întrebări directe; era o preocupare. Odată, când administratoarea deschisese apartamentul ca să şteargă praful, aruncase o privire în hol şi văzuse o gravură cu Gustav Adolf şi un suport de umbrele cu o singură umbrelă prăfuită. Urcând mai departe, lăsa în urmă apartamentul, iar Ekmanii alunecau cu încă paisprezece trepte mai jos în lungul zidului scării. La etajul trei locuia şi dădea meditaţii o italiancă; îi amintea de colegul Hammarsten, pentru că predau în aceeaşi şcoală. Grăbea pasul pe ultimele paisprezece trepte, cele care duceau spre etajul patru, spre siguranţă, spre casă – halatul miţos de culoare maro atârnat pe uşă, cacaua şi biscuiţii uscaţi din dulap, mica madonă de pe cămin, păianjenul de sub paharul pentru periuţa de dinţi.

Era obosit; era devreme; dar n-avea nimic altceva de făcut decât să se culce.

După ce aprinse lumina, se duse direct la fereastră şi

o închise; îi era frică de fluturii de noapte. Apartamentele de sub el creau scăriţe de lumină între el şi stradă: toată lumea era acasă; Ekmanii dăduseră drumul la radio. Nota lui de plată lunară era lângă păianjen, pe lavoar. Minty îngenunche şi scormoni în dulap; îşi turnă nişte lapte concentrat într-o oală şi adăugă două linguri de cacao; aprinse reşoul cu gaz de lângă comoda de acaju lăcuit şi, în timp ce mixtura se încălzea, îşi căută ceaşca. Îi găsi farfurioara, dar nici urmă de ceaşcă. În cele din urmă văzu bileţelul pe care administratoarea i-l lăsase pe pernă: „Herr Minty, îmi pare rău, cana dumneavoastră s-a spart", încheiat cu o semnătură înflorată, fără scuze suplimentare. Va trebui să folosească paharul de dinţi.

Păianjenul era clar mort; se strânsese în sine; administratoarea casei ar fi putut să-l ia de acolo. Luă paharul şi-şi bău din el cacaua călduţă, dar, în timp ce se uita după savoniera în care-şi ţinea mucurile de ţigară, descoperi că păianjenul se mişcase. Nu moartea, ci viclenia îl făcuse să se taseze aşa; devenit acum de două ori mai mare, cobora spre duşumea pe firul lui invizibil.

Instinctul de vânător şi torţionar se deşteptă în creierul lui Minty; avusese o zi bună. Luă paharul şi prinse păianjenul, îi rupse firul când începu să se caţăre pe el şi, cu o mişcare rapidă, îndemânatică, îl întemniţă din nou pe marmura de lângă chiuvetă. Păianjenul îşi mai pierduse un picior; stătea nemişcat într-o băltoacă minusculă de cacao. Răbdare, gândi Minty privindu-l. Răbdare. Poate că o să trăieşti mai mult decât mine. Ciocăni cu unghia în pahar. Douăzeci de ani în Stockholm, nu mai sunt aşa tânăr. Mâine o să scriu un bileţel: „Nu-l atingeţi". O să trebuiască să mai cumpăr un pahar de dinţi, pe lângă ceaşcă: o zi de cumpărături îl aşteaptă pe Minty; şi, de surescitare, uită să-şi mai facă rugăciunea înainte de a se băga în pat. Odată ajuns acolo, nu i se mai păru necesar să coboare pe linoleumul rece: Dumnezeu nu pune preţ pe poziţii, tot aşa cum nu pune preţ pe persoane; singurul lucru care contează este ca rugăciunea să vină din inimă. Şi, împreunându-şi mâinile sub pătura rugoasă, Minty se rugă

cu fervoare: ca Dumnezeu să-i coboare pe cei puternici şi să-i ridice pe cei smeriţi; ca Dumnezeu să-i dea lui Minty pâinea lui cea de toate zilele şi să nu-l ducă în ispită; şi, particularizând din ce în ce mai tare, ca Anthony să nu încapă pe mâinile lui Pihlström şi ale celorlalţi, ca ministrul să consimtă la organizarea unui dineu Harrow, ca el însuşi să găsească o ceaşcă asemănătoare cu cea spartă; şi la sfârşit îi mulţumi lui Dumnezeu pentru Marea lui mizericordie, pentru o zi fericită şi plină de succese. În casa de peste drum, luminile se stinseră una după alta; în curând nu mai putu să vadă fluturele de noapte care se proptea insistent în geam; stinse şi el veioza şi rămase nemişcat în întuneric, ca păianjenul răbdător de sub paharul său.

Şi tot ca păianjenul se împuţină la trup, nemaifiind obligat să se umfle ca să înfrunte dispreţul lumii; cu trupul destins în poziţia mortului, stătea acolo şi-l ispitea umil pe Dumnezeu să ridice paharul.

Partea a IV-a

1

Anthony a fost punctual. Orologiile băteau ora opt pe ambele maluri ale râului în momentul când ajunsese pe Podul de Nord. Asta nu era politica lui obişnuită. Nu-i plăcea să aştepte după o femeie; era un început prost pentru orice relaţie. Femeia trebuia să fie prima la întâlnire şi el trebuia să întârzie puţin, chiar dacă asta însemna să stea ascuns după colţ şi să iasă la momentul potrivit, degajat şi plin de scuze incorigibil vagi. Dar situaţia se schimbase. Acum avea o slujbă şi, în timp ce mergea cu paşi hotărâţi prin ceaţa matinală care venea de pe lacul Mälaren şi se aşternea ca o rouă pe pardesiul lui nou, îşi pregătea cu grijă noua strategie: eficienţă, punctualitate, nu prea mult timp pentru femei, un bărbat cu multe treburi bărbăteşti de făcut, trebuie să fiu la birou la nouă, nouă şi ceva, pot să-ţi ofer o oră, multe responsabilităţi.

Dar ea îl aştepta deja la celălalt capăt al podului şi atitudinea lui se înmuie. Lucia era numele ei absurd: săraca fetiţă, ce trist. S-a îmbrăcat, fără nicio subtilitate, ca să mă dea gata: pălărioara aia cu vino-ncoace care nu se potriveşte deloc cu faţa ei serioasă. Se gândi: ai zice că aşteaptă un iubit şi nu un tip oarecare pe care l-a agăţat la Göteborg. Şi se trezi din nou, ca de fiecare dată, atras în capcana tandreţei de uimirea lui în faţa faptului că o femeie îşi poate da osteneala să-i fie lui pe plac (chiar dacă, în cazul Luciei Davidge, asta însemna să se pudreze excesiv). Orice s-ar zice, chiar şi cele mai hârşâite dintre ele au inocenţa asta stupiduţă, care te farmecă; până şi Mabel o avea.

Văzându-l cum vine spre ea, aproape că începu să alerge. Erau numai ei pe pod. Tocurile ei mult prea înalte alunecară pe pavajul umezit de ceaţă şi capul ei se lovi de pieptul lui, împingând pălărioara într-un unghi şi mai câş.

Se sărutară ca doi vechi prieteni, fără premeditare. El scoase tigrul din pardesiu, dar în prima parte a drumului nu se gândise să-l protejeze şi blana sa era leoarcă.

— Ce drăguţ e! spuse ea. Şi ce ud e! Amândoi sunteţi uzi. Mai că nu v-aţi înecat.

Într-adevăr, ceaţa îi atârna de pardesiu şi de pălărie, grea ca ploaia. Nici dacă m-ar fi pescuit din lac n-aş fi fost mai ud, se gândi el şi, pentru că gândurile de felul ăsta aveau tendinţa de a-l apăsa pe creier pentru prea mult timp, ca o compresă rece, râse ca să le alunge:

— Sunt un bun înotător.

Dar nu era adevărat. Întotdeauna îi fusese frică de apă. Când avea şase ani, tatăl său îl aruncase într-un bazin, în ideea că ori se scufundă, ori învaţă să înoate, iar el se scufundase. Ani întregi după aceea visase că moare înecat. Dar dacă există vreo providenţă care unelteşte necontenit să-l împreuneze pe om tocmai cu felul de moarte de care se teme mai tare, el o fentase. Înotătorul bun e acela care îşi asumă riscuri.

Anthony, un înotător prost, era în siguranţă. El nu-şi asuma niciun risc. Chiar şi acum, când i se atrase atenţia asupra pardesiului său ud, alese să nu-şi asume niciun risc. Era la fel de grijuliu cu propria sănătate ca o mamă cu a copilului ei.

— Ce ne trebuie amândurora, spuse el, e o ceaşcă de cafea bună şi fierbinte.

— Şi nişte marmeladă cu pâine prăjită.

— Şi nişte ouă cu şuncă.

— Ah, dacă am fi la Londra!

Râseră şi oftară, simţindu-se englezi, melancolici şi exilaţi. Dar nu e timp de pierdut, se gândi Anthony: ştia cât de uşor răceşte; pieptul lui era o faţadă impunătoare ascunzând o slăbiciune congenitală. Alergă după un taxi şi se aruncară amândoi în el, care cum apucă, gâfâind şi râzând şi neştiind unde să meargă, încercaţi de acel sentiment de stânjeneală care apare întotdeauna atunci când doi oameni călătoresc pentru prima dată împreună.

— Unde vrei să mergem? întrebă Anthony, în timp ce taximetristul aştepta lângă portieră şi ceaţa se lăsa grea pe pod, umezind uşor pavajul, şi din sirena unui vapor de undeva de pe lângă primărie ieşea un ţipăt strident care apoi păru să se înece, însă redeveni imediat strident, ca al unui nagâţ care simulează o rană la aripă. Nu ştiu deloc oraşul ăsta, continuă el. Tu alegi. Unde vrei să mergem?

Începu să-şi scoată pardesiul şi îşi pipăi cămaşa pe ascuns: era uscată. Se şi vedea ajungând de la bal la spital: o răceală urâtă, o pneumonie.

— Drottningholm, spuse ea. N-am mai fost. E un palat acolo.

— Dar se poate lua micul dejun?

— Trebuie să se poată.

Ceaţa aluneca de-a lungul geamurilor şi Lucia îl şterse cu mâna pe cel de lângă ea. Anthony o sărută pe ceafă. Ea spuse:

— Dacă tata ar şti ce fel de viaţă duc…

— Te referi la mine? întrebă Anthony.

Întoarse spre el o privire care se dorea îndrăzneaţă până la insolenţă, dar semăna mai bine cu a unui animal speriat.

— Doar nu crezi că eşti singurul?

Doamne! se gândi el. Ce-o fi în capul ei?

Căută o formulă prin care s-o asigure că intenţiile lui sunt onorabile, că pentru moment nu vrea decât să-şi ia micul dejun.

— Să ştii că până şi în Coventry se găsesc doi-trei bărbaţi la care să te poţi uita, spuse ea pe un ton exuberant.

Sprâncenele ei erau pensate inegal, tot machiajul ei avea un aer de amatorism – rujul prea pronunţat, crustele de pudră uscată de pe gât. Atitudinea ei avea ceva din bravada neconvingătoare a elevului care se mută la o şcoală nouă şi are ceva de ascuns, vreun defect fizic sau poate doar un nume absurd. Lucia, se gândi el. Lucia.

Dar ca şi când nu voise decât să stabilească faptul că e o femeie fatală şi acum era perfect dispusă să lase restul în seama lui, ea îl întrebă:

— Cum merge la slujbă?

— Bine, răspunse Anthony. Krogh şi cu mine suntem ca fraţii siamezi. Îşi petrecu un braţ pe după umerii ei şi o mângâie distrat pe sânul stâng.

— Şi ce… ce anume eşti?

— Sunt bodyguardul lui. Ştii cum e, toţi industriaşii ăştia mari se tem că cineva s-ar putea gândi să-şi exerseze pe ei talentele de ţintaş. Ei bine, continuă el, fudulindu-se la rândul lui, treaba mea este să fiu primul care scoate pistolul.

Se lăsă pe spate în braţele lui, cu pălăria ei provocatoare căzută complet într-o rână, şi spuse cu o voce nervoasă, cu gura uscată:

— Nu sună bine.

Febrilitatea ei îi aminti de poziţia în care stăteau; îi strânse sânul într-un fel mai mult amical, mai mult formal, şi-i spuse:

— Ba sună minunat. Omul e făcut din bani.

— Ce vreau să spun este că nu-i o slujbă de gentleman.

— Eu nu sunt un gentleman, spuse Anthony. Şi o sărută.

— Ba sigur că eşti, protestă ea.

Ceaţa începea să se împrăştie de pe străzile suburbane pline de grădini, rupându-se în fâşii şi lăsând zdrenţe albe agăţate te miri unde, în jurul unui horn, al unui stâlp fisurat, al fântânilor şi al ghivecelor înalte.

— De-asta mi-ai şi plăcut de cum te-am văzut. Cravata aia – cred că e de la Eton.

— De la Harrow, admise Anthony.

— Sunt snoabă, spuse ea. Confesiunile ei erau ciudat de amestecate: tonul lor varia de la temerar la umil. Sunt o snoabă oribilă.

Nu exista lucru pe care să nu fie dispusă să-l spună despre ea însăşi, gândi Anthony, cu excepţia faptului că era speriată şi că nu ştia cum să se comporte în continuare.

— Mă bucur să te văd după toţi bărbaţii ăştia străini.

— Dar nu eşti nici de-o săptămână în Suedia.

— Şi ai nevoie de o săptămână ca să cunoşti câţiva bărbaţi? se grozăvi ea. Apoi făcu din nou o mărturisire umilă: N-am mai ieşit niciodată din Anglia.

Anthony era derutat; nu reuşea să ţină pasul cu apropourile ei de femeie experimentată şi cu inocenţa ei autodemascatoare. Îşi spuse: atunci când eşti în dubiu, giugiuleşte-te şi taci. O sărută din nou, se jucă puţin cu sânul ei, o mângâie pe coapsă. Dar reacţia ei îl năuci. Era ca un pocherist expert care şi-a ales un adversar prea ignorant: cu ochii pe potul cel mare, s-a asigurat cu un as în mânecă, a tăiat abil, dar, în acelaşi timp, aşteaptă ca adversarul să dea dovadă de o anumită prudenţă instinctivă, să încerce măcar să joace; există formalităţi pe care chiar şi un escroc vrea să le vadă respectate. E iritant să realizezi – la vederea unei feţe prea transparente, la auzul unor licitări prea candide – că ai fi câştigat la fel de uşor fără toată pregătirea asta, fără să mânăreşti cărţile, că ai fi putut la fel de bine să joci cinstit.

Lucia îi luă capul în mâini şi-şi lipi buzele de buzele lui; el simţi picioarele ei încordându-se şi zbătându-se. Era înfometată, voia satisfacţie, întregul Coventry era în mişcările ei; de ce se mai obosise el să mintă şi să farmece şi să pună la cale? Demoralizat, se întrebă dacă nu cumva era folosit, dacă, pentru el, aventura asta nu era mai degrabă o înfrângere decât o victorie. În timp ce o strângea în braţe, se gândi la biciclete, la cum schimbi trenul la Rugby.

Dar nu putea să pretindă că se simte vinovat, în ziua de azi, se gândi el cu un fel de oroare puritană, seducţia a devenit prea uşoară: nu mai are eleganţa uşilor încuiate, a sticlei de şampanie, a garsonierei la miezul nopţii; se întrebă dacă va putea să facă faţă exaltării ei. Se simţi

nespus de uşurat atunci când ea se retrase în colţul ei de taxi şi începu să-şi refacă machiajul, deşi voia s-o sfătuiască: „Aruncă rujul ăla. Nuanţa nu ţi se potriveşte”. Se gândi la costumele lui Krogh, la risipa de material bun, la gustul lui consternant în materie de cravate. Trebuie să mă ocup de oamenii ăştia. Când o să termin cu ei, vor fi învăţat câteva lucruri. Ideea unei excursii la croitor cu Krogh sau la cumpărături cu Lucia îi aduse pe faţă o expresie responsabilă. Spuse:

— Nu pot să-ţi zic Lucia. Va trebui să-ţi zic Loo. Şi adăugă: Bănuiesc că magazinele din Coventry sunt destul de dezastruoase.

— Oh, avem câteva magazine bune în Coventry, răspunse Loo din spatele pudrierei, suflând fire de pudră parfumată prin tot taxiul. Ai fi surprins. Şi apoi, ştii, nu sunt nici două ore până la Londra. Bilete de tren cu reducere în fiecare zi.

— Presupun că reuşeşti să te distrezi foarte bine, spuse el.

— Oh, nu sunt promiscuă, spuse Loo. În plus, la mine acasă nu e un loc sigur. Tata începe să ţipe dacă nu mă întorc până la douăsprezece. Nici nu-ţi poţi închipui ce scandal face. Dacă-ţi vine să crezi, nici nu se culcă până nu apar.

— Are perfectă dreptate, spuse Anthony. La vârsta ta nu ai ce căuta…

— Dar tu nu crezi în libertate? spuse Loo. Doar n-ai de gând acuma să devii scorţos? Ce rost are să călătoreşti în toată lumea, să iei parte la revoluţii şi alte chestii, dacă nu crezi în libertate?

— La un bărbat e altfel, spuse Anthony.

— Nu, nu mai e, spuse Loo. Acum există mijloace de contracepţie.

— Nu cred în mijloacele de contracepţie.

— Cum Dumnezeu te poţi aştepta ca o fată să iasă cu tine dacă…

— La naiba! spuse Anthony. Noi mergem doar la

micul dejun.

Cu un aer dezamăgit, ea îl întrebă:

— Dar nu mă iubeşti şi tu un pic, Tony? Sigur, nu mă refer la sensul emoţional. Nu pot să suport atunci când oamenii devin sentimentali pe chestii atât de simple. Până să-ţi dai seama ce se întâmplă, devin posesivi şi nu te mai vor decât pe tine şi se aşteaptă ca nici tu să nu-i mai vrei decât pe ei, ca şi când omul ar fi un animal moligam… adică monogam. Dar fizic nu te atrag un pic?

— Nu ştii despre ce vorbeşti, spuse Anthony.

— Oh, nu pretind că am experienţa ta. O fată în fiecare port şi aşa mai departe.

— Nu cred că ai avut vreun bărbat, spuse Anthony. Cred că eşti virgină.

Ea îl plesni tare peste faţă.

— Îmi pare rău, spuse Anthony.

Era rănit şi furios.

— A fost foarte urât din partea ta să spui ce-ai spus.

— Îmi pare rău. Am spus că-mi pare rău.

Taxiul se opri. Erau la Drottningholm. Se ciondăniră cât timp îşi băură cafeaua şi-şi mâncară chiflele. Le era foame, dar nu ştiau cuvântul suedez pentru „ouă”.

— Cum poţi să munceşti în Suedia fără să ştii niciun pic de suedeză? îl întrebă Loo.

— În munca mea nu-ţi trebuie nicio limbă, răspunse Anthony.

— Munca ta nu e respectabilă.

— N-ar trebui să fie aşa important pentru tine dacă e respectabilă sau nu.

Ea începu imediat să-i explice – cu blândeţe, fiindcă nu-i mai era foame – că respectabilitatea n-are nicio legătură cu libertatea. Lui Anthony îi trecu iritarea şi chiar o ascultă cu un anumit interes. Nu putea să nege că fata avea creier. Ea folosi de mai multe ori cuvântul libertate, dar, acum că nu mai încerca să-şi exercite libertatea asta pe spinarea lui, Anthony nu mai era şocat; în fond, ea nu

era cu nimic mai modernă decât el. După toate aparenţele, în Coventry, oamenii încă mai aveau nevoie de teorii prin care să-şi scuze micile escapade. Ea aparţinea unei epoci în care deţinerea cheilor de la casă era o chestiune de importanţă vitală. Anthony nu putea să n-o compare favorabil cu Kate. Kate era cam prea lipsită de scrupule; ea nu se scuza; încă îl mai podideau furia şi ruşinea atunci când se gândea la momentul acela din apartamentul lui Krogh – „Acolo e dormitorul meu”. Ştiuse, desigur, cu mult înainte de a veni la Stockholm, că e amanta lui Krogh, dar abia atunci o aflase direct din gura ei, iar ea nu încercase să se justifice. Avea o presimţire neplăcută cum că, dacă ar lua-o la rost pe tema asta, Kate i-ar vorbi mai curând despre bani şi locuri de muncă decât despre libertate.

Pe când Loo, draga de ea, are principii, e de modă veche. Urcară aleea care ducea la palat. Ceaţa se risipise; pe un pod cenuşiu, sub o umbrelă viu colorată, un vânzător îşi aranja sticlele de apă minerală, limonadă şi suc de cireşe.

— Vreau suc de cireşe, spuse Loo.

— Abia ai băut cafea.

— Dar îmi place sucul de cireşe.

O familie de raţe plutea spre ei în şir indian. Aveau un aer de seriozitate aferată, deşi oarecum infantilă, ca al unui detaşament de cercetaşi. Te aşteptai să se apuce de scrijelit mesaje pe mal sau să se adune în cerc şi să aprindă un foc cu două chibrituri.

— Oamenii fac atâta caz de sex! spuse Loo.

Sucul acidulat, de un roz luminescent, făcea bule în paharul ei. Raţele se scufundau cu capul înainte, una după alta.

— Dacă te culci cu un bărbat, asta nu înseamnă…

La capătul unui acru sau doi de iarbă arsă de soarele lui august, Anthony vedea palatul mic şi alb, ca o pasăre de mare moartă şi împăiată, cu aripile desfăcute.

— Ia spune-mi: câţi bărbaţi…?

— Numai doi, spuse ea. Nu sunt promiscuă.

— În Coventry?

— O dată în Coventry, spuse ea, şi o dată la Wotton-under-Edge.

— Şi eşti pregătită pentru un al treilea?

— Firma noastră e interesată, spuse ea.

— Dar peste câteva zile o să pleci.

Ajunseră pe terasa din spate a acestui Versailles nordic şi rece. Anthony nu mai trăise niciodată o senzaţie atât de intensă de exil. Pe terasă bătea vântul. Câţiva copaci cu frunze îngălbenite, o tentativă de grădină ornamentală şi, la intrarea într-una dintre aripi, o sticlă de lapte. Stăteau unul lângă altul, cu mâinile împreunate, deasupra întinderii de iarbă pârjolită. Un om veni cu o mătură în mână şi le spuse în engleză că palatul nu se deschisese încă pentru vizitatori.

La Lyons, în Coventry Street, ar fi deschis deja, gândi Anthony, şi după micul dejun puteai oricând să-ţi găseşti un loc; exista un hotel pe lângă Wardour Street, în cafenelele străine, la etaj, existau nenumărate camere de închiriat cu ora – nu foarte romantic, nu foarte curat, dar, oricum, cu un pat şi cu fata potrivită lângă tine puteai fi fericit; unii oameni pot fi fericiţi şi fără apartamente în cartiere rezidenţiale. Îşi înfipse unghiile în palmă într-un spasm de nostalgie după ceainicul aburind, după camerista şleampătă care-ţi aducea prosoape curate, după turnurile de pachete de ţigări englezeşti. Se gândi: am fost un prost că am plecat; dacă aş mai fi aşteptat, mi-aş fi găsit de lucru; acolo nu pot fi bătut: ştiu toate şmecheriile.

— Nu ne lasă să intrăm?

— Nu ne lasă.

— Deci presupun că nu ne rămâne altceva de făcut decât să ne întoarcem.

— Stai aici, spuse el. O să încerc un bacşiş.

Porni pe urmele bărbatului cu mătura şi până la urmă îl găsi în faţa unei mici clădiri detaşate de la capătul terasei. Nu, spuse bărbatul, nu putea să-i arate terasa; n-avea cheile. Dacă s-ar întoarce într-o oră… dar avea cheile

de la teatru, dacă-i interesa.

Micul teatru era exact aşa cum fusese în secolul XVIII. Jilţurile regale se recunoşteau în continuare după coroanele de deasupra lor, lungile canapele bordo erau încă inscripţionate, rezervate pentru morţi – pentru doamnele de onoare ale reginei, pentru suita regelui, pentru bărbier şi peruchier. Anthony şi Loo se aşezară şi, în culisele scenei mici, dar spaţioase în adâncime, ghidul lor începu să tragă de sforile care acţionau decorul vechi şi complex. Norişori albi şi albaştri, bucălaţi ca nişte funduleţe de cupidoni, coborâră în jurul tronului şubrezit, ocupat de Venus sau de Jupiter în mascaradele şi operele de altă dată. Ghidul stinse luminile şi dădu drumul la trăsnete. Praful se ridică şi se aşternu iar.

Anthony spuse:

— Trebuie să ne gândim la un loc unde am putea merge. Dacă am fi la Londra…

— Sau în Coventry…

— Cum ai făcut la Wotton-under-Edge?

— Aveam o maşină.

Întregul decor începu să alunece în lateral şi o grădină de flori elegantă, dar ofilită, se ivi hopăind din culise. Stând unul lângă altul pe canapeaua ocupată cândva de capelanul de la curte şi de bărbierul regal, erau conştienţi de contactul dintre coapsele lor încordate; se întindeau unul spre celălalt prin hainele lor; intensitatea cu care tânjeau după un pat le dădea o senzaţie de rău fizic. O trapă se deschise brusc în podeaua scenei şi ghidul apăru de dedesubt. Le spuse că totul funcţiona la fel de bine ca în prima zi, apoi dispăru din nou. Îl auziră cum se poticnea pe sub scenă.

— Ştiu ce facem, spuse Anthony. Mergem la Minty.

— Cine-i Minty?

— Un jurnalist. Un tip singur, un amărât. O să-i zicem că am venit să ne luăm micul dejun cu el. O să ştie el un loc unde am putea merge.

— Auzi, dar tu sigur vrei să ne ducem undeva? îl

întrebă ea cu un formalism absurd. Nu vreau s-o faci numai pentru că te-am înghesuit eu.

— E tot ce vreau mai tare. M-aş simţi ca acasă.

— E un lucru sănătos.

— Of! făcu el, conştient dintr-odată de toată răceala, de toată nefamiliaritatea, de construcţiile de piatră din jurul lacurilor, de apa care se întindea peste tot, de oamenii care schimbau plecăciuni rigide deasupra şnapsurilor, de o nostalgie după prietenii uşor de legat, după o limbă pe care o putea înţelege, după gardienii din parcurile londoneze, după taxiuri, vânzătoare şi cârciumi. Aş vrea să rămâi. Sau să plec şi eu. Kate e o carieristă. Nu înţelege. Mie nu-mi trebuie mare lucru ca să fiu fericit.

Whisky cu sifon, un exemplar din *Razzle*, hotelurile din Paddington, un club dintr-un subsol din Lisle Street… Lucrurile acelea şi nu astea: nu milionarul, nu oţelul şi sticla, nu statuia incomprehensibilă.

— Dac-aş putea să vin cu tine!

— Slujba ta nu e respectabilă. Aş fi vrut să fie respectabilă.

— După ce pleci tu n-o să mai ştiu pe nimeni.

— Eu sunt de părere că e mai bine aşa. N-am vrea să începem o relaţie.

— De ce nu? spuse Anthony. Ce-i aşa rău în a începe o relaţie? Nu fi snoabă. Mie-mi place de tine, ţie-ţi place de mine. De ce n-am continua să ne vedem până ne plictisim unul de altul?

— O relaţie e ceva atât de limitativ.

Se sărutară şi sărutul lor era impregnat de disperare, de foamea senzuală de dinaintea plecărilor, de tristeţea gărilor; unul pleca şi altul rămânea; o vacanţă se terminase; beţele de la artificii zăceau moarte în iarbă, alţii continuau să admire arlechinii şi jucătorii de curling din arena cu pereţi de sticlă de pe faleză şi tu n-ai reuşit decât să o săruţi. Ai adresa mea, ţăcănitul uşilor care se închid, scrie-mi, o fluturare de fanion, ne mai întâlnim noi, şi un paravan de fum căzând.

Loo îşi îndepărtă gura.

— Atât de limitativ, repetă ea, nu foarte sigură pe sine.

El îi căută din nou gura şi n-o găsi; obrazul ei avea gust de sare.

— Of, mama mă-sii! făcu ea. Şi apoi, încercând să pară nonşalantă: Iertaţi-mi vocabularul.

Ce ciudăţenie! gândi el. Ciudăţenia dracului: să mi se întâmple mie aşa ceva. O întrebă disperat:

— Te întorci la anul?

— Nicio şansă, răspunse ea. Pentru bătrâni, asta a fost o vacanţă cât să le ajungă toată viaţa. Mai puţin în cazul în care se îmbogăţesc de pe urma lui Krogh. De când sunt aici au investit nişte bănuţi în acţiuni Krogh.

— Dobânda lui e de zece la sută.

— Va trebui s-o ridice la cincizeci la sută ca să-i aducă înapoi pe ei.

Ghidul lor mai dezlănţui o dată trăsnetul, apoi începu să ridice tronul lui Venus; acesta se balansă câteva momente deasupra podelei, în frânghiile lui roase, apoi se înălţă brusc deasupra norilor şi dispăru.

— N-avem mult timp şi noi îl pierdem, spuse Anthony.

— Înţeleg unde baţi, spuse Loo.

— Bun, dar… nu te deranjează, nu?

— Evident că nu. Doar e sănătos, nu? Tonul ei deveni exagerat de acru: S-au făcut şase luni de la Wotton-under-Edge.

— Pentru numele lui Dumnezeu, spuse Anthony, mai lasă-l încolo de Wotton-under-Edge!

Drumul curgea acum în celălalt sens; părea un drum cam lung ca să-l baţi pentru atât de puţin. Băuseră fiecare câte o cafea, iar Loo îşi mai luase şi un suc de cireşe; nu se întâmplase nimic.

— Am pierdut două ore, spuse Anthony.

— Ei, lasă, suntem tineri amândoi, răspunse ea.

Stătea ghemuită într-un colţ, departe de el, şi

genunchii strânşi i se loveau de bărbie la fiecare zdruncinătură a maşinii.

— La anul pe vremea asta…

— Unde vei fi?

— Presupun că vom merge la Bournemouth. Opriră din drum să-şi cumpere nişte sandvişuri.

Pachetul îl luă Loo. Anthony nu suporta să fie văzut cu pachete de mâncare.

Obosiră înainte de a ajunge la etajul trei al imobilului în care locuia Minty şi se opriră ca să-şi tragă răsuflarea în dreptul unei ferestre.

De acolo vedeau toată strada până la marginea apei; auzeau clinchetul tramvaielor din apropierea gării de dincolo de lac şi plescăitul apei în cheiuri. Apoi mai urcară un etaj. Cartea de vizită a lui Minty era fixată pe uşă cu o piuneză. „Mr. F. Minty”. Căutară o sonerie, dar n-o găsiră, aşa că Anthony bătu cu palma în uşă.

— Mă întreb de la ce-o fi venind „F”-ul, spuse Loo.

Minty deschise uşa şi Anthony îi explică:

— Am venit la micul dejun.

— Oh, dar chiar îmi faceţi o mare plăcere, spuse Minty. Iertaţi-l pe Minty până-şi face patul.

Îl auziră foşnind nişte pături, golind un lighean, lipăind încoace şi încolo în papucii lui de casă, închizând un şifonier, mutând un scaun. Apoi se întoarse la ei.

— Intraţi, intraţi, spuse el.

— Permite-mi să ţi-o prezint pe domnişoara Davidge.

— Bună dimineaţa, spuse Minty. Sunt atât de încântat, atât de ruşinat… V-ar deranja să staţi pe pat? Pot să vă ofer nişte cacao?

— Am adus nişte sendvisuri.

— Un picnic în toată regula! spuse Minty. Îngenunche şi scotoci într-un dulap, dar brusc îşi aminti:

— Oh, Doamne-Doamne! Proprietăreasa mi-a spart singura ceaşcă. Va trebui să cobor şi să împrumut una de la Ekmani.

Dar rămase în genunchi, cu o cutie de lapte condensat în mână:

— Doar dacă nu bem din asta. Nu prea mă văd cu Ekmanii. S-ar putea să nu mă împrumute. O să fie exact ca în zilele bune, Farrant, adăugă el cu veselie.

— Zilele bune?

— Nu-ţi aminteşti că fiecare elev avea în raniţă o cutie de lapte condensat? îi dădeam o gaură şi sugeam prin capac. Presupun că dumneavoastră n-aţi supt niciodată lapte condensat prin capac, domnişoară Davidge, adăugă el pe un ton suspicios.

— Poţi să-i spui Loo, zise Anthony. Aici suntem toţi prieteni. Vrei un sandviş?

Minty scoase din buzunar un briceag. Avea două lame, un instrument încovoiat destinat scoaterii pietrelor din potcoavele cailor şi un tirbuşon. Mărimea lui explica umflătura curioasă din buzunarul lui Minty. Începu să zgârie capacul conservei.

— N-ar fi mai simplu să scoţi tot capacul cu un desfăcător de conserve? îl întrebă Loo.

— N-ar fi corect, spuse Minty cu răceală. Şi, pe lângă asta, nu am desfăcător de conserve.

Îi înmână cutia şi îi aruncă o privire duşmănoasă atunci când Loo, refuzând să sugă din ea, i-o dădu lui Anthony.

— De ce-l vizitaţi voi de fapt pe Minty? întrebă el.

— Doar din prietenie, spuse Anthony. Supse din cutie cu un aer preocupat. Am vrut să te prindem până pleci la serviciu.

— Vreo ştire, ceva?

— Nicio firimitură, spuse Anthony. Am vrut să ne vedem aşa, pur şi simplu.

— Hammarsten are o ştire. Şi Pihlström.

— Ne-am întâlnit cu ei aseară la Tivoli.

— La asta mă refer şi eu, spuse Minty. Îngenunche lângă lavoar şi continuă cu o voce tristă: Ştiam eu că or să

pună mina pe tine – presupun că ai venit la mine ca să mi-o spui frumos. De-acum înainte o să lucrezi pentru ei şi nu pentru mine. Au fost de acord să împărţiţi *fifty-fifty*. Mai scoase o conservă din dulap, o scutură la ureche şi o puse la loc: Pe asta am terminat-o ieri.

— Ce-au scris?

— Pihlström zice că a plecat de la operă înainte de final şi a luat un taxi până la Tivoli. Hammarsten zice că s-a dus la Tivoli ca să discute un proiect teatral care va fi anunţat mâine, în exclusivitate, în ziarul lui.

— Asta numeşti tu ştire?

— Orice face el e o ştire.

— Dacă asta-i tot ce vrei să ştii, e vorba despre *Pericle*, spuse Anthony. Finanţează montarea lui Hammarsten.

— Ce? făcu Minty. Îl finanţează pe Hammarsten? Puse jos cutia de lapte. E nebun. Toţi sunt nebuni, oamenii ăştia cu bani. Li se pune pata şi gata. Ar fi putut să i se pună pata pe tine sau pe mine. Dar uite că l-a nimerit pe Hammarsten.

— La urma urmei, poate să facă ce vrea cu banii lui, spuse Loo.

— Oh, dacă m-ar fi nimerit pe mine! spuse Minty. M-am văzut des cu el în ultimii zece ani. Merse până la uşă şi scotoci după ţigări prin buzunarele de la halatul său; dar nu găsi decât nişte scame ca acelea care se adună sub pat şi un petic de hârtie scris cu creionul. Îl citi cu voce tare:

— „Memo: canar, prăjitură, gem de agrişe (?)”.

— Ai canar? întrebă Loo.

— Biletul ăsta trebuie să fie de-acum cinci ani, spuse Minty. Canarul a cântat prea mult şi a murit. Dar mă întreb ce-i cu gemul de agrişe. Nu mi-a plăcut niciodată gemul de agrişe. Mototoli peticul de hârtie de parcă ar fi vrut să-l arunce, apoi se răzgândi şi-l puse la loc. Dacă mi s-ar fi întâmplat mie acum zece ani ce i se întâmplă lui Hammarsten…

— Sau mie, spuse Anthony. Am inventat o umbrelă de

iarnă cu încălzitor de mâini. Aveam nevoie numai de un mic capital. Era o afacere cu succes garantat.

— Pentru Dumnezeu, vorbiţi despre prezent! spuse Loo. Nu mai vorbiţi tot timpul despre trecut. Asta-i problema cu voi, cu amândoi. Voi viitor n-aveţi?

— Ca să-ţi spun cinstit, nu, răspunse Minty. N-am fi aici dacă am avea vreun viitor.

— De ce nu? Care e problema cu Stockholmul?

— Nu e Londra, spuse Anthony.

— Da, nu e Londra.

— E o sută de clase peste Coventry, spuse Loo.

— Of, copilă dragă, făcu Minty, scurmând cu degetul în savonieră.

Şuşotiră un pic în spatele lui; Anthony încercă salteaua patului. Loo spuse:

— Eu admir un bărbat de genul ăsta. Tot ce face, face pe banii lui.

Minty se întoarse spre ea; ochii lui erau umezi şi arzători:

— Nu sunt banii lui. E un tip care împrumută, atât şi nimic mai mult. Noi nu putem să împrumutăm pentru că nu ni se acordă destulă încredere. Dacă ni s-ar acorda, am fi şi noi nişte Krogh. E unul dintre noi. Originile lui nu sunt cu nimic mai breze decât ale noastre. Dar noi, spre deosebire de el, trebuie să ne mulţumim cu ce avem, pentru că băncile n-au încredere în noi. Ne numărăm ţigările, ne căutăm locuinţe cu chirie ieftină, ne spălăm singuri lucrurile ca să facem economie, împuşcăm francul. Tu, drăguţă, eşti prea tânără – continuă el, cu răutate făţişă – ca să înţelegi aceste lucruri.

N-ar fi putut să spună că-i plac fetele. Pur şi simplu nu-i plăceau. Erau surorile colegilor lui, erau nişte animăluţe vopsite strident, care-ţi blocau accesul la Dumnezeu cu pălărioarele lor.

— Nu sunt prea tânără, răspunse Loo.

N-avea astâmpăr; se ridică de pe pat şi începu să se

fâţâie prin cameră, măsurând cu degetul stratul de praf de pe scaune, pervazuri şi perdele.

Minty întrebă retoric:

— Eu de ce n-am o slujbă fixă? El de ce trebuie să depindă de soră-sa? Krogh e răspunsul. E mai ieftin, mai puţină manoperă, e practic un monopol, costuri reduse, zece la sută dividende. Toţi banii merg la Krogh şi el nu oferă locuri de muncă nici măcar pentru jumătate din oamenii care aveau loc de muncă pe vremea când piaţa era o junglă. Din cauza lui se calcă lumea în picioare la centrele de plasament al forţei de muncă. Te rog lasă-l jos, spuse el atunci când Loo vru să mute un pahar de la locul lui. Nu te atinge de păianjenul meu.

— Eşti pur şi simplu invidios pentru că tu nu poţi să faci bani, spuse Loo.

— Ascultă ce-ţi spune Minty: nici el n-o să mai facă prea mulţi. Atunci când începe să aibă nevoie de împrumuturi pe termen scurt…

— Zău, chiar nu e un băiat rău, spuse Anthony. Loo are dreptate. A avut mai mult curaj decât noi.

Minty sughiţă.

— Na, că m-aţi agitat, spuse el. Stomacul meu. De-atunci de când m-au drenat. Mai sughiţă o dată.

— Dă peste cap un pahar cu apă, îi spuse Loo.

— Te rog eu să nu te atingi de păianjenul meu, spuse Minty, sufocându-se. Numără cu voce tare până la douăzeci. Nu-i o petrecere prea reuşită, continuă el. Nu sunt obişnuit… dacă nu mi-ar fi spart cana… m-aţi luat prin surprindere. Şi vestea asta despre Hammarsten!

O urmărea cu privirea pe loc, notând cu răutate fiecare punct slab din înfăţişarea ei.

— A fost drăguţ din partea voastră să veniţi pe la mine.

Dar ochii lui permanent iritaţi de fumul de ţigară îi exprimau foarte clar dezaprobarea la vederea machiajului prost, a rochiei ieftine şi pretenţioase, a pălărioarei fâşneţe. În ziua de azi, nu mai poţi să eviţi anumite

categorii de persoane; dar tu trebuie să-ţi păstrezi standardele.

— Ar trebui s-o iau din loc, spuse Loo.

— Vin cu tine, spuse Anthony. Trebuie să discutăm. O să ne găsim un loc unde să putem sta jos. Skansen. E departe Skansen?

— Dar vă rog, vă rog, simţiţi-vă ca la voi acasă, spuse Minty, scuturat de convulsiile sughiţului. Trataţi camera mea ca pe hotelul vostru. Rămâneţi aici şi discutaţi. Nu veţi fi deranjaţi. Nimeni nu vine să-l vadă pe Minty.

— Chiar asta voiam să te rog, spuse Anthony.

Râse de ei cu înţelegere, îi bătu pe umăr: un Pandarus[16] perfect.

— Şi eu credeam că aţi venit pentru plăcerea companiei lui Minty. Ah, făţarnice Farrant! Deci sandvişurile n-au fost decât o mită. Şi doar te-ai prefăcut că-ţi place laptele meu condensat.

Dar expresia lui îi deconcertă: era disperată, fără a fi tocmai resemnată. Ca o cabină de clasa a treia de pe un vapor care pleca în străinătate, părea să nu fi cunoscut niciodată decât străini; lăsa în urma lui un miros de ulei şi de nefericire.

— Trebuie să mă duc la ziar ca să dau ştirea, spuse el. Fiţi ca la voi acasă.

Când îşi puse pardesiul cel negru, întâmpină dificultăţi cu una dintre mâneci; îşi prinse braţul într-o căptuşeală ruptă şi, preţ de câteva secunde, păru o coloană mică, neagră şi ciobită, înfiptă în mijlocul camerei lui goale. Părea atât de singur şi de izolat încât, la vederea lui, ceilalţi doi îşi regăsiră instinctiv comuniunea pierdută; chiar şi o stinghereală împărtăşită, chiar şi o iritare reciprocă aveau în ele ceva prietenos în comparaţie cu lipsa lui totală de prieteni. Îşi luă la revedere, dar adresându-i-se doar lui Anthony, fără să fie în stare să se uite la Loo. Mai spuse:

---

16 Personaj din Troilus şi Cresida, mijlocitorul poveştii de dragoste dintre personajele titulare.

— Crezi că ai putea să mă împrumuţi şi pe mine cu câteva coroane? Am cecul meu lunar, dar n-am mărunt.

Aşteptându-şi banii, evita să-i privească şi evita să privească spre pat. Privirea lui se oprea la ibric, la chiuvetă şi la păianjenul de sub pahar.

— Sigur, spuse Anthony.

— Ţi-i dau înapoi când mă întorc de la redacţie şi-ţi dau şi banii pentru ştire. Ai spus douăzeci şi cinci la sută, nu?

— Pe-asta ţi-o dau pe gratis.

— Eşti mult prea amabil, dar Minty n-ar putea… OK, poate de data asta. Am atâtea cumpărături de făcut…

În sfârşit îi lăsă singuri. Purta cizme şi-i auziră paşii rari până când trecu de etajul trei.

— Oh, ştiam eu că nu e ceva respectabil, spuse Loo.

— Ce nu e respectabil?

— Slujba ta. Faptul că ai de-a face cu asemenea oameni.

— Asta nu e slujba mea adevărată.

— Slujba ta adevărată nu e cu nimic mai bună. Dacă unul ca el poate să vorbească aşa despre Krogh…

— Doar nu-l crezi.

— Mult din ce spune el e corect.

Începu să se plimbe prin cameră, având grijă unde pune piciorul; cu fiecare lucru pe care-l vedea sau îl atingea, părea să se contamineze un pic mai mult de nefericirea lui Minty. Era o nefericire contagioasă: se ascundea ca un microb în halatul maroniu, în pelicula de praf şi mizerie aşternută peste apa din ibric; când deschise dulapul (era curioasă din fire), o găsi ascunsă şi în bricabracul insalubru de acolo.

— O farfurioară, o conservă goală de lapte condensat, un cuţit, o lingură, o furculiţă, o farfurie care nu se potriveşte cu farfurioara…

— Lasă-l în pace, spuse Anthony.

Fusese drăguţ din partea lui Minty să le pună

garsoniera la dispoziţie, când (în mod evident) nu-i plăceau fetele. Loo n-avea de ce să-l judece. Dar ea nu se mai oprea:

— O cutie de chibrituri. Sunt toate arse – de ce le mai păstrează? O agendă veche. Se pare că nu poate să arunce nimic. O revistă. Revista unei asociaţii de foşti elevi. O listă de adrese. O carte de rugăciuni, de fapt un liturghier. Şi chestiuţele astea ce mai sunt? Sunt dintr-un joc?

Anthony îngenunche lângă ea.

— Sunt tămâierniţe, spuse Anthony.

Le jucă în palme şi parfumul lor fin i se lipi de degete ca însăşi nefericirea.

— Bietul nenorocit, spuse Anthony.

Trupurile lor se atinseră şi foamea îi uni din nou, cu sentimentul că timpul le alunecă printre degete.

— E o lume tristă.

— Ba nu, spuse Loo. Ba nu. Rămâne asta.

„Asta” era sărutul lor, îmbrăţişarea lor mai strânsă, elanul pe jumătate forţat care-i aduse în pat. Dar pasiunea lui se evaporă şi în actul propriu-zis nu mai puse decât vanitate – la vanitate se redusese totul întotdeauna. Era plăcut să le faci să ţipe şi să nu mai ştie de ele, era satisfăcător să satisfaci, dar plăcerea ta n-avea cum s-o egaleze vreodată pe a lor, o plăcere îndeajuns de profundă încât să le facă să abdice temporar de la toate convingerile lor intelectuale, ca Loo care folosea acum toţi termenii pe care-i respinsese, spunând: „Te iubesc”, spunând: „Drăguţule”, spunând: „Niciodată nu mi-a fost atât de bine”. Dar mintea lui era departe, supervizând un truc, luând notă de fotografia de grup de deasupra capului ei şi de Madonna de pe policioară, împăunându-se atunci când ea scânci: „Nu vreau să pleci, nu vreau să pleci”, amăgindu-se că era doar o victorie, că el însuşi rămăsese neatins, că nu făcuse decât să mai adauge un scalp, când de fapt, în momentul în care căzu lângă ea, vanitatea lui era deja la lucru, exagerând farmecul şi naivitatea ei, întipărind amintiri semifictive în creierul lui. Se uită la ea,

o strânse la pieptul lui şi vanitatea îi pecetlui eşecul aşa cum nici pasiunea n-ar fi putut s-o facă: ea deja începea să-şi revină. După ce te culcai cu o fată, nu puteai s-o mai priveşti la fel: nu puteai să eviţi o anumită tandreţe.

— Da, spuse Loo, mult din ce spune el e corect. Am învăţat economie la şcoală. Are dreptate în privinţa împrumuturilor pe termen scurt. Tare aş fi vrut să ai o slujbă respectabilă.

2

Amsterdamul răspunse în sfârşit, cu uşorul accent *cockney* al lui Fred Hall. Krogh rămase în picioare la fereastră şi lăsă vocea să se scurgă în cameră prin difuzor. Ceaţa matinală aproape se risipise, dar încă mai rămânea, ca un fluid lăptos, în castronul pe care-l forma curtea. Statuia era ascunsă în întregime.

Omul trebuie să aibă simţul proporţiilor. Statuia nu e chiar atât de importantă.

— V-am căutat aseară, spuse vocea pe un ton de reproş. Mi-au făcut legătura cu opera, dar nu mai eraţi acolo. V-am sunat şi acasă, dar nu eraţi. N-am dormit toată noaptea, domnule Krogh.

Lui Farrant nu-i plăcea, şi Farrant se pricepea la chestiile astea. Degeaba îşi spunea că n-are importanţă. Totul avea importanţă acum când banii nu mai ajungeau şi trebuia să ţină lucrurile pe linia de plutire până la lansarea companiei americane. Până şi o glumă aruncată la momentul nepotrivit l-ar fi putut ruina.

— Spune, Hall. Spune-mi ce te nelinişteşte.

Dar legătura era proastă în dimineaţa aceea.

Revenise lângă birou ca să poată vorbi. După ce se termină, gândi el, o să merg sus şi o să stau o oră de unul singur.

— Ei vând în continuare.

— Atunci trebuie să cumpărăm în continuare.

— Avem o limită, domnule Krogh.

— N-avem nicio limită.

— De unde ne mai vin bani?

— Am aranjat. A.C.U. va pune banii.

— O să le cheltuim şi ultimul sfanţ.

— Cheltuieşte-l.

— Dar A.C.U. nu va mai putea să-şi plătească dividendul. Asta o să creeze panică. Şi n-o să fie doar o gaură. O să fie un ciur. O să aveţi găuri la Berlin, la Varşovia, la Paris, peste tot.

— Nu, nu, spuse Krogh. Exagerezi, Hall. Stai prea aproape de lucruri ca să le vezi bine. Eu am distanţă. De săptămâna viitoare, când vom fi lansat compania americană, vom putea face ce vrem noi cu piaţa.

— Dar A.C.U?

— O vindem. Batterson o cumpără. Un milion de lire sterline, banii pe masă. Asta o să astupe toate găurile pentru o săptămână. Deci, Hall, nu trebuie decât să cumperi în continuare.

— Dar A.C.U. n-o să valoreze nici doi bani.

Krogh auzea şuierul uşor emis departe, într-un birou din Amsterdam, de respiraţia lui Hall.

— O să valoreze la fel de mult ca acum, dar sub formă de acţiuni. Acţiuni la compania din Amsterdam.

— Dar ştiţi că nu valorăm atât cât cheltuim.

Krogh n-avea nevoie de televizor atunci când vorbea cu Hall; îl cunoştea de atâta timp încât la fiecare inflexiune vocală putea să-i vizualizeze gestul corespunzător: bâţâitul dezaprobator al piciorului, hâţânatul dubitativ al ceasului pe lanţul său.

— Ba valoraţi, Fred, spuse Krogh.

Era din nou fericit, pentru că lucra cu cifre şi cifrele n-aveau niciun secret pentru el, n-aveau nimic care să-l depăşească, n-aveau nimic omenesc.

— Valoraţi totul. Creditul nostru e legat de-al vostru. Pe când A.C.U. nu înseamnă nimic. N-are nimic de-a face cu firma mare. E o investiţie pe care suntem dispuşi s-o vindem. Pe când dacă voi cădeţi, I.G.S.-ul cade şi el.

— Dar, dar ca valoare reală…

— Cele trei minute s-au consumat, spuse o voce în germană.

— Nu există valoare reală, spuse Krogh.

Ridică o scrumieră şi o puse la loc: E.K.

— Nu există decât preţul pe care ceilalţi sunt dispuşi să-l plătească. Trebuie să strângem toate acţiunile voastre de pe piaţa din Amsterdam. Preţul trebuie să rămână stabil.

— Acum au descărcat un pachet. Şi există zvonuri…

— Ai banii. Poţi să menţii preţul. Vânzarea n-o să continue.

— Deci trebuie să cumpăr în continuare toată ziua?

— Da. S-ar putea să intri într-o criză de inimă, dar n-o să intri în criză de bani.

— Dar Batterson n-o să cumpere niciodată.

— I-am asigurat personal de veniturile A.C.U. – lui. Au de-a face cu Krogh, Hall.

— Dar când vor examina registrele…?

— Vor descoperi că veniturile respective există sub formă de acţiuni la compania noastră din Amsterdam şi că aceasta din urmă e o companie-fiică a I.G.S.-ului. Nu există investiţie mai sigură decât Krogh.

— Domnule Krogh, nu putem să facem rost de bani în alt mod?

Vocea lui nu era cu adevărat îngrijorată; pentru Hall, ordinele lui Krogh erau mai presus de orice – mult mai presus de o mică fraudă. Le urma la literă; exista ceva medieval în devotamentul lui; aşa cum cavalerii lui Henric al II-lea pândeau mereu dorinţele suzeranului lor, aşa le pândea şi el pe ale lui Krogh; le-ar fi anticipat dacă ar fi avut destulă minte. „Chiar nu mă poate scăpa nimeni?”[17] Şi, în secunda următoare, Hall era la dreapta lui Krogh, îndeplinind dorinţe pe care le înţelegea mai bine decât

---

17 Aceste cuvinte, rostite de Henric al II-lea, au dus la asasinarea lui Thomas Beckett.

Krogh însuşi: o compromitere aici, un mic şantaj dincolo.

— Ştii la fel de bine ca mine, Hall, cât de strânşi suntem cu banii. Nu mai putem face şi alte împrumuturi pe termen scurt. Şi aşa ne-au expirat prea multe termene de restituire.

— Cred că or să facă mare scandal când or să afle.

— N-or să facă dacă vânzarea se va fi încheiat până atunci. Vor fi răspunzători faţă de acţionarii lor. Nu vor îndrăzni să ne hărţuiască. Vor fi obligaţi să ne acorde timp. După lansarea din America o să le cumpăr compania înapoi dacă aşa vor ei. O să putem să facem ce vrem atunci. Şi am luat măsuri de precauţie. Am antedatat cumpărarea acţiunilor.

— Cele şase minute s-au consumat.

— Directorii şi-au dat acordul? întrebă Hall cu admiraţie respectuoasă.

— Da, da, răspunse Krogh.

Ar fi fost o pierdere de timp să-i explice lui Hall că Stefenson, Asplund şi Bergen nu erau oameni pe care să te oboseşti să-i consulţi în chestiuni de rutină cum ar fi semnatul cecurilor.

Folosea o parafa cu semnăturile lor. Încă nu-l abordase nici pe Laurin; putea să aştepte. Cumpărarea acţiunilor din Amsterdam era antedatată la o perioadă în care Laurin n-ar fi avut niciun cuvânt de spus. Se aplecă spre telefon şi vorbi cu blândeţe:

— Totul e în regulă acum, Hall.

— Cum spuneţi dumneavoastră.

— Acum câteva zile eram îngrijorat. Un pic. Nu mă simţeam pregătit. Americanii ăştia au nişte metode… Au provocat o grevă aici şi Laurin era bolnav. Dar am rezolvat situaţia. Nici măcar n-a ajuns în ziare şi n-am făcut nicio promisiune în scris. Acum, Hall, lucrurile merg foarte bine.

— Şi eu trebuie să cumpăr în continuare?

— În dimineaţa asta ar trebui să se termine. Poţi să contezi pe banii de la Batterson. Când termini la Amsterdam, vino aici la mine. S-ar putea să am nevoie de

tine. Cineva ne creează probleme la fabrică.

— O să vin cât de repede pot, domnule Krogh.

— La revedere, Hall.

— La revedere, domnule Krogh. Dar vocea lui reveni, încălecându-se cu cea care anunţa „nouă minute”: Să nu credeţi că obiectez la o mică fraudă. Ştiţi că nu m-aş împiedica într-o fraudă mică. Atâta timp cât valoarea există.

— Există valori *şi* valori, spuse Krogh cu blândeţe. Valoarea nu e ceva ce se poate măsura. Încrederea e valoare. Atâta timp cât primim bani suntem valabili. Atâta timp cât beneficiem de încredere.

Tăie legătura cu Hall.

Hall era omul potrivit la locul potrivit. Un om deştept s-ar fi speriat mai tare. Se simţea un pic vlăguit după efortul de a-l îmbărbăta pe Hall, dar nu era ceva care să-i afecteze optimismul; era o senzaţie plăcută de oboseală fizică. Hall spusese că fricţiunea va fi prea mare şi Hall greşise. Hall greşise întotdeauna, dar fără a insista vreodată până-n pânzele albe. Disputele cu el erau pentru Krogh un prilej de a-şi organiza argumentele şi de a-şi face ordine în cap; acum putea să se ocupe şi de mai laşul, mai puţin credulul Laurin. O sună pe Kate şi o întrebă:

— Unde e Laurin?

— Tot bolnav – la Saltsjöbaden. Ascultă, Erik, vreau să vorbim.

— Nu acum. Peste cinci minute. Urc până în camera insonorizată. Fratele tău unde e?

— Încă n-a venit.

Făcu puţină ordine în hârtiile de pe biroul său; voia să ia cu el câteva scrisori. Observă un plic cu bilete la o serie de concerte; zâmbi şi le rupse. Lucrurile merg foarte bine acum. Nu-i venea să creadă că în urmă cu câteva zile se zbătuse într-o stare de nelinişte vecină cu delirul. M-am gândit prea mult la trecut. Întotdeauna îi dispreţuise pe cei ce se gândeau la trecut. Să trăieşti înseamnă să laşi în urmă, să fii la fel de liber ca un naufragiat care a pierdut

totul. Chicago, Barcelona, şcoala din Stockholm, ucenicia din Nyköping, coliba de pe malul lacului Vätten, toate se îndepărtau acum, ca siluetele de pe un peron atunci când trenul pleacă din gară; rămâneau în urmă odată cu sala de aşteptare, cu bufetul şi toaletele; rămâneau acolo, nu prinseseră trenul.

Se gândi: m-am simţit bine aseară. În viaţa mea nu m-am mai simţit atât de odihnit. Acum pot să privesc înainte.

Trecând pe lângă fereastră în drum spre uşă, se simţi din nou frapat de fântână. Dar de data asta, priveliştea masivului bloc de piatră verde, dăltuită îi făcu o neaşteptată plăcere. Nu era trecutul, nu era ceva finisat până la ultimul detaliu, până la sfârcurile sânilor şi gropiţele obrajilor şi îndoitura genunchiului, era ceva la prezent, ceva ce chiar atunci se lupta să iasă din piatră. Entuziasmul nu durase decât un moment, dar îl ajută să uite de fântână. Se gândi: săptămâna viitoare, America; şi după aceea putem să mergem înainte, nicio criză economică nu ne mai poate afecta. Şi cuprins de milă gândi mai departe: ei numesc asta fraudă – claritatea asta, ecuaţia asta lungă şi complicată căreia în sfârşit i-am văzut soluţia. Şi cât timp urcă, în liftul de sticlă, până la camera insonorizată de sub acoperiş, se lăsă în voia unei bucurii pure, inumane.

3

Kate citi registrul cu atenţie. La început nu-i spuse nimic. Nu ştia nimic despre A.C.U., dincolo de faptul că era cel mai prosper cartel de fabrici de hârtie din Suedia. Fusese una dintre cele mai bune investiţii ale lui Krogh, iar el o făcuse pe cont propriu, fără a-şi fi consultat directorii. Fusese pur şi simplu o investiţie, o modalitate de a utiliza un surplus bugetar, iar vânzarea ei către Batterson nu însemna absolut nimic. Krogh renunţa la monopolul lui contra unui profit pe care urma să-l valorifice în altă zonă. Ce era îngrijorător în asta?

Cu toate acestea, Kate era îngrijorată. Împrumuturile

pe termen scurt o îngrijorau. Aducea a dezordine transferul ăsta necontenit de mici pachete de capital; o ofensa aşa cum o ofensa să vadă praf adunat pe o oglindă. Ea voia o imagine clară. Cineva bătu la uşă. Ea se gândi: nu poate fi nimic în neregulă, toate astea sunt solide – birourile astea de sticlă şi oţel, lemnăria scumpă, tapetul de secolul XVIII din sufrageria directorilor, fabricile din Nyköping, vasul ăsta cu flori costisitoare. Se gândi la A.C.U… Cifrele se lăfăiau în registru: producţie – 350.000 de tone anual, dintre care 200.000 de tone merg la export; producţia totală a fabricilor de pastă de lemn: 300.000 de tone de pastă mecanică, 1.000.300 de tone de pastă chimică; plus fabricile de cherestea, cele 15.000 de mile de canale pentru transportul buştenilor, cei 50.000.000 de buşteni transportaţi anual. Toate acestea erau reale, nimic nu putea fi mai real.

— Ia să vedem cum îţi întâmpini fratele rătăcitor, spuse Anthony.

Kate ridică privirea. Iată ceva şi mai real, gândi ea; alea sunt cifre şi am văzut ce poate face Krogh cu cifrele, dar asta sunt eu.

El îi surâdea:

— Am întârziat. Marele om e furios?

— Ce-i cu tine? răspunse ea.

Făcea pe cocoşul, dar era ciufut. Se umfla în pene în faţa oglinzii ei, aşteptând ca ea să-i ghicească ultima ispravă. Slăbiciunile lui erau acelea care ar fi trebuit să-i revină ei – nesiguranţa, vanitatea, farmecul impetuozităţii nestrunite. Asta era gradul maxim de plenitudine la care putea ea ajunge: să-l aibă lângă ea în cameră, certăreţ, tiranic, defensiv. Îi invidia amarnic pe amanţi pentru relaţia lor completă.

— M-am văzut cu Loo, spuse Anthony.

— Cine-i Loo?

— Aia mică a soţilor Davidge.

— Nu era nevoie să-mi spui, zise Kate. Şi-a lăsat pudra pe haina ta.

— Vrea să plec de-aici, spuse el nervos. Nu i se pare că slujba mea e respectabilă.

Se tufli cu graţie în faţa biroului ei; ea se gândi că el era posesorul întregii conştiinţe morale de care dispuneau ei doi. Putea să-şi vadă propria faţă în oglinda din spatele lui – profilul atent şi palid, pleoapele mari care reuşeau să-i atenueze duritatea ochilor îndeajuns de mult încât să se poată crede că, în ultimă instanţă, poate că n-ar avea energia de a fi total lipsită de scrupule. Frumuseţea şi Conştiinţa, gândi ea, cele mai alese flori ale clasei noastre sociale. Suntem terminaţi, suntem faliţi, aparţinem trecutului, n-avem destul caracter sau destulă energie pentru a face mai mult decât să ne agăţăm de un lucru nou şi să stoarcem din el tot ce putem. Krogh face cât noi doi la un loc, îşi spuse ea, dar în acelaşi timp contempla linia graţioasă a posturii lui Anthony, umerii lui lăţiţi de la pardesiul matlasat: nu putea să nu se iubească pe ea însăşi.

— Şi, în fine, pe undeva are dreptate, continuă Anthony. Nu ştiu dacă e o slujbă de… mă rog, înţelegi tu.

— Aş vrea să te înţeleg.

— Of, la naiba! Dacă trebuie neapărat să folosesc cuvântul ăla, atunci na: o slujbă de gentleman.

— Nu înţelegi, spuse Kate. E singura noastră şansă.

— Nu m-am referit şi la slujba ta. La tine-i altceva.

— E singura noastră şansă, repetă Kate. N-avem niciun viitor în altă parte. Asta-i viitorul.

— Hai, măi, spuse Anthony. Asta e o exagerare. La urma urmei, aici suntem nişte străini.

— Da, ne purtăm cu noi naţionalitatea. Ne e scrisă în frunte. Dar ideea de naţionalitate e expirată. Krogh nu gândeşte în frontiere. Dacă n-are întreaga lume, e ca şi cum n-ar avea nimic.

— Minty vorbea despre nişte împrumuturi pe termen scurt, spuse Anthony.

— Sunt temporare.

— Vrei să zici că deja a fost silit să le facă? întrebă

Anthony. E atât de strâns cu banii? Nu-mi miroase a bine. Crezi că suntem în siguranţă aici? Eu sunt de partea şobolanilor. Nu cred în chestii de tip Casabianca[18].

— Doar nu-ţi imaginezi că noi doi suntem mai deştepţi decât Krogh! spuse Kate. Ce înseamnă naţionalitatea? înseamnă de-ăştia ca noi, care stau pe margine, înseamnă birouaşele alea prăfuite în care am lucrat eu, înseamnă Hammond, înseamnă cârciumile tale, Edgware Road-ul tău, cocotele tale din Hyde Park!

Ocoli cu bună ştiinţă gândul că trecutul ăsta naţional, aşa amărât cum fusese, constase şi dintr-o anumită decenţă de care prezentul internaţional se lipsea. Nu fusese cine ştie ce, dar cel puţin în mediul lor social se practicaseră cândva virtuţi precum generozitatea şi gentileţea.

— E acasă, spuse Anthony. Îşi ridică spre ea faţa de băieţel singuratic: Nu înţelegi, Kate. Ţie întotdeauna ţi-au plăcut chestiile astea moderne… fântâna aia…

— N-ai dreptate, spuse Kate. Şi pentru mine a înseamnă tot acasă. Îşi întinse mâinile spre el pe birou, într-un gest de disperare. Tu însemni lucrul ăsta pentru mine. Şi atâta timp cât te-am avut pe tine, l-am putut păstra chiar şi acolo. Anthony, pentru mine tu ţii loc de Ladies' Bar, tu ţii locul paharului ăluia împuţit cu vin de porto.

— Şi, bineînţeles – continuă el, urmărindu-şi propriile gânduri fără să fie atent la ea –, ţi-e drag şi Krogh.

— Nu l-am iubit niciodată. L-aş fi dispreţuit dacă l-aş fi iubit. Iubirea nu foloseşte nimănui la nimic. N-o poţi defini. Ne trebuie lucruri la care să ne putem gândi, nu lucruri pe care doar le simţim. El gândeşte în cifre, nu simte lucruri vagi pentru oameni.

— Aseară era îndeajuns de uman, spuse Anthony.

---

18 Numele fiului în vîrstă de 10 ani al amiralului napoleonian Brueys, care, conform legendei, a ales să se scufunde odată cu corabia tatălui său atunci cînd flota franceză a fost distrusă de flota britanică în Bătălia Nilului.

Lasă-mi-l mie. O să-l educ.

— Pentru numele lui Dumnezeu! Acuma trebuie să-l salvez şi pe el pe lângă faptul că trebuie să te salvez pe tine?

— O să-l umanizez.

Era o cauză pierdută; nici măcar nu înţelegea ce voia ea să spună.

— Cred că nici măcar nu-şi cunoaşte angajaţii, continuă el. Am mai întrebat şi eu de sănătate pe ici, pe colo. De exemplu, pe un băiat din departamentul de publicitate. Nici măcar nu l-a văzut la faţă pe Krogh. Ştii, oamenii devin nemulţumiţi. Directorii administrativi au prea multă putere.

— Se pare că ţi-au spus o groază de lucruri, zise Kate.

— ăia care vorbesc engleza. Sigur, îşi închipuie că-i pot ajuta. Ştiu că m-am împăcat bine cu Krogh.

— O ştiu de la tine, nu?

— Asta e, e plăcut ca lumea să te placă.

— Acum trebuie să mă văd cu Erik, spuse Kate. Luăm prânzul împreună? Pot să-ţi arăt un loc…

— Regret, bătrânico, dar ştii şi tu cum e, răspunse Anthony. Am promis ca, în cazul în care nu sunt chemat de Krogh, să iau prânzul cu tăticul şi mămica.

— Tăticul şi mămica? repetă Kate, apoi adăugă repede: Sigur. Scuză-mă. Am lucrat mult. Ştiu la cine te referi.

Dar nu fusese destul de rapidă; îi simţi iritarea atunci când el răspunse laborios:

— Trebuie să plece la sfârşitul săptămânii. Trebuie să fiu politicos. Să le arăt locuri unde se mănâncă bine.

Iar ea se gândi, cu un sentiment de descurajare şi laşitudine: şi eu voiam să-i arăt…

— Cunoşti locuri?

— Oh, da! spuse el. Mi s-au dat câteva ponturi.

Am stat de vorbă cu băieţii de-aici. Îmi place de ei.

— Se vede treaba că ţi-ai făcut o groază de relaţii.

— E plăcut ca lumea să te placă, repetă el pe un ton de scuză. A sunat bătrânul Hammarsten?

— De ce să sune?

— Aseară la Tivoli, Krogh i-a promis c-o să-i dea nişte bani ca să monteze o piesă de Shakespeare. Aia cu Gower.

Kate se holbă la el:

— Bani pentru o piesă? Acum? E lucrătura ta? Cum ai putut? îl acuză ea. Începu să râdă, dar continuând să-l examineze pe furiş. El era slăbiciunea întruchipată, dar slăbiciunea putea fi foarte puternică.

Îşi aminti de prima lui slujbă – într-un birou din Wembley – şi de scrisoarea către tatăl lor, pe care o interceptase nu pentru a menaja nervii acestuia, ci pentru a salva povestea lui Anthony de confruntarea cu o versiune izbitor de diferită. Era deştept – scria directorul despre el –, avea o minte bună la cifre, nu existau plângeri precise, numai că pur şi simplu corupea toată firma.

— Cum ai putut? îl întrebă ea, atingându-i mâneca; pardesiul lui era umed.

El se îndepărtă de birou ca s-o lase să treacă, iar ea văzu urma lăsată de el pe suprafaţa lăcuită. Era ca de rouă.

— Ai căzut în lac? îl întrebă.

— Ceaţa era foarte deasă. M-am întâlnit cu Loo înainte de micul dejun.

— Ar trebui să bei un ceai de scorţişoară cu chinină. Pieptul tău a fost întotdeauna sensibil de când cu pleurezia aia.

— Mai lasă-mă, spuse Anthony. Ştii prea multe, Kate. Parcă am fi căsătoriţi.

— Iartă-mă. N-am mai stat împreună de atâta timp. Probabil că eşti mai puternic acum. Nu ştiu multe lucruri despre tine. Nu ştiam că eşti bun ţintaş.

Ceda în faţa lui; mândria nu-şi avea rostul; forţa nu putea ţine piept acestei slăbiciuni ciufute şi încăpăţânate.

— Ia prânzul cu mine mâine. Sunt multe lucruri despre care vreau să…

Nu, nu „să te întreb”. Nu trebuie să folosesc cuvântul „întrebare”.

— …să-mi povesteşti. Cărţile poştale şi seara din Göteborg… n-au fost destul. Pe vremuri ne cunoşteam bine.

Pe vremea când din colţul ei din sala de clasă auzise ţipătul lui. Dar nu era vorba de faptul că pe vremea aceea ne cunoşteam bine, gândi ea. Era ca şi când aş fi fost însărcinată cu un copil monstruos care putea să ţipe, să râdă sau să plângă audibil în pântecul meu. La vremea aceea aş fi primit cu bucurie un avort; dar oare aşa te simţi atunci când operaţia de avort a reuşit? Nimic nu mai doare, nimic nu mai mişcă, nu mai există nimic de care să-ţi fie frică şi nimic în care să speri, doar o imobilitate care nu se deosebeşte prin nimic de disperare.

— Îmi pare rău, Kate, dar mă tem că mâine… La urma urmei, adăugă el parşiv, acum ai pus mâna pe mine şi mă vei avea ani şi ani. Dă-i şi lui Loo o şansă.

— Bine, spuse Kate. Păstrează-mi şi mie o zi sau două săptămâna viitoare.

— O să iau chinina şi ceaiul de scorţişoară, spuse Anthony.

Dintr-odată era spăsit. Scoase o floare din vaza ei şi spuse:

— Ar trebui să porţi una. Ţi se potriveşte la rochie. Ai o agrafă?

— Nu port flori la birou, spuse Kate.

Când ieşi pe uşă întoarse privirea şi-l văzu cum îşi potrivea floarea la propria butonieră. În asta consta încoronarea tuturor planurilor ei, în a-l vedea pe el acolo, simţindu-se ca acasă lângă biroul ei. Simţindu-se ca acasă. Soarele ieşise din nori, ceaţa care înconjura fântâna se ridicase, era cald pe culoarul vitrat unde aştepta liftul. Se forţă să fie veselă: „simţindu-se ca acasă”. Dar era incapabilă să reconstituie Londra lui între pereţii de sticlă

de la sediul Krogh, aşa cum o patroană de pensiune de pe litoral reconstituie Birminghamul dintr-un şirag de mărgele, un şir de bibelouri şi un grătar de şemineu ornamentat. Şi, chiar dacă ar fi putut s-o facă, n-ar fi vrut; acum o interesa siguranţa lui. „Ţie întotdeauna ţi-au plăcut chestiile astea moderne”, o acuzase el, iar ea protestase, dar fără a fi pe de-a-ntregul sinceră. Prăfuitele ei antecedente de integritate o trăgeau de inimă, dar cu toată forţa intelectului ei se alia cu prezentul, cu această sucită zi de azi, cu această inumanitate; ea era ca un tunel întunecos ce lega două peisaje – de-o parte casele înghesuite cu rufe întinse şi ghivece crăpate la ferestre, de partea cealaltă…

Bătu la uşă şi intră. Erik stătea întins pe o canapea în camera capitonată cu pereţi bej.

— Ce e, Kate? întrebă el. Ia loc.

Nu exista telefon în cameră, nici tablouri, nici masă; doar un scaun pentru secretara lui.

— Sunt un pic îngrijorată, spuse ea.

— De ce?

— Împrumuturile astea pe termen scurt.

Îi era recunoscătoare pentru că nu râsese de ea; primise remarca ei cu toată seriozitatea cu care ar fi primit-o dacă ar fi fost făcută de către un expert, în cadrul unei conferinţe. Ea se simţi cuprinsă brusc de acea milă pe care nu poţi să n-o simţi faţă de cineva de care „te-ai folosit” fără niciun scrupul. Se folosise de el de la bun început, din prima ei zi în biroul lui Hammond; îşi dăduse seama de ce avea el nevoie şi îi furnizase lucrul respectiv, neavând decât un singur ţel în minte: Anthony în aceeaşi clădire cu ea, vorbind cu „băieţii”, oferindu-i o floare luată tot de la ea, Anthony simţindu-se ca acasă.

— Ştiu, răspunse el. Nu trecem printr-o perioadă uşoară. Toată lumea suferă de aceleaşi griji.

— Dar suntem în siguranţă?

— În siguranţă perfectă, atâta timp cât ne ţinem capul pe umeri… şi gura închisă.

— Dar ajutorul ăsta pe care i l-ai acordat lui Hammarsten… atunci ai fost cu capul pe umeri? Poţi să ţi-l permiţi în momentul ăsta?

— Douăzeci de mii de coroane nu e o sumă pe care să nu mi-o pot permite. Publicitatea pe care mi-o va aduce valorează de cinci ori mai mult. E un moment în care trebuie cheltuiţi bani. Am mai comandat două maşini. Cele vechi pot fi vândute imediat cum vin cele noi. Du-te şi tu la cumpărături, Kate. Ia-ţi lucruri noi.

— Pentru publicitate?

— Nici nu-ţi dai seama cât de intens suntem observaţi.

— De ce or fi oamenii atât de curioşi? Când îmi cumpăr o periuţă de dinţi…

— Tu ştii mai bine. Eu nu ştiu mare lucru despre oameni.

Într-adevăr, ea credea că ştie: oamenii erau minaţi de propriile lor nelinişti. Nu era vorba de invidia trezită de banii lui sau de vreo împotrivire conştientă la planurile lui internaţionale; era vorba despre nevoia lor tot mai mare de senzaţii care să le abată atenţia de la pericolul în care se aflau ei înşişi: o crimă, un război, un crah financiar, chiar şi o reuşită financiară, cu condiţia să fie suficient de spectaculoasă. O tulbura să se gândească la imensa presiune impersonală care acţiona asupra oricărui om puternic, împingându-l să facă gesturi de senzaţie în detrimentul securităţii: ultimatumuri, telegrame, slogane, dobânzi uriaşe plătite din cufere goale. Doar un om complet rupt de ceilalţi, fără viaţă personală putea să reziste unei asemenea presiuni. Şi Anthony voia să-l umanizeze.

— M-a mai îngrijorat şi vânzarea asta către Batterson. A.C.U. a fost o investiţie utilă. De ce să ne debarasăm de ea acum? E solidă, nu? Dar o izbi ciudata expresie de iresponsabilitate din ochii lui; un aer surescitat şi greoi-poznaş. Adăugă: Ştiu că e solidă. M-am uitat la cifre.

— Chiar şi A.C.U.-ul are nevoie de capital, spuse Erik.

— Dar are capital. Investiţiile sunt solide.

— Directorii, spuse Erik, au raţionalizat investiţiile. Capitalul A.C.U. e investit acum în compania noastră din Amsterdam.

— Înţeleg, spuse Kate.

— Eşti mai rapidă ca Hall.

Ea se gândi: ăsta e momentul pe care l-am aşteptat întotdeauna, momentul în care lăsăm în urmă legea şi cârmim spre ţărmuri noi. Părea ciudat de neimportant. Aşteptase dintotdeauna acest moment al rămas-bunurilor interminabile, al lacrimilor vărsate pe chei, al ultimei priviri în direcţia vaporului care se îndepărtează. Nu se cerea decât o singură întrebare:

— E un lucru sigur?

— Aproape sigur, răspunse Erik.

Ea îl crezu fără rezerve; dacă era aproape sigur, atunci nu mai rămânea nimic de spus. Nu-şi putea permite să fie sensibiloasă sau excesiv de prudentă în condiţiile în care mai răspundea şi de o fiinţă iubită.

— Vei vedea că unele cecuri, unele însemnări din registrele noastre au fost antedatate, mai spuse el.

— Bineînţeles, spuse Kate. Pot să ajut cu ceva?

— Nu, totul e aranjat.

Se ridică în picioare.

— Ştii, Kate, până la urmă nu te-ai înşelat în legătură cu fântâna. Îmi place fântâna.

Puse mâna pe braţul ei.

— Eşti mai rapidă ca Hall, Kate. Lui Hall nu i-a plăcut niciodată fântâna.

Ea îi simţea neliniştea în buricele degetelor.

Îi spuse:

— Nu suntem în siguranţă.

— Vom fi în siguranţă după finalizarea vânzărilor din America, spuse Erik. Vom fi în siguranţă în mai puţin de-o săptămână. Aproape că suntem în siguranţă. Cu greva s-a

rezolvat.

— Vrei să spui că s-ar mai putea întâmpla ceva?

— Trebuie să umblăm cu mare grijă câteva zile, spuse el. Vezi ce încredere am în tine. Ne cunoaştem de mulţi ani, Kate. Vrei să fii soţia mea?

— Te gândeşti la faptul că o soţie nu e obligată să depună mărturie? Aşa e şi-n Suedia? La fel ca-n Anglia?

— Nu e niciun pericol în Suedia. Mă gândesc la Anglia.

— A fost frumos din partea ta că nu te-ai apucat să-mi faci declaraţii de dragoste.

— Suntem doi oameni de afaceri, spuse Erik.

— O să-ţi cer să înfiinţezi un capital pe numele meu.

— Bineînţeles.

— Şi ceva pentru Anthony.

— Îmi place Anthony. Ştie să se descurce. Chiar mi-e drag, Kate.

— Dar îi vei asigura o sumă?

— Da.

— Păcat că nu putem antedata şi căsătoria cum am făcut cu cecurile, spuse Kate. Zâmbi. Anthony o să se bucure. Nu există om mai respectabil ca Anthony. Anthony…

Îi dezmierda numele; parcă s-ar fi măritat cu Anthony şi nu cu Erik; acesta stătea lângă ea la fel de ţeapăn ca un cavaler de onoare în sacristie. Anthony e-n siguranţă, gândi ea; am reparat răul pe care i l-am făcut atunci, în hambar, când l-am trimis înapoi, când l-am trimis să se conformeze, să înveţe convenţiile şi manierele celorlalţi. El a încercat să scape şi eu l-am trimis înapoi. Acum i-am găsit eu o scăpare. Dar euforia ei era umbrită de regret; fără să vrea îşi aducea aminte de Bedford Palace, de merele pe care le mâncaseră ca să alunge mirosul. Credea într-o lume nouă, fără frontiere, cu produse Krogh pe toate pieţele; credea în renunţarea la scrupule în schimbul lucrului cel mai râvnit – siguranţa; dar vechile probităţi şi

vechile privaţiuni prăfuite din Mornington Crescent vorbeau din gura ei atunci când repetă:

— Anthony o să se bucure. Când e?

— O să aşteptăm o zi, două, spuse Erik. Ca să vedem cum merg lucrurile. Dacă vânzarea A.C.U. – lui decurge aşa cum trebuie – aici ezită imperceptibil –, vom putea s-o pregătim pe-ndelete.

Kate aproape că-l iubi în momentul acela. Era atât de onest cu ea – şi la un mod atât de stângaci –, chiar şi într-un moment ca acela, când, după cum bănuia ea, registrele lui fuseseră deja falsificate impecabil. Auzise multe zvonuri despre sumele pe care trebuia să li le plătească şantajiştilor; pentru prima dată se găsea într-o poziţie din care ar fi putut să-l şantajeze ea însăşi dacă ar fi vrut. Dar nu voia; se folosise de el, deci era corect ca şi el să aibă voie să se folosească de ea. Îi spuse:

— Ai fi putut să ai încredere în mine oricum.

El încuviinţă din cap; era mereu dispus să-i accepte cuvintele drept adevăruri; niciodată n-ar fi lăsat un şir de cifre să treacă atât de uşor de el, le-ar fi luat la purecat una câte una, indiferent ce contabil le mai verificase. Kate îi luă mâna şi i-o sărută; îi era milă de el văzându-l cum stă în mijlocul camerei lui capitonate, izolate acustic, unde nu-l putea deranja nimeni. Îi spuse:

— Dragă Erik, mă duc să-i spun lui Anthony. Şi ieşi din cameră.

În timp ce cobora cu liftul îşi aduse aminte, fără să ştie de ce, de un tramvai scăpat de sub control pe care-l văzuse pe Podul de Nord: sticlă şi oţel, faţa vatmanului care apăsa pe un levier şi curentul electric făcând scântei în spatele geamului. Trecuse pe lângă ea zdrăngănind în întuneric şi după scânteierile acelea îşi dăduse seama că ceva nu e în ordine. Trecuse pe lângă ea ca o creatură dominată de pasiune, rapidă, strălucitoare şi periculoasă.

— Felicită-mă, spuse ea cu voce tare în cabina liftului. Mă mărit. Anthony, mă mărit. Şi într-un brusc elan de bunătate se gândi: poate că asta simte Erik, satisfacţia

unei adunări care i-a ieşit, a unei rădăcini pătrate corect extrase, a unui logaritm rezolvat. Anunţă din nou, din uşa biroului ei: Anthony, mă mărit.

— Cu cine, Kate? întrebă el, ridicând repede privirea. Stătea la biroul ei şi ea avu din nou o senzaţie de umezeală; biroul ei era umed acolo unde-şi rezemase el coatele.

— Cu Erik, normal. Cu cine altcineva?

— Nu, spuse Anthony. Nu poţi.

Şi atunci văzu că el îi citise hârtiile de pe birou; ba chiar deschisese o telegramă în lipsa ei.

— Cum îndrăzneşti? spuse ea. Trişor de doi bani!

— N-are cum să scape, spuse Anthony.

— Nu ştiu ce vrei să spui.

— Oh, poţi să mă crezi când îţi spun. Am o minte bună la cifre. Ştiu cât fac doi şi cu doi. Să ştii, Kate, că lucrurile de felul ăsta nu se pot face decât în anumite limite, continuă el cu o gravitate de şcolar. Crede-mă, eu am descoperit limitele alea. Nu poate să paseze mâţa moartă w chiar aşa. Aia de la Batterson nu s-au născut ieri.

— Nici Erik.

— Loo avea dreptate. Nu e respectabil.

— Dă-mi telegrama.

— Ce mai încoace şi încolo! Se foloseşte de A.C.U. ca să-şi căptuşească gaura de la Amsterdam. E simplu ca bună ziua.

— Nu trebuie să-mi spui tu mie, zise Kate. Şi eu ştiu totul. Ştiu până şi de cecurile antedatate.

— Cecurile antedatate! fluieră el, pierzându-şi gravitatea. Şi când te gândeşti că Krogh… şi noi ştim.

— Trebuie s-o păstrezi pentru tine.

— Trebuie să ne ofere şi el ceva, Kate.

Întotdeauna mi-am închipuit – gândi ea – că între noi există această diferenţă: că nu există niciun lucru pe care eu nu l-aş face pentru el, în schimb există nişte lucruri pe care el nu le-ar face nici pentru mine, nici pentru el însuşi.

Zâmbi cu tandreţe – nu mai era furioasă: încă n-am descoperit care sunt lucrurile acelea. Simţea o plăcere profundă la gândul că, după atâţia ani, încă mai existau lucruri pe care să nu le ştie despre Anthony. Îi spuse:

— Anthony, n-o să-l şantajez. O să mă mărit cu el.

— Dar, Kate, nu-l iubeşti.

Era incorigibil în convenţionalitatea lui, era incurabil în inocenţă, ideea de şantaj nu-l apăsa mai tare decât l-ar fi apăsat ideea de a merge la furat prune. Era speriată de superficialitatea lui: Anthony nu ştia pe ce lume se află; avea nevoie de protecţie. Ea îşi repetă în gând că ar face orice pentru el; nu voia să-i refuze nici măcar şantajul. Simţea că, dacă i-ar refuza vreun lucru, i-ar strica bucuria absurdă a descoperirii pe care o făcuse. Aşa că îi explică frumos:

— E o formă de şantaj. O să facem o înţelegere financiară.

Dar în această problemă era încăpăţânat:

— Nu-l iubeşti.

— Te iubesc pe tine.

— Nu despre asta e vorba.

Era neliniştit; era încurcat; mormăi în barbă ceva despre nişte copii şi roşi de stânjenit ce era.

— Nu-ţi face griji, sunt sterilă, spuse Kate şi, văzând cât de jenat era, adăugă cu un fel de disperare furioasă: Nu-mi doresc copii. Nu mi-am dorit niciodată.

Şi-şi simţi trupul întinzându-se ca să-l primească pe el.

— Eşti atât de convenţional, Anthony!

Se gândi: dacă aş purta un copil în pântece, n-aş fi mai apropiată de el decât am fost de Anthony, şi totuşi uite-l cum stă, exact aşa cum ar sta şi un copil, roşu ca racul, stingherit, oh, Doamne, cât de pudic, uitând aşa cum uită ei ceea ce nu vor să-şi amintească.

— Mare păcat, spuse el, întorcându-i privirea, pueril, incoerent şi cu obrajii în flăcări.

Kate se aştepta ca el să-i zică două vorbe despre ce înseamnă iubirea unui bărbat de ispravă. Dar vorbeau împreună şi se înţelegeau separat. El nu voise să spună că ar fi păcat de ea; voise să spună că ar fi păcat să piardă o asemenea ocazie:

— S-ar putea să nu mai prindem o şansă ca asta. Am putea să-l uşurăm de o sumă frumuşică şi apoi s-o ştergem. Ce mai, în noaptea asta am putea fi-n tren! Mâine – Göteborg. Sâmbătă am fi la Londra – la timp ca să mergem la Twickenham. Kate, am putea să fim la Stone's, la o bere englezească şi la o friptură. Zău, nu cred că garsoniera mea a fost ocupată. Proprietăreasa ţi-ar găsi şi ţie o cameră. Şi nu va trebui să ne căutăm de lucru: o să ne dea el atât cât cerem.

Îl privea fascinată. În momentul acela mai că putea să treacă drept un om care nu s-ar da în lături de la nimic, însă ea ştia că undeva pe şinele alea drepte pe care gonea atât de năvalnic creierul lui, ardea în permanenţă o lumină roşie; undeva tot s-ar opri, tor ar ezita, tot ar bramburi lucrurile. Nu era îndeajuns de lipsit de scrupule ca să aibă succes. Nu juca în liga lui Krogh.

— E atât de simplu, Kate! Nu va trebui decât să ne dea atât cât îi cerem. Dacă o să refuze, o să-i vând toată povestea lui Minty. Chiar şi aşa, tot am avea cu ce să ne plătim drumul până acasă, şi presupun că tu mai ai şi ceva pus deoparte.

— Nu te-ar deranja să trăieşti pe spinarea mea? îl întrebă ea curioasă.

Crezuse că se apropie de limita a ceea ce era el dispus să facă, dar, atunci când el îi răspunse, fără nicio ezitare, că nu l-ar deranja (în fond erau frate şi soră, adăugă el), simţi oboseala călătorului care descoperă că hărţile sunt greşite şi de data asta. Supraestimase ea simplitatea acelui creier moale, convenţional şi iubit?

Anthony se ridică de la biroul ei cu telegrama în mână:

— Mă duc la el acum.

— Ce-o să-i spui?

— Cel mai bine e să fiu direct.

— Nu, Anthony, nu, spuse Kate. Eu doar ţi-am cântat în strună ca să văd până unde mergi. Nu-l poţi şantaja pe Erik.

— De ce să nu pot? răspunse el. Kate, tu nu ştii să recunoşti o ocazie.

— Uite de-aia, Anthony, pentru că nu eşti destul de deştept. N-ai fi acum aici dacă ai fi destul de deştept ca să-l şantajezi pe Erik. Of, Anthony! continuă ea cu profundă afecţiune. Ce mai cuplu suntem şi noi! Şi cât de mult te iubesc! Dacă ai avea destul creier… dacă n-ai fi atât de respectabil…

Nu-şi termină fraza: se gândea la dimineaţa aceea de sâmbătă din Tilbury, la lungul drum până acasă, la şilingul introdus în contorul de gaze şi la flăcăruia albastră la care se făceau ceaiul şi pâinea lor prăjită. Se gândi: l-am salvat de la toate acestea, dar, oriunde s-ar duce, poartă după el amintirea lor, ca un om-sendviş care face reclamă unei melodii ieftine şi îndrăgite. Anthony salvat de Anthony, dar ea însăşi incompletă fără Anthony. O pasăre albă se lovi de fereastră, râcâi termopanul cu ciocul, apoi se desprinse, zburând cu spatele şi cu aripile strânse, ca o pasăre văzută din avion şi depăşită în viteză. Asta – îşi repetă ea încă o dată şi încă o dată – asta înseamnă siguranţa, viitorul; trebuie să ne aparţină. Gata cu trecutul. Am trăit prea mult în trecut.

— Ai încredere în mine, spuse Anthony.

— Nu cu el, răspunse Kate cu tristeţe. Dragă Anthony, pe lângă el, tu abia ai ieşit din găoace. Nu poţi să crezi cu adevărat că eşti în stare să spargi firma Krogh. Te-ar distruge până deschizi gura. Te-ar băga-n puşcărie, nu s-ar da înapoi de la nimic. N-ai mai fi în siguranţă. Şi, oricum, de ce vrei să faci asta, din moment ce oricum vom primi tot ce vrem, vom avea o înţelegere fin…

— Nu e destul de bun pentru tine, Kate, spuse el îndărătnic.

Era evident că încă îl mai preocupau probleme precum Căsnicia Fără Dragoste şi Soţia Fără Copii. Dar renunţă la marea ocazie, renunţă la ea cu graţie şi amabilitate, cu o ultimă privire în direcţia biroului ei şi cu un ultim gând în direcţia cecurilor antedatate, a telegramei, a vânzării către Batterson.

— Sigur, Kate. Facem cum spui tu.

După zâmbetul lui cam prea strălucitor, ea vedea că i se naşte o nouă idee.

— Oricum, în seara asta trebuie să sărbătorim.

— Încă n-o facem publică.

— Nu contează. Trebuie să dea şi el o petrecere. Fii atentă, Kate. Sună-l pe directorul hotelului de la Saltsjöbaden, fă o rezervare, spune-i cine vine…

— Erik n-o să vină.

— Dacă l-am făcut să vină la Tivoli, o să-l fac să vină şi la Saltsjöbaden. Important e să ne scoatem un comision mare pentru masa asta. Cere o sută de coroane.

Kate se îndreptă spre telefon.

— Te gândeşti la toate, Anthony.

— Stai puţin. Ridică la o sută cincizeci, altfel Krogh o să cineze la operă.

— Saltsjöbaden trei-doi, spuse Kate.

Partea a V-a

De cum auzi ce spunea vecinul lui, Andersson cel tânăr dădu drumul levierului şi ridică piciorul de pe pedala frezei Krogh. Utilajul se opri cu un fâl-fâl-fâl al curelei de piele; platoul mobil care-l alimenta debordă instantaneu. Vecinul strigă la el; Andersson cel tânăr nu-i dădu atenţie. Avea puţine idei şi o capacitate redusă de a le exprima, întoarse spatele frezei şi porni pe culoarul dintre cele două şiruri de utilaje, în direcţia vestiarului. La etajul de deasupra, una dintre camerele de uscare se aglomeră şi albia se înţepeni în şanţul ei; în sala adiacentă, mormanul de aşchii din dreptul unui ferăstrău electric crescuse atât de mult încât se revărsă de pe platou. Omul care băga lemne în ferăstrău continuă să bage lemne în ferăstrău; asta era slujba lui, nu ştia ce altceva să facă, aşa că vestea carambolului nu ajunse în sala în care se descărcau buştenii. Oamenii de-acolo continuară să-i preia unul câte unul din cârligul care-i aducea de la camioanele parcate în curte într-un şir lung.

Andersson cel tânăr se dezbrăcă de salopetă. Oprirea unui utilaj nu reducea câtuşi de puţin zgomotul infernal ce domnea de obicei în sala din care plecase, dar, convieţuind de atâta timp cu utilajul respectiv, el ajunsese să cunoască uşoara tuse care periodic îi bruia vâjâitul. Faţa sa palidă şi slabă se întunecă momentan; nu i se mai întâmplase să nu audă, la fiecare şase secunde, tuşea aceea. Nu putea să vizualizeze încurcătura pe care o cauzase; văzuse camera de uscare a lemnului; un prieten de-al lui lucra la unul dintre ferăstraie; dar nu ştia nimic despre ce venea mai departe, despre sala în care se descărcau buştenii, despre camioane şi despre locul de unde veneau. Un om din schimbul lui traversă vestiarul în drum spre toaletă. Andersson cel tânăr se uită după el; mergea repede, cu capul în jos; ridicase mâna şi fusese înlocuit la utilaj; avea dreptul să lipsească patru minute; dacă ar lipsi mai mult de patru minute, ar fi dat afară. Andersson cel tânăr îşi luă jacheta din cui şi ieşi din vestiar. Trebuia să treacă prin

capătul sălii maşinilor. Un om venea din celălalt capăt, ducând un bidon de ulei; turna un pic de ulei negru şi greu în orificiul de ungere al fiecărui utilaj de pe partea stângă; un om echipat cu un bidon identic venea în sens invers pe partea dreaptă. Ştiau cu atâta exactitate unde se află orificiile de ungere, încât nu trebuiau să se uite: câţiva paşi şi apoi o mişcare din încheietura mâinii; alţi câţiva paşi, altă mişcare.

Cel care venea spre Andersson se holbă la el; uluit, avu o ezitare cu bidonul şi lăsă o mică pată de ulei, ca o urmă de animal, pe pardoseala de oţel; îl însoţi cu privirea pe Andersson până când acesta ieşi pe uşă. Andersson o luă pe treptele de oţel ale scării de incendiu care cobora în spirală până în curte; nu avusese curaj să aştepte la lift, unde putea fi văzut din sala maşinilor. Faţa omului îi rămăsese în minte: oboseală, stupefacţie, invidie. Andersson traversă curtea şi ajunse la poarta la care trebuia să ponteze la venire şi la plecare. Portarul nu voia să-i deschidă.

— Bolnav, spuse Andersson cel tânăr. Bolnav.

Nu trebuia să se prefacă; paloarea lui, obişnuita lui ţinută uşor gârbovită şi neliniştea de dată recentă care se aşezase pe chipul lui cu stângăcia unui elev aflat la prima lui lecţie de călărie, toate astea echivalau cu un certificat de bună-credinţă. Poarta fabricii se deschise pentru el.

Avu un sentiment de stranietate atunci când văzu că lungul drum asfaltat dintre zidurile înalte de lemn era complet pustiu. O parte a drumului era în umbră; în depărtare, zidurile se opreau şi câţiva mesteceni argintii se îmbăiau în soarele după-amiezii. Andersson cel tânăr o luă la fugă în lungul benzii subţiri de umbră. Nu e bine, gândi el cu uimire, nu e bine. Ideea asta nu-i trecuse prin cap până în momentul acela.

Andersson cel tânăr era conservator. Citea ziarele, credea în măreţia firmei Krogh. Socialismul tatălui său era ceva bătrânicios, obositor şi didactic; mirosea a cursuri la seral; ca şi morala oamenilor bătrâni, era un surogat de

experienţă. „Drepturi echitabile pentru oamenii muncii”, „Unitatea proletariatului” – formulele tatălui său se lăbărţau ca zumzetul unei lungi duminici luterane. Pentru Andersson cel tânăr, ele însemnau la fel de puţin ca „trei în unul” sau „Sfânta Treime”.

— Tu nu crezi în nimic? îl întreba tatăl său.

— Cred că e important să mă ţin de slujba mea, răspundea Andersson cel tânăr. Lucrurile merg bine. Salarii bune. Mai pun ceva deoparte. Într-o bună zi o să fiu şi eu bogat.

Acum fugea gâfâind de-a lungul zidului cufundat în umbră.

— Krogh a fost şi el ca noi. Toţi avem o şansă.

Mirosul de gudron şi de ulei, copacii la mare distanţă, invidia omului cu bidonul. Nu e bine, gândi Andersson cel tânăr, nu e bine. Tata mi-a scris că a venit personal, că a făcut glume, că i-a oferit un trabuc, ba chiar a întrebat şi de mine, şi a promis că totul se rezolvă. Şi asta era doar acum câteva zile. Bineînţeles că nu ştie; trebuie să i se spună. E un om drept. Andersson cel tânăr credea în dreptate. O văzuse funcţionând – leneşul concediat, harnicul răsplătit. Propriul lui salariu fusese mărit cu doi ani în urmă.

Nu mai putea să alerge; nu mai avea exerciţiu; omul cu uleiul avea slujba cea mai sănătoasă; mergea de la un capăt la altul al sălii, probabil că făcea mulţi kilometri pe zi. Capătul zidurilor de lemn părea la fel de îndepărtat ca la început; aveau aproape doi kilometri şi jumătate în lungime. Atunci când omul pleca de la lucru, îi luă douăzeci de minute de mers repede ca să iasă din perimetrul fabricii. Unii oameni bombăneau că ar trebui să li se plătească timpul acela. N-ar fi putut să locuiască mai aproape de fabrică. Bungalow-urile de lemn începeau acolo unde se terminau zidurile de lemn.

Trecu de ele, mergând repede; erau bungalow-uri bine făcute, vopsite în culori vesele. Toate aveau câte o bucăţică de grădină; unele dintre nevestele băieţilor

creşteau găini. Andersson cel tânăr nu era însurat; locuia cu unul care lucra în schimbul de noapte. Soţia acestuia săpa în grădină când trecu pe-acolo. Se opri din săpat şi strigă după el:

— Ce s-a întâmplat? Unde mergi?

Se simţea stingherit; stătea în mijlocul drumului şi scurma pământul cu vârful piciorului.

— Diseară nu vin la masă.

— S-a întâmplat ceva la fabrică? Unde te duci?

Andersson cel tânăr roşi şi continuă să scurme pământul cu piciorul. O privea din colţul ochiului, întotdeauna roşea atunci când vorbea cu ea şi niciodată n-o privea în faţă. Dormea perete în perete cu ei şi placajul subţire nu oprea niciun sunet. O auzea cum se spală pe dinţi, cum face baie, o auzea în pat cu soţul ei; n-ar fi fost o problemă pentru el dacă era bătrână şi urâtă, dar ea era tânără şi drăguţă. Gândul că ştia atâtea despre ea îl făcea să se comporte timid şi furtiv.

— Nu s-a întâmplat nimic. Trebuie să mă duc până la Stockholm. O să întârzii diseară.

Nu era indiscretă. De altfel, Andersson ştia că nimic din ce făcea el n-o interesa prea tare. Îl considera un amărât şi era îndrăgostită pătimaş de soţul ei. Andersson ştia prea bine cât de pătimaş. Roşu la faţă şi continuând să scurme pământul, el îi spuse:

— Păi, hai că mă duc şi eu.

— Vezi să nu te bagi în vreo încurcătură, îi spuse ea cu indiferenţă, înainte de a se întoarce la săpat.

La gară descoperi că banii pe care-i avea nu-i ajungeau decât pentru un bilet dus până la Stockholm. Avea de aşteptat o jumătate de oră. Se grăbise degeaba. Acum n-avea altceva mai bun de făcut decât să se plimbe de la un capăt la altul al peronului. Încercă să scuture un distribuitor automat; uneori mai rămânea câte o monedă blocată. Mai încercă unul. Luă la rând toate distribuitoarele. În cele din urmă avu noroc. O monedă căzu cu un clinchet la locul ei şi Andersson cel tânăr

deschise sertarul; conţinea o batistuţă de hârtie. Oricum, e ceva pe gratis, îşi zise el, băgând-o în buzunar. Un marfar lung, încărcat cu buşteni pentru fabrică, trase pe o linie de descărcare. E drăguţă, gândi el, nu e bine că pot să aud tot ce face, şi apoi se gândi la tatăl său. Vaga presimţire a unei nedreptăţi îi fulgeră prin minte. Îşi spuse: Herr Krogh pur şi simplu nu ştie, o s-o îndrepte el. O glumă, un trabuc, a întrebat de mine.

Unul dintre directorii fabricii îşi făcu apariţia pe peron; era cu soţia şi fiica lui, care plecau undeva. Andersson cel tânăr îl ştia din vedere, dar el nu-l ştia pe Andersson. Ducea o cutie mare de ciocolată pentru soţia sa şi un buchet de flori pentru fiică. Andersson cel tânăr se apropie; era curios să audă despre ce vorbeau oamenii ăştia atunci când nu erau la muncă. El însuşi ştia despre ce vorbeşte: bani, băutură, fabrică.

— Da, da, spunea directorul, aşa o să fie. Peste weekend o să fiu acolo. Ca să jucăm în patru.

— Pe mine să nu contaţi, spuse fata. Eu ies să dansez.

Era foarte blondă şi avea nişte urechi foarte mici, cu loburile frumos fardate. Andersson cel tânăr se gândi din nou la peretele din placaj şi se îmbujoră. Nu, nu era bine. Mergând pe peron, părea o atletă care-şi face intrarea pe stadion. Picioarele ei se mişcau atât de liber încât ai fi zis că nu poartă nimic pe sub haina de blană; nu părea conştientă de sine ca femeie, dar exista un element de nervozitate, de disperare, în alura ei – părea supraantrenată.

— Îţi petreci prea mult timp dansând, spuse directorul. Era grăbit şi iritat; se tot uita la ceas. Era evident că florile şi ciocolata nu însemnau nimic, n-avea nicio afecţiune pentru cele două femei, îşi îndeplinea pur şi simplu o obligaţie rituală.

Atunci când îi veni trenul, Andersson cel tânăr trebui să treacă pe lângă ei ca să ajungă la vagoanele de clasa a treia. Directorul îşi sărută soţia pe obraz, dar fiica lui se mulţumi să-i întindă mâna. Andersson cel tânăr duse un

deget la şapcă. Directorul nu-l observă. Îi spunea soţiei sale:

— Trebuie să mai faci o comandă la băutură. Pentru ora opt. N-ajung acasă mai devreme.

Fata văzu salutul lui Andersson şi-i răspunse cu un semn din cap; nu exista niciun fel de superioritate în salutul ei; parcă ar fi recunoscut un concurent pe pista de alergări.

Andersson cel tânăr îşi lăsă capul pe spătarul de lemn gol al scaunului din compartiment şi privi cum gara, directorul, fabrica şi bungalow-urile se retrăgeau şi dispăreau. Printre franjurile subţiri ai mestecenilor argintii de pe marginea drumului se vedea un lac scânteind în soarele orizontal al după-amiezii. Andersson stătea cu mâinile strânse între genunchi şi se lăsa zgâlţâit de trenul personal. Se gândi: despre ce-aş sta de vorbă cu ea?… ieşirile la dans… pierde prea mult timp… iarna pe derdeluş, ţipetele celor care iau virajul cu sania în lumina feerică, discuţii prieteneşti pe o bancă într-un han, ţi-e frig, te distrezi, eşti fericit; dădu din cap toropit, văzând în viitor lucruri măreţe.

Copacii se întunecau pe fondul unui cer mai jos şi mai cenuşiu; lacul ce se întrezărea printre ei părea de plumb; cineva verifică dacă maneta de la instalaţia de încălzire era trasă; un fluierat lung înaintea unui tunel şi pe partea cealaltă o lume dintr-odată mai întunecată; câteva scântei licăriră la geam. Andersson cel tânăr deschise ochii şi văzu un grup de biciclişti care se întorceau de la muncă; mergeau cu farurile aprinse; depăşite de tren, farurile deveniră mici globuri de lumină care mergeau înapoi. Trenul coti vâjâind, îndepărtându-se de lac şi de copaci, şi întunericul căzu peste o câmpie întinsă.

— Mergi în capitală? îl întrebă o femeie în vârstă, scoţând din coşul ei un corn cu unt. Lumina din tavanul compartimentului deveni deodată mai intensă: căderea întunericului era ca tragerea draperiilor în casă înaintea

mesei de seară. Pasagerii începură să simtă unii pentru alţii o anumită încredere, o anumită tovărăşie; erau fericiţi împreună, cu noaptea afară.

— Da, răspunse Andersson cel tânăr.

— Nu munceşti pe nicăieri? îl întrebă ea, băgând o bucată de şuncă în cornul tăiat în două.

— Ba da, cum să nu? răspunse el cu mândrie. Muncesc la Krogh. Şi priviră amândoi pe fereastră cu o senzaţie momentană de bine, a lui datorată faptului că muncea la Krogh, a ei datorată cornului. Trenul oprea în fiecare sat, iar căldura şi prietenia din compartimentul lor erau dublate de luminile de-afară, de imaginea unei femei gătind, a unui copil ridicat în picioare pe pat ca să vadă trenul.

— Ai noroc că munceşti la Krogh, spuse femeia. Cu aşa un loc de muncă ai un viitor.

— Da, un viitor, spuse Andersson cel tânăr, după care tăcu, amintindu-şi cum plecase de la lucru în mijlocul schimbului. Faţa sa palidă şi neinteligentă se crispă de încăpăţânare; făcuse bine că plecase. Aceeaşi încăpăţânare care-l ţinuse lipit ani întregi de utilajul lui, aducându-i câte o mică mărire de salariu la fiecare câţiva ani, îl obligase să plece în clipa în care auzise vestea despre tatăl său. Încăpăţânarea făcuse din el un conservator; încăpăţânarea îl făcea să creadă în dreptate; încăpăţânarea îi oprise utilajul, făcuse ca platoul să dea pe dinafară şi camera de uscare să se înfunde. O să se rezolve, gândi el, atunci când le spun. Dacă aş fi stat să mă cert cu ei puteam să pierd trenul.

— Vezi să nu te bagi în vreo încurcătură, spuse femeia, scuturându-şi fusta de firimituri şi făcându-le să sară pe genunchii lui.

Toată lumea îi spunea să nu se bage în vreo încurcătură. Explică trist:

— Merg la Stockholm cu treabă.

— Sigur, ştim noi ce fel de treabă-i aia, răspunse femeia, scotocind prin coş după o sticlă de lapte şi, aşa

cum le rosti vocea ei puternică şi prietenoasă, cuvintele „încurcătură” şi „treabă” căpătară un nou înţeles pentru Andersson cel tânăr, ceva ce n-avea de ce să-l facă să roşească sau să se ascundă, ceva vesel, banal, neimportant, azi-îl-ai-mâine – nu-l ai.

— Da, poate după ce termin cealaltă treabă… spuse el. N-o să-mi ia mult.

— O dată eşti tânăr, spuse femeia, clătinând din capul ei cărunt şi deşucheat.

Atunci când trenul sosi în Gara Centrală, era aproape ora şapte. Andersson cel tânăr n-avea idee până la ce oră se lucra la sediul Krogh. Nu văzuse niciodată sediul Krogh. Trebui să ceară instrucţiuni de la un poliţist, iar acesta privi suspicios în urma lui, intrigat de hainele lui de muncitor, de cămaşa lui fără guler, de cizmele lui grele şi de aerul lui hotărât. Dar portarul de la sediul Krogh nu voi să-l lase să intre.

— Cine te crezi? îl întrebă el printre barele porţii de fier forjat. Nu te-ar primi nici dac-ar fi aici.

— Muncesc la fabrică.

— Şi de ce-ar trebui să conteze chestia asta? întrebă portarul.

— E vorba despre tatăl meu, spuse Andersson cel tânăr. Herr Krogh îl cunoaşte pe tatăl meu.

— Poate pe mă-ta, ricană portarul de dincolo de poartă, ţinându-se de bare cu braţele lui lungi, de maimuţă. Apoi deveni serios: N-ai ce căuta aici. Nu-i un loc pentru de-ăştia ca tine. Ar trebui să fii la fabrică.

— Trebuie să vorbesc cu Herr Krogh.

— Nici prim-ministrul nu vorbeşte cu Herr Krogh fără să se anunţe.

— Mă anunţ.

— Ah, făcu portarul, dar pentru asta trebuie să vorbeşti mai întâi cu secretara.

— O să vorbesc cu secretara.

— Dar nimeni nu vorbeşte cu secretara – spuse

portarul hăhăind printre florile de fier – fără să se anunţe.

— Mă anunţ, spuse Andersson cel tânăr.

— Băi, făcu portarul, să ştii că aici ai noroc că poţi să vorbeşti şi cu mine fără să te anunţi.

— Dar Herr Krogh ştie de mine. Mi-a scris tatăl meu. Mi-a zis că Herr Krogh a întrebat de mine.

— Taică-tu e un mincinos.

Andersson cel tânăr lăsă capul în jos. Se apropie mai mult de bare, cu mâna strânsă în pumn. Nu-şi pierduse aerul de hotărâre, de încăpăţânare.

— Uită-te şi tu în jurul tău! îi spuse portarul. Aici eşti la Herr Krogh. Ce-ţi închipui tu c-ar avea el de împărţit cu tine sau cu preţiosul tău tată? Numai uită-te în jurul tău! repetă el, iar Andersson se uită – la iniţialele care ardeau pe cer, la pereţii de sticlă, la apa care ţâşnea din blocul de piatră verde. Fântâna aia – continuă portarul – a fost făcută de cel mai mare sculptor al Suediei. Nici nu m-ai crede dacă ţi-aş spune cât a costat locul ăsta. O farfurie din care mănâncă ei face cât salariul tău pe-un an. Nasturii de la cămaşa lui sunt de diamant.

— Nasturi de diamant?

— La fiecare cămaşă.

Andersson cel bătrân vorbea adesea despre salarii; fiul său nu-l asculta niciodată; era o poveste veche şi plicticoasă. Dar acum deveni conştient de o stare de slăbiciune; se uită la mâinile sale mânjite de ulei şi apoi la portarul care hăhăia dincolo de gratii. Se gândi la omul acela din schimbul de noapte, care o luase razna, îşi omorâse nevasta şi se omorâse şi el, pentru că ea rămăsese din nou însărcinată.

— Frumoasă uniformă ai, spuse el.

Dragă Anna, scrisese omul acela pe o bucată de hârtie igienică, *iartă-mă. Nu mai pot să suport atâtea griji. Trebuie s-o fac. Am fost fericiţi. Transmiteri şi surorii tale dragostea mea. Ea ne-a ajutat tot timpul.* Probabil că după aceea se gândise să-şi ucidă şi nevasta, ca s-o scutească de durerea pierderii lui. Trebuie să existe o explicaţie, gândi

Andersson cel tânăr, privind în sus spre cel mai înalt etaj al clădirii de sticlă.

— Vezi tu, eu fac aici muncă intelectuală, spuse portarul. Trebuie să ştiu ce să le zic la vizitatori. Din şase în şase luni îmi dau o pereche nouă de pantofi. Aici trebuie să fii elegant.

— Am un costum nou acasă, spuse Andersson cel tânăr. Dar am plecat de la muncă în grabă. Trebuie să-i spun lui Herr Krogh de tatăl meu.

— Atunci trebuie să mergi la Saltsjöbaden, îi spuse portarul. S-au dus cu toţii să ia masa la hotel.

Parcă ar fi avut un dinte împotriva tânărului Andersson şi trebuia să-şi bată joc de el ca să se descarce:

— O să trebuiască să mergi în ţinută de seară.

— E departe? întrebă Andersson.

— Să tot fie douăzeci de kilometri.

— Atunci trebuie să plec.

— Nicio grabă, nicio grabă, spuse portarul. Ai tot timpul să te schimbi. Ai trenuri din jumate în jumate de oră.

— N-am bani de tren, spuse Andersson cel tânăr. Trebuie să merg pe jos.

— Dar n-o să ajungi până la miezul nopţii.

— O să fac autostopul, spuse el cu o voce nesigură, întorcându-i spatele portarului, auzindu-l cum râdea în spatele florilor de fier şi nemaivenindu-i să creadă atât de tare în camaraderia dintre oameni.

2

Îl dădură jos pe şofer şi Anthony preluă volanul. Fusese ideea lui. Spusese că şoferul făcea ca maşina să bată la ochi. Krogh nu obiectă; nu obiectase la nimic de când plecaseră. Atunci când Anthony opri şi-şi luă ceva de băut, Krogh bău şi el. Kate îl privi cu nelinişte. Stătea greoi cu paharul în faţă şi nu spunea nimic.

La restaurantul la care făcură cel de-al treilea popas, Krogh sparse un pahar. Anthony spusese:

— Mâine merg cu Erik la cumpărături. O să-i aleg nişte haine. La urma urmei, acum suntem aproape fraţi.

Până în momentul acela, ea nu realizase cât de mult băuse Krogh; nu mâncase nimic la prânz; toată după-amiaza fusese prins în convorbiri telefonice la distanţă.

*

— Mergem la cumpărături. Nu-i aşa, Erik? spuse Anthony, la care Krogh începu să explice pe un ton pedant că voia ca petrecerea să fie un succes. Avea toate motivele să-i fie recunoscător lui Anthony.

Anthony îl întrebă:

— Încă un pahar?

Dar Krogh ţinea să-şi termine discursul:

— Toată dimineaţa asta am lucrat foarte bine, pentru că n-a mai trebuit să-mi fac griji în privinţa serii. Am rupt biletele pentru concert. M-am gândit: în seara asta ne vom distra aşa cum ne-am distrat la Tivoli, spuse el brusc, ridicând paharul, dar acesta alunecă, mâna lui coborî să-l prindă şi paharul se sparse între mână şi masă. M-am gândit: hai să le mai dăm dracului de griji! continuă el.

— Hai să ne continuăm drumul, spuse Anthony şi se urcară din nou în maşină. Se făcuse întuneric, dar farurile imense împrăştiau în calea lor o lumină diurnă de culoare verde pal. Era ca şi cum fuga timpului ar fi devenit vizibilă: la mijloc, zi; de-o parte şi de alta, noapte. Un iepure ţâşni din noapte, trecu prin zi şi se avântă pe panta care dispărea în cealaltă noapte. Lăsară în urma lor, în noapte, micul restaurant cu şiragul lui de lumini arzând sub streaşina de la intrare şi merseră mai departe, purtând ziua, la o viteză tot mai mare, în lungul şoselei netede, de un albastru metalic.

— Te-ai tăiat, îi spuse Kate lui Krogh, dar acesta dormea lângă Anthony, sângerând pe perna dintre ei.

— Doamne! spuse Anthony. N-am mai avut ocazia să conduc o maşină ca asta.

Acceleră, dar nu simţeau viteza; aveau senzaţia că stau; colţul acela de stâncă trecea pe lângă ei şfichiuind

aerul, cabana aceea iluminată venea ca fulgerul pe şosea şi intra timp de-o secundă în lumina verde, submarină, a zilei lor, astfel încât se minunau de extravaganţa instalaţiei ei de iluminare chiar în timp ce aceasta pălea sub farurile ce intrau pe ferestre şi măturau grădina.

— Erik s-a tăiat.

— E un fleac, spuse Anthony. Nu mai sângerează. Auzi, Kate, de ce l-am mai trezi? Ne e foarte bine aşa, parcă am fi singuri.

Acul vitezometrului tremura la 170. Anthony începu să cânte: „Ce eşti tu pentru mine/Sunt şi eu pentru tine".

Erau singuri în uriaşa maşină gri.

— L-am putea lăsa la o cabană, spuse Anthony. Să-şi facă somnul.

Fluiera o melodie romantică şi lăcrămoasă; fluieratul lui ieşea din burta maşinii şi se scurgea pe drum ca firul mătăsos al unui păianjen.

— Nu ţi-ai mai încasa comisionul pe cină.

— E adevărat.

Goniră o vreme pe lângă calea ferată; un tren electric se năpusti silenţios spre ei şi apoi, într-un fulger albastru, trecu pe alte şine; o luminiţă roşie dansă bezmetică în faţa lor. Dincolo de un povârniş la care nu ajungeau cu farurile, cerul era luminat; atunci când drumul lor făcu o cotitură, descoperiră două macarale care pufăiau de-o parte şi de alta a căii ferate şi un triplu arc de traverse de fier care se înălţa peste şine. Nişte lămpi cu arc dispuse în cerc îi luminau pe muncitori; aceştia stăteau călare pe traverse, la zece metri deasupra pământului, strângând şuruburile. Pământul de sub ei era presărat cu drugi, buloane şi bracheţi ruginiţi. Anthony frână şi Krogh se trezi.

— Opreşte aici, spuse el. E noul pod. Vreau să mă uit…

Un om mic de statură, cu nasul spart, îmbrăcat într-un costum maro uzat, păşea cu băgare de seamă printre drugii împrăştiaţi.

— Bracheţii 145, 141 şi 137, strigă el, şi un bărbat

aruncă o frânghie şi coborî pe ea până la el.

Una dintre macarale se întoarse şi într-un nor de aburi îşi coborî cârligul, pe care un bărbat începu să-l încarce cu piese pătrate de metal, maronii de la rugină, care păreau nişte grătare gigantice. Se bălăngăneau deasupra maşinii lui Krogh.

— Încă mai folosesc bracheţi englezeşti, spuse acesta. Vedeţi ce scrie pe ei? „Chepstow”.

Bărbaţii munceau în linişte, fără grabă, vorbind încet între ei. Erau uniţi de traverse, de frânghii şi de ţelul lor comun; farurile maşinii luminau slab în afara cercului de lămpi cu arc. Anthony opri motorul şi în maşină se făcu frig. Nimeni nu-i băga în seamă, nimeni nu se arăta deranjat de prezenţa lor.

— Vino puţin, Erik, spuse şeful de echipă şi un om cu pantalonii sfâşiaţi îl urmă în umbra din spatele lămpilor, unde începură să întoarcă buloanele, căutând ceva prin fierăraie.

— Care bracheţi aţi zis? strigă un om de pe traversa cea mai îndepărtată.

— 145, 141 şi 137, răspunse şeful de echipă. Au numerele cu vopsea, vezi că stai chiar pe ele.

Şi râseră cu poftă, uniţi împotriva frigului şi a întunericului, şi împotriva morţii care poate oricând să lovească sub forma unui bulon care cade, a unei fisuri în metal, a unei frânghii uzate.

— Pe vremuri am lucrat şi eu la un pod, spuse Krogh, care apoi deschise portiera. Vreau să vorbesc cu şeful de echipă.

Rămase stingher lângă maşină în ţinuta lui de seară, cu paltonul lui de blană pe braţ. Adăugă:

— Era un pod mai mare ca ăsta.

— Erik, ia ajută-mă un pic, spuse şeful de echipă trecând prin faţa lor, cu petice de hârtie ieşindu-i din toate buzunarele de la pardesiu. Îşi împinse pălăria moale de pe fruntea mânjită şi se şterse la nas cu degetele. Ce-ai făcut cu buloanele de cin’ze’şapte?

— Nu-s de cin’ze’şapte, sunt de patru şi trei, răspunse omul.

Şeful de echipă scoase un petic de hârtie din buzunarul de la piept.

— Ba nu. Sunt de cin’ze’şapte.

Şeful de echipă se apropie de Krogh, poticnindu-se printre drugi. Îşi vârî în gură o ţigară. Părea mic şi subţire şi se uita în dreapta şi-n stânga la lumina crudă a lămpilor cu arc. Muncitorul cu pantaloni sfâşiaţi venea după el şi cei căţăraţi pe traverse strigau la ei că buloanele erau acolo, nu, nu acolo, un pic mai departe.

— Bătrâne, ai şi tu un chibrit?

Krogh îşi mută blana pe celălalt braţ şi-şi pipăi buzunarele de la haina albă.

— Îmi pare rău, se bâlbâi el, nu cred…

— Ia de-aici! strigă celălalt muncitor. Prinde!

Şeful de echipă prinse cutia şi scăpără un chibrit, pe care trebui să-l ferească de vânt în căuşul palmelor. Ca într-un plan-detaliu dintr-un film, lămpile cu arc scoaseră la iveală, pe fondul sumbru al nopţii, degetele pătrăţoase, îndoite de reumatism, cioturile de la mâna stângă. Atunci când capul său, ascuns vederii pentru un moment, reapăru, luându-te după degete te-ai fi aşteptat să vezi nişte trăsături mai aspre, mai îmbătrânite, mai puţin simpatice decât ale acestui chip cu nasul spart, încă tânăr, mânjit cu negru.

— Bună seara, spuse Krogh.

— Bună, bună, răspunse şeful de echipă, trecând prin faţa sa cu celălalt muncitor după el, continuând să caute un bulon de cincizeci şi şapte în lungul căii ferate.

Krogh se întoarse la maşină. Intră şi se aşeză.

— M-am tăiat la mână, spuse el. Hai să mergem. E doar un pod mic.

Se cufundă în fotoliul de lângă Anthony, cu cravata albă un pic deranjată de la locul ei.

— Sunt obligaţi să muncească noaptea din cauza

trenurilor, spuse el. Bracheţii şi-i cumpără tot de la Chepstow. Lucrurile nu se schimbă.

El e cel care s-a schimbat, gândi Kate. O tulburase să-l vadă cum stătea acolo, pe calea ferată, captivat fără voia lui de ceea ce vedea, fără chibrituri pe care să le dea atunci când i se ceruseră, fără cuvinte cu care să explice ce voia. Maşina trecu încet pe lângă echipa de muncitori, dar Krogh nu-i mai privea: ei nu se schimbaseră, el era cel care nu mai era acelaşi.

— Să ne continuăm petrecerea de familie, spuse Anthony.

Kate începu să râdă.

— Da, spuse ea, o petrecere de familie. Şi membrii familiei se plictisesc de moarte.

Se gândea: seamănă cu noi, luptă pentru propria lui siguranţă; nu e mai sigur pe el decât suntem noi, nu reprezintă viitorul, nu şi-a găsit locul, tot aşa cum nu ni l-am găsit nici noi.

— Măi să fie! spuse Anthony, apăsând până la capăt pedala de acceleraţie şi făcând să se cabreze aripile gri ale maşinii. Las că vedeţi voi ce, seară! Plictiseală? Staţi numai să citiţi meniul pe care l-am comandat!

— Trebuie să fie de la paharul pe care l-am spart, spuse Krogh examinându-şi mâna.

Kate se sprijini de umărul lui… e o petrecere de familie, el e de-al nostru, m-am folosit de el şi el s-a folosit de mine, dar până la urmă e şi el ca noi, un arivist nenorocit ca noi.

— Arată-mi mâna, iubitule, spuse ea.

Îşi rupse batista şi turnă pe ea puţin demachiant. Îi luă mâna cu tandreţe şi atinse tăietura cu degetul. Amărâtul de el! A parcurs un drum lung şi greu şi nimeni nu se ocupă de el, oamenii nu vor să admită că a fost cândva unul de-al lor, îl umilesc. Îi făcu un pansament strâns şi-şi petrecu braţul pe după umerii lui. Petrecere de familie, s-ar cuveni să fim buni unii cu alţii. Acum erau trei arivişti înţeleşi între ei: codul de onoare al hoţilor, corb la

corb nu-şi scoate ochii…

3

Avionul Liniilor Aeriene Olandeze decolă şi luă contact cu aerul; enorma roată plasată sub hublou sări de două ori prin iarba aspră, apoi, regăsindu-şi echilibrul, avionul survolă gara aeriană curată şi strălucitoare, acoperişurile albe şi, în apropierea mării, rezervoarele de benzină, care semănau cu nişte şiruri de nasturi pe un costum verde-gri. Fred Hall îşi băgă vată în urechi, iar pilotul îşi înlocui chipiul cu galoane aurii cu o şepcuţă neagră; senzaţia era aceea că se pregătea reglarea unei afaceri importante. Uşa de la cabina pilotului era deschisă şi pasagerii îi puteau vedea picioarele la nivelul ochilor lor, deasupra unei largi secţiuni curbe de cer albastru fără nori. Aerul făcea vârtejuri ce ridicau avionul cu câte douăzeci de metri odată, de parcă ar fi fost în pumnul unui uriaş.

Fred Hall deschise *Bagatelle*. Golful Zuiderzee părea să se retragă târâş, la fel de încet ca un vierme; viteza nu se simţea deloc; apa netedă era de culoarea nămolului, cu pete negre ca cerneala; contraforturile albe ale unei insule se ridicau în calea hulei care le asalta. Avionul urcă, întorcându-se pe-o parte. Pe măsură ce se ridica se făcea tot mai cald, căci soarele lovea mai direct în geamuri. Fred Hall îşi scoase pardesiul maro cu rever de catifea şi îl împături cu grijă.

Cu faţa sa îngustă şi arsă de soare, cu lanţul său de ceas de care atârna un disc de nichel, cu brăţările sale de argint care-i fixau manşetele, avea aerul unui agent de pariuri care o duce bine.

Avionul străbătea nişte nori; marea nu se mai vedea decât din când în când şi părea un lac mic, înconjurat din toate părţile de pământ şi dominat de creste alpine, *pilules*”, citi Fred

Hall pe o pagină de reclame. La 1200 de metri înălţime întâlniră o furtună – stoluri de săgeţi lichide paralele cu avionul; după o jumătate de minut, furtuna era

deja în urma lor, norii se împrăştiaseră şi un curcubeu se întindea peste pământ, mişcându-se încet odată cu ei şi ascunzând un sat întreg sub culorile lui palide. „La *Timidité est vaincue en quelques jours*”, citi Fred Hall cu un interes amestecat cu stupefacţie. I se părea ciudat că o industrie de o asemenea anvergură, cu fotografii artistice, pilule orientale şi alte medicamente energizante, putea fi construită numai şi numai în jurul unor muieri.

Norii se adunau din nou; se aşezau în jurul avionului ca o ninsoare abundentă. Un timp, aruncară o lumină strălucitoare, ca de halo, peste paginile revistei *Bagatelle*, dar avionul ajunse în curând la altitudinea maximă, 1800 de metri, deasupra tuturor norilor din lume; aceştia se întindeau, orbitor de albi, până la orizont şi orice senzaţie de mişcare dispăruse; imensa roată de cauciuc şi aripa grea tremurau deasupra unei câmpii nesfârşite şi îngheţate. Fred Hall îşi desfăcu nasturii de la sacou; nu exista nicio protecţie împotriva soarelui; purta o cămaşă în dungi.

„L'Amour au Zoo”, „L'Amour au” Djebell-Drusse”, „Amours et hantises d'Edgar Poë, „La Dame de Coeur”. Prea mult caz fac ăştia de nişte muieri, gândi Fred Hall cu melancolie puritană, lăsând revista să-i cadă pe genunchi. 2700 de metri, notă el automat, pipăindu-şi buzunarul din dreapta şi liniştindu-se numai atunci când îşi aduse aminte că îl pusese în buzunarul de la pardesiu; nu ştii niciodată când poţi să ai nevoie de el. Totul era în ordine la Amsterdam, nu trebuia decât să-şi facă raportul, dar, oricum, el nu pleca niciodată fără să-şi ia boxul la el. Dacă nu eşti foarte tare cu mâinile goale, trebuie să-ţi porţi de grijă în alte feluri.

Avionul se înclină şi genunchii lui Fred Hall împunseră spătarul fotoliului din faţă; trecură printr-o zonă de turbulenţă, croindu-şi drum prin nori, în jos, până când pământul reapăru, câmpii rectangulare întinzându-se unele în continuarea altora până la orizont, ca un zgârie-nori cu multe ferestre, fotografiat pe orizontală. Zburară spre un catarg drept şi subţire care plutea prin aer, dar

acesta căzu şi deveni o şosea aflată la 2000 de metri sub ei. Păreau să se mişte atât de încet încât trecu un minut până când o fermă, un pătrat perfect de clădiri albe cu acoperişuri de paie, ieşi din centrul hubloului şi dispăru; umbra lor pe pământ era cât degetul mare. După ce pilotul îşi luă reperele, urcară înapoi în deşertul de nori.

Fred Hall adormi. Cu gura căscată dezvelindu-i un dinte negru şi ciobit, cu medalionul lui de nichel ce începea să se bălăngăne atunci când avionul primea vântul în faţă, împrăştia în jurul lui un iz de vagoane Pullman de clasa a treia, de evadări la Brighton pe durata weekendului, de whisky cu sifon şi de blonde oxigenate. Pălăria sa maro de fetru moale, cu borul ridicat, îi alunecă pe frunte şi creierul său adormit înregistră mişcarea ca pe atingerea unei mâini. Îşi drese glasul şi spuse: „Elsie”, cu voce tare. În visul lui, Krogh încerca să-i spună ceva, dar Elsie îl tot întrerupea şi-i distrăgea atenţia lui Hall, cerându-i să facă baie. Krogh îl striga de-afară, din faţa ferestrei. „Nu ţi-ai luat buretele la tine”, îi spunea Elsie, adăugând că săpunul Lifebuoy este indigest. Nu înţelegea că el nu voia să facă baie, ci să stea de vorbă cu Krogh. Strigă tare la ea, legănându-se înainte şi înapoi în fotoliu în timp ce o furtună venea deasupra Danemarcei: „Nu-mi plac sărurile de baie!”. Expresul Aerian de Scandinavia urca mai sus, mai sus, ca să treacă pe deasupra furtunii: 3200 de metri.

— Muieri! exclamă Fred Hall şi se trezi.

Trăi un moment de derută regăsindu-se în maşinăria care urla şi se cutremura; în siajul lor, ploaia părea un fuior de fum. Dar, peste câteva momente, aerul era din nou limpede, iar norii gri şi grei se rostogoleau între ei şi pământ.

Închise ochii din nou; nu-l mai interesa zborul de la Amsterdam; ştia aeroporturile Europei tot atât de bine cum ştiuse cândva gările de pe drumul spre Brighton: sărăcăciosul Le Bourget; dreptunghiul mare şi purpuriu al Tempelhofului, şi pista lui de asfalt luminată de avionul care ateriza noaptea, venind de la Londra; nisipul alb

ridicându-se în vârtejuri în jurul hangarului de la Talin; Riga, unde avea escală cursa Berlin – Leningrad şi unde, la un chioşc cu acoperiş de tablă, se vindea o apă minerală de un roz luminescent; uriaşul aeroport din Moscova, cu avioane parcate pe cinci-şase rânduri printre care piloţii proaspăt sosiţi manevrau cu nonşalanţă în căutarea unui loc liber, dând înainte şi înapoi la indicaţiile unui funcţionar cu şapca într-o rână[19]. Era un mod confortabil şi plicticos de a călători; uneori, Fred Hall simţea lipsa străinilor care îi mai dădeau ponturi pentru o cursă sau alta în vagonul Pullman cu destinaţia Brighton.

Când se trezi a doua oară, îşi târşâi picioarele până la toaletă din fundul avionului şi fumă o ţigară; instalat incomod pe capacul WC-ului, făcu cerculeţe de fum acru. În postura aceea ridicolă, avea aerul unei persoane complet intratabile; sub fruntea lui teşită şi îngustă nu era loc pentru nimic altceva în afara obedienţei faţă de omul care-l plătea, în afara loialităţii faţă de omul pe care-l admira şi în afara câtorva nevoi fizice: ţigările, beţia lunară şi ceea ce numea „descărcare”. Voia să se descarce chiar în momentul acela; sumele de bani pe care le cheltuise la Amsterdam îl speriau. Krogh începuse de unde începuse şi el; probabil că era singura persoană vie în măsură să evalueze ascensiunea lui Krogh – de la garsoniera din Barcelona până la palatul din Stockholm. Dar diferenţa de statut dintre el şi Krogh nu i se părea ciudată lui Fred Hall în timp ce stătea pe W.C.; se gândea la Krogh cu dragoste, o dragoste ce se exprima prin cadouri vulgar-strălucitoare (butonii de manşete bătuţi cu pietre scumpe din buzunarul său drept). „Am ştiut eu de la început că animalul are creier”. Îşi bălăbănea picioarele şi sufla cerculeţe perfecte de fum, punând în pericol vieţile a doisprezece pasageri, un pilot şi un radiofonist, precum şi o aparatură în valoare de mii de lire. Fleacurile de felul ăsta nu-l îngrijorau pe Fred Hall.

---

19 Nota MMXII - în orig. tipãrit e scris: "fofâsnă". Ce dracu' o fi aia? Dactilografe de căcat. Acest cuvânt nu a existat până în acest moment.

Ce-l îngrijora pe el era poziţia de director a lui Laurin. Îl întâlnise pe Laurin; nu-l aprecia; în mod inconştient, îi judeca pe ceilalţi bărbaţi după fizicul lor (probabil că n-ar fi ştiut să aprecieze creierul lui Krogh dacă trupul care-l adăpostea ar fi fost unul fragil); Laurin se îmbolnăvea tot timpul. La început îl cuprinsese o gelozie feroce; era cel mai vechi prieten al lui Krogh, nu-l abandonase niciodată la greu, or iată că el nu era director, era doar tipul în care Krogh putea oricând să aibă încredere că va face exact ce i se spune. Nu că salariul lui ar fi fost mai mic decât al lui Laurin sau al celorlalţi administratori, dar uneori se trezea şi în el ambiţia de a-şi vedea numele în ziare. Nu era nerezonabil, nu se aştepta să fie director la I.G.S., dar uneori se gândea că ar putea să facă parte măcar din comitetul director al unei mici companii subsidiare precum cea din Amsterdam.

Îşi strivi între picioare mucul de ţigară şi se ridică. N-avea încredere în Laurin, n-avea încredere în nicio persoană din apropierea lui Krogh în afară de el însuşi, voia să se descarce, nimic nu i-ar fi făcut mai multă plăcere la momentul acela decât să bată pe cineva. Deodată îşi aduse aminte, cu o afecţiune sălbatică, posesivă, de vocea lui Krogh din dimineaţa aceea, la telefon, îi spusese „Fred”, ca pe vremuri, când încă nu erau angajat şi patron; îi spusese să vină imediat cum rezolvă, pentru că s-ar putea să fie nevoie de el. Fred Hall stătea crăcănat în toaleta ce se balansa cu el; simţea sub tălpi carcasa avionului apăsând pe curenţii de aer, tremurând de la imensul efort al motorului. Doamne, gândi Fred Hall, dacă cineva i-a dat vreo ţeapă domnului Krogh, o să mă descarc de vai mama lor. N-avea încredere în Laurin, n-avea încredere nici măcar în Kate. Nu e din echipa noastră, gândi el. E doar o muiere, nu trăieşte cu Krogh (Fred Hall era convins de asta) decât pentru tot ce poate să stoarcă de la el. El însuşi nu punea preţ pe cele trei mii de lire pe care le făcea anual; punea atât de puţin preţ pe banii ăştia, încât tocmai cheltuise echivalentul a mai mult de două săptămâni de salariu pe un cadou pentru

Krogh, cadou pe care avea să i-l ofere cu sfială, dar încăpăţânându-se în caz de refuz, spunându-i că-l cumpărase pentru altcineva care n-avea nevoie de el şi acum trebuie să-l plaseze undeva; sunt nişte butoni eleganţi, nu pot chiar aşa să-i arunc la gunoi.

Reveni clătinându-se la locul său; era un pic crăcănat, ceea ce-i accentua alura de hipodrom. Era nervos şi nerăbdător; plecase din Amsterdam la 12: 30, vânzarea acţiunilor se oprise, cursul chiar crescuse puţin, fusese informat din surse private că n-aveau să mai aibă loc şi alte tranzacţii anormale; intenţionase să prindă trenul de noapte de la Malmö la Stockholm. Dar acum trebuia neapărat să-l vadă pe Krogh ca să poată merge liniştit la culcare. Avionul trebuia să fie la Copenhaga la 5: 25, la Malmö la 5: 40. Decise că indicaţiile primite de la Krogh – să se întoarcă la Stockholm imediat cum rezolvă afacerea de la Amsterdam – ar justifica preţul unui taxi aerian de pe fişa sa de decont.

Radiofonistul îşi puse căştile; pilotul îşi puse chipiul cu galoane aurii; motoarele fură oprite şi simţi în timpane, prin dopurile de vată, presiunea tăcerii bruşte. Se scufundară prin nori adânci spre o mare verde întunecată, spre o înserare ce făcea valurile să scânteieze, plate, galbene, luminoase. Danemarca semăna cu o serie de piese de puzzle de forme neregulate. Avionul coborî în picaj, descrise un mare arc de cerc deasupra mării, îşi aplatiză aripile ca să scape de rezistenta vântului, urcă din nou dintr-o sforţare a motorului, apoi coborî, atinse iarba palidă, sări de două ori şi se stabiliză. Pentru Fred Hall, cele zece minute de aşteptare pe aeroportul din Copenhaga durară cât o oră; era agitat şi exasperat, dar nu-şi trădă starea decât prin du-te-vino-ul lui necontenit şi crăcănat.

Şi apoi, la Malmö, întârzie din nou: în portul de hidroavioane nu se găsea niciun taxi; trebui să aştepte să-i vină unul de la Stockholm. Merse la bufet şi-şi luă un platou de prăjituri cu cremă şi o ceaşcă de ceai tare, cu o picătură de coniac. Apa de afară se întunecă şi luminile din

vârful catargelor se aprinseră. Din lipsă de ocupaţie începu să scrie o scrisoare către mama sa care locuia la Dorking. Folosea un creion cu pastă indelebilă şi un blocnotes.

Dragă mamă, scrise el, mă întorc la Stockholm pentru o zi sau două. L-am văzut pe Jack în Amsterdam, dar de vorbit n-am vorbit. A fătat pisica? Degeaba îi arăţi sertarul ăla; dacă vrea să fete în baie, o să fete în baie. Cred că o să vin şi eu câteva zile de Crăciun. Afacerile îmi merg destul de bine. În locul tău, aş lăsa acţiunile alea să stea la locul lor o săptă două. Aşteaptă până primeşti telegramă de la mine. Ai pus cinci lire pe Grey Lady, aşa cum ţi-am zis? Nu-l băga în seamă pe vicar, lasă că o să am eu o discuţie cu el de Crăciun şi după aia o să-şi ştie lungul nasului. Mă enervează oamenii ca el. Dacă aş putea să-mi iau liber măcar o zi, şi acum m-aş repezi până la el, m-aş mai descărca şi eu un pic. Privi cu nelinişte, peste resturile prăjiturilor (niciodată n-avea răbdare să mănânce şi părţile plicticoase), spre cerul albastru şi gol; se uită la ceas; scrise în continuare, mânat de furia lui neputincioasă împotriva timpului pe care-l pierdea, percepând aprinderea luminilor, licărul lor în paharele de pe tejghea, reflexia lor în oglinzi. Nu ştiu ce l-a apucat pe vicar să vorbească aşa cu tine. Mai pariezi şi tu din când în când, nu faci niciun rău.

Puse jos creionul; o lumină căzu din cerul întunecat; o umbră şterse apa. Îşi luă valiza şi ieşi glonţ pe uşă.

— Cum îmi spuneţi că n-aveţi avioane? îl întrebă el pe funcţionarul galonat care-i ieşi în cale în capul scărilor (apa din port plescăia şi leorpăia la baza lor). ăla ce e? Şi întinse degetul spre luminiţa verde care apărea şi dispărea printre valuri, apropiindu-se de ei.

— Taxiul dumneavoastră e pe drum, îi răspunse funcţionarul. Îi întoarse spatele lui Fred Hall şi strigă ceva, dar Hall îl apucă de cot şi-l întoarse cu faţa la el.

— Îl iau pe-ăsta, spuse el. Pe-ăsta! Mă grăbesc.

— Imposibil. Acesta a fost rezervat de compania Krogh. Unul dintre directori.

Şi Krogh zări o procesiune solemnă care se apropia de trepte: doi valeţi îmbrăcaţi în negru şi încărcaţi cu geamantane, o femeie slabă, între două vârste, care tremura sub blănurile ei şi arborase o expresie înţepată pe chipul fardat gros, un ofiţer de la staţia de hidroavioane, care tot repeta: „Herr Bergsten… Herr Bergsten”, şi directorul însuşi, cu ochii săi bătrâni şi plictisiţi, cu un fular argintiu înnodat în jurul gâtului său sfrijit. „Mulţumesc, mulţumesc”, repetă el, apucând mâna întinsă de ofiţer, căutând treptele cu pantofii săi lucioşi de piele, în timp ce ofiţerul îl saluta, iar Hall stătea deoparte şi se gândea cu furie şi gelozie: mumia bătrână e tratată regeşte, domnul director Bergsten, nici măcar n-a auzit de mine, serile alea când eu plăteam pentru băuturi la Barcelona… Erik nu se poate baza pe niciunul dintre ei, gândea el cu o dragoste obsesivă şi dureroasă; îi plăteşte, îi face celebri, dar, atunci când vrea să se facă treabă, se bizuie pe Fred Hall.

— Taxiul dumneavoastră soseşte într-o jumătate de oră, spuse funcţionarul şi, neprimind niciun răspuns, se întoarse şi privi în jurul lui, uluit de viteza cu care silueta aceea subţire şi furioasă dispăruse în întuneric.

Dincolo de ferestrele largi ale hotelului, marea se înfăţişa ca o bandă de întuneric, alunecând şi lucind în lumina unui vaporaş particular care aducea acasă, la cină, nişte oameni de afaceri.

— Dar asta ar trebui să fie petrecerea lui, nu a ta! spuse Kate în timp ce dansa cu Anthony.

De ani şi ani nu mai dansaseră. Toată copilăria lor comună se regăsea în precizia perfectă a mişcărilor lor; duceau în ei Mornington Crescent şi dezaprobarea tatălui lor şi micul vestibul cu vitraliu.

— Ia mai lasă-l! Doar se însoară cu tine, nu?

Şi anii în care fuseseră departe unul de celălalt dispăreau striviţi între trupurile lor, în timp ce se mişcau în ritmul unei muzici discrete, obscure şi voluptuoase.

— Şi ce legătură are? protestă ea, lipindu-şi obrazul

de al lui ca să-l audă spunând: „Nu e destul de bun pentru tine”, ca să capteze un semn de gelozie; nu putea să fie cu adevărat interesat de Loo.

Dar el spuse:

— Oh, Doamne, uite-l pe profesor!

Şi muzica se opri. Ea aplaudă îndelung, dorind un bis; respiraţia lui mirosea a vin, mâna lui era umedă, era liber aşa cum ea n-ar fi putut să fie niciodată; nu avea niciun fel de responsabilităţi, luptele lui vor fi date mereu de alţii. Se întoarseră la masă, el era un pic luat şi fluiera o melodie de pe vremea războiului, o melodie auzită în cine ştie ce club, la cine ştie ce gramofon vechi, scârţâitor şi cu pâlnie, în compania cine ştie căror foşti ofiţeri, despre o fată fără pereche. Melodiile lui, ca şi argoul lui: niciodată de actualitate; trăia viaţa generaţiei de dinainte de-a lui, furând câte-o sărutare între două trenuri de soldaţi în permisie. „Când eu iubesc şi tu iubeşti…”

— Dacă ar fi şi Loo aici… spuse el.

— Ăla de-acolo e chiar Hammarsten? întrebă Erik.

La trei oglinzi distanţă, după un coş cu flori, trona profesorul, ţinând pe genunchi o blondă platinată, minionă; îşi pierduse ochelarii în decolteul ei şi acum îi căuta, în timp ce ea se zvârcolea râzând. O brunetă înaltă şi somptuoasă, cu o faţă albă de tragediană, ciocănea în masă cu piciorul paharului ei şi îi spunea profesorului că e dezgustată şi că nu va accepta rolul. Un bărbat palid şi stafidit zăcea în celălalt capăt al mesei, cu capul într-o farfurie: nu trecuse mai departe de supă.

— Îşi face distribuţia, spuse Kate.

Erik Krogh începu să râdă. Toată lumea se uită la el. Directorul ieşi din spatele coşului cu flori şi bătu din palme în direcţia orchestrei, cu uşurare vădită; de-o jumătate de oră stătea la pândă printre frunze şi petale, ca să vadă dacă petrecerea iese bine. Toţi chelnerii începură să alerge încolo şi încoace, umplând pahare; o povară fusese ridicată de pe umerii lor. Deodată îi văzu şi Hammarsten; îşi recuperase ochelarii şi acum, după ce-o lăsase pe blondă

să se scurgă pe pardoseală în rochia ei de culoarea ciuboţelei-cucului, ca pe un pahar de vin alb, venea spre ei beat, împiedicat şi uzat, în frac şi pantaloni negri strâmţi.

Cele două femei se ţineau după el; îl lăsaseră pe bărbatul cel palid în supa lui.

— Luaţi loc, domnule profesor, spuse Kate. Vă alegeţi actorii?

— Ce idei! spuse bruneta cea tragică. O scenă se petrece la bordel, adăugă ea, optând pentru cuvântul englezesc, parcă de teamă să nu întineze limba suedeză.

— Sună meseriaş, spuse Anthony.

— Bine. Dacă tu nu iei rolul, îl iau eu, spuse blonda minionă. Nu-i aşa, dom' profesor?

— Ultima dintre figurante!

— Am picioare frumoase, nu? Pe când de tine cine ar avea nevoie într-un bordel?

— Doamnelor! spuse profesorul. Doamnelor! Şi-şi scăpă ochelarii în poala brunetei.

— Dar l-aţi ales pe… cum îl cheamă? întrebă Anthony. Druidul.

— Gower, spuse profesorul. Unde este Gower?

— Doarme cu nasu-n supă, spuse blonda. Lasă-l în pace, dragule.

— Cred că ai fi bună, spuse Anthony.

— În ce sens, bună? îl întrebă blonda, vorbind englezeşte cu accent american.

— În scena bordelului.

Fără vreun motiv anume, bruneta începu să vorbească franţuzeşte; petrecerea căpătă aerul internaţional şi resentimentar al unei conferinţe despre dezarmare.

— Vino afară să ne plimbăm, spuse Anthony. E foarte cald.

— În ce sens, cald? întrebă blonda de parcă ar fi fost insultată. Începu din nou să vorbească în suedeză, către profesor, care-i răspundea în engleză din politeţe faţă de

prietenii lui englezi.

Profesorul începu să proslăvească virtuţile lui Krogh. Vorbi despre o statuie care va sta alături de-a lui Gustav, privind spre Rusia.

— Privind spre Rusia, repetă el, dând din cap spre Krogh într-o manieră teribil de grea de subînţelesuri.

Cu toţii erau uimiţi de sociabilitatea lui Krogh; zburdau surescitaţi în jurul lui; prezenţa lui conferea petrecerii un element de pericol; erau ca nişte copii care-şi întindeau degeţelele spre colivia unei păsări feroce, dar momentan moleşite; se întrebau când va sări cu ciocul la ei.

Însă Krogh zâmbea la ei, complet fericit. Se gândea: atâţia ani de concerte, de opere, de recepţii, totul pentru păstrarea aparenţelor. Îi spuse chelnerului:

— Nişte coniac.

— *Une bouteille*, spuse Anthony distrat, iar femeia tragică îşi deturnă imediat spre el şuvoiul de franceză. Prinse cuvintele recurente „*Académie Française*” şi „*cochons*”. Sunteţi franţuzoaică? o întrebă el.

— Franţuzoaică? Ea? spuse blonda. Mă faci să râd.

— Tu eşti americancă?

— Americancă! făcu bruneta. Au oprit-o pe Ellis Island şi au trimis-o înapoi.

— E foarte cald aici. Vino să ne plimbăm.

— Mai luaţi nişte coniac.

— Mâine începem repetiţiile. Unde este Gower?

— Ştii că se căsătoresc…

— Nu mă face să râd.

— Ce idee! O scenă la bordel!

— Ei bine, pe mine nu mă deranjează rolul.

— O actriţă de doi bani, care joacă şi ea în filme!

— E cald aici.

— În ce sens, cald?

— Scumpul meu profesor, ai nevoie de o actriţă care să se bucure de acea onorabilitate pe care numai teatrul o

poate oferi.

— E singura onorabilitate de care s-a bucurat ea vreodată.

— Unde-mi sunt ochelarii?

— Unde e Gower?

— Unde e coniacul?

— Scumpul meu profesor, nu mă mai gâdila.

— Ar trebui să existe o statuie. Va exista o statuie.

— E un secret. Să nu spui la nimeni. Se căsătoresc.

— Anthony, tacă-ţi gura! Eşti beat.

— Cu faţa spre Rusia.

— E cea mai mare piesă a celui mai mare dramaturg.

— E cea mai mare traducere, scumpul meu profesor.

— Mă face să râd.

— Poftiţi ochelarii dumneavoastră.

— „Din cenuşă se ivi bătrânul Gower”.

— Scumpul meu profesor, de ce n-ai juca dumneata rolul? Decât să-l laşi pe porcul ăla beat…

— Vino să ne plimbăm.

— Unde e coniacul?

— „Ani mulţi şi chinuiţi în ascunse bârloage”.

— Invit-o *pe ea* la plimbare. Îi e cald. Transpiră.

— N-o vreau pe ea. Te vreau pe tine.

— Mersi, dar nu mă interesează. Dă-mi drumul! Vreau să vorbesc cu Herr Krogh.

— Auzi, Kate? Crezi că slujba mea e respectabilă?

— Oh, Anthony, ai grijă.

— Lăsaţi-mă să vă ghicesc în palmă, Herr Krogh. Oooh, dar ce lungă şi sănătoasă e linia vieţii la dumneavoastră! O să vă însuraţi şi o să aveţi trei, patru, cinci copilaşi.

— Ba punem pariu că nu?

— Anthony, ai grijă.

— Aoleo, am uitat! Ar fi trebuit să-mi faceţi o cruce pe mână cu un bănuţ de argint. Sigur, în zilele noastre nu

mai există bani de argint, dar cred că ar merge şi cu o monedă normală. Sau cu o bancnotă. Ştiţi cum e, pentru noroc. La sfârşit v-o dau înapoi, dacă vreţi.

— „De care propriu-i tată prinse drag, în incest ispitind-o”.

— Ca să fiu sinceră, nu înţeleg ce-i place atât de mult domnului profesor la piesa asta. Mie mi se pare vulgară.

— Uitaţi ce mi-a dat Herr Krogh. Vă vine să credeţi?

— Târfuliţă vulgară! O s-o joc pe Marina numai ca să salvez piesa drăguţului de profesor de răul ei. Vai, dom’ profesor, iar v-au căzut ochelarii! Nu, nu, lăsaţi-mă *pe mine* să vi-i recuperez.

— Şi cică *eu* sunt vulgară.

— Hai să ne plimbăm. E atât de cald!

— Bine, după chestia asta chiar că vin. E neruşinată!

— „Mai adânc nu putem coborî şi suntem la jumătatea drumului”.

— Toată piesa pe dinafară.

— Chelner, încă o sticlă de brandy!

— Nu stau mult, Kate.

— Să nu vorbeşti, Anthony. Ai grijă ce spui. Te rog eu să ai grijă.

— Iubire, voi fi mut ca un peşte.

— „Nevoit a te arunca, abia încoşciugată, în apa mării cea stătută”.

— Acum se îneacă cineva.

— „Sau să-mi închid comoara într-un sac de mătase.

Pentru a plăcea nebunului şi morţii”.

— E aşa un intelectual! Va fi o plăcere să lucrez cu el.

— Hai, te rog eu, grăbeşte-te! Dacă am oroare de ceva pe lumea asta, am oroare de înec.

— Se zice că e cea mai drăguţă moarte.

— Ce cald e! Hai, te rog eu, vino!

— Îţi revezi toată viaţa. Într-o străfulgerare.

Ieşiră printre copacii aplatizaţi de eclerajul intens; tocuri înalte împiedicându-se printre frunze, vocea ei

subţire şi metalică protestând împotriva vântului şi a întunericului; Anthony îi sărută buzele mofturoase, dar apucătoare; mult mai jos, în întuneric, valurile se spărgeau pe ţărmul zimţat; prin ferestrele largi se auzea vocea profesorului, îmbibată de alcool şi profund emoţionată:

— „Vedeţi şi voi cât de proaspătă pare… Prea aspri fură cei ce-o aruncară-n mare”.

— Ce umedă e piesa asta! spuse Anthony. Mare şi iar mare… şi stătută pe deasupra.

— Eu iubesc marea, spuse blonda cu ecoul lui Garbo în voce.

— Presupun că am putea să facem rost de-o barcă, spuse el fără tragere de inimă.

„La cinci stânjeni în adânc”[20]… îţi revezi toată viaţa… cea mai uşoară moarte.

— Nu pot cu pantofii ăştia, iubiţel. Cum te cheamă pe tine, iubiţel?

— Anthony.

Când o sărută din nou, avu senzaţia că ţine în braţe un pachet legat cu multe sfori; ea îl trase de păr cu nişte degete care miroseau a bomboane acidulate; gura ei era dulce, sintetică, un fruct de laborator. Îl întrebă:

— Aia e soră-ta?

— Da.

— Nu te cred. Eşti îndrăgostit de ea.

— Da.

— Hmm… Băieţelul nostru nu e deloc cuminte.

Îl linse pe bărbie.

— Eşti nebărbierit, iubiţel.

Şi continuă să-l lingă mecanic, cu un zgomot de chibrit scăpărat pe hârtie de şmirghel.

„Şi în incest o… târî?… o duse?”, gândi el. Vocea

---

20 în original, five fathom : primele trei cuvinte dintr-un faimos cîntec al personajului Ariei în Furtuna lui Shakespeare. Versul întreg este: "fathom five thy father lies“ („La cinci stînjeni în adînc odihneşte al tău părinte“).

profesorului povestind despre moarte pe mare… lista pasagerilor dispăruţi… fotografia mamei pe care n-o cunoscuse niciodată, ascunsă cu faţa în jos în geamantanul din pod… Kate. Întinse mâna în întuneric şi bâjbâi după blondă; ea se afla puţin mai sus pe poteca în pantă; mâna lui întâlni mătase şi, mai sus, piele. Se întrebă: sunt melancolic pentru că sunt beat sau pentru că sunt treaz? Şi spuse:

— E cineva în spatele tău pe potecă.

Blonda ţipă şi sări ca arsă; Anthony o ţinu şi alunecă; îşi recăpătă echilibrul înfigându-şi călcâiele în pământ.

— Vezi că e o pantă abruptă, spuse el. Aproape că m-ai făcut să cad.

— Dar cine e pe potecă?

— Nu ştiu.

Urcară înapoi spre ferestrele luminate de pe cealaltă parte a terasei, unde mesele culcate cu picioarele în sus se aliniau până la balustradă, iar vântul şuiera printre frunzele tremurânde.

— Nu e nimeni.

— Ba da, merge înaintea noastră. Uite-l.

Blonda mai ţipă o dată, dar acum pentru efect; maimuţărea „acea onorabilitate pe care numai teatrul o poate oferi” – tragediana cu mâinile şi faţa emailată ridicate spre cer; aerul mirosea a bomboane acidulate şi a alte chimicale dulci.

— Mă duc să văd ce vrea, spuse Anthony.

— Farväl, spuse blonda, dramatic-suedeză, refăcându-şi machiajul lângă balustradă.

Anthony ocoli hotelul şi ieşi pe aleea principală.

— Ce doreşti?

Bărbatul era acum în lumină. Îşi întoarse faţa perplexă şi mânjită şi-l aşteptă pe Anthony. Era mai tânăr decât el; niciun fel de guler, cizme grele; timiditate. Anthony continuă:

— Ce doreşti?

Plouase cât stătuseră ei la masă. Anthony nu se apropie mai mult de necunoscut. Acesta era ud leoarcă; talpa uneia dintre cizmele lui era desprinsă şi-i clămpănea la fiecare pas.

— *Förlåt mig*, spuse tânărul.

Luciul umed al pantofilor de lac ai lui Anthony şi cravata lui albă atrăgeau privirile tânărului. Părea să-şi piardă încrederea în sine, puţin câte puţin, cu fiecare lucru pe care-l vedea: aleea iluminată, sărutul din întuneric, blonda sprijinită de balustradă, pantofii de lac şi cămaşa scrobită. Parcă s-ar fi aşteptat la altceva, parcă ar fi nimerit la petrecerea greşită.

— Vorbeşti engleza?

Clătină din cap şi începu să explice în suedeză ce voia. Era ceva rezonabil şi urgent. Anthony auzi cuvintele „Nyköping” şi „Herr Krogh”.

Rochia de culoarea palidă a ciuboţelei-cucului ieşi din umbră.

— Ce vrea?

Dar tânărul se oprise.

— Iubiţel, ai vreo maşină pe-aici?

— A lui Krogh.

— Hai s-o găsim şi să stăm un pic în ea.

Tânărul îi văzu că pleacă şi începu să vorbească pe un ton urgent.

— Care-i treaba? întrebă Anthony.

— Vrea să-l vadă pe Herr Krogh. E-n legătură cu taică-su. Taică-su a fost concediat. Taică-su îl cunoaşte pe Herr Krogh. Nimic care să ne privească.

Accentele ei se succedau ca luminile unui semafor: când american, când englez, când dulce-suedez:

— E doar un individ plictisitooor, Anthony dragă.

Strălucea de internaţionalism printre bălţi şi sub reflectoare; teatre de mâna a treia din toate capitalele lumii o îmbogăţiseră cu nenumărate accente, ştergându-i orice semn de identitate naţională.

— Spune că-l cheamă Andersson.

— Deci i s-a întâmplat un pocinog?

Din contră, Andersson – blond, greoi şi incapabil să vorbească o limbă străină – îşi purta la vedere identitatea naţională, şi un mic val de simpatie circulă între el şi Anthony, de parcă şi-ar fi recunoscut reciproc limitele în contextul unei lumi ciudate.

— Am putea să intrăm şi să-i spunem, zise Anthony.

— Dar ce-ţi veni? răspunse blonda. Herr Krogh n-ar sta de vorbă cu unul ca el.

— Mie mi se pare un tip în regulă.

— Anthony dragă, hai mai bine să ne distrăm în maşină.

Avea dispreţul prostituatei de lux faţă de clasa muncitoare; era ferm-conservatoare; urcase în societate şi n-avea de gând să privească înapoi.

Tânărul stătea şi aştepta cu răbdare decizia lor.

— Du-te tu la maşină şi aşteaptă-mă, spuse Anthony. Intru doar un pic să-i zic lui Krogh.

— Faci atâta caz pentru un neică nimeni.

— Am fost şi eu în rahat la viaţa mea, spuse Anthony.

— El nu e în rahat. Spune că munceşte pentru Krogh.

— Dacă-i aşa, spuse Anthony furios, e cazul să-şi cunoască şi Krogh muncitorii. Omul e ud până la piele. Nu-l putem lăsa afară.

Şi se repezi iritat spre uşa vitrată, făcându-i semn lui Andersson. Acesta îl urmă, târşâindu-şi picioarele obosite; o coloană luminoasă radia molcom în centrul holului de la intrare; pereţii de un maro palid, divanele adânci în formă pătrată, muzica ce venea din restaurant, toate astea păreau să releve praful, oboseala şi cizmele grele ale lui Andersson de parcă ar fi fost nişte exponate ciudate, de parcă el însuşi ar fi fost o sperietoare adusă acolo de dragul unei glume sofisticate.

— Herr Krogh, acum spuneţi-ne dumneavoastră o poveste, se ruga femeia tragică. Toată lumea mânca

biscuiţi cu brânză dintr-o conservă, toată lumea în afară de Kate, care stătea şi se uita cu nelinişte la Krogh.

Krogh râse, plimbându-şi degetele pe capul chel cu pielea ca hârtia:

— Eu… eu n-am poveşti.

— Oh, dar la viaţa… la viaţa atât de romantică pe care aţi dus-o…

— Vă spun eu o poveste, spuse Hammarsten.

Tragediana oscilă dramatic între ei, în efortul de a-i păstra pe amândoi:

— Scumpul meu profesor, imediat spui şi tu… Marina ta abia aşteaptă, dar mai întâi…

Krogh spuse:

— Există o poveste cu trei bărbaţi care s-au dus odată la un bordel din Chicago… Staţi aşa. Trebuie să-mi amintesc cum era. După atâţia ani…

— Ascultă, Erik, spuse Anthony. E aici un tip care vrea să te vadă. Un tip pe care-l cheamă Andersson. Spune că lucrează pentru tine.

— Nu trebuiau să-l lase să intre pe moş, răspunse Krogh. Nu vreau să fiu deranjat. Spuneţi-i să plece.

— Nu e un moş. Spune că-l cunoşti pe tatăl lui. Tatăl lui a fost concediat.

— Erik, spuse Kate, e vorba despre omul cu care te-ai văzut zilele trecute? Omul căruia i-ai promis…?

— „Hrăniţi-l şi-ncălziţi-l pe acest om sărman”, spuse Hammarsten, pierzându-şi din nou ochelarii, de astă dată printre biscuiţii cu brânză. „Afară-i noapte grea şi furtunoasă”.

— Nu i-am dat nimic în scris, spuse Krogh.

— L-ai concediat?

— Era mişcarea cea mai prudentă. I-am pus în cârcă o chestie la locul de muncă. Sindicatul n-a putut să obiecteze. Nu puteam să risc o grevă.

— Deci i-aţi înscenat ceva? vorbi Anthony. Fiu-su habar n-are. Crede că o să-l ajuţi.

— Spuneţi-i să plece, spuse Krogh. N-are ce căuta aici.

— Mă îndoiesc că va pleca.

— Atunci aruncă-l afară! spuse Krogh. Te plătesc, nu? Du-te şi aruncă-l afară!

— Să fiu al naibii dacă-l dau afară! spuse Anthony.

— Pentru numele lui Dumnezeu! spuse Kate. Hai să oprim petrecerea asta. Nu ne distrăm. Am terminat băutura. Dommi profesor, de ce Dumnezeu aţi venit cu biscuiţii ăştia?

— Maşina mea e veche şi m-am gândit că ar putea să ne lase în drum, spuse profesorul. Nu puteam să las fetele să moară de foame.

— Hai să mergem acasă, spuse Kate. Du-te şi dă-l afară pe omul ăla, Anthony.

— Să fiu al naibii dacă-l dau afară, repetă Anthony.

— Hall! spuse Krogh pe neaşteptate. Hall! El îl văzuse primul: în celălalt capăt al sălii lungi, iluminate de candelabre, recunoscuse mersul crăcănat, costumul de tweed, pardesiul maro cu guler de velur („El e!”, repetă Krogh, „Hall!”), pălăria bombată cu boruri scurte, faţa slabă, cu trăsături turtite de *cockney*.

— Mi-au spus la birou că sunteţi aici, domnule Krogh.

— Dar totu-i bine, nu?

Hall îi îmbrăţişă cu privirea – pe profesor, pe tragediană, pe Anthony şi pe Kate – cu o neîncredere evidentă şi profundă.

— Desigur, domnule Krogh.

— Stai jos, Hall, şi bea un pahar. Ai venit cu avionul?

— Am rămas blocat două ore la Malmö.

— Vrei un biscuit, Hall? îl întrebă Kate, dar el nu voia nimic de la ea şi de la nimeni altcineva. Până şi paharul adus de chelner îl curăţă pe-ascuns, pe sub masă, cu colţul feţei de masă. Ucidea conversaţia cu neîncrederea şi cu devotamentul său.

— „Marea-i zbuciumată, vântu-i zgomotos”, începu

Hammarsten să citeze, dar apoi întâlni privirea lui Hall şi preferă să-şi facă de lucru cu încă un biscuit.

— Dă-ţi jos pardesiul, Hall, spuse Kate.

— Nu rămân. Am venit doar aşa, în fugă, în caz că ar fi ceva…

Anthony spuse:

— Nu-l putem lăsa toată noaptea afară pe omul ăla. E ud până la piele.

— Cine-i ăla? întrebă Hall.

Nici măcar nu voia să se uite la ei; ochii lui, neastâmpăraţi ca ai unui câine, erau numai pe Krogh; şi nu erau ochii unui câine sentimental de companie, ci ai unui terier slăbănog şi maroniu dintre cei ce stau tolăniţi în uşile cârciumilor sau merg în spatele agenţilor de pariuri, un câine viclean care prinde pisici pentru ca stăpânul său să câştige pariuri, sau vânează şobolani prin beciuri de case vechi.

— E Andersson cel tânăr, spuse Krogh. Taică-su a fost în spatele ameninţării cu greva de la fabrică. L-am făcut din vorbe. Nu i-am promis nimic în scris… am făcut o glumă, i-am dat un trabuc… O problemă legată de salariile din America.

Blonda apăru, măturând prin faţa orchestrei cu trena rochiei ei de culoarea ciuboţelei-cucului; ochi imploratori, gură inocentă, mofturoasă şi boită: o floare pleoştită, culeasă şi apoi lăsată să zacă toată noaptea pe pardoseală.

— Anthony, nu mă poţi trata aşa.

— După care l-am dat afară. I-au pus ceva în cârcă. Era cea mai bună cale. Băiatul ăsta caută scandal.

— Să îngheţ de una singură în maşina aia!

— Oricum, dă-i ceva de băut, spuse Anthony.

— Hai să mergem acasă, Erik, spuse Kate.

— Va trebui să vorbeşti cu el. L-am băgat înăuntru.

— Nu vreţi să-l vedeţi, domnule Krogh? întrebă Hall. Vreţi să se care?

— Ţi-am zis să-i spui să plece, îi spuse Krogh lui

Anthony.

Hall nu mai spuse nimic. Nici măcar nu se uită la Anthony; n-avea nevoie să se uite la oameni ca să ştie că aceştia nu meritau încrederea domnului Krogh. Se ridică şi, mergând crăcănat, cu mâinile în buzunarele pardesiului, cu pălăria înclinată un pic în faţă, trecu de orchestră, de palmierii argintaţi, de uşa vitrată ce dădea în pustietatea holului de la intrare, trecu şi pe lângă biroul de recepţie, fără să se uite nici în stânga, nici în dreapta, până ce paşii săi se afundară în covorul adânc de sub candelabrul central, unde tânărul Andersson stătea în picioare şi se uita în jur.

În restaurant, orchestra începu din nou să cânte. „Inima mi-e pură, iubire”.

Inima mi-e pură, iubire Renunţă la ură, iubire.

Haidem în natură, iubire.

Sunt singur.

— Tânărul Andersson? întrebă Hall. Suedeza lui consta cu precădere din substantive învăţate dintr-un dicţionar de buzunar.

— Da, da, răspunse Andersson, avântându-se în întâmpinarea lui Hall. Da, eu sunt Andersson.

— Acasă, spuse Hall. Acasă.

Pasiunea noastră, iubire.

Nu poa s-o-ngrădească, iubire.

Moda cea lumească, iubire…

— Acasă, mai spuse o dată Hall. Acasă.

— Nu vreau decât să vorbesc cu domnul Krogh, spuse Andersson. Şi ca să tatoneze terenul îi zâmbi lui Hall.

Acesta îl lovi în colţul fălcii, rămase un moment aplecat deasupra lui, în eventualitatea că ar fi trebuit să-l mai lovească o dată, apoi îşi scoase boxul de pe degete şi-i spuse recepţionerului:

— Afară cu el.

Întorcându-se în restaurant se gândea cu

amărăciune: paraziţi nenorociţi, uite-i cum stau şi-i beau vinul şi, atunci când are nevoie de un mic serviciu, niciunul n-ar ridica un deget pentru el.

În oglinda de lângă uşa restaurantului văzu cum tânărul Andersson se ridica în genunchi; îşi ţinea capul în jos, sângerând pe covorul bej. Hall nu simţea faţă de el nici furie, nici compasiune; nu simţea decât o dragoste profundă şi neegoistă pentru Krogh, o dragoste care n-avea nicio legătură cu salariul lui. Îşi aminti de butonii de manşete; erau în buzunarul lui, lângă box, într-o cutiuţă de piele maro care acum era murdară de sânge. Hall o examină cu tristeţe, cu furie. Până şi cutiuţa aceea o alesese cu grijă: neţipătoare, de un gust impecabil. Călcând cu paşi mari se întoarse în hol şi o scutură sub ochii lui Andersson.

— Măi, nemernicule! îi spuse el în engleză. Nenorocitul dracului!

Gura tânărului Andersson era plină de sânge; avea sânge şi-n ochi, nu vedea clar.

— Nu înţeleg, spuse el, răsuflând cu bule de sânge. Nu… înţeleg.

Hall îi scutură cutia în faţă, apoi îşi ridică bocancul şi-i trase un şut în stomac.

Partea a VI-a

1

Mai era o jumătate de oră până la plecarea trenului de Göteborg. Anthony şi Loo merseră până în capul străzii Vasagatan, trecând de poştă, apoi o luară înapoi.

— Acum ar trebui să ne întoarcem la gară, spuse Loo.

— Ţi-am cumpărat ciocolata asta.

— Mersi.

— Ai destule ţigări?

— Da, spuse Loo.

Dimineaţa din Göteborg, micul dejun de la Drottningholm, un prânz cu familia: puţinătatea întâlnirilor lor le slăbea moralul ca o foame. Vasul de croazieră englezesc pe care-l găsiseră ancorat vizavi de Grand Hotel în noaptea sosirii lor la Stockholm ridicase ancora; scaunele de pe terasa de la Hasselbacken fuseseră băgate înăuntru, la Tivoli se închisese; întreaga lume se preda iernii; cu toţii plecau acasă.

— Reviste ai?

— Am o groază de reviste.

În piaţa gălăgioasă şi vibrantă de mai jos de gară, făcură stânga-împrejur şi mai parcurseră o dată strada, până la poştă şi înapoi. Anthony îi făcu cu mâna lui Minty, care stătea într-un restaurant de vizavi de gară şi-şi turna cafeaua într-o farfurioară. Tot ce le mai rămânea de zis era: „Îmi pare rău că pleci, sper să ne mai vedem cândva, m-am simţit bine, mulţumesc *„auf Wiedersehen*, dacă treci vreodată prin Coventry…”, tot ce le mai rămânea de făcut era să se sărute pe peron şi apoi Anthony să se uite cum pleacă trenul.

— M-am simţit bine.

— Şi eu.

— Acum ar trebui să ne întoarcem la gară.

Încă un pas până în dreptul distribuitorului automat de timbre poştale, apoi stânga-împrejur şi înapoi pe Vasagatan.

— Aş vrea să plec şi eu.

— Şi eu aş vrea.

— O să-ţi fie dor de mine vreun pic?

— Da.

— Scrie-mi.

— La ce bun?

— Uite-l pe taică-tu. Se uită după tine. Fă-i cu mâna şi o să ne lase în pace. Are cartea lui Lockhart la el.

Încă un final, menit să fie pus la păstrare în memorie alături de palierul gol, de mesajele scrijelite pe pereţi şi de laptele rămas în faţa uşii.

— Auzi, de ce să mai vii şi tu pe peron? Mai sunt zece minute şi pleacă trenul.

Norii cenuşii, înalţi şi concavi se răsfirau în straturi subţiri pe cupola luminoasă a cerului.

— O să plouă, continuă ea.

— Mai merg puţin cu tine, spuse Anthony.

Nu e atât de rău, gândi el. Sfârşitul ăsta nu e la fel de rău ca alte sfârşituri, nu e la fel de rău cum e să suni la uşa unui apartament gol, să aştepţi toată dimineaţa pe palier, să încerci să recunoşti un scris pe care nu l-ai mai văzut – „Azi nu vreau lapte”; „Mă întorc la 12: 30”; „A trebuit să plec. Revin mâine” – printre mesajele expirate şi femeile cu sânii goi desenate grosolan de băieţii care livraseră în imobil un lucru sau altul. Nu e atât de rău sfârşitul ăsta, mă retrag elegant, uite-l pe bătrânul Minty, beau o cafea cu el, cine ştie ce-o să aducă următorul sezon turistic.

— Îmi place pălăria ta.

— E antică şi de demult.

Nu e atât de rău sfârşitul ăsta, pentru că te obişnuieşti cu sfârşiturile: viaţa e ca alfabetul Morse, o serie de puncte şi linii care nu apucă niciodată să formeze un paragraf.

— Ăla trebuie să fie trenul meu. Dacă treci vreodată prin Coventry…

— Mai ştii? Poate o să trec.

— Repede. Uite cartea mea de vizită. Avem şi telefon.

Oare nu cumva cedăm prea uşor stării ăsteia de dinaintea unei plecări, precipitării printre vagoane cu sentimentul că pierdem ceva, fără timp de gândire…?

— Nu mai veni cu mine.

— Ba da, trebuie. Uite acolo vagonul tău.

…Numai pentru că un hamal strigă şi trânteşte o uşă de vagon.

— Ascultă, Annette.

— Mie să-mi spui Loo.

— Adică Loo. Stai pe loc. Mai sunt trei minute. M-am mai gândit. Ai dreptate în legătură cu slujba mea. O s-o las baltă. Acum câteva zile, la Saltsjöbaden… Într-o săptămână mă întorc şi eu în Anglia, Loo.

— Ba n-o să te întorci.

— Ba da.

— Oh, atunci o să fie distractiv.

— Vrei să spui că o să avem o relaţie?

— De ce nu? Pot să fac o încercare.

— În Coventry, de azi într-o săptămână. Unde ne putem întâlni?

Din capătul lungului tren, domnul şi doamna Davidge le făceau semne cu mâna, dar nu era nicio grabă: mai erau două minute şi ministrul legaţiei britanice abia se urca în tren. Şeful de gară se înclină, hamalul alergă, sir Ronald merse tacticos în pantofii lui din piele de căprioară până la chioşcul de ziare; avea numai două valize, deci nu pleca acasă decât pentru o zi, două.

— De azi într-o săptămână.

— Fii atent, spuse Loo. Pe High Street e o cafenea, Moroccan îi spune. Nu poţi să n-o găseşti. E pe acelaşi trotuar cu Woolworth, dar mai aproape de poştă. O să fiu acolo la cinci după-masa, de azi într-o săptămână. Dacă nu poţi să vii, sună şi tu.

— O să fiu acolo, spuse Anthony.

— În a doua sală.

N-au fost în stare să se sărute: prezenţa îngrijoraţilor soţi Davidge îi reţinu; îşi strânseră mâna şi, simţind pocnetul oscioarelor de la mâna ei, Anthony se gândi: o relaţie e o relaţie. Ea se îndepărtă alergând spre capătul trenului; el se simţi obosit şi sfâşiat, ca şi cum Loo ar fi tras după ea acea parte din creierul lui dedicată ei – un mic dejun, un prânz, un pat în apartamentul lui Minty. Sir Ronald se urcă în compartimentul lui de clasa întâi şi deschise *The Times*, şi vagoanele trecură pe lângă Anthony prinzând viteză, un licăr în sticlă, o fulgerare de electricitate, ca un regiment de soldaţi tineri şi ferchezuiţi, iar el le primi salutul ca un veteran scos de la naftalină numai pentru a fi lăsat în urmă. Apoi merse să-l caute pe Minty. Trebuia să stea de vorbă cu cineva.

Minty îşi turna cafeaua din ceaşcă în farfurie şi din farfurie înapoi în ceaşcă, în timp ce lumea trecea.

— Mă las de slujba asta, îi spuse Anthony. Mă întorc în Anglia, în Coventry.

— O slujbă e o slujbă, spuse Minty.

— O să apară ceva. Dar nu mai era atât de sigur ca altă dată; niciodată nu făcuse foamea, niciodată nu fusese complet lefter pentru multă vreme, existase mereu opţiunea aspiratoarelor.

— Atunci eşti norocos, spuse Minty.

— Tu eşti norocos. Ai un venit sigur.

Dar nu-l invidia cu adevărat pe Minty. Stând în cafeneaua aceea de vizavi de gară, privindu-i pe suedezi cum mergeau la slujbele lor, privind mica aglomerare din dreptul gării, care însemna că încă un tren se pregătea să pornească spre Göteborg sau spre zonele rurale, i se părea că el şi Minty alcătuiesc o singură persoană: exilatul, declasatul, vagabondul ale cărui aziluri de noapte se chemau Shanghai, Aden, Singapore, rebutul unei lumi în schimbare. Dacă exista vreun motiv de a-l invidia pe Minty, motivul era că acesta măcar îşi alesese o gaură de şobolan şi rămăsese acolo. Nu aveau resursele necesare pentru a-şi ocupa locurile în lumea asta, iar lumea îi condiţionase

astfel încât să nu-i poată rezista. Nu erau suficient de proaspeţi, suficient de optimişti ca să creadă în pace, în cooperare, în demnitatea muncii şi, chiar dacă ar fi crezut în ele, nu erau suficient de tineri ca să muncească pentru ele. Nu erau nici aşa, nici aşa; şi nu erau cu adevărat fericiţi decât atunci când se întâlneau: în cluburile din capitale străine, în pensiuni, la reuniunile de absolvenţi, atunci când se puteau convinge temporar, cu ajutorul vinului pe care nu şi-l puteau permite, că totuşi cred în ceva: în bătrâna patrie, în rege, în „Moarte bolşevicilor!”, în camaraderia tranşeelor: „Vechea mea ordonanţă…”; „Şi-atunci i-am zis: «Nu te ştiu de undeva? Cred că ai luptat la Ypres în 1915»”.

— De ce te laşi de slujbă? întrebă Minty.

Anthony se gândi: pentru că nu sunt nici destul de tânăr, nici destul de bătrân; nici destul de tânăr ca să cred într-o lume mai dreaptă, nici destul de bătrân pentru ca patria, regele şi tranşeele să mai însemne ceva pentru mine. Apoi spuse:

— Există anumite lucruri pe care nu le-aş face nici măcar pentru Kate.

— Dacă ai mai sta o lună, ai prinde dineul absolvenţilor de la Harrow. În sfârşit am reuşit să obţin acordul lui sir Ronald.

— N-am fost niciodată la Harrow.

— Sigur că n-ai fost.

Minty îşi suflă în cafea.

— A venit iarna, continuă el. Întotdeauna o simt în stomac, acolo unde m-au drenat.

— Ar trebui să porţi o centură din aia de flanelă.

— Port centură de flanelă.

— Eu a trebuit să port una ani întregi după ce mi-au scos apendicele.

Obosiţi, fără nicio încântare, se abandonară preocupării lor comune.

— Eu am fost operat la spitalul Westminster.

— Eu am fost operat aici, spuse Minty, adăugând cu indignare: în salonul comun.

— În a şasea zi, când mi-au scos copcile...

— Au trebuit să lase un tub în mine. Nici acum nu suport nimic fierbinte.

— Şi pe mine mă doare uneori. Mă întreb dacă n-au uitat ceva înăuntru: un burete, un forceps...

— L-ai văzut pe ministru? întrebă Minty. A plecat la Londra pentru câteva zile.

— Da. O să ajungă chiar la începutul weekendului.

— Uneori mă bate gândul, spuse Minty, să mă întorc şi eu. Să apar brusc. Să-i surprind pe toţi. Acum câteva zile am primit o scrisoare de la o mătuşă. Nu te uită chiar toată lumea. Mi-ar plăcea să trec din nou pe la Oratoriu.

Încercă să-şi bea cafeaua, dar o puse repede jos, ştergându-şi buzele opărite.

— De azi într-o săptămână o să fiu în Anglia, spuse Anthony.

— O să-mi lipseşti, spuse Minty, ridicându-şi privirea mofluză de câine bătut. Toată lumea pleacă. Numai Minty rămâne.

— Atunci, spuse Anthony, trebuie să merg să-i spun lui Kate şi să pun la un loc nişte gologani. Mai vrei o cafea până plec?

— Mulţumesc, mulţumesc, răspunse Minty foarte repede, ca nu cumva să i se retragă oferta. E drăguţ din partea ta. Aş mai bea una. Pot s-o pun la răcit până o beau pe-asta. Dacă mai aştept, Nils sigur o să treacă pe-aici. Dar e neplăcut să aştepţi trăgând de o singură cafea.

Anthony comandă cafeaua. Ce naiba, gândi el, plec acasă! Dacă nu pot să fiu fericit acum, când am luat decizia şi nu mai trebuie decât să scot nişte bani, să-mi fac bagajul şi să-mi iau din nou la revedere de la Kate (am stat atâţia ani unul fără altul, de ce ne-am frământa acum?), dacă acum nu pot să fiu fericit, atunci când o să fiu? Şi un foarte acceptabil surogat de fericire îi invadă mintea, un fel de beţie seacă, acră, temerară şi nu lipsită de veselie.

Hai să ne dăm foc la corăbii.

— Minty, ce-ai zice de-un cadou de despărţire? întrebă el.

— Oh, mi-ar face mare-mare plăcere, răspunse Minty, dar zău că sunt lefter până luna viitoare.

— Nu, un cadou pentru tine, o ştire de prima pagină. Ţi-o dau pe gratis pentru că-mi place de tine şi pentru că, la dracu’, eşti la fel de strâmtorat cum o să fiu şi eu săptămâna viitoare.

— Eşti mult prea generos, spuse Minty mecanic, uitându-se neliniştit după chelnerul cu cafeaua.

— Krogh o să se însoare cu soră-mea.

— Dumicăţeii mămicuţii lui! E adevărat? Eşti sigur că e adevărat? Nu-mi pot permite să-i trombonesc cu aşa ceva. M-ar jupui de viu.

— Pe cuvânt de cercetaş. Îşi răşchiră degetele (o amintire de la şcoală) ca să-i arate că nu le ţinea încrucişate aşa cum fac mincinoşii.

— Dumicăţeii mămicuţii!

Îl părăsi pe Minty şi se avântă pe străduţele înceţoşate şi udate de ploaie, învârtindu-şi umbrela; stropi rari se prelingeau pe acoperişurile tramvaielor din Tegelbacken; clădirea primăriei era stoarsă de culoare, o coloană înaltă şi sumbră deasupra lacului de metal. Mi-am ars corăbiile; acum chiar nu mai e de stat. În Fredsgatan, oamenii stăteau în uşile magazinelor, aşteptând taxiuri. Anthony îşi plimbă umbrela peste florile de fier din poarta sediului Krogh, până când portarul îi deschise. Gustul impecabil, modernitatea şmecheră a imensei clădiri de sticlă îi stârniră răutatea. Luminile erau aprinse peste tot, deşi nu era nici ora prânzului; radiatoarele electrice ardeau şi zumzăiau. Aş fi putut să-i spun mult mai multe lui Minty: despre înscenarea făcută lui Andersson, despre vânzarea către Batterson. O luă la fugă pe scări în sus; simţea nevoia să facă efort fizic; liftul îl depăşi, înălţându-se fără zgomot cu un funcţionar îmbrăcat în negru, cu braţele pline de flori. La unul dintre etaje, o fată cu

ochelari cu ramă de baga manevra o flotă de vaporaşe de metal pe o hartă, murmurând audibil: *55.43*". Un telefon sună; un bec roşu se aprinse deasupra unei uşi. Compania Krogh lucra: ca un pachebot imens, construit pe credit, dependent de încrederea oarbă în controlul ofiţerilor, compania Krogh îşi făcea zilnica ieşire în larg. *67.25*".

Deschise o uşă: un birou mare, în formă de potcoavă, lumini voalate, douăzeci de desenatori schiţându-şi ideile pentru douăzeci de postere. Un gramofon automat le cânta melodii liniştite şi seducătoare; o voce le dădea instrucţiuni prin microfon. Greşise uşa. Deschise alta. Aici se aflau birouri separate din lemn negru lăcuit.

— Bună dimineaţa, Lagerson.

— Bună dimineaţa, Farrant.

Anthony se întinse peste unul din birouri şi-şi apropie gura de o ureche mare şi roz:

— Îmi dau demisia.

— Nu!

— Ba da.

Cu gura căscată, tânărul numit Lagerson avea un aer de vietate submarină: cu urechile lui roz şi protuberante, cu faţa lui palidă şi uşor verzuie, se agita la geamul acvariului său, horcăind silenţios.

— De ce?

— M-am săturat de locul ăsta, spuse Anthony. Nu-i propice ambiţiei, iniţiativei.

Coborî vocea şi ochii lui se întunecară la vederea încăperii sobre şi severe.

— Ce şanse ai să faci avere într-un loc ca ăsta? Ar trebui să pleci şi tu, să vezi lumea. Ce faci acolo?

— Doar un text publicitar.

Anthony se aşeză fudul pe marginea biroului. În ochii fascinaţi şi stupizi ai lui Lagerson se vedea pe el însuşi: aventurierul intrepid, bărbatul mânat de ceva. Trase un şut răutăcios în lemnul negru.

— Săptămâna viitoare pe vremea asta, o să fiu într-o

întâlnire la Coventry.

— Ce e Coventry?

— Un mare oraş industrial, explică Anthony. Stockholm e nimic pe lângă el. Acolo ai spaţiu pentru întreprinderi de anvergură.

— Aşa e, e plicticos aici, şopti Lagerson, cu gura lui ca de cauciuc lipită de peretele acvariului. Nici nu îndrăznim să spunem ce credem. Sunt atâţia turnători. Faţa lui neformată, de şcolar, se posomorî.

— Să nu-ţi pese de ei, îi spuse Anthony. Spune ce crezi. O să-ţi găseşti susţinători. Fă-te auzit, asta-i singura cale.

Îşi arunca sfaturile periculoase într-un spirit de perfectă iresponsabilitate; nu-i păsa de Lagerson nici cât negru sub unghie; tot ce ştia era că e împotriva lui Krogh – din cauza lui Andersson, din cauza puterii lui Krogh, din cauza lui Kate şi din cauză că-i datora lui Krogh o anumită recunoştinţă.

— Bine, Lagerson. Păi, atunci, la revedere. Trebuie să mă reped să iau nişte bani.

Şi urcă la etajul următor.

— Bună dimineaţa, Kate.

— O secundă, Tony.

Îi privi mâinile cum umblau pe birou, aranjând scrisorile deschise în două teancuri, lăsând totul în ordine înainte ca ea să-i vorbească. Până şi faţa ei era aranjată cu grijă, aranjată (i se păru lui) astfel încât să exprime ideea de afecţiune, măsura potrivită de afecţiune, nu „credincioasa ta Kate”, nici „devotata ta Kate”, nici „pătimaşa ta Kate”, ci, simplu, „cu dragoste de la Kate”. O iubea, o admira, dar eficienţa ei îl irita la fel de tare ca fântâna din curte. Lipsise prea mult de lângă ea şi la întoarcere o găsise marcată de firma Krogh. Cuprins de cea mai crasă autocompătimire se gândi: în fond sunt o povară pentru ea, mai bine că plec şi o las în pace, ne-am înstrăinat.

— Tocmai m-am conversat cu Lagerson.

— Un moment, Tony.

Se înstrăinaseră şi evoluaseră diferit: pericolele o siliseră pe ea să crească într-o singură direcţie, despuiată de toate crengile de prisos, în timp ce el arbora nodurile, excrescenţele, muşchii şi lichenii unei duzini de cariere. El devenise îngâmfat de la atâtea înfrângeri şi ea îl nedumerea prin umilinţa cu care-şi purta succesul.

— Mă duc acasă, spuse Anthony.

— Acasă?

— La Londra, vreau să spun, zise el iritat. Presupun că garsoniera mea nu mai e liberă, deci ştiu că n-avem un „acasă” propriu-zis. E un fel de a-i zice.

— Nu puteai să aştepţi până după masa de prânz ca să-mi spui?

— După masa de prânz?

— Presupun că ai uitat că luăm masa împreună pentru prima dată de când suntem aici. Şi nu-i aşa că n-ai observat că port astea?

Îşi atinse florile.

— Şi ăsta?

Îşi atinse gura.

— N-ai fi putut să păstrezi veştile bune până la cafea?

— Nu-ţi sunt de niciun folos aici.

— Presupun că e mâna lui Loo aici. Loo! Ce nume stupid!

— Eu nu văd ce-i aşa stupid la el. Oricum, un nume e doar un sunet. Kate, Loo – niciunul nu e mai stupid ca celălalt.

— Când pleci?

— Am întâlnire cu ea de azi într-o săptămână.

— De azi într-o săptămână.

Agenda lui Kate stătea deschisă lângă mâna ei stângă, dezvăluindu-i, numai dintr-o privire, lista de sarcini pe următoarele paisprezece zile: „Ora şase. Cocteiluri pentru directori la apartament”.

— De azi într-o săptămână mă văd cu ea la un ceai.

— Ai şi vreo perspectivă de slujbă?

— O să apară ceva. Întotdeauna apare ceva.

— Ai fi putut să te ţii de asta. Tony, n-ai obosit şi tu să treci de la o slujbă la alta? Dacă o ţii aşa, n-o să te mai aşezi niciodată.

Timp de-o săptămână, închipuindu-şi că în sfârşit se aşezase, uitase cât de obosit era: feţe noi, birouri noi, interviuri. Alungă aceste gânduri amintindu-şi de Loo, de feţele familiare ale curvelor din Wardour Street, de compania caldă procurată contra cost în camere închiriate cu ora.

— Nu-i o slujbă respectabilă. În noaptea aia, de pildă… ce rău făcuse Andersson? N-o să fac eu treaba lor murdară. Există lucruri pe care nu le-aş face.

— Tony-Tony, sărăcuţul de tine… Asta-i diferenţa dintre noi. N-ar fi trebuit să te întorci.

— Să mă întorc unde?

— La şcoală. Te-am sfătuit greşit în seara aia când ai fugit.

— Kate, vorbeşti aiurea.

— Ai nevoie de bani dacă vrei să ai scrupule.

— Pentru asta am şi venit, pentru niscai biştari.

Încerca să ia totul cât mai uşor: despărţirea, durerea, întoarcerea în punctul de unde plecase.

— Azi-dimineaţă când m-am trezit, mi-am zis: „Kate o să mă împrumute şi pe mine cu nişte bănuţi”. Îi dau înapoi.

— Aşa ţi-ai zis? spuse Kate. Nu ţi-ai zis bine. Tony, nu fi prost. Dacă mai rămâi o săptămână, o s-o uiţi.

— Ştiu, răspunse Anthony. De-aia şi plec.

Se încăpăţâna ca şi când onoarea lui ar fi depins de isprava de a n-o uita pe loc, ca şi când ar fi fost vorba de un mesaj pe care trebuia să-l ducă dincolo de liniile inamice, un mesaj verbal care i se ştergea puţin câte puţin din memorie la fiecare întârziere.

— Ştiam că o să se întâmple, spuse Kate. Văzusem semnele de avertizare. Oare nu m-am îmbrăcat astfel încât

să te dau gata? Dar mă aşteptam să mi-o zici la cafea. Rujul tău preferat, flori… O soră porneşte din start cu un handicap, nu-i aşa? continuă ea, dând primele semne de oboseală. Nu pot să mă agăţ de tine aşa cum poate Loo. Ţi s-ar părea indecent să-mi spui că mă iubeşti.

— Dar te iubesc, Kate. Sincer.

— Chiar aşa… Pe tonul ăsta… Uite cum te iubesc *eu*, Tony!

Îşi lăsase mâna pe biroul ei într-un gest prietenos, conciliant; ea se repezi la degetele lui cu un *cutter*. El îşi trase repede mâna.

— Doamne, Dumnezeule! Kate!

— Ciupiturile din dragoste, Tony. Ele dor şi…

— Aproape că m-ai tăiat.

— Săracul Tony! Dă mânuţa încoace s-o oblojesc.

— Nu te înţeleg, Kate.

— Pe vremuri mă înţelegeai, Tony. Nu-ţi aminteşti când ne jucam în vacanţe de-a telepaţii? Eu mă gândeam la ceva înainte de culcare şi a doua zi dimineaţă, la micul dejun…

— Asta-i o scamatorie care ne mergea pe vremuri. Nu cred că ne-ar mai merge acum.

— Ba mie-mi merge. Azi-dimineaţă când m-am trezit, am ştiut că asta o să se întâmple. Te-am auzit la fel de clar ca atunci când ai ţipat.

Anthony râse.

— Atunci ai banii gata pregătiţi?

— Nu, nu. Ştii bine că nu. Ce părere ai avea despre o fată care nu se oboseşte să uneltească puţin ca să te ţină lângă ea? Am să te ţin lângă mine, Tony.

— Împotriva voinţei mele?

— Oh, aş putea să spun că o fac pentru binele tău. Chiar o fac pentru binele tău, deşi nu asta mă interesează. O fac pentru că te iubesc, pentru că eşti singurul bărbat din toată lumea asta nenorocită pe care îl iubesc.

— Frate şi soră, ricană el, cuprins din nou de

senzaţia aceea de mare regret; pentru că, atâta timp cât era în aceeaşi cameră cu ea, conştient de francheţea ei, de fermitatea degetelor ei familiare şi încă încleştate pe cuţit, chiar şi de parfumul şi de florile alese de ea, îi era imposibil să-i fie fidel lui Loo. Loo era o mâncărime recurentă a cărnii, în timp ce de Kate îl legau treizeci de ani. Dar ştia că, de câte ori avea să-l apuce mâncărimea, aceasta se va dovedi mai puternică. De Kate avea nevoie atunci când era satisfăcut; în momentele acelea ai nevoie de o soră, de iubire familială.

Spuse:

— O să-i cer bani lui Krogh. Îmi datorează leafa pe-o săptămână.

— N-o să-ţi dea nimic.

— Atunci o să merg la Minty şi o să-i vând o ştire. Deja i-am dat una, pe gratis. I-am zis de nunta voastră.

— I-ai zis asta? Tony, cât de prost poţi să fii! Doar ţi-a zis Erik că nu vrea să ai nimic de-a face cu presa.

— Aş putea să-i vând povestea cu Andersson.

— Tony, tu eşti prea inocent ca să trăieşti.

— Nu vrea altă grevă până nu rezolvă în America.

Lupta din toate puterile pentru mâncărimea lui.

— Andersson… vânzarea către Batterson… matrapazlâcurile din Amsterdam, spuse el, bătând cu degetul în biroul ei la fiecare subiect enumerat şi devenind conştient, cu un sentiment amar de autocompătimire, de faptul că mâncărimea câştigase: cei treizeci de ani, telepatia matinală şi cicatricea de deasupra ochiului său n-aveau nicio putere asupra mâncărimii. Era ca şi ajuns la Coventry: cafeneaua Moroccan, a doua sală, între poştă şi magazinul Woolworth’s.

— Ascultă, spuse Kate. Când apare ştirea? în seara asta? Na, ăştia sunt banii tăi şi, pentru numele lui Dumnezeu, ţine-ţi capul la cutie!

— Mersi, Kate. E drăguţ din partea ta. Mâine plec. Chiar nu pot fi de niciun folos aici.

— Şi cravatele lui Erik vor rămâne… cravatele lui

Erik.

— O să-i aleg eu unele noi în după-amiaza asta.

O sărută cu subită şi pătimaşă gelozie; nu voia cu adevărat s-o părăsească, nu voise cu adevărat ca mâncărimea să câştige.

— Kate, de ce-ţi faci griji? în curând o să vii şi tu. Nu e ca şi când aş pleca în Orient.

— Nu, spuse Kate.

— Nu-ţi face griji, Kate.

— Nu, doar mă gândesc, spuse Kate. Mă cheamă Erik.

Becul de deasupra uşii lui era aprins, dar ea încă aştepta; faţa ei se deschise momentan sub ochii lui Anthony, ca un vast şi dificil plan de campanie.

— Cinează cu mine în seara asta. E ultima ta seară, rezervă-mi-o mie.

Dar el nu putea să urmărească planul; îşi pierduse abilitatea de a citi o hartă; lipsa de exerciţiu, distanţa dintre ei.

— Sigur că da. La tine acasă?

— Nu, nu la mine acasă. Într-un loc liniştit unde să putem fi singuri şi unde să nu ne poată găsi nimeni.

2

Hall cumpără un ziar şi, fără să se uite pe el, traversă piaţa invadată de arămiul toamnei. Se întreba dacă nu cumva făcuse o greşeală cu butonii de manşete; ar fi putut să cumpere un inel, o tabacheră, un prespapier. Nimeni nu şi-ar fi putut închipui, văzându-l cum împrăştie cu piciorul frunzele moarte, cu ochii mici şi morţi fixaţi pe vârfurile bocancilor, că e animat de un devotament care-l apasă ca o imensă responsabilitate. Pentru că el făcea mai mult decât să ofere un cadou; făcea un legământ, aducea o ofrandă. Ca un tânăr aflat în faza idealistă a amorului, Hall voia să fie ţinut minte.

O tabacheră? O brăţară de argint? încă nu era prea târziu.

Deschise ziarul ca să se uite pe anunţurile bijutierilor şi văzu numele lui Krogh întins pe două pagini întregi. Nu citi mai departe pentru că în vitrina unui magazin de electrocasnice văzu o veioză verde sub formă de femeie goală. Drăguţă, gândi el, şi-şi aminti cu neplăcere de fântâna din curte. O luă pe bulevardul Fredsgatan, bombănind în capul lui: n-au gust, n-au pic de gust. La o intersecţie, aşteptând să treacă maşinile, se uită din nou pe ziar: „Erik Krogh se însoară cu secretara englezoaică”.

Hall scoase un mormăit şi, fără să-i mai pese de maşini, traversă printre ele, mişcându-se ca un glonţ care se îndreaptă spre ţintă. Intră pe poartă fără să-i spună nimic portarului, fără să privească spre fântână, cu mâinile băgate, cu tot cu mănuşile lor maro, adânc în buzunarele pardesiului, păşind ca într-un vis nefericit: gata, nu mai era nevoie de el, muieri în comitetul director, guvern în fuste. Intră direct în biroul lui Krogh, fără să ceară permisiunea.

— V-am cumpărat un cadou, spuse el.

— Mă bucur că ai venit, îi spuse Krogh. Voiam să vorbesc cu tine. Ai vrea să ne reprezinţi la New York?

— Ca director?

— Ca director.

Exact ce-şi dorise dintotdeauna, dar acum singurele lui gânduri erau: vor să scape de mine, se schimbă lucrurile pe-aici, eu nu sunt respectabil. Evită să răspundă şi în loc de asta spuse:

— Am văzut butonii ăştia într-o vitrină şi mi-am zis că se potrivesc cu noul meu ac de cravată. Dar nu mi se potrivesc, nu ştiu de ce. Sunt un pic prea eleganţi, pietrele sunt prea scumpe. Şi-atunci m-am gândit să vi-i dau dumneavoastră ca dar de nuntă.

— Dar de nuntă?

Întinse ziarul pe birou şi puse butonii lângă el.

— N-am autorizat asta, spuse Krogh.

— Ah! spuse Hall. Atunci ştiu cine a făcut-o. A trăncănit cu toţi angajaţii.

— Farrant?

— De ce l-aţi primit aici, domnule Krogh? întrebă Hall. De ce l-aţi primit?

— Aveam nevoie de un bodyguard.

Faţa de terier a lui Hall zvâcni nervos.

— Mă aveaţi pe mine. Aţi fi putut să trimiteţi pe altcineva la Amsterdam. Mi s-a făcut pielea de găină de cum l-am văzut. Parcă aş fi, trecut pe sub o schelă. Cum v-a ajutat el în seara aia?

Luă de pe birou cutiuţa de piele pătată şi apoi o puse la loc.

— Nu e rău intenţionat, spuse Krogh cu tristeţe. Mi-a fost simpatic. Dar o să-l trimit acasă.

— Domnişoara Farrant e la curent cu vânzarea către Batterson?

— În ea poţi să ai încredere, Hall.

Dar Hall n-avea încredere în nimeni. Stătea la fereastră şi umplea camera cu suspiciunea, gelozia şi devotamentul lui. Totul trebuia judecat după etalonul integrităţii lui; toată modernitatea luminoasă din jurul lor, cu formele ei şic şi sofisticate, părea coruptă atunci când era pusă lângă autenticitatea costumului său maro, făcut în Ştrand. Nu-l deranjase niciodată să pară vulgar (sacourile care-i dădeau o talie de viespe), sentimental (gablonţul purtat pe lanţul de ceas) sau ridicol (nasul de hârtie din Barcelona). El nu era schimbător ca moda, standardele lui erau mai stabile decât ale bunului-gust, el era, pur şi simplu, Hall. Oricine s-ar fi simţit nevrednic de devotamentul lui. Krogh ezită, se uită la butonii de manşete şi repetă cu tristeţe:

— O să-l trimitem acasă.

— Domnule Krogh, spuse Hall, dumneavoastră nu-i înţelegeţi pe ăştia ca el. Lăsaţi-mi-l mie. Vi-l aranjez eu.

— O să-i dăm un bilet şi gata.

— Ascultaţi, domnule Krogh, spuse Hall. Nu puteţi face asta. Şi-a băgat nasul peste tot, a trăncănit în faţa angajaţilor despre împrumuturile pe termen scurt. De

unde ştie el de împrumuturile noastre?

— Trebuie că ştie de la sora lui, răspunse Krogh.

— Şi pe lângă asta ce mai ştie? Să presupunem că se întoarce acasă, nu-şi poate face rost de-o slujbă şi se duce la Batterson. Trebuie să-l mai ţinem aici o săptămână.

— Mă rog, pare să cunoască presa de-aici.

— Iar noi ne putem ocupa de presa de-aici.

— În regulă, spuse Krogh înveselindu-se brusc, îl ţinem aici. E simplu, el nu vrea să plece. Atâta timp cât îl plătim n-o să ne facă necazuri.

— Aţi face bine să vorbiţi şi cu domnişoara Farrant.

Dar Hall însuşi îi întoarse spatele de cum o văzu; nu putea să suporte gândul că ea se bucura de încredere: o muiere. Îl lăsă pe Krogh să-i explice:

— Fratele tău a vorbit cu presa.

— Deja ai aflat, spuse Kate.

— Hall a aflat.

— Ah, domnul Hall al nostru.

— Treaba asta trebuie să se oprească.

— Nu-ţi face griji, spuse Kate, mâine se întoarce în Anglia. I-am dat eu banii.

— În Anglia? De ce-n Anglia?

Hall se întoarse din nou spre ei. Mâinile îi ieşiră parţial din buzunare într-un gest de solicitudine care rămase neterminat.

— Vă rog *eu* să nu vă faceţi griji, domnule Krogh.

Era ca o doică bătrână al cărei odor a crescut şi care vrea să-l mângâie ca pe vremuri, strângându-l la pieptul ei mare, dar ştie că el e acum prea mare pentru aşa ceva.

— N-aveţi de ce să vă faceţi griji. Pot să aranjez totul.

— Are o fată acolo, explică ea, însă dorinţa ei de a-i convinge că totul era bine, că n-aveau de ce se teme era prea evidentă. E îndrăgostit, continuă ea cu tristeţe; explicaţiile ei se zbăteau pentru a se face auzite, se ciocneau ca nişte păsări de geamul opac al neatenţiei lui Hall şi cădeau la baza lui.

Exista ceva în acelaşi timp admirabil, jalnic şi veninos în iubirea lui: i se predase lui Krogh cu arme şi bagaje. Îi aparţinea la fel cum îi aparţineau blocul de piatră din curte, scrumiera şi covorul cu monogramă (tocmai spunea: „Putem să-i înscenăm ceva aşa cum i-am înscenat lui Andersson”) şi, tocmai din cauza aceea, firma Krogh îi aparţinea lui. Purta pecetea gusturilor lui vulgare, a circumspecţiei lui aparte, a ferocităţii lui iresponsabile; pecetea lui Hall[21].

— Nu, spuse Kate, nu poţi să faci asta.

— O să-i înscenăm ceva, repetă Hall.

— Atunci să nu daţi vina pe mine dacă vorbeşte, spuse Kate. Nu-i un prost.

— Vrei să spui că e la curent cu vânzarea? întrebă Hall. Toată firma e la curent cu vânzarea?

O privi cu o furie, o suspiciune şi o antipatie feroce, dar o respecta prea mult ca să-şi piardă timpul. Aveau aceleaşi idei, nici unuia dintre ei nu-i păsase nici cât negru sub unghie de Andersson; singurul lucru care-i deosebea era că nu lucrau pentru acelaşi om. N-avea timp să se gândească, dar avea o linie de gândire pe care o urma uşor şi rapid. Întrebă:

— Ştie să joace pocher?

— Da, răspunse Kate.

— Bine?

— Nu joacă nimic bine.

— Am mai văzut bărbaţi care să se îndatoreze la cărţi şi din cauza asta să-şi lase baltă muierile, zise Hall. Aţi face bine să vă băgaţi la un pocher în seara asta, domnule Krogh. Tipul nu se poate întoarce în Anglia.

— În seara asta, Tony iese în oraş cu mine, spuse Kate.

— Ori facem aşa, ori îi facem o înscenare, spuse Hall. Nu poate pleca din Stockholm.

Semăna cu o coloană scundă de fum amar şi maro.

---

21 Cuvîntul englezesc pentru „pecete“ este hallmark.

Răutatea ieşea din el prin vârfurile pantofilor din piele de căprioară, i se aşternea pe pardesiu ca mătreaţa.

— Eu nu-mi fac griji, continuă el. Şi o să am grijă ca nici domnul Krogh să nu-şi facă.

— Deci cinezi cu noi în seara asta? îl întrebă Kate cu ironie.

— O să fiu acolo, spuse Hall. Puteţi fi sigură.

Stătea proţăpit în faţa ei, maroniu şi acru, ascuţit şi feroce, erijat în apărător al marilor clădiri de sticlă, al fabricilor din Nyköping, al joagărelor din nord.

3

Hall se ridică şi închise ferestrele, coborând geamurile duble ca să ţină afară aerul umed al serii. Anthony împinse în faţă două coroane, Krogh – patru. Kate spuse:

— Pas. N-am avut o mână decentă toată seara.

Hall reveni la masă. Nenumărate partide de pocher perfecţionaseră mecanismul abordării lui; ce făcea el nu se putea numi chiar bluf; nu juca teatru, pur şi simplu înceta să-i mai pese de cărţile lui. Anunţa repede cât mizează şi se cufunda iar în tăcerea lui răbdătoare şi suspicioasă.

— Dublez miza ta.

Şi ochii lui îi întâlniră pe ai lui Anthony peste masă, exprimând o indiferenţă totală faţă de cărţile celuilalt. Avea alte lucruri la care să se gândească şi, când îi veni rândul să decarteze, decartă fără să se gândească la ce avea în mână (doi decari de pică, un patru şi un doi de care, un şase de treflă).

— O carte, spuse el, aruncând şasele.

Juca indiferent, ignorând orice calcul al probabilităţilor; risca totul bazându-se pe slăbiciunile adversarilor săi; nu-i păsa de consecinţe. Orice jucător realmente puternic îl bătea, dar în faţa unuia slab sau mediu câştiga întotdeauna. Abia catadicsi să se uite la cartea pe care o trăsese, un trei de cupă.

— Trei la mine, spuse Gullie.

Devenea jovial sub influenţa cărţilor; era convins că poate ghici cacealmaua oricui.

— Aha, ataşatul nostru militar se aruncă! spuse el, mutând licărul monoclului său, ca pe un far turnant, de pe o faţă pe alta. Arta militară a camuflajului, ha-ha! adăugă el şi rămase momentan deconcertat de lipsa de răspuns a lui Hall.

— Dublez, spuse Hall.

Kate merse la fereastră, trecând prin spatele lui Anthony. Îi văzu cărţile: trei nouari, un valet, un doi – o mână bună şi nu prea. Juca judicios sau cel puţin aşa i se părea lui, neîncercând niciodată să blufeze atunci când miza devenea chiar mare şi totuşi aruncându-se de fiecare dată un pic mai tare decât îi permiteau cărţile; ori i se cerea de la început să arate, ori se retrăgea înainte ca Hall să ridice miza prea mult. Deocamdată nu câştigase decât o mână.

— Hopa-hopa, spuse Gullie, ascunzându-şi intenţiile într-o ceaţă artistică. În momentul ăsta se cere gândire…

— Mai dublez o dată, spuse Hall.

Ea îl privi de la fereastră; una dintre mâinile lui se odihnea pe masă, iar cu cealaltă strângea cărţile în poală; se uita fix la Krogh. De câte ori se ridica miza, Gullie îşi privea cărţile.

Afară trecu un vapor, luminile lui nereuşind să străpungă decât suprafaţa ceţei gri şi joase; alunecă pe sub reflecţiile jucătorilor şi se pierdu în noapte după ce trecu de faţa lui Hall. Ferestrele aprinse ale blocurilor muncitoreşti se înşiruiau pe malul celălalt ca hublourile pe un pachebot.

— Ministrul şi-a luat vacanţă? întrebă Kate.

— Întotdeauna merge în Scoţia la deschiderea sezonului de vânătoare, spuse Gullie. Aici ies din joc. Dumneata vânezi, Farrant?

— Oh, sper să prind câteva zile, răspunse Anthony, evitând privirea lui Kate.

— Pleci şi dumneata?

— Mâine.

— Vezi că n-o să ai o călătorie liniştită, spuse Gullie. Eşti un bun marinar?

— Nu foarte.

— Aşa sunt şi eu. Dacă ar fi după mine, nu m-aş urca niciodată pe vapor. Oricum, singurul vehicul pe gustul meu e calul, ha-ha! Puffin Travers m-a invitat şi pe mine în patrie zilele trecute. Şi-a luat un teren de vânătoare.

— Dublez încă o dată, spuse Hall.

Nu dădea nicio atenţie conversaţiei care şontâcăia în jurul lui; fuma ţigară de la ţigară, la fel de concentrat ca în toaleta avionului, suflând pe nări fumul cel gălbui.

— Eu depun armele, spuse Anthony.

— Arată cărţile, spuse Krogh.

Hall le puse pe masă: doi decari unul lângă altul, alături de rebutul făcut teanc.

— Eu am două dame, spuse Krogh.

— Şi, cu voia dumneavoastră, Anthony s-a ars din nou, spuse Anthony, împingându-şi banii spre Krogh. Îşi aprinse o ţigară, cu un surâs radios care n-avea legătură cu nimic sau poate că, dimpotrivă, îmbrăţişa toate cele: vălătucii subţiri de fum, cărţile adunate de Hall de pe masă pentru jocul următor.

Trebuie să ţin minte muzica asta, îşi zise Kate: Tony aici, Tony fericit, vaporul trecând, luminile stingându-se una după alta în blocurile muncitoreşti de pe malul celălalt. Vântul răscolea ceaţa, mânând-o pe uscat şi răsucind-o în jurul felinarelor de stradă la nivelul unui stat de om; prin geamurile duble pătrundea, foarte slab, sunetul claxoanelor. O muzică pe care trebuie s-o ţin minte, de care trebuie să mă las pătrunsă.

— Hai să facem o pauză pentru *smörgåsbord*, spuse Kate.

Împinse căruciorul cu platouri până la masă şi turnă şnapsurile. Cu excepţia lui Hall, se serviră cu toţii din feliile subţiri de pâine cu unt, umplute cu şuncă, somon sau cârnat. Hall îşi aprinse o nouă ţigară şi făcu cărţile.

„Skål, skål, skål” O muzică de ţinut minte.

— Frumos aparat de radio, spuse Gullie.

— Vi se pare? întrebă Krogh. Nu-l deschid niciodată.

— E nouă jumate, spuse Anthony. La Londra se dau ultimele ştiri ale zilei.

Kate răsuci butonul. „O depresiune atmosferică se apropie dinspre Islanda…”, spuse o voce cultivată şi anonimă, înainte de a i se tăia macaroana.

— Bătrâna noastră Londră.

— Aici e Moscova, spuse Kate, continuând să întoarcă butonul. Hilversùm, Berlin, Paris…

Aimer à loisir;

Aimer et mourir

Au pays qui te ressemble.[22]

— Ducele de York, prezent la inaugurarea noului sediu al Companiei Gazelor…

Vocile se stingeau una după alta ca luminările dintr-un tort, albe, moi, înecate în perturbaţiile atmosferice de deasupra Mării Nordului şi a Mării

Baltice, în furtunile de pe Câmpia Germană de Est, în ploaia ce cădea la Tannenberg, în fulgerele de la Westminster, şuierături în eter.

— N-ai cum să confunzi Radio Paris, spuse Anthony. *Aimer, aimer, aimer*…

— Domnule Farrant, e rândul dumneavoastră să serviţi, spuse Hall.

— Dar vocea era bună, spuse Gullie reverenţios. O voce bună.

— Eu ies din joc, spuse Kate. Am pierdut destul. Dumneavoastră cântaţi, domnule căpitan Gullie?

— Între prieteni, doar între prieteni. Încerc să pun pe picioare o mică trupă de operă cu englezii de-aici. Nimic

---

22 „Ne-am iubi mereu,/Pururi, tu şi eu/într-o ţară-asemeni ţie.“ Baudelaire, Invitaţie la călătorie, versurile 4-6, în traducerea lui Virgil Teodorescu (.Florile răului, Editura Minerva, 1978). Primele trei versuri sînt : „Soră, bine-ar fi/De-am porni-ntr-o zi/împreună-n pribegie“.

dificil. *Mikado*, *Merrie England*... Lucruri frumoase, patriotice.

— Una mie, una ţie... spuse Anthony, împărţind patru cărţi. Stai în spatele meu, Kate, şi adu-mi noroc. Ţine-mi pumnii, deoache-i pe-ăştia, fă tot ce trebuie, că altfel după jocul ăsta o să-ţi ţin companie la azilul de noapte.

Hall deschise cu o miză de cinci coroane.

— Cunoaşteţi cumva vreo soprană, domnule Farrant? Caut disperat o soprană. Doamna Wisecock n-are simţ scenic.

— Slavă Domnului că mi-am luat biletele! spuse Anthony.

— Biletele? se repezi Hall.

— Că altfel îmi luam adio de la Londra. Oare or fi incluzând şi mesele în preţ?

— Da, băiete, dar băuturile nu le includ, spuse Gullie.

— Ţi-ai cumpărat biletele? întrebă Kate. Şi se gândi: până la urmă i-a bătut el; atunci rămân cu muzica asta, pentru că altele nu vor mai fi. Tony fericit, ceaţa ridicându-se, focul arzând în cămin şi încă o dată, în geam, bâzâitul uşor al electricităţii.

— Dă-mi cinci cărţi.

Şi în mâna lui apăru o chintă de culoare.

— Dublez.

O să ţină minte seara asta, gândi Kate; ani întregi o să povestească în dreapta şi-n stânga cum a jucat pocher cu Krogh şi cum, trăgând cinci cărţi, a tras o chintă de culoare. Şi povestea o să facă ocolul lumii în o mie de cluburi, şi nimeni n-o s-o creadă.

— Dublez.

— Eu mă retrag, spuse Gullie.

Dar mintea ei începuse deja să caute soluţii pentru a fi din nou cu el. Ştia că ar fi putut să se roage; simţea tentaţia – tentaţia de a chema în ajutor eternitatea, pe Dumnezeul altora, apelul emoţional ţâşnit din pieptul mut, nuditatea confesiunii: îl iubesc mai mult decât iubesc orice

altceva; ba nu, inexact, hai mai aproape de adevăr: nu iubesc nimic şi pe nimeni în afară de el; deci lasă-mi-l, lasă-mă să-l păstrez; nu contează ce vrea el, salvează-mă pe mine, pe mine care contez cel mai mult, salvează-mă de la durere; dar ce-i spun eu durere, se cheamă agonie, o despărţire aici, una dincolo, mesaje pe cărţi poştale, furtuna care doboară firele, niciun gând care să mai fie al amândurora. Dar nu voia să se roage, ba chiar încerca să se îmbărbăteze şi să se împăuneze cu gândul că nu se roagă; nu că n-ar fi crezut în rugăciuni – nu ne pierdem niciodată cu totul credinţa în magie. Dar prefera să facă planuri – era mai corect aşa, în felul ăsta nu încerca să măsluiască zarurile.

— Mai dublez o dată.

— Pun ce puneţi dumneavoastră şi încă cinci.

— Eu mă retrag, spuse Krogh.

— Dublez.

— Arătaţi-mi ce-aveţi.

— Ei bine, nu puteţi să bateţi o chintă de culoare.

— Nu, spuse Hall. Nu pot să bat aşa ceva.

— Banii ăştia chiar c-or să-mi ajungă de drum, spuse Anthony. Or să-mi ajungă şi de-o beţie.

Hall începu din nou să bată cărţile.

— Eu mă retrag definitiv, spuse Gullie.

— Tuturor ne-a ajuns, spuse Kate. Domnule Hall, v-ar lua o noapte întreagă să recuperaţi ce-aţi pierdut. Hai să mai bem un pahar şi să mergem la culcare.

Ceva din înfăţişarea lui – mânecile proeminente, mâinile slabe care nu voiau să dea drumul cărţilor – o irită. Îi spuse:

— Hai, înveseliţi-vă! O să-i recâştigaţi altă dată. Erik, aşa e de când îl ştii? Atât de serios? Şi, ca să-i explice lui Gullie: Se ştiu aproape din copilărie.

— L-am văzut odată cu un nas fals, răspunse Krogh. Dar nu cred că nasul ăla i-a schimbat firea.

— Vă căuta poliţia, domnule Hall?

— Eram la o *fiesta* de-aia de-a lor, răspunse Hall morocănos. Eu sunt de părere că la Roma trebuie să faci şi tu ce fac romanii.

— Hopa! Domnul Hall se bagă în istoria antică, spuse Kate.

Răutatea pe care o emana el în capătul lui de masă dansa în colţul ochiului ei ca o flacără mică, dar stresantă. Kate ar fi vrut ori s-o stingă, ori s-o mărească.

— Eu plec acasă, spuse Hall. Noapte bună, domnişoară Farrant.

— Vin cu dumneavoastră, spuse Anthony.

— Mai rămâneţi un pic, domnule căpitan Gullie, spuse Kate. E devreme. Mai beţi ceva. Povestiţi-mi despre… despre… ah, povestiţi-mi despre tartanele scoţiene, domnule căpitan.

— Asta-mi aduce aminte de ceva ce mi-a zis individul ăla, Minty, spuse Gullie, coborând vocea.

— Minty? întrebă Krogh. Se ridică de la masă şi veni lângă ei. Ce-i cu Minty?

Hall era deja în prag şi se încheia la nasturi. Pardesiul lui era un pic cam strâns pe talie; îi stânjenea mişcările. Vorbi răspicat:

— Să nu vă faceţi griji, domnule Krogh.

— E un omuleţ ciudat şi dubios. Conduce clubul absolvenţilor de Harrow de-aici. Nu ştiu cum a ajuns pe mâna lui. Domnul ministru nu poate să-l sufere. Încerca să mă convingă că aţi fi din clanul MacDonald. Bineînţeles că am verificat.

— Bătrânul şi drăguţul de Minty, spuse Anthony. La revedere, Kate. Mâine plec devreme.

— La revedere.

— La revedere, domnule Krogh, şi vă mulţumesc pentru ajutor. Dar de fapt n-aveaţi nevoie de mine. La revedere, Gullie. Sper să ne revedem prin Londra la un moment dat.

Dar ea n-avea niciun plan şi nu-l putea lăsa să plece.

Îl ajunse la lift. Hall coborî înaintea lui şi el rămase s-o aştepte.

— Ce mai e, drăguţe?

— Mai sunt lucruri pe care aş vrea să ţi le spun, zise Kate.

Se gândi: cu fiecare zi o s-o uite un pic mai mult. Dar ideea n-o consola. (Cu fiecare zi o să mă uite şi pe mine un pic mai mult.)

— Nu prea am stat împreună, continuă ea cu un sentimentalism disperat. Voiam să-ţi spun multe lucruri… despre vremurile de demult.

— De data asta o să fiu un corespondent fidel, spuse Anthony. Trei pagini în fiecare duminică.

Bonomia lui o scotea din sărite; o asalta din oglinzile de pe pereţii lungului coridor, se strâmba pieziş la ea în oglinzile de pe scară, licărea în uşile cromate ale liftului.

— Asta-i tot ce primesc? spuse ea, trei pagini pe săptămână, când eu am muncit ani întregi pentru tine! Tot ce-am făcut, am făcut ca să te ajut pe tine şi acum, numai pentru că o târfuliţă…

Îşi dispreţuia propriile lacrimi; erau o metodă prea ieftină de a-şi pleda cauza; nu voia să şi le şteargă, nu voia să atragă atenţia asupra lor, le lăsa să-i şiroiască pe faţă ca şi când ar fi mers printr-o furtună fără pălărie.

— Dar, Kate… spuse Anthony. Eu ţin la tine.

Stingherit, aruncă o privire în puţul liftului.

— Hall mă aşteaptă. Trebuie să plec.

Îi strânse mâna fără energie.

— Te iubesc, Kate. Zău. Mai mult decât pe oricine altcineva. Dar Loo… sunt îndrăgostit de ea. Zău, Kate, ţi-ar plăcea dacă ai cunoaşte-o.

Devenea rezonabil şi sentenţios.

— A iubi şi a fi îndrăgostit, Kate. Asta-i diferenţa.

— Oh, mai du-te dracului! spuse Kate şi o luă la fugă înapoi pe coridor, ştergându-şi lacrimile cu mâna. Îl auzi strigând în puţul liftului: „Vin, Hall!” şi apăsând pe buton.

Se opri în faţa uşii, unde-şi termină de şters şi pregătit faţa ca şi când ar fi curăţat-o de Anthony.

Când o văzu intrând, Krogh o întrebă:

— Unde e Hall?

O surprinse vocea lui aspră şi neliniştită. Îi răspunse:

— A plecat cu Anthony.

— Ce aer îmbâcsit! spuse Krogh. Hall fumează aşa nişte ţigări proaste…

Ridică geamurile duble şi se aplecă în afară.

— Voiam să vorbesc cu Hall.

— Bun. Ar trebui s-o iau şi eu din loc, remarcă fără convingere căpitanul Gullie, întorcându-şi pe toate feţele paharul gol şi aplecându-se peste masa de joc, peste jetoanele de fildeş şi scrumiera adâncă, plină de chiştoace umede.

— Nu plecaţi. Mai beţi un pahar, spuse Kate.

Umplu trei pahare, dar Krogh nu veni.

— Hai noroc şi să trăim! spuse ea ca un ecou al lui Anthony.

— Ceaţă deasă, spuse Krogh.

— Puteai să-i trimiţi acasă cu maşina.

El îi răspunse tăios:

— Hall voia să meargă pe jos. Mi-a spus că vrea să meargă pe jos.

Închise fereastra.

— O maşină nu e bună de nimic într-o ceaţă ca asta, spuse Gullie. Ajungi mai repede pe jos. Cu maşina rişti să ajungi mai repede în lac.

Începu să împartă nişte cărţi.

— Ştiţi Pasienţa Drăcuşorului, domnişoară Farrant?

— Nu-mi plac pasienţele.

— Asta o să vă placă. Trebuie să vă iasă mai întâi valeţii. Ei sunt drăcuşorii, mă înţelegeţi? Ha-ha!

— Al cui e portofelul ăla? Al lui Anthony? întrebă Kate.

— Nu, al lui Hall, răspunse Krogh. L-am văzut prea

târziu.

— N-aş fi zis că Hall e genul care-şi rătăceşte banii, spuse Gullie. Aţi văzut cum îşi ţinea cărţile? Ha-ha! Nu-i un om care să scape ceva printre degete.

Ideea asta îl gâdila ceva nemaipomenit; totul îl gâdila pe Gullie; se simţea bine oriunde mergea, abandonându-se distracţiei ca un copil; era în stare să se prăpădească de râs la orice masă.

— În noaptea asta or să curgă lacrimi, spuse Kate.

— Aăă… cum aţi spus? făcu Gullie. Se desprinse galant de drăcuşorii lui. Ce spuneaţi, domnişoară Farrant?

— Ce s-a întâmplat, Erik? întrebă Kate. Bea ceva. Eşti obosit.

— Haideţi că fug şi eu, spuse Gullie. Drăcuşorul, ha-ha!

— Nu, nu plecaţi, spuse Krogh. Încă nu vreau să merg la culcare. E devreme.

— Se aude liftul.

— Hall se întoarce să-şi ia banii, spuse Gullie. Hai să-i ascundem.

— Ce drăcuşor sunteţi! îi spuse Kate cu o voce iritată şi plină de amărăciune.

Dar liftul se opri cu un etaj mai jos.

— Aproape că mi-a ieşit, spuse Gullie, reamestecând cărţile. Odată am încercat să-l învăţ pe un francez. N-a mers deloc. Tot timpul trişa. Nu văd unde mai e distracţia la pasienţe dacă trişezi.

Krogh dădu brusc în lături uşile mari, glisante, intrând în biroul lui şi de-acolo în dormitor. Îl vedeau cum umblă – dincolo de biblioteca lui cu ediţii de lux, dincolo de sculptura lui Milles –, după o aspirină.

— Ce este, Erik? întrebă Kate.

— O durere de cap. Se întoarse spre ei cu paharul de dinţi în mână şi strigă, încât vocea lui să răzbată prin două camere: Ce e pachetul ăsta?

— Cravate, spuse Kate.

— Dar am destule cravate, nu?

— Tony ţi le-a ales în după-amiaza asta.

— Tony? repetă el.

— Deschide pachetul. Sunt cravate bune dacă le-a ales Tony.

— N-am nevoie de ele. Trimite-le înapoi.

— Le-a plătit.

— N-ar fi trebuit să facă asta. Ar fi trebuit să-l opreşti, Kate.

— Ţi-e recunoscător. Voia să facă ceva.

— De ce vrea toată lumea să-mi dea lucruri? spuse Krogh. Doar pot să-mi iau singur, nu? Hall îmi dă butoni de manşete. Am destui butoni de manşete.

— În regulă, spuse Kate, o să le trimit înapoi. Veni şi ea în dormitor şi luă pachetul. Ai golit tubul de aspirină. Ce s-a întâmplat, Erik?

— Doar o durere de cap.

— Hai să văd şi eu ce-a cumpărat.

Deschise pachetul; cravatele se prezentau ca un mănunchi de dungi discrete; avea gusturi bune la haine.

— Eu te-aş sfătui să le porţi.

— Nu. Am destule. Trimite-le înapoi.

Le duse în camera ei şi le puse într-un sertar, printre lenjurile ei. Auzi soneria liftului şi-l auzi pe Gullie bătând cărţile în sufragerie. Se gândi: n-am niciun plan, el a plecat, ultimul lucru pe care i l-am zis a fost „du-te dracului”. Se certă singură, cu tristeţe, pentru lipsa ei de grijă: fusese crescută de servitoare care ghiceau în cafea şi de doici care-şi aruncau cu sare peste umăr şi învăţase de la ele să fie atentă la ultimele cuvinte. Ceartă-te cât vrei, dar împacă-te înainte de plecare. „Du-te dracului” se spunea la începutul serii, nu la sfârşit, în loc de salut, nu în loc de rămas-bun. În copilărie avusese mai multă grijă; moartea era mai aproape; pe-atunci nu era agăţată atât de strâns de viaţă. Atinse cravatele cu tandreţe în timp ce le punea bine în sertar.

— Asta-i Hall, le spuse Gullie atunci când se întoarseră în sufragerie, amândoi în acelaşi timp. Ce v-am spus? Ştiam eu că o să se întoarcă.

Liftul se opri; era Hall.

Intră cu pălăria în mână, slab şi înfrigurat, ascuţit şi neprietenos, cu ochii roşii de la ceaţă ca de la praf. Ceaţa îi intrase şi în gât. Atunci când vorbi, vocea lui era răguşită:

— Mi-am lăsat portofelul.

— Uite-l, Hall, spuse Krogh.

Nu părea să vrea să-l recupereze; îşi tot masa gâtul cu mâna, pe care n-o scosese din mănuşa ei galbenă; parcă ar fi vrut să spună ceva, dar nimeni nu-i oferea deschiderea potrivită.

— Merg şi eu cu dumneata, Hall, spuse Gullie, dar nu asta era deschiderea.

— S-a întors şi Anthony cu tine? îl întrebă Kate.

Uitându-se la el cum îşi masa gâtul, i se păru că simte în el o mare durere care cerea cu disperare compasiune – până şi de la ea; dar n-avea încredere în el şi nu voia să-i ofere compasiunea ei.

— E aici?

— Nu, spuse Hall. L-am lăsat şi m-am întors.

— Bea ceva, Hall, spuse Krogh.

— Vă mulţumesc, spuse Hall. Te îneacă ce-i afară. Dar aici, cu o băutură – le schiţă un zâmbet chinuit, neconvingător –, totul e în regulă din nou, totul e OK.

— Trebuie să fi ajuns acasă, spuse Kate. Îi dau un telefon.

— Faci pasienţe, Hall? întrebă Gullie, etalând drăcuşorii.

— Pasienţe? Nu, spuse Hall.

— Nu, spuse şi vocea de la capătul firului. Căpitanul Farrant nu s-a întors.

Partea a VII-a

— Spuneţi-i, zise Kate, să-mi dea un telefon când se întoarce. Sora lui. Chiar dacă întârzie. Spuneţi-i că nu mă culc, aştept să vorbesc cu el. Da, oricât de târziu.

Se scuză în faţa celorlalţi:

— O superstiţie.

Şi cu o afecţiune tristă mai spuse:

— Asta bate orice. Acum îşi zice căpitan.

Minty stătea la uşă, notându-şi numele şi coroanele de flori: uriaşa coroană de la Krogh, coroana mică de la Laurin; observă lipsa oricărei coroane de la Kate sau de la Hall. Sicriul alunecă lin pe planul înclinat de sub crucifixul colţuros. Uşile se deschiseră să-l primească; microfonul de lângă altar captă fâlfâitul flăcărilor, răspândindu-l peste tot prin sumbra şi spaţioasa clădire. Minty se închină: decât aşa, mai bine nici nu-l pescuiau din apă. Minty avea oroare de moartea asta prin ardere.

Kate şi Krogh stăteau împreună în primul rând; în spatele lor stăteau bătrânul Bergsten, Hall şi Gullie; Ministrul trimisese o coroană. Doi-trei angajaţi de la firmă şi o femeie de la hotel stăteau lângă uşă; afară se strânsese un public care aştepta ieşirea lui Krogh. Un copil fusese adus la prima lui înmormântare şi nu înţelegea statul în picioare, lunga aşteptare, tăcerea, privitul în gol; zbieretele subţiri prin care îşi exprima plictiseala îl tulburau pe Minty. Se simţea ca un mut căruia altcineva îi traduce – şi denaturează – sentimentele.

Căci Minty suferea; suferea notându-şi numele, notându-şi coroanele, suferea din cauza zbieretelor, suferea după o ţigară. Se gândea: o să împrumut nişte mărunţiş de la Nils. Şi suferea. Ăsta fusese cel de-al patrulea prieten. Mulţi n-or să mai fie.

Sparrow. Sparrow care era tratat ca un paria pentru că nu voia să se spele după urechi. Făceau plimbări împreună în fiecare duminică, târşâindu-şi paşii pe drumul principal, evitând potecile pe care se întâlneau ceilalţi

băieţi, arareori vorbindu-şi. N-aveau preocupări comune: Sparrow îşi petrecea vacanţele încercând să sugă conţinutul ouălor de păsări şi nereuşind decât să şi le spargă în faţă; Minty colecţiona fluturi. În timpul şcolii, când niciunul, nici altul nu colectau decât praful maşinilor de pe drumul principal, erau prieteni pentru că alţi prieteni n-aveau; le era ruşine unul cu celălalt, uneori îşi erau recunoscători unul altuia (atunci când, fiind împreună, reuşeau să scape de bătaia cu prosoape ude din vestiar), se iubeau.

Connell murise după o săptămână. Fusese popular timp de-o săptămână, pusese o piuneză pe scaunul dirigintelui, îi dăduse lui Minty o ciocolată, îi spusese că o să-l invite la ceai, plecase acasă în timpul orei de franceză şi murise de scarlatină.

O voce din spatele lui spuse:

— Ce tristeţe! Bietul băiat! Şi a mai stat şi o săptămână în apă.

Era Hammarsten, ca de obicei în întârziere, furişându-se în post cu carneţelul său de notiţe. Şopti cu mâna la gură:

— Repetiţiile merg bine. Mai puţin Gower. Trebuie să-l schimb pe Gower.

Şi continuă:

— Au venit ceva rude?

— N-au venit niciun fel de rude, spuse Minty. Se gândi la mama sa, la bătrâna sa mătuşă Ella. Se gândi: nu stăm prea bine la capitolul rude.

Şi mai fusese Baxter, care-l părăsise la nevoie, care nu voise să aibă nimic de-a face cu pacheţelul de eşantioane trimis de farmacistul din Charing Cross.

— Şi când te gândeşti, şopti blonda de lângă cotul lui Hammarsten, că abia săptămâna trecută mă ţinea în braţe…

Minty se crispă. Voia tămâie cu care să alunge mirosul de Chanel. Voia luminări pe care să le aprindă în faţa sfinţilor. Voia toată susţinerea posibilă pentru credinţa

sa extravagantă că acest al patrulea prieten al său, renăscut într-o formă perfectă, i se alăturase lui Connell într-un loc unde nu existau nici dureri, nici eşecuri, nici sex.

Îi spuse blondei:

— Nu eşti singura.

— Avea aşa un stil deosebit…

— Avea o prietenă. Mi-a prezentat-o. Nimeni nu mai ştia de ea – îşi înaintă Minty principalul argument în sprijinul întâietăţii sale – în afară de mine… şi de sora lui.

— Vai-vai, sărăcuţa fată! Unde e? întrebă Hammarsten, scotocind cu privirea biserica luminoasă şi rece, din spatele lentilelor cu rame de oţel şi şnur negru.

— În Anglia. Ea nu ştie. Şi nimeni nu-i ştie adresa.

Dar el i-o ştia, Minty i-o ştia, Minty îşi aducea aminte de Coventry. Era singurul secret pe care avea să-l păstreze în amintirea acestei prietenii (vizita lor matinală la el acasă încerca s-o uite: lipsa laptelui, lipsa unei căni, ospitalitatea fomistului). Secretul prieteniei îl păstra la fel de bine cum ar fi păstrat moaştele unui sfânt – un femur saxon, o aşchie din însăşi Sfânta Cruce; ciocolata pe care n-o mâncase niciodată, păstrând-o ani întregi, până când o pierduse, numai şi numai din vina altora, într-una dintre nenumăratele lui mutări; fotografia cu el ţinând în mână o plasă de fluturi, făcută de Sparrow cu un aparat Brownie; un exemplar din *Ghidul exploratorului din junglă*, cadou de la Baxter. La astea adăuga acum numele de Coventry.

Hammarsten spuse:

— Ne-ai indus pe toţi în eroare cu anunţul ăla cu căsătoria. Ai noroc că nu ţi-ai pierdut slujba.

Noroc! Minty nu-şi putu stăpâni râsul: asta se chema noroc – faptul că putea să se afle acolo, să numere coroanele de flori, să facă lista de nume, să-şi scrie paragraful şi la sfârşit să urce treptele, cele cincizeci şi şase de trepte, paisprezece până la familia Ekman, douăzeci şi opt până în camera lui goală, până la umbrela solitară şi la gravura cu Gustav şi de-acolo, în sfârşit, până

la halatul maro, la cacaua din dulap şi la Fecioara de pe şemineu. Dar, dacă stătea să se gândească, aşa era: avusese noroc; lucrurile ar fi putut să fie mult mai rele.

— Iar azi s-a deschis marea emisie americană, spuse Hammarsten. Viaţă şi moarte, viaţă şi moarte…

Începu să tuşească şi câţiva stropi din flegma lui de om bătrân îi săriră pe redingotă şi pe bărbia acoperită de ţepi suri, în timp ce pe cerul din spatele lui, descriind un arc de cerc deasupra lacului, coborând cu vuiet de motoare deasupra primăriei, înălţându-se şi căzând din nou ca un stol de rândunele, cu aripile de aluminiu scânteind în soare, apărură nişte avioane, cel puţin douăsprezece la număr, umplând văzduhul cu zgomotul lor în timp ce muzica de orgă se stingea.

Copilul – o fetiţă – se opri din plâns.

— Uitaţi! strigă ea. Uitaţi!

În sfârşit se întâmpla ceva.

Femeia de la hotel se strecură afară după ce cercetă rapid pe toată lumea cu ochii ei îngustaţi, scânteietori şi comerciali; angajaţii companiei Krogh ieşiră şi ei în grabă (trebuiau să se întoarcă la lucru). Bătrânul Bergsten coborî treptele până în stradă, susţinut de şoferul său; nu prea ştia ce căutase acolo (se vedea după aerul îmbufnat cu care privea în jurul lui, de parcă s-ar fi aşteptat ca, în momentul următor, cineva să încerce să-l tapeze). Gullie mai rămase un moment, îi adresă lui Kate cuvintele de circumstanţă şi aşteptă să iasă ca să-şi pună monoclul. Văzându-l pe Minty încercă să-l evite, însă Minty îl apucă de mânecă.

— Vii la dineul Harrow?

— Sigur, sigur.

— Mi-a venit o idee, spuse Minty. M-am plictisit atât de tare de toasturile obişnuite – în onoarea şcolii, a directorului şi aşa mai departe. M-am gândit cum ar fi ca ministrul să vorbească în numele Literaturii, iar dumneata în numele Artei…

— Hmm, făcu Gullie. Mda. Dragul meu, e o idee la

care merită reflectat.

— Sigur, dumneata eşti atât de multilateral! Ai putea vorbi şi-n numele Muzicii, şi-n numele Teatrului… nemaivorbind de faptul că ai putea vorbi în numele Serviciilor.

— Da, ţine-mă la curent, spuse Gullie, încercând să se elibereze. Trimite-mi o invitaţie scrisă.

— Ai fost acolo în ultima noapte, nu-i aşa? îl întrebă Minty.

— Ce vrei să spui? Acolo unde?

— Să joci cărţi cu ei.

— Ah, da. Da.

— Ai auzit ce vorbeşte lumea – că, oricât de deasă o fi fost ceaţa, n-avea cum să cadă în apă aşa, pur şi simplu.

— Lumea vorbeşte vrute şi nevrute.

— Era beat?

— Băuse destul. Dragul meu, nici nu-ţi poţi imagina cum era ceaţa aia. Mi-a luat o oră s-ajung la legaţie.

— Ştiu cum era ceaţa aia. Am stat în ea, spuse Minty tuşind. Încă o mai am în gât. Am stat toată seara şi l-am aşteptat.

Băgă mâna în buzunar şi scoase o cutie de chibrituri lucrată în argint.

— Voiam să-i dau asta.

O întoarse ca să se vadă sigla.

— Eu chiar am fost la Harrow, deci nu-mi foloseşte la nimic. Lui i-ar fi plăcut.

— Ei bine, atunci ştii ce ceaţă era.

— A ieşit împreună cu Hall. N-am putut să-i vorbesc atunci. Am vrut să mă ţin după ei, dar i-am pierdut imediat. Au trecut cam zece minute până l-am auzit ţipând.

— Săracul de el!

— Da, numai că după ţipăt a reapărut Hall. Trebuie să se fi aflat mai aproape de el decât m-am aflat eu şi totuşi nu auzise nimic.

— Minty, ai prea multă imaginaţie.

Minty se întoarse ca să-l vadă pe Hall cum ieşea din biserică, iar Gullie reuşi să se elibereze.

— Fii drăguţ şi trimite-mi invitaţia la dineu.

— Da. Da. Dineul, spuse Minty, urmărindu-l pe Hall cum se îndrepta spre poartă, luând notă, cu o ură extravagantă şi inutilă, de pardesiul strâns pe talie, de reverul de velur maro.

Dacă aş putea să fac ceva… Ca o mică furie gălbejită şi răzbunătoare, se ridica între Hall şi strada luminată de soarele strălucitor şi rece, între Hall şi mulţime, între Hall şi arabescurile avioanelor de pe cer.

— Mă scuzaţi, domnule Hall.

Îi bară drumul, plimbându-şi printre dinţi limba iritată şi încărcată de la tabac, simţind cum dorinţa lui de răzbunare se fleşcăieşte de la o secundă la alta în aerul cotidian şi banal, până când nu mai rămâne decât simpla dorinţă de a vexa, de a împunge.

— Aveţi de dat vreo declaraţie?

— Cum adică? Ce declaraţie? răspunse Hall.

— Păi acum cu siguranţă faceţi parte din comitetul director, spuse Minty, suflându-i în faţă balena lui tabagică de parcă ar fi suflat în cafea ca s-o încălzească. La experienţa dumneavoastră, cu siguranţă veţi administra afacerile de la New York. Nu?

— Nu, spuse Hall. Laurin merge acolo.

— Dar domnul Krogh vă datorează atât de mult!

— Ascultă! spuse Hall. Vreau să fim bine înţeleşi. Dânsul nu-mi datorează mie nimic. Eu îi datorez totul.

Îşi puse mănuşile galbene, strânse pe degete, şi continuă:

— Şi dacă nu e mulţumit de felul în care mă ocup de o treabă, e problema mea, e înmormântarea mea. Iar dumneata ai face bine să nu-l deranjezi pe domnul Krogh când sunt eu prin preajmă.

— N-aţi trimis nicio coroană de flori, spuse Minty. Nu vă înţelegeaţi cu el?

— Nu, spuse Hall.

Aşteptă la poartă până când apăru şi Krogh şi se îndreptară împreună spre maşină mergând la câţiva metri distanţă unul de altul şi nespunându-şi nimic. Fiind vorba despre o înmormântare, lumea care se adunase tăcea. Creierul şi braţul: trupul greoi de ţăran, stingherit de costum, jenat de guler; şi braţul său, instrument de distrugere cu talie de viespe şi cu diamante la manşete, scânteind ca gheaţa. N-aveau nimic să-şi spună; ce era între ei îi despărţea, îl lăsa pe fiecare dintre ei singur în maşina cu care plecau împreună; ce era între ei nu era o simplă moarte, era ceva la fel de complicat ca iubirea dintre un bărbat şi o femeie.

După plecarea lor, mulţimea începu să se risipească. Nu mai aveau de ce să aştepte. Nu mai era nimic de văzut.

— Uitaţi! Uitaţi! spunea copilul în timp ce se lăsa târât de mână, împiedicându-se de pavajul trotuarului, cu ochii la avioane.

— Păi, bine atunci, spuse Minty. Trebuie să ajung şi eu la birou să dau ştirea.

Nu ştia cum să-i vorbească; era o femeie; şi tocmai pentru că era femeie îi trezea răutatea.

— M-a tras pe sfoară rău de tot apropo de căsătoria dumneavoastră.

— Chiar era vorba să ne căsătorim.

— Păi, bine atunci, spuse Minty. Trebuie s-o iau din loc. Ne mai vedem, probabil. Dacă vă interesează un aranjament…

Voia să fugă cât mai departe; dispreţuia parfumurile, ciorapii de mătase, fardurile, cremele; nările lui se contractau de dezgust ca ale unui mic şi fumigen Savonarola; ca să se simtă din nou curat, trebuia să ajungă acasă şi să-şi bea cacaua lângă contorul de gaz, sub fotografiile de grup de la şcoală. Tresări atunci când ea i se adresă din nou; nu era obişnuit ca alţii să-l ţină la discuţii şi înclina să suspecteze de intenţii necurate orice femeie care se obosea să-i vorbească.

Kate îi spuse:

— Dumneata l-ai auzit când a ţipat. Eu n-am auzit nimic. N-am *simţit* nimic.

— Da, dar n-am ştiut, răspunse el. N-am văzut. Şi când a reapărut Hall mi-am zis că totul trebuie să fie în ordine.

— S-au certat, spuse Kate. Erik şi cu Hall.

— Credeţi că… spuse Minty. Credeţi că Hall…?

— Nu cred, spuse Kate. Ştiu.

Se zgribuli tot în faţa certitudinii ei, căci, dacă era un lucru sigur, atunci trebuia făcut ceva, or (gândi el cu acră autocompătimire), ce putea face Minty?

— Prin urmare, Laurin merge la New York.

— Dumneavoastră rămâneţi, desigur, spuse el cu dispreţ.

— Nu, spuse Kate. Eu plec.

— Grozav, spuse Minty. Grozav! Mamă, ce loviţi or să fie! Asta-i chiar tot ce puteţi face? La urma urmei, era fratele dumneavoastră! Pentru mine era doar un…

Îşi înghiţi cuvântul „prieten”. Femeia din faţa lui îl intimida cu calmul ei, cu doliul ei plin de bani; în faţa ei nu-şi putea revendica decât un statut de cunoştinţă; la fiecare privire pe care o furişa spre mănuşile, spre pantofii, spre rochia ei de firmă, se simţea deposedat de câte o bucăţică din Anthony.

— Oh! spuse ea. Acum câteva zile aş fi putut să-i ruinez. Un cuvânt spus lui Batterson… Dar ce rost ar fi avut? Şi printre hoţi există o onoare. Suntem cu toţii în aceeaşi barcă.

— El nu era hoţ, spuse Minty, apărându-i pe Sparrow, pe Connell, pe Baxter…

— Cu toţii suntem hoţi, spuse Kate. Trăim din ce ciupim de ici, de colo, de peste tot… şi nu dăm nimic în schimb.

— Socialism, spuse Minty cu sarcasm.

— Oh, nu, spuse Kate. ăla nu e pentru noi. Nici vorbă

de fraternitate în barca noastră. La noi, important e ce impresie faci şi cât de bine ştii să înoţi.

Avioanele revenîră, lăsând o dâră de litere deasupra lacului: „Krogh”. „Krogh” peste Stockholm, o urzeală subţire din fire de fum, în care „K”-ul se ştergea în timp ce apărea „H”-ul.

— Deci vă întoarceţi în Anglia? o întrebă Minty, amintindu-şi de cele cincizeci şi şase de trepte, de camera goală, de italianca de la etajul trei…

— Nu, spuse Kate. Pur şi simplu plec în altă parte. Ca Anthony.

…de tămâierniţe, de laptele condensat, de cană (am uitat de cană)…

— Un post la Copenhaga.

…de liturghierul din dulap, de Fecioară, de păianjenul ce se usca sub pahar… ca acasă.

De acelaşi autor, la Editura POLIROM au apărut:
Americanul liniştit
Comedianţii
La drum cu mătuşă-mea
Sfârşitul unei iubiri
Puterea şi gloria
Consulul onorific
Expresul de Stambul
Factorul uman
Omul nostru din Havana
Brighton Rock
Ministerul groazei
Al zecelea om

Coperta: Radu Răileanu
Bun de tipar: iulie 2008.
Apărut: 2008
Editura Polirom